

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

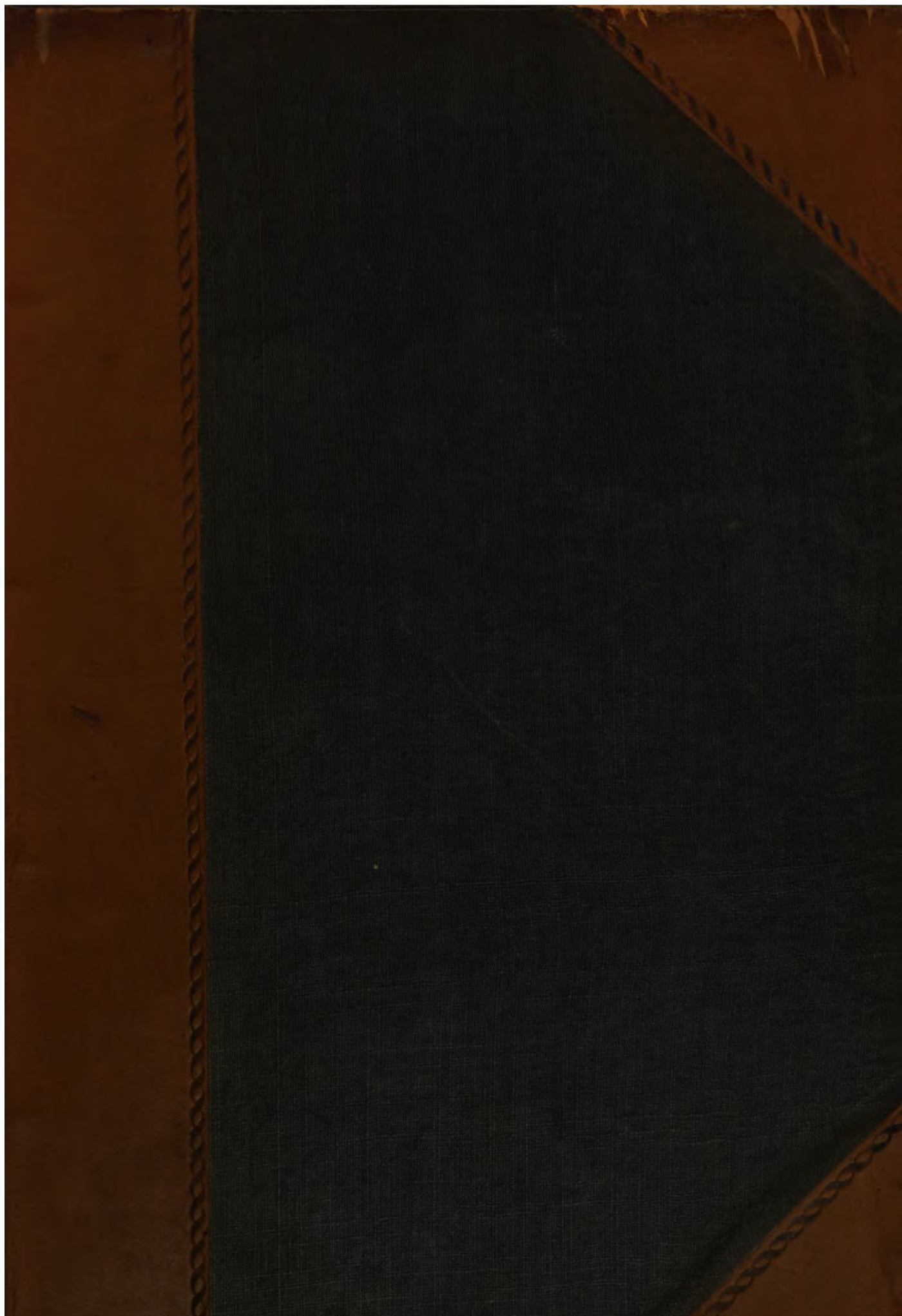
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries
and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

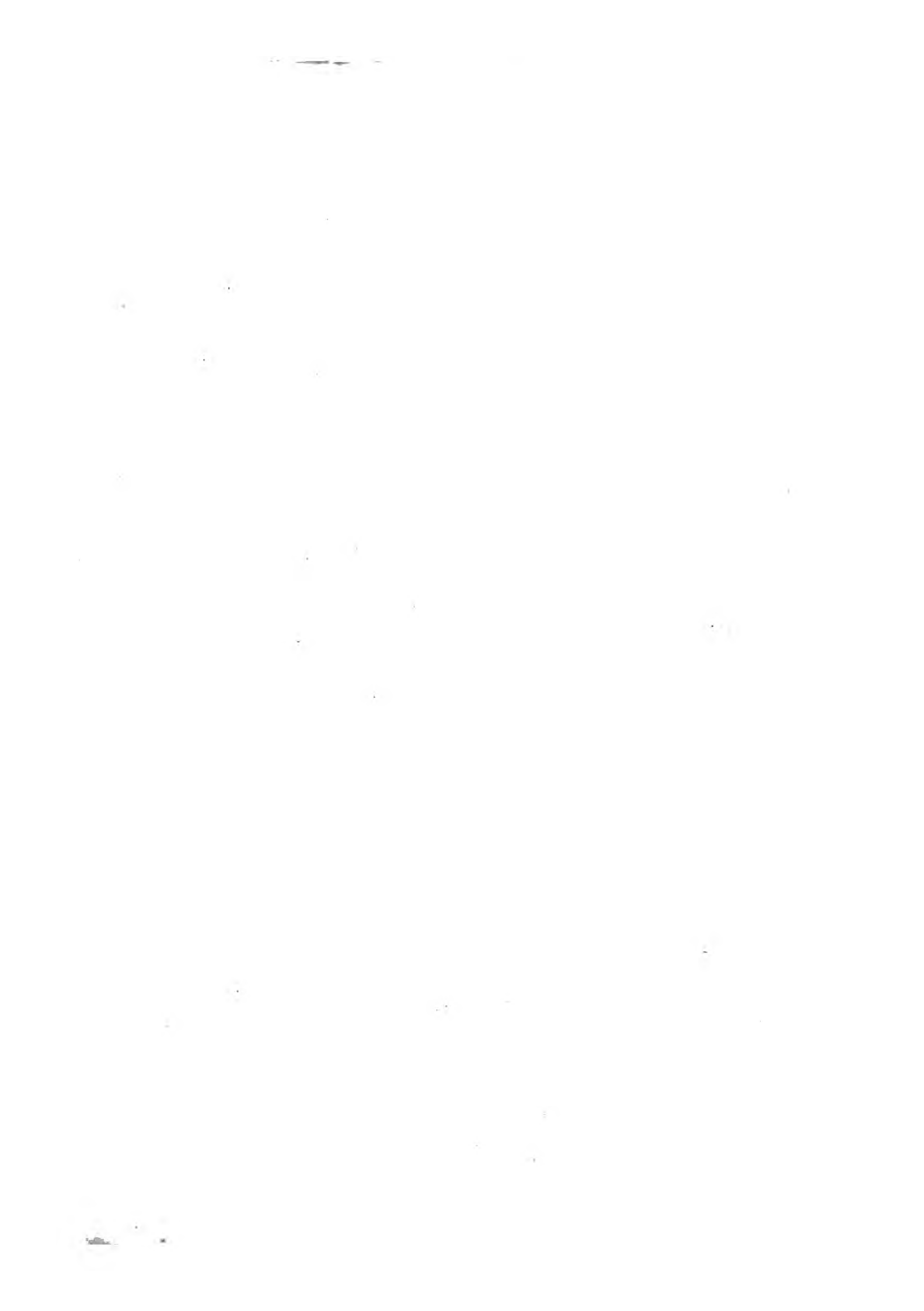
<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

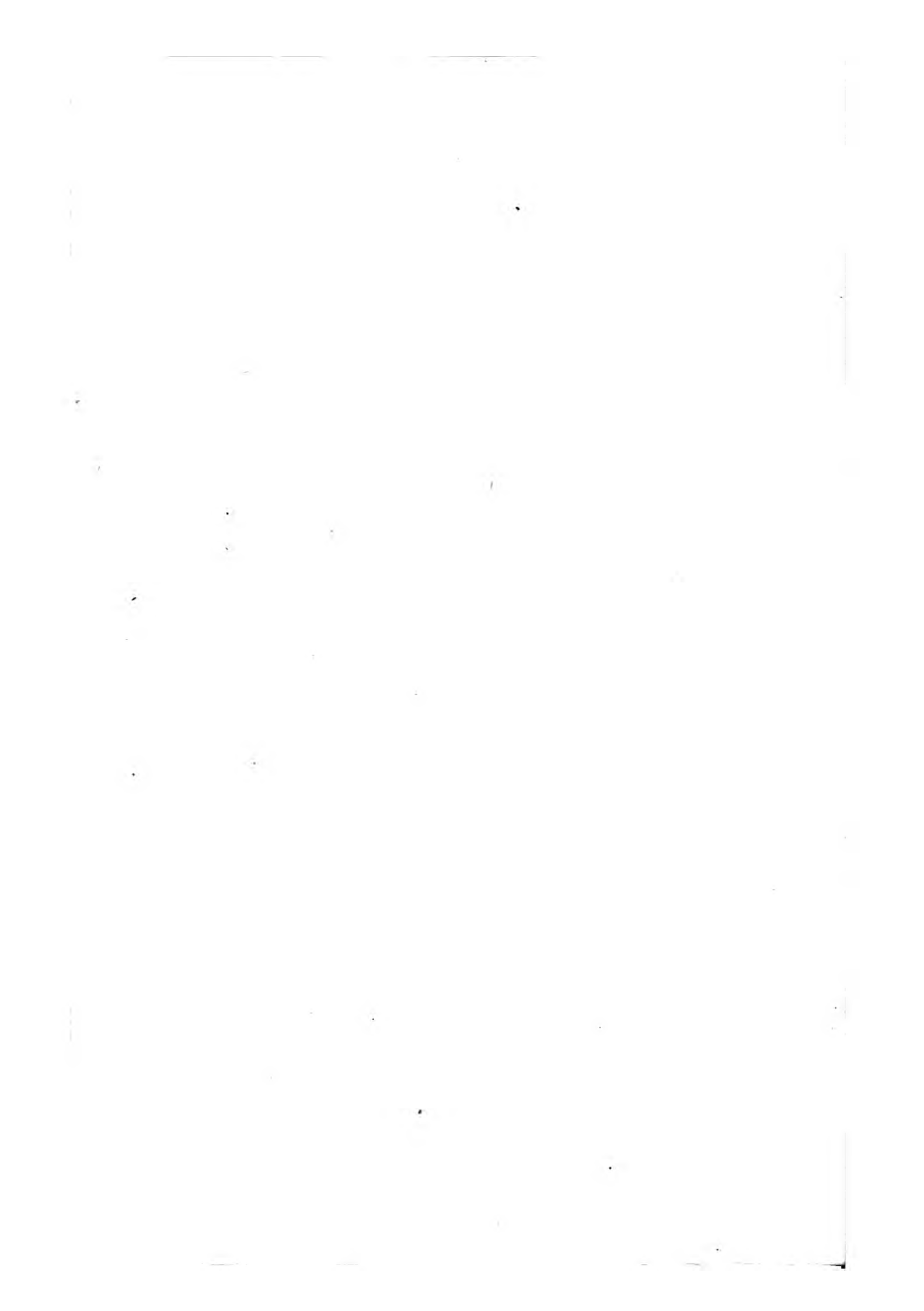

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

Bt. at W. Roscoe's Sale 1816, lot 523

FASCICVLVS
RERVM GRAECARVM ECCLESIASTICARVM
EXHIBENS TRACTATVM
BASILI MAGNI
DE SYNISACTIS,
NICEPHORI CALLISTI XANTHOPVLI
SERMONEM IN S. MAR. MAGDALENAM,
CODICVM ALIQVOT INSIGNIORVM NOTITIAM.
OMNIA GRAECE NVNC PRIMVM PRODEVNT
EX MEDICEA BIBLIOTHECA
CVRA ET STUDIO
ANG. MAR. BANDINI I. V. D.
S. G. M. REGI BIBLIOTHECARI
PVBLICAE MARVCELL. BIBLIOTH. PRAEFECTI.

82297. Bp.

FLORENTIAE TYPIS CAESAREIS
ANNO CIO. 13. CC LXII.

PRAESIDIBVS ADNVENTIBVS.

III
VIRO AMPLISSIMO
FRATRI
IOANNI PHILIPPO
MARVCELLIO
PATRICIO FLORENTINO
INCLYTI ORDINIS HIEROSOLYMITANI
BAILLIVO.
EGREGIO, PRVDENTI, MAGNANIMO.

ANG. MAR. BANDINIVS
PERENNEM FELICITATEM.

AEtas nostra quum nova semper ad-
petat; MARVCELLI Amplissime, atque Il-
lustrissime Baillive, quae ad hoc usque
tempus a maioribus nostris sunt ignora-
ta, omni conatu investiganda supersunt,

a 2

& ob-

VIRO AMPLISSIMO
 FRATRI
 IOANNI PHILIPPO
 MARVCELLIO
 PATRICIO FLORENTINO
 INCLYTI ORDINIS HIEROSOLYMITANI
 BAILLIVO.
 EGREGIO . PRVDENTI , MAGNANIMO .

ANG. MAR. BANDINIVS
 PERENNEM FELICITATEM.

Aetas nostra quum nova semper ad-
 petat ; MARVCELLI Amplissime , atque Il-
 lustrissime Baillive , quae ad hoc usque
 tempus a maioribus nostris sunt ignora-
 ta , omni conatu investiganda supersunt ,

& observationibus illustranda. Iam enim in immensum multiplicata librorum suppellectile, & prolixis plerumque Criticorum disputationibus onerata, eo optima studia deducta sunt, ut propemodum vilesceantur.

Quapropter ii praeclare de litteraria mereri videntur Republica, qui nova in antiquis membranis, ac manu exaratis Codicibus consectantur, quibus vel veteres errores emendare, ac delere, vel ineditis optimae frugis operibus, ex abditis bibliothecarum forulis erutis, aureum hoc seculum locupletare maxime satagunt. Quae igitur in hoc Volumine Graecae Ecclesiae Vetera Monumenta studiose congeffi, Tibi uni, Baillive Illustrissime, tamquam omnigenae antiquitatis, ac sacrae potissimum eruditionis aestimatori, nuncupare sum ausus, idque ut facerem, cum naturae Tuae bonitas, ac vitae integritas, tum effusus in litteras amor, beneque de omnibus merendi studium, tum strenuo, ac vero Christi milite dignae virtutes, quae in Te, ad exemplum, florent, vigent, emicant, tum denique grata praeteriti temporis recordatio me monuit. Nul-

Nulla siquidem ex animo meo delebit oblivio, Te duodecim abhinc annis, dum adhuc Melitae summis auctus muneribus inmorareris, mihi prae reliquis Publicae MARVCELLORVM Bibliothecae, FRANCISCI AVI Tui nuperis annis Florentiae magnifico sumtu institutae curam demandasse, fratremque meum IOSEPHVM Iuriconsultum, ac politioris studiosissimum litteraturae, tunc temporis in eadem Insula GREGORI SALVIATI, Romanae aulae Praefulis, ac fidei Quaesitoris ab intimis consiliis, ad colloquia Tua humanissime exceptum, plurimis benivolentiae officiis, ut mihi gratum faceres devinxisse. Ac revera quid Tua umquam consuetudine gratius, quid eruditis colloquiis suavius, quid longo rerum usu ad vitam caute traducendam adcommodatius?

Tu enim non modo a teneris annis animum Romae liberalibus studiis, quod multi faciunt, leviter adpersisti, sed veteres Poëtas, solidaeque eloquentiae Patres, ac magistros TIBI familiarissimos reddidisti. Emenso deinde graviorum studiorum curriculo, ad publica Hierosolymitanae militiae munera aditus, omni

spatio vitae aliquas horas in litteris interioribus recolendis collocasti. Mox triremis ductor, dives, quum tempus posceret, laboriosus, patiens, liberalis, splendidus in vita, affabilis, blandus, temporibus prudentissime inserviens, amplissimo Ordini splendoris tantum, decorisque per plures dignitatis gradus adtulisti, ut ad supremam Classium Praefecturam deveneris; quod quidem munus quanta cum Florentini nominis maiestate gesseris, nemo est, qui fama increbrescente non audierit.

Illud unum egregium Tuum facinus ingrato silentio minime praeteribo, ex quo conicere per se quisque possit, Te non minus in rebus gerendis promptum, quam excogitandis fuisse, quod & de instantibus verissime iudicaveris, & de futuris callidissime semper conieceris. Detecta enim mense Iunio Anni MDCCXLIX. terribima illa barbarorum, qui Melitae in servitutem redacti detinebantur, coniuratione, quam sub Duce moliebantur MYSTAFAS Rhodii Praefide, qui illuc a captivis rebellibus Christi fidelibus, in propria navi fuerat comportatus; vix ad
TE,

Te, re infecta, delatus est nuncius, dum classe Liburnum versus proficisceris, quum quatuor centum barbari, horrendi ausus participes, qui tecum una vehebantur, nihil postquam Melita discesseras attentare, eo quod animum semper promptum gesseris ad cavendum, umquam valuerint; inde vero prodita machinatione, quae incredibilem multitudini timorem iniecit, providentia Tua factum est, ut consilio magis, quam armis impendentem evitaveris tempestatem.

Multa alia quidem dicenda superessent de ingeni Tui alacritate & industria in agendo, de fide, ac celeritate in perficiendo, nisi modestia Tua in exemplum singularis, quae etiam rara, & mirabilis est in viro nobilissimo, ac Maiorum claritate, & gloria rebusque gestis praestantissimo, id ut disertius faciam, omnino prohiberet.

Dum tamen virtutes Tuae solidae ac firmae, quae uno omnium ore celebrabantur, dignae summo quoque honore viderentur, Tu probe intelligens, veram laudem esse dignum se maximis praebere

honoribus, non altissimum dignitatis locum adipisci, ad honestum patriae otium convolasti. Ac revera quid, Baillive Amplissime, securius, quid pura omni, liquidaque voluptate refertius, quam longe ab aulae strepitu, & inani omni laude contempta vivere? Incerti siquidem sunt exitus rerum humanarum, quum frustra saepe honesti viri totam aetatem in vera laude quaerenda consumant, medioque in cursu cogitationes suas, vel iniquitate fortunae, vel aliorum improbitate frangi sentiant.

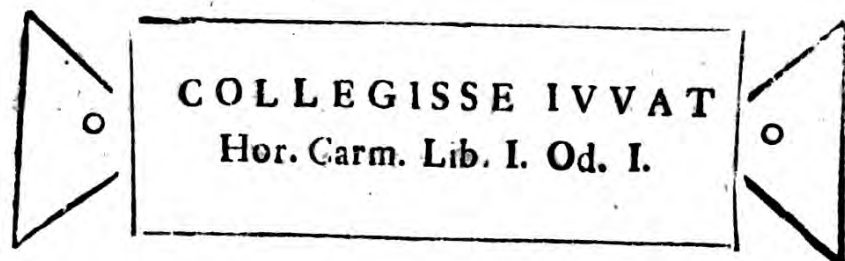
Itaque sapienti consilio factum est, magnanime Christi miles, ut Tu fortunae fluctibus evitatis, in hoc tranquillitatis portu inprimis veros solidosque virtutis fructus colligas, assidua humanarum vicissitudinum contemplatione, vel historiarum, & antiquitatum sedula perscrutatione, earundemque colligendarum; & servandarum perpetuo studio, vel Academicorum coetuum, quibus mirifice faves frequentia, vel cum selectis amicis consuetudine: quae quidem omnia, veras sapientis hominis delicias esse appellandas, nemo est, qui non videat.

Pa-

Patere interim, Vir nobilissime, quum ego a Te multis, atque immortalibus beneficiis fuerim cumulatus, ut perenne hoc sinceri amoris & obsequii erga Te mei monumentum, Nomini Tuo praeclarissimo inscriptum, & ad aram, ut ita dicam, GENII Tui beneficentissimi consecratum in vulgus prodeat. VALE, BAILLIVE OPTIME, ET IN SERAM VIVACEMQUE SENECTAM BONIS ARTIBUS AC LITTERATIS HOMINIBUS FAVE. Dabam Florentiae Mense Septembri in pervigilio Nativitatis Deiparae Anno c13. 13. cclxiii.

LE-

COLLEGISSE IVVAT

Hor. Carm. Lib. I. Od. I.

LECTORI BENEVOLO
ANG. MAR. BANDINIVS.

NE prolixa nimis evadat Praefatio nostra, sunt leviter excerpenda, & apud matinae ad instar delibanda, quae in tertio hoc Anecdotorum Volumine sacrarum litterarum studiosis proponuntur, ut uno ictu oculi, singula quae in eodem continentur, benevole Lector, intelligas.

I. Primum igitur locum obtinet recensio ingentis Operis manuscripti, lucis adhuc expertis, quod Orthodoxae Fidei Thesaurum continet, auctore Niceta illo Choniote, sive Acominato, Colossense¹, qui supremas aulae CPolitanae dignitates implevit. Verum capta a Latinis CPoli A. C. MCCIV. Nicaeam profugus una cum uxore praegnante liberisque se contulit, ubi diem obiit supremum sub Henrico Graecorum Imperatore². Huius quidem Nicetae vitam memoriae prodidit eius frater germanus, ac maior natu, sed illi superstes, Michaël Acominatus, Atheniensis Metro-

(1) Colossae, Phrygiae Civitas, sequiori aetate Chonae dictae sunt.

(2) Decessit A. C. MCCXVI.

polita in Monodia, de eius obitu¹, quae Graece nondum prodiit, si locum excipias ab Allatio in Libro contra Hottingerum pag. 197. seq. typis proculsum. Aliud, ut videtur encomium Nicetae a Michaële scriptum, quod incipit, Κωφός μὲν ἀνὴρ, occurrit in Codice Barocciano CXXXI. Bodleianae Bibliothecae, ut ex eiusdem Manuscriptorum Catalogo pag. 15. eruitur². Sub Nicetae quoque nomine circumferuntur Byzantinae Historiae Libri XXI. libere & eleganter scripti, quos ex Codice, quem Antonius Fuggerus CPoli per Ioannem Dernschuvan ab Alexandro Chartophylace Diacono CPolitano comparaverat, collatis aliis duobus manuscriptis, cum versione sua ac notis edidit Basileae A. MDLVII. fol. Hieronymus Wolphius Oetingensis. Eius quoque Hyemis, & Aestatis Comparatio, qua hyems praefertur, legitur in Bodleia-

(1) Latine exstat haec Monodia, ex Petri Morellii versione, una cum eiusdem Nicetae Historiarum libris, edita Parisiis Anno MDLXVI. fol. & in volumine Historiae Byzantinae Zonaram, Nicetam, Nicephorum Gregoram, & Laonicum Chalcondylem latine complectente, Francofurti MDLXVIII fol. & in Biblioth. Patrum editionis Lugdun Tom XXV pag. 180.

(2) E recentioribus consulendi de hoc Niceta, Petrus Morellius in Praefatione ad Monodiam, Martinus Hancinius Lib. I. de Historiae Byzantinae scriptoribus Cap. XXXI. ac diligentissimus Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VI. p. 402.

leiana Bibliotheca memorato Codice Baroc-
 ciano CXXXI. cuius initium est Πάλαι πο-
 τὲ, κ. λ. nec non de Azymis disceptatio-
 nem pag. 123. contra Hottingerum Al-
 latius memorat. Sed prae reliquis Nice-
 tae Operibus praestat Thesaurus Ortho-
 doxae Fidei Libris XXVII. comprehensus,
 cuius heic recensionem damus pag. 1. Ex-
 stat quoque manuscriptus in Bodleiana Bi-
 bliotheca inter Libros Thomae Roe, in
 Bavarica, & olim erat apud Stephanum
 Baluzium, ut habet Cl. Montfauconius in
 Palaeographia Graeca pag. 326. ¹ Petrus
 Morellius, qui totum hoc opus latine ver-
 tere in votis habuit, primos quinque li-
 bros tantum speciminis loco in vulgus pro-
 tulit, ac Graecum Codicem, quo usus est ipsius
 Nicetae manu fuisse scriptum existimavit,
 ut ipse fatetur in Praefatione ad Ioan-
 nem a S. Andrea Carcassonensis Ecclesiae
 Decanum, qui Codicem illum suo aere re-
 demtum eidem Morellio dederat inter-
 pretandum.

II.

(1) In Catalogo Mss. Angliae inter Codices Bodleianos p. 150.
 N. 2877. memoratur Choniatae thesaurus Graece, non idem cum
 eo, quem Petrus Morellius latine edidit, sed multo strictior. Ex
 Libro IX. fragmentum Ms. servatur in Bibliotheca Vindobo-
 nensi, Cod. Philosoph. XIV. Vid. Nessel. Part. IV. p. 12.

II. *De Cosma Aegyptio nonnulla proferimus pag. 21. seq. deque ipsius opere inscripto*, Χριστιανικὴ τοπογραφία παντὸς κόσμου, *Descriptio mundi universi e mente Christianorum, quod primum e Codice Mediceo*¹, *curante Bernardo Montfauconio aeterni nominis viro in lucem prodiit. Operis argumentum ita Photius persequitur in Codice XXXV. suae Bibliothecae. Lectum opus est, cuius titulus, Christianorum Liber, tractatus octo voluminum*², *Pamphilo cuidam*³ *dicatus ab auctore, qui Iustini Imp. Romani*⁴ *temporibus floruit.*

Ini-

(1) Lucas Holstenius Codicem hunc notaverat in Epistola a nobis edita in Commercio Epistolico Io. Bapt. Donii Florentiae Typis Caesareis A. MDCCCLV. fol. *Montfauconius* vero, adiutore Ant. Mar. Salvinio exscripsit, vulgavitque in Collectione Nova Patrum T. II. p. 113.

(2) In textu Graeco habetur ἐρμηνεία εἰς τὴν ὀκτάτευχον. quibus verbis innuitur potius *Expositio*, sive *tractatus libris octo constans*, sive in octavo libro desinens; quam *Expositio in Octateuchum*, sive in primos octo sacrae Scripturae libros; quum nullo modo huic operi titulus iste convenire videatur. Quamvis autem mox ab ipso Photio duodecim numerentur libri, postremi tamen quatuor interiecto demum tempore scripti, & prioribus additi sunt, & a Photio referuntur separatim.

(3) *Pamphilo* Hierosolymitano, quem Θεοφιλέστατον πατέρα vocat Lib. II. pag. 185. citatae editionis, & Lib. VI. p. 266. Ὡς τιμία κεφαλὴ ad eundem Lib. V. pag. 260.

(4) Lib. II. pag. 141. Παρόντι ἔν μοι ἐν τοῖς τόποις πρὸ τῶν τῶν ἐνιαυτῶν εἰκοσι πέντε πλέον ἢ ἑλάττον, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τῆνικαὶ βασιλεὺς τῶν Ἀζωμιτῶν μίλλων ἐξέειπε εἰς πόλεμον πρὸς τὰς Ὀμηρίτας τὰς πέραν
δε.

Initio statim Ecclesiastica quaedam dogmata, sanctae Scripturae, ut ipsi quidem videtur testimoniis propugnat. Dictione utitur humili ¹, & plus quam vulgari compositione. Sed & incredibilia quaedam narrat ², ut fabulosis potius, quam fide dignis accensere scriptoribus hominem fas sit. Pro quibus vero maxime propugnationem suscipit dogmata, haec sunt:

&c. Expeditio illa *Elesbani* Aethiopum Regis facta est A. C. 522. (confer *Pagium* Tom. II. Critic. *Baron.* p. 517.) *Iustini* Imp. quinto: Ergo auctor ista scripsit *Alexandriae* vide lib. II. p. 114. Lib. VI. p. 264.) A. C. 547. *Iustiniani* 21.

(1) Ipse Lib. I. p. 114 libenter fatetur πεζῶς πως ἐ ἀνωμαλῶς argumentum suum διεξέναι. καὶ γὰρ, inquit, ἐνοιῶν ὀρθᾶν, οὐ φράσεων δέχεται ὁ χριστιανός. Nimirum a *Pamphilo*, qui Hierosolymis, *Alexandriam* accesserat, etiam atque etiam ad hoc excitatus permisit se ad scribendum impelli, quum alioqui mercaturam fecisset, & a litterarum elegantiorum studio fuisset alienus, praetereaque per morbos exhaustus etiam corporis viribus. Itaque pag. 125. ait se scribere ἀνευ κεκομψευμένης ἐ τεχνικοῦ λόγου ἐν ιδιωτικοῖς τε καὶ ἀπλάστοις ῥήμασι. Et pag. 132. Εμπορίας γὰρ χάριν ἐπλευσα τὰς τρεῖς κόλπους τέχνης, τότε κατὰ τὴν Ῥωμαίαν (in ditione Romanorum) καὶ τὸν Ἀράβιον, καὶ τὸν Περσικόν, ἐ ἀπὸ τῶν οἰκόντων δὴ ἢ καὶ πλεόντων τὰς τόπους, ἀκριβῶς μεμεληκώς. Adde Lib. III. pag. 178. seq.

(2) Videtur respicere ea, quae Libro XI tradit de variis animantibus, arboribus, quae tamen si quis legat nostro tempore, quo historia naturalis tot hominum sollertium longissimis itineribus non leviter locupletata est, facilius iis habebit fidem. Certe praeclara mihi videntur & neutiquam contemnenda, quae scriptor ille observavit. Totum vero illum librum XI pridem e Codice *Mediceo* a *Bigotio* descriptum cum Gallica eius versione vulgaverat *Thevenotus* tomo primo Collectionis itinerum Paris. 1666. fol.

sunt: Caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud fornicis instar ¹ terrae incumbere, hanc longiorem esse quam latiore ², & extrema caeli ultimis terrae iungi ³: Astra singula moveri ministerio Angelorum ⁴, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneseos & Exodi ⁵, cum primis insistit enarrationi & contemplationi Tabernaculi ⁶. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae ⁷, & Angelos non in caelo versari ⁸, sed tantum infra fir-

(1) Quod nempe scriptum esset Es. XL. 22. ὁ σῆσας ὡς καμάραν τὸν ἔρανον. Confer *Eusebium* ad illum locum p. 511. & laudata ab Auctore Topographiae Severianae atque *Chrysostomi* verba.

(2) Instar mensae in sacro tabernaculo. Vide Lib. II. p. 138. Ἐπιμήκη ipse vocat p. 129.

(3) Lib. II. p. 129. τὸν ἔρανον κατ' ἄκρα τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνέδησε.

(4) Lib. II. pag. 150. 155. Lib. III. pag. 161. Lib. IV. p. 189. Lib. VII. pag. 287. Lib. IX. pag. 310. & 312. seq.

(5) Libro quinto.

(6) Quia Apostolus tabernaculum vocat ἁγιον κοσμητικόν Hebr. IX. 2. Vide Lib. I. pag. 115. Lib. II. pag. 134. seq. Lib. III. pag. 163. 173. seq. Lib. V. p. 179. 200. seq. Lib. VII. p. 297. Lib. IX. pag. 309. 311.

(7) Lib. VI. pag. 265. 267.

(8) Sententia auctoris perspicue patet e figura, quam in aes incisam adiunxit *Fabric.* B. G. Tom. II. pag. 613. Angelos autem in supremo caelo esse negat Lib. II. p. 157. Lib. VII. pag. 286. seq. 289. Lib. IX. pag. 313.

firmamentum ¹, & nobiscum degere contendit. Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum ac firmamentum ², idque solum esse regnum caelorum ³. Adfert & alia abscondita ⁴. Ac libros quidem sex *Pamphilo* alicui consecravit ⁵; e sex reliquis autem (universi enim duodecim sunt) septimum *Anastasio* ⁶, in quo caelos dissolvendos negat ⁷, & octavum dicavit *Petro* ⁸, in quo Canticum *Ezechie*, & regressionem solis interpretatur, testatur se etiam Canticum Canticorum commentario explicuisse. Reliqui quatuor libri ad neminem sunt ab auctore diserte

b di-

(1) Non super stereoma five firmamentum, sed intra atque subter illud. Nam ex mente auctoris nihil supra firmamentum praeter aquas supracaelestes & regnum caelorum.

(2) Ac primum quidem. Vide Lib. VII. pag. 277. Lib. IX. pag. 314.

(3) Lib. III. pag. 183.

(4) Vt de monte Conico, columnis caeli, terra ultra Oceanum inaccessa &c.

(5) Supra dixerat *Photius*, *Pamphilo* totum opus esse dictum. Nunc lectione ulterius progressus recte monet, ei inscriptos esse ab auctore libros solummodo sex primores.

(6) Lib. VII. pag. 274. ὃ φιλοπονικώτατε ἀνδρῶν Ἀναστάσι. Eundem *φιλόχριστον* vocat pag. 275.

(7) Lib. VII. pag. 275. seq.

(8) Lib. VIII. pag. 300. 307. & 308. ubi *φιλόχριστον* appellat.

directi. Ex verbis mox recitatis adparet in Photii Codice nullum auctoris nomen fuisse adscriptum. Vocatur autem a viris eruditis Cosmas Indicopleustes; sed dubitandum cum clarissimo Fabricio, an proprium hoc eius nomen fuerit; nam, ut Indicopleustes quidem dictus est a suscepta apud longe diffitas gentes navigatione (quaestus enim causa Aethiopiam, Indiam, Orientalesque alias regiones peragraverat) ita Cosmas appellatus videtur, quod Κόσμου, sive Mundi topographiam litteris consignasset. Pari ratione Ioanni abbati Sinaitae, inditum est nomen Climaci, quod librum, cui titulus Κλίμαξ scripisset, ut alia huius generis exempla satis nota praeteream, quorum multa ab Adriano Bailletto collecta sunt, in libro Gallico, quo Scriptores sub falso, vel nullo nomine latitantes recensuit. Monasticum deinde ordinem amplexus, vir politioribus excultus litteris, sub Iustiniano Imperatore, nonnulla quae in hac sua Christiana Topographia variis in locis commemorat, exaravit. Praeter enim Topographiam, scripserat Cosmographica, scilicet terrae descriptionem, ut ex Lib. I. p. 113. eruitur, cuius quidem
ope-

operis iacturam lacrymis fusa persequitur Cl. Montfauconius.¹ Praeterea ex Libro eodem pag. 114. patet adumbrationem, sive imaginem universi, & motus siderum ad imitationem sphaerae armillaris Graecorum concinnasse, deque illa imagine librum Homologo Diacono dedicasse². Denique Commentarium, sive ὑπόμνημα in Canticum Canticorum ad Theophilum amicum suum scriptum reliquit, quod palam fit ex Libro VII. pag. 300. operis memorati.³

III. Sequitur pag. 36. Sermo satis longus, & eloquentissimus in laudem Mariae Magdalenae a Nicephoro conscriptus Cal-

b 2

li-

(1) L. c. in Praefat. p. III.

(2) De eodem forte opusculo sunt accipienda, quae Lib. VII. pag. 274. Topographiae leguntur.

(3) Notandum in nostro hoc antiquissimo Codice Tabulas haec inde esse adpositas, auro variisque coloribus depictas, quarum pleraeque a Cl. Montfauconio aeri incisae, in sua eiusdem *Cosmae* editione proferuntur. Liquore siquidem aureo utebantur Graeci frequentius quam Latini. Etenim innumeri prope modum Codices habentur, ubi non titulos modo, verum etiam paginas integras aureo eiusmodi liquore elegantissime descriptas observes, inter quos multi alii occurrunt in hac nostra insigni Medicea Bibliotheca, tabulis praestantissimis auro, varioque colore depictis instructi, quibus res textu enunciatae exprimuntur. Exstat in Regia Paris. Biblioth. Codex Graecus N. 618. hoc titulo, Περὶ χρυσογραφίας, ubi stylo Graeco vulgari, & infimae aetatis ratio traditur, qua liquor ille aureus ad scriptionem fit conficiendus. Item apud Lambecium Bibl. Caes. Lib. VII. p. 95. memoratur Codex inscriptus, Κατασκευή τῆς χρυσογραφίας, *Apparatus ad scriptionem auream*, eodem, ut videtur, quo Regius argumento.

listo Xanthopulo, Callistide, sive Callisti Xanthopuli filio, qui Historiam obtulit suam Andronico Palaeologo Imperatori, iam seni, qui anno Christi MCCCXXVII. septuagenario maior, decessit. Nicephorus ipse testatur, dum adhuc iuvenis esset, manum huic operi admovisse, aetatis anno XXXVI. nondum emenso illud absolvisse, multumque adiutum fuisse Codicibus Bibliothecae S. Sophiae CPoli, in qua aetatis florem transegerat¹. Verum quum ne verbum quidem Fabricius faciat Bibl. Graec. Tom. IX. inter vitas & elogia SS. de Sermone, quem modo proferimus, neque in Bibliotheca Concionatoria Combefilii, nec alibi, quoad nobis innotuerit, inter Homilias in Mariam Magdalenam encomiasticas ullus occurrat; eo libentius, ut illum typis manderemus, animum induximus. Nec nos quidem latet, a doctissimis Bollandistis sub die XXII. Iulii de hac Sancta fuisse uberrime dis-

(1) Ad Imp. Ioannis Cantacuzeni tempora pervenisse, atque adeo medio circiter Seculo XIV. adhuc vixisse ex Catalogo Patriarcharum ab eo conscripto versibus iambis cognoscas, de quo consule Fabricium B. G. Tom. VI. pag. 132. qui etiam eiusdem Callisti Catalogum Imperatorum CPolitanorum versibus itidem iambis, Σύναγμα de templo, & miraculis S. Mariae ad fontem, quod uno a CPoli stadio distat, Catalogum Hymnographorum Ecclesiae Graecae, Menologium Sanctorum versibus iambicis, Synaxaria quaedam & Troparia commemorat.

disputatum, atque ita docte & diserte eorum argumenta, qui tres distinctas mulieres sub uno eodemque ipsius nomine in Evangelio indicari contendunt, fuisse confutata, atque unitatem ipsarum adsertam, ut vix quidquam novi ad Ecclesiasticam historiam illustrandam ex hoc Sermone, in quo ipsarum distinctio supponitur hauriri posse videatur. Quum tamen is sit illius auctor, qui ob styli elegantiam Thucydides Ecclesiasticus fuerit nuncupatus, si minus qua historiam attingit, sacrarum rerum studiosos adiuverit, saltem qua nitide, nec sine eloquentiae flosculis conscriptus est, iis certe, qui Graecae linguae operam navant, non iniucundum fore arbitramur.

IV. Accedit pag. 74. Sermo de Synisatidis, qui in Codice XX. Plutei IX. §. XV. Batilii Magni nomen praesefert. Incredibilem adhibuimus diligentiam, ἀνέκδοτος esset, nec ne, ut in propatulo collocaremus. Primum enim omnia S. Batilii Opera volutavimus, in quibus quum nullus esset, duas illas S. Ioannis Chrysostomi Orationes, alteram εἰς τὰς ἑχούσας παρθένους συνεισέκτους, alteram εἰς τὰς ἑχούσας ἄνδρας συνεισέκτους, consulimus, ut si forte alteru-

trius esset fragmentum, & error, ut saepe evenit, in titulum inrepsisset, eruere. mus; sed nihil simile in illis a nobis reperi- tum est. Occurrebat S. Gregorius Nazian- zeus Synisactarum & Agapetarum inse- ctator acerrimus; sed qui hac de re me- trice tantum scripserat, omnem spem prae- cidebat. Tandem praeter Svicerum¹, Mu- ratorii perlegimus Dissertationem illam de Synisactis eruditissimam, quae Anecdoris eius Graecis inserta est Patavinae editio- nis Anni MDCCIX. 4. pag. 218. si qua for- te apud ipsum huius Basilii Sermonis men- tio fieret; sed heic quoque mirum de illo silentium, unde in eam sententiam facile devenimus, ut Sermonem hunc tamquam ineditum publica luce donaremus: eoque libentius; quod ea res in ipso agatur, in quam tot Sancti Patres calamum adri- puere, pessima nimirum illa consuetudo, primis Ecclesiae seculis inter Christianos inuenta, qua virgines cum viris, ac vicif- sim viri cum virginibus cobabitare non eru- bescerent: quae quidem in hoc Sermone to- tis eloquentiae viribus, omnique argumen- torum pondere profligatur. Quod autem
Ba-

(1) In Thesauro Ecclesiastico, verbo Συνησάκται.

Basilii *revera* opus sit, *adfirmare* certo non audemus; tamen quum ipsi tribuatur in Codice, eius auctoritatem sequuti, sub eius nomine proferimus, praeserim quum ab eius operum stylo minime abhorreat.

V. Quoniam vero in altero *Anecdotorum Volumine* sacrorum Bibliorum in Capita divisionem protulimus, qualis in Codice XXXVII. Plutei V. integrum *Octateuchum* continente, exhibebatur, aliam hęc pag. 90. adferre placuit, quae habetur in eiusdem Plutei Codice I. Seculo circiter XI. exarato, qui praeter *Octateuchum*, libros etiam quatuor Regum, duo *Paralipomenon*, duo *Esdrae*, & primum *Maccabaeorum*, initio mutilum complectitur.

VI. Praeterea quum in apparanda recensione Codicis X. Plut. IV. Sec. XI. conscripti, in quo compendium *Basilicorum LX. Librorum* cum suis adlegationibus, ac scholiis nonnullis, exhibetur, Tractatus quidam occurrerit plane fabulosus prope finem, de quatuor fluminibus e Paradiso exeuntibus¹, in quo auctor anonymus, prater
ce-

(1) In Codice Bibliothecae Viennensis, de quo Nesselius Tom. II. p. 7. Catalog inscribitur: *Anonymi Dissertatio Geographica de Isre, sive Danubio, & de Nilo, eorumque origine, & cursu.*

cetera, contendit, Istrum, seu Danubium, eundem esse ac Phison, Nilumque Geon, visum est nobis hunc in lucem proferre, pag. 99. Nullum quidem in contextu titulum praesefert, sed quum in tabula Operum Codici praemissa, περὶ τῷ Ἰστροῦ ποταμῷ, non satis apte inscribatur, nos novum hunc ipsi titulum duximus adiungendum, περὶ τεσσάρων τῷ Παραδείσῳ ποταμῶν. De quatuor Paradisi fluminibus.

VII. Huic subiungimus pag. 103. *recensionem insignis Codicis III. Pl. X. varia Sanctorum Patrum opera Ethica, & Asce-tica, quorum multa adhuc lucem publicam non viderunt continentis, cuius ope Heriberti Rosweydi S. I. Vitae Patrum' nova, & longe uberiori additione locupletari possent.*

VIII. Mox p. 112. *Carmen iambicum in laudem Theodoreti Episcopi Cyri, quod legitur in Cod. III. Plut. XI. in quo, eius Commentaria in Ezechielem, & Danielelem continentur.*

IX.

su; quod nimirum ambo sint fluvii Paradisi, quorum primus in sacra Scriptura appellatur Phison, alter autem Gehon. Vide pluribus Cl. Lambecium Lib. VI. Comment. pag. 9. & 10.

(1) Prodiere typis Plantinianis Antwerpiac mdcxv. fol.

IX. Subsequitur p. 114. recensio antiquissimi Codicis membran. in fol. qui ineditam Catenam e sanctis Patribus contextam in XII. Prophetas Minores, & IV. Maiores exhibet, habeturque Plut. XI. Num. IV. Utinam vero, si non apud nos, saltem apud exterarum gentes aliquis exoriatur doctus, ac laboris patiens, qui huius, & aliorum pretiosissimorum Codicum, Catenas tam in Vetus, quam in Novum Testamentum exhibentium sane multas, quos servat Medicea Bibliotheca, editionem cum sua immortalitate coniungendam existimet. Nos easdem in nostro Graecorum Patrum Catalogo diligentissime excussimus, ac SS. Patrum nomina, quorum operibus conflatae sunt in medium protulimus, specimen Commentariorum dedimus, integris adlatis S. Hippolyti Episcopi ac martyris Romae fragmentis, quae in luculentissima eius operum editione ab Io. Alberto Fabricio aeterni nominis viro adornata desiderari comperimus.

X. Neque ingrata erunt sacrarum rerum studiosis, quae ex vetusto optimo Codice IX. Plut. XI. Vitas Sanctorum, & varia Ioannis Chrysostomi opera continente delibavimus pag. 123.

XI. *Similiter benevole excipies notitiam Codicis XIII. Plut. IV. membranacei in 4. antiquissimi, qui S. Gregorii Nazianzeni Orationes quatuordecim continet, cum aliquot veterum Patrum Commentariis, adhuc ignotis, collectore Basilio Minimo, seu Iunioris Caesareense, cuius nuncupatoriam Epistolam ad Christi amantem Dominum Constantinum ex evanidis, attritisque litteris, non sine taedio, ac labore exscriptam in medium proferimus pag. 134. seq.*

XII. *Agmen claudit brevis descriptio Lexici Philologici alphabetici, quod exstat Pluteo IV. Cod. XXVI. auctore Arsenio Archiepiscopo Monembasiae, in quo habetur amplissima phrasum sylloge, sententiarum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, Leoni X. ab ipso Collectore inscripta¹. Nos igitur primum ipsius*

(1) *Arsenius Michaelis Apostoli Byzantini filius fuit, de quo vide Fabricium in Biblioth. Graeca Lib. V. cap. 41. Tom X. p. 222. Natus est in Creta Insula, quo se exsul e Graecia suus receperat pater. Scholia Graeca in VII. Euripidis Tragoedias conlegit; eaque Graece edita Venetiis MDXXXIV. 8. Paulo III Pontifici Maximo consecravit. Epistola, querelarum plena, in qua & Graecam gentem, & se potissimum contemni fremit. Μάχονται Ἀγάρηοι Χριστιανοίς, ἀμφότεροι δὲ τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς ἡμεῖς δὲ δύσνηοι Μεγαρήες. Iam quintum decimum annum meliorem fortunam frustra expectasse se apud Leonem X. exposulat. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτ' ἐν Γ' ὥμῃ πεντακαὶ ὀκτ'.*

ipsius auctoris Epistolam Nuncupatoriam Graece integram in turbam damus p. 147. in qua tum Collectionis suae rationem exponit, tum Mediceae familiae, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis X. laudes persequitur: deinde uberrimum auctorum, quorum dictis ac sententiis conflata est, catalogum adferimus.

XIII. Denique non te lateat, benevole Lector, nos in hoc Volumine inferere voluisse alteram Andreae Cretensis Homiliam in Nativitatem Deiparae, cum demonstratione, quod ex semine David descendit, quae exstat in vetusto Codice IV. Pl. IV. p. 26. b. varias SS. PP. Orationes Panegyricas in nonnullas Domini, Deiparae, sancto-
tum-

δέκατον ἔτος οἶμαι τετὶ γονυπετῶν ἐνώπιον Λέοντος τοῦ παναγιωτάτου παρετραγώδησα γοερῶς. Ὅς οἶκτα τινὶ συσχεθεῖς, προμήθειάν τινα γραφῆναι προσέταξεν, ἥτις ἐς τόδε μένει νεκρά. Addit etiam non fore iniquum, si in tantum Cardinalium numerum unus etiam, vel alter Graecus cooptetur: Καίτοιγε οὐκ ἀπεικὸς ἦν εἶνα ἢ δύο τῶν Ἑλλήνων ἐν τοσούτοις παντοδαποῖς ἐναριθμεῖσθαι τῶν Καρδηνάλεων. Verum anno proximo MDCXXXV. e vivis eripitur, ut observat Lambecius Commentarior. de Biblioth. Caes. Lib. VII. p. 236. seq. A Latinorum quum staret partibus, Graecis suis invisus maxime fuit, ut narrat Manuel Malaxus, in Turco-Graecia Lib. II. p. 146. Eius syntagma Logicum Ms. in Bibliotheca Caesarea Vindobonensi, Apophthegmata, aliaque eius ingenii monumenta memorat Fabricius l. c. p. 491. & Vol. VIII. p. 838. Eius quoque Carmen Graece & Latine conscriptum in laudem Clementis VII. quod in Medicea exstat Bibliotheca, publica luce donavimus p. 85. Catalogi.

rumque festivitates complectente, ex quo primum in idem argumentum Sermonem exscripserat, ac tamquam ineditum publica luce donaverat Cl. Ang. Mar. Riccius in Florentino Lycae Graecarum Litterarum Publicus Professor, Florentiae apud Bernardum Paperinium MDCCXXXII. in 4. Verum animadvertimus, hunc sub nomine S. Ioannis Damasceni in editione eius Operum Parisiensi A. MDCIII. antea fuisse ab Iacobo Billio evulgatum p. 335. b. ubi est secundus de hoc argumento. Tertio autem loco pag. 343. collocari comperimus illum, quem nos dare decreveramus, quemque Andreae Cretensi, laudatus Riccius, ac Codex CCLXXIV. Bibliothecae Coislinianae perperam adiudicant. Illud superest, candide Lector, ut has sacrae vetustatis delicias aequo ac benevolo animo, uti soles, excipias, meisque curis ac studiis quam humanissime faveas. Vale.

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ ΣΤΑ-
 ΛΟΓΗ ΤΩΝ ΟΛΩΝ ΣΧΕΔΟΝ ΔΟ-
 ΕΩΝ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟ-
 ΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΚΟΝΤΩΝ ΑΥ-
 ΤΑΣ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝ-
 ΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΕΠ' ΕΝΙΑΙΣ ΤΟΥ-
 ΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΑΙΣ ΠΑ-
 ΛΑΙΤΕΡΑΙΣ.

NICETAE CHONIATAE COL-
 LECTIO OMNIVM FERRE
 OPINIONVM SECTARVMQ.
 ET HISTORIA HOMINVM
 QVI ILLAS INSTITVERVNT.
 PRAETEREA CONTRADI-
 CTIONES ADVERSVS QVAS-
 DAM EARVM, ET MAXIME
 ADVERSVS ANTIQVIORES.

I. p. 1.

Continet hic Codex Nicetae
 Choniatae *Thesaurum or-
 thodoxae Fidei*, in libros
 XXVII. digestum, quem
 ipse in gratiam amici,
 qui capta a Latinis Constantinopoli, so-
 lum vertere secum coactus fuerat, in ex-
 silio conscripsit, ubi post expositam salu-
 tarem doctrinam, omne genus haeresum
 sectarumque ad suam usque aetatem perse-
 quitur, & testimonius veterum Ecclesiae Do-
 T. III. A sto-

2 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

storum, vel propriis argumentis refellit¹. Quum vero totum hoc Opus propter molem haftenus lucem, quam meretur haud viderit, quoniam duo facile volumina in folio compleret, librorum argumenta, quorum index praecurrit, ac primas duas Codicis paginas occupat, subiicere animus erat; sed quum iam prolata fuerint, & a Fabric. B. G. Tom. VI. pag. 420. seqq. & a Montefalconio Palaeogr. Graec. pag. 327. seqq. nos iis omissis, quae cum dictis editionibus concordare comperimus, argumentum tantummodo Libri IV. quod aliquantum ab iis differt, proferimus, quod ita habet:

Τόμος τέταρτος. Ἐν τῷ τῷ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἵρεσεις αἱ ἀναφανέσαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἵρέσεως. ἐγράφη δὲ πρώτη ἡ τῷ Σίμωνος

(1) Huius Operis eximii, in quo Euthymii Zigabeni, quam in praefatione laudat, Panopliae dogmaticae multa addidit, quinque tantum primi libri editi exstant Latine, interprete Petro Morelio Turonensi Paris. MDLXI. MDLXXIX. & MDX. in 8. & cum Orthodoxi cuiusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genev. MDXXIX in 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum edit. Colon. MDXVIII. Tom. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. Fragmentum ex Lib. XX. de ordine observando ab iis, qui a Saracenica superstitione ad Christianam fidem transeunt, Latine exstat in Bibl. Patrum edit. Paris. MDLXXV. & aliis insequentis editionibus: G. L. in Auctarii Ducaeani Tom. II. Paris. MDCCXIV. & in Bibl. Patrum Paris. MDCLIV. Tom. XII. & omisso Niceetae nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii Heidelb. MDXCV. 8. p. 74. 91. Graece loca quaedam adfert Allatius contra Hottingerum pag. 197 & de Purgatorio pag. 696. seqq. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. pag. 418. seqq. a quo noster Codex memoratur, ibid. pag. 420.

νος, κὶ ἡ ἐπ' αὐτῷ ἀντίρρησης, ἐν ᾗ δηλεῖται κὶ
 ὅπως ὁ Σίμων κακῶς ἐξέρρηξε τὴν ψυχὴν. δευτέ-
 ρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρα-
 τηνῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου, ἐν ᾗ εἰρήκα-
 μεν καὶ περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. πέμπτη
 ἡ τοῦ Πτολεμαίου. ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἐβδόμη
 ἡ τῶν Ἀσκοδρέγων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ
 μαρτυρίου καὶ ἄλλα τινὰ, τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐρρέ-
 ζηταν. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολοβάρου. ἐνάτη ἡ τῶν
 Οὔφρων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ, πῶς ἐκλήθη Φρόνιμος
 ὁ ὄφις, καὶ περὶ αἰώνων, ἔπερὶ τοῦ φυτοῦ τῆς
 γνώσεως, ἔπερὶ τῆς ἀπὸ τῆς παραδείσου ἐκβολῆς τοῦ
 Ἀδάμ. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου, ὅς κοινὰς εἶναι
 τὰς γυναῖκας παρεδίδοι ἀκολούθως τῷ Πλάτωνα.
 ἐνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθια-
 νῶν. τρισκαίδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσα-
 ρεσκαίδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος, ἐν ᾗ
 καὶ περὶ τῆς ὕλης. πεντεκαίδεκάτη ἡ τοῦ Λου-
 κιανοῦ. ἑξκαίδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαί-
 δεκάτη ἡ τοῦ Σεβηριανοῦ. ὀκτωκαίδεκάτη ἡ τοῦ
 Τατιανοῦ. ἐννακαίδεκάτη ἡ τῶν Εὔκρατητων.
 εἰκοστὴ ἡ τῶν Ἀσκοδρουγιτῶν. εἰκοστὴ πρώτη ἡ
 τῶν Κυντιλιανῶν καὶ Πρισκιλιανῶν ἔπερὶ Πεπεριτῶν, καὶ
 Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοστὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαί-
 δεκατιτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν Θείων μυστηρίων.
 εἰκοστὴ τρίτη ἡ τῶν Ἀλόγων. εἰκοστὴ τετάρτη ἡ
 τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμ-
 ψαίων καὶ Ἐλεσαίων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σαρκώ-
 σεως τῆς λόγου. εἰκοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοτιανῶν,
 ἐν ᾗ καὶ τὸ, πῶς νοεῖται, τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα

4 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

βλασφημήσαντι ἔκ ἀφεθήσεται. εἰκοσὴ ἐβδόμη
 ἢ τῷ Νοῆτι καὶ τοῦ Ναβάτι. εἰκοσὴ ὀγδόη ἢ τῷ
 Σαβελλίῳ. εἰκοσὴ ἐννάτη ἢ τῷ Μαρκέλλῳ. τρια-
 κοσὴ ἢ τῶν Οὐαλησίων. τριακοσὴ πρώτη ἢ τοῦ
 Ὠριγένους, ἐν ᾗ καὶ διάφοροι δόξαι Ἑλληνικαὶ περὶ
 ψυχῆς, καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἀποστολικῆς ῥητῆς, ὃ Φησιν,
 ἐκάστῳ τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει.
 τριακοσὴ δευτέρα ἢ Παύλῳ τῷ Σαμοσαλέως. τρια-
 κοσὴ τρίτη ἢ τῶν Μανιχαίων καὶ Κεβρίκων, ἐν ᾗ
 καὶ ἐξηγήσεις τῷ ἀποστολικῷ ῥητοῦ τοῦ λέγοντος,
 ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου φανῆναι τὸν κύριον, καὶ
 σχήματι εὑρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον. τριακοσὴ τε-
 τάρτη ἢ τῶν Ἰερακιδῶν. τριακοσὴ πέμπτη ἢ τῶν
 Κολλυριδιανῶν. τριακοσὴ ἕκτη ἢ τῶν Μασσαλια-
 νῶν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κεφάλαια τῆς αἵρέσεως αὐτῶν
 ἀνατάττονται, καὶ διάφοροι κατ' αὐτῶν ἀντιρρή-
 σεις. τριακοσὴ ἐβδόμη ἢ τῶν Κηρινθιανῶν. τρια-
 κοσὴ ὀγδόη ἢ τῶν Ἰκετῶν. τριακοσὴ ἐννάτη ἢ
 τῶν Γνωσιμάχων. τεσσαρακοσὴ ἢ τῶν Θνητοψύ-
 χων. τεσσαρακοσὴ πρώτη ἢ τῶν Χρισολυτῶν.
 τεσσαρακοσὴ δευτέρα ἢ τῶν Εἰθνοφρόνων, ἐν ᾗ καὶ
 διάφορα περὶ ἀσροκρομίας. τεσσαρακοσὴ τρίτη ἢ
 τῶν Παρερμηνευτῶν. τεσσαρακοσὴ τετάρτη ἢ τῶν
 Μελιτιανῶν. Ex argumento vero Libri XXV.
 desunt in nostro Codice ultima verba: ἡμεῖς
 γὰρ ταῦτα, κ. λ.

Indicem argumentorum sequitur inscri-
 ptio totius Operis, hoc pacto: Συλλογὴ τῶν
 ὅλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἵρέσεων, καὶ ἱστορία τῶν
 ἀποτεκόντων αὐτὰς ἀνδρῶν· ἐπεὶ δὲ καὶ ἀντιρρή-
 σεις

σεις ἐπ' ἐνίοις τέτων, ἡ μάλιστα ταῖς παλαιτέραις· καὶ ἑτερά τινὰ χρήσιμα τοῖς εὐσεβέσι, πο-
νηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτα τοῦ Χωνιάτη,
τῷ δὲ γεγονότος κριτῷ τοῦ Βήλου, ἐπὶ τῶν κρί-
σεων Εὐφόρῃ, γενικῶς ἐπὶ τῷ βασιλικῷ κοίτωνος¹,
ἔπειτα δὲ καὶ μεγάλῃ Λογοθέτου τῶν σεκρετῶν.
*Collectio omnium fere opinionum & haere-
sum, & historia hominum qui illas institu-
erunt; insuper contradictiones adversus quas-
dam earum, & maxime antiquiores; & alia
quaedam piis hominibus utilia, elaborata a
venerabili Niceta Choniata, electo Iudice Be-
li, iudiciorum Ephoro, ac generali Impe-
rialis Fisci Praefecto, deinde vero etiam ma-
gno secretorum Logotheta*². Deinde Prooe-
mium, cuius initium pag. 3. Θεῷ καὶ θεοφι-
λέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο; ὁ
μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ὧν ἀπάντων τῶν ἐφετῶν
ἕθενος τῶν ὄντων ἐφίεται. Finis: ὅπως μίαν ἀνε-
λίττων εἰς βλὸν τῷ πολυειδεῖ τοῦ συγγράμματος
χαίρης, καὶ τῷ ἐρανίσῃ πανάγκειαν τοῖς ὀλεθρίοις
ἀντίμαχον δόγμασιν· ἐνθεν τοι καὶ τοῦ λέγειν, ἐν-
θενδε ἄρξομαι. Tum Liber primus pag. 3.
h. inc. Α' δ' ἄμ πρῶτος πλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ
Θεοῦ, καὶ λαβὼν τὸ ζωόντων ἐμφύσημα ἔσχεν
ἐκ μιᾶς τῶν αὐτοῦ πλευρῶν Εὐὰν ἑαυτῷ ὁμοίαν·

A 3

βιώ-

(1) Χαίτων apud Graecos medii & infimi aevi, pro Fisco, seu domo aerarii Imperialis accipitur.

(2) Duo eiusdem operis exemplaria habentur in Biblioth. Regis Christianis & aliud in Biblioth. Baluziana, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montisfalconii loc. cit.

6 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

βιώσας δὲ Ἀδὰμ ἔτη ἐνακόνσια τριάκοντα, γε-
γέννηκε Κάιν μετὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς, καὶ
τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἀπόπεμψιν. Liber ulti-
mus def. ἃ δὴ πάντα ἐμώρανεεν ἡ τῆς μιᾶς θεδ-
τητος ἐν τρισὶν ἱποσάσεσι δύναμις τῇ χάριτι καὶ
ἀπλότῃ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

II. pag. 362. b. Nicetae Thesaurum ex-
cipit pars posterior Historiarum eius, in li-
bros duos divisa, quae quum ab editionibus
non modo quoad librorum distinctionem,
sed etiam in phrasi, & in ipsis quoque re-
bus, libro praesertim posteriore, discrepet,
digna profecto esset, quae, si nova pararetur
huius Scriptoris editio, cum editis
conferretur. Praecedit Titulus: Ἐνταῦθα ἡ
ἁλωσις τῆς πόλεως, καὶ τινὰ τῶν μετὰ ταῦτα
συμβάντων. *Heic captivitas Urbis, & quaedam
ex iis, quae postea acciderunt.* Liber primus
incipit a Cap. VIII. Lib. III. Alexii Co-
mneni, edit. Paris pag. 345. Genev. pag.
582. a verbis: Ἀλλὰ μέχρι μὲν δὴ τούτων εὐ-
δρομος ἡμῶν ὁ λόγος, καὶ διαλείας φέρων ὁδοῦ.
Def. τῶν δ' ἡλπιότων ἐπὶ κύριον τῇ παιδείᾳ
σύνδρομος ἡ παράκλησις ἵε καὶ ἐπανάκλησις. Liber
secundus pag. 372. incipit a verbis Capitis
primi Lib. de Constantinopolis statu edit.
Paris pag. 377. Genev. pag. 634. nimirum:
Εἶχε μὲν ἔγω ταῦτα, & ἡ Κωνσταντῖνῃ καλλι-
πολις τὸ κοινὸν ἀπάντων ἔθνων ἐντρύφημά τε καὶ
περιλάλημα, κ. λ. Def. ὅς καὶ δίκαιον ἐπ' ἀσπί-
δα

δα καὶ βασιλίσκον δείκνυσιν ἐπιβαίνοντα, ἃ λέοντα καὶ ἀπαλῆντα καὶ δράκοντα. Vbi notandum ex hoc posteriore libro fragmentum satis longum, in quo de Urbis direptione, & de statuis ac monumentis post captam per Latinos CPolim everfis & conflatis agitur, utpote quod in impressis desideratur, a Fabricio referri loc. cit. a p. 405. ad p. 418.

Tandem pro recensitionis huius coronide, quum Fabricius l. c. pag. 435. indicem Scriptorum, a Niceta Choniata in Historia Byzantina laudatorum exhibeat, nos quoque illius exemplum sequuti, alium SS. Patrum, & aliorum auctorum catalogum, quorum in eiusdem Nicetae Thesauro referuntur loca atque sententiae, in medium proferre voluimus, qui sequens est:

Agatho pag. 343.

Ambrosius Mediol. pag. 233. *b.* 343. ἐκ τῆς λόγου τοῦ κατὰ Ἀπολινάριου. pag. 178. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Γρατιανὸν τοῦ βασιλέως. *ibid.*

Amphilochius Iconiensis ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον ἐπιστολῆς. pag. 178. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. pag. 340. ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, Ὁ ἀποστείλας με πατὴρ, μέζων μὲ ἐστίν. pag. *ead.* *b.*

Anastasius Sinaita ἐκ τῆς βιβλίου τῆς λεγομένης Ὁδηγῆς. pag. 177. *b.* 178. 188. *b.* 233. *b.* ἐκ τῶν 15' κεφαλαίων τῶν κατὰ Μονοφυσитῶν τὸ ζ'. p. 341. *b.*

8 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

Andreas Cretensis ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν
Βαϊοφόρον. pag. 330.

Athanasius pag. 342. *b.* 343. *b.* εἰς τὸ,
ὅτι αἰεὶ ἦν ὁ υἱός. pag. 105. *b.* κατὰ τῶν εἰσα-
γόντων τὸ ὁμοιόσιον. pag. 107. *b.* ἐκ τοῦ περὶ
πίστεως λόγου. pag. 178. *b.* χρήσεις κατὰ Θεο-
πασχιτῶν. pag. 187. *b.* πρὸς τὲς λέγοντας,
ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἤθελεν. pag. 188. ἐκ τῆ πε-
ρὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 332. ἐκ τῆς
ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἱεράτευμα. pag.
333. ἐκ τοῦ διαλεκτικῆς λόγου, ὃν ἐποιήσατο
πρὸς τὸν Ἀΐριον. pag. 340.

Augustinus. pag. 341. *b.*¹

Basilius Magnus pag. 105. *b.* 107. *b.* 108.
122. 190. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν
ἐπιστολῆς. pag. 11. *b.* 240. εἰς τὸ, αἰεὶ ὁ Θεὸς
πατήρ. pag. 104. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας
ἐπιστολῆς. pag. 178. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον
πρώτου λόγου. pag. 234. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου λό-
γου. *ibid.* ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τὸν Γκο-
νίου τριάκοντα κεφαλαίων. pag. 245. *b.* ἐκ
τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. pag.
330. *b.* ἐκ τῆς εὐχῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Οὐδεὶς ἄξιος,
κ. λ. pag. 332. εἰς τὸ, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος.
pag. 344.

Colmas Indoplevites ἐκ τῆς εἰς τὸν ψαλμῆ-
ρα προοιμίου ἐξηγημένῃ ὡς ἐν παρόδῳ τὸ, ἡγά-
πητας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, καὶ τὰ
ἐξῆς. pag. 333. Cy-

(1) A multis retro seculis non pauca S. Augustini Opera
Graece fuere versa.

Cyrillus Alexandrinus pag. 105. 106. *a.*
 106. *b.* 107. *a.* 107. *b.* 109. *b.* 147. *b.* 190. *b.*
 ἐκ τοῦ λόγου, ἢ ἡ ἐπιγραφὴ. Ἀπόδειξις διὰ τῶν
 ἀρχῆθεν γεγενημένων θείων χρησμῶν τοῖς θεσπε-
 σίοις πατριάρχαις περὶ τῆς ἀμείψεως ἔ μεταθέ-
 σεως τῶν Ἰεδαίων καὶ τῶν ἐθνῶν. pag. 18. πρὸς
 τὰς λέγοντας, ὅτι εἰς τρεῖς θεοὺς πιστεύομεν. *p.*
ead. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ἕλαττον τῷ
 ἡμῶν ἐκ τοῦ τὸν Χριστὸν λέγειν ἐν εὐαγγελίοις, ὁ
 πατήρ με μείζων με ἐστίν. pag. 108. περὶ τῆς
 προκοπῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 111. *b.* ἐκ τῶν
 κατὰ τῶν Πνευματομάχων ἀντιρρήτικῶν λόγων.
 pag. 123. *b.* 124. 125. 126. ὅτι ὁ μονογενὴς
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ψυχὴν μετὰ σώμα-
 τος ἀνέλαβεν. pag. 131. *b.* κατὰ Νεστοριανῶν ἐκ
 τῶν σχολίων τῶν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων
 τοῦ Χριστοῦ. pag. 133. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἀγκάκιον
 ἐπιστολῆς. pag. 134. 135. *b.* ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς
 περὶ ἐνὸς ἡοῦ. pag. 134. *b.* 135. ἐκ τῆς περὶ
 ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 135. *b.* ἐκ τοῦ κα-
 τὰ πεῦσιν ἔ ἀπόκρισιν λόγου. pag. 136. 137. *b.*
 138. *b.* ἐκ τῆς πρώτης ὁμιλίας τῆς, ὅτι ὁ χρὴ
 λέγειν ἄνθρωπον θεοφόρον, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρω-
 πήσαντα. pag. 140. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον
 ἐπιστολῆς. pag. 141. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς, ὅτι
 εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. pag. 141. *b.* ἐκ τοῦ
 πρὸς τὴν εὐσεβεσάτην βασιλίδαν προσφωνητι-
 κοῦ. pag. 141. *b.* ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τοὺς
 πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχούς. pag.
 142. 143. 146. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὰς δεσποίνας
 προσ-

προσφωνητικῶ. pag. 143. ἐκ τοῦ ἑκτῆ ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Σέκενσον ἐπιστολῆς. pag. 179. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς προσφωνητικοῦ λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Εἰβραίους ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν κατὰ Νεστορίου. pag. 188. *β.* ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτου λόγου. p. 204. ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ δογμαμάτων. ibid. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐρμηνείας βιβλίου ὀγδόου. pag. ead. *β.* πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κατὰ πεῦσιν καὶ ἀποκρίσιν. pag. 233. ἐκ τῆς πρὸς Εὐπίκτητον ἐπιστολῆς. pag. 234. ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδοσίον προσφωνητικοῦ. ibid. εἰς τὸ μουσικὸν δεῖπνον. pag. 332. *β.* ἐκ τῶν ιβ' κεφαλαίων τῶν κατὰ Θεοδορίου. ibid. ἀπὸ τοῦ πρὸς βασιλίδας λόγου. ibid. & pag. 340. *β.* ἀπὸ τῶν περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 332. *β.* ἐκ τοῦ εἰς τὰ βαΐα λόγου. pag. 340. *β.* ἐκ τοῦ α' βιβλίου τῶν Θησαυρῶν, ἐκ τοῦ ια' κεφαλαίου. p. 342. ἀπὸ τοῦ θ' λόγου τῆς ἐν πνεύματι λατρείας κεφάλαια δύο. pag. ead. *β.*

Cyrillus Hierosolymitanus ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντὴν λόγου, ἧ ἡ ἀρχὴ, Χαῖρε σφόδρα, καὶ λ. pag. 332. *β.*

Dionysius Areopagita ἐκ τοῦ δευτέρου κεφαλαίου τοῦ περὶ ἡνωμένου καὶ διακεκριμένου. pag. 11. ἐκ τοῦ ιγ' κεφαλαίου τοῦ περὶ τοῦ τελείου καὶ ἑνός. pag. ead. *β.* περὶ Θεοῦ. pag. 15. ἐκ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς περὶ θείων ὀνομάτων. pag. 39. *β.* ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς

λῆς. *ibid.* ἐκ τῶν θεολογικῶν σοιχειώσεων τοῦ ἁγίου Γεροθέου. pag. 40.

Τῷ ἁγίῳ Εὐφράτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος. pag. 207. *b.*

Eustratius Metropolitae Nicaenus ἀπὸ τῷ λόγῳ τῷ πρὸς Γροσολάνον ἐπίσκοπον Μεδιολάνων περὶ τῆς τῷ ἁγίῳ πνεύματος ἐκπορεύσεως. pag. 266. ἐκ τῷ αὐτῷ πρὸς αὐτὸν ἐπίσκοπον Μεδιολάνων δευτέρῳ λόγῳ. pag. 268. *b.* ἐκ τῷ αὐτῷ ἑτέρῳ λόγῳ. pag. 273. *b.* τῷ αὐτῷ κεφάλαια ἐπισημονικὰ, δι' ὧν δείκνυται ἀδύνατον εἶναι ἐκ τῷ πατρὶος καὶ τῷ υἱῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι. pag. 275. ἐκ τῷ δευτέρῳ περὶ τῶν ἀζύμων λόγῳ. pag. 333. *b.*

Εὐθυμίῳ μοναχῷ τῷ Ζιγαβηνῷ κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ρώμης, ἥτοι Ἰταλῶν, κεφάλαια ἱβ' δηλῶντα, ὡς ἐκ ἐκ τῷ υἱῷ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. pag. 296.

Gregorius Nazianzenus ἐκ τῷ περὶ Τιμοῦ πρώτῳ λόγῳ. p. 12. 105. 108. *b.* 109. 342. ἐκ τῷ περὶ Τιμοῦ δευτέρῳ λόγῳ. pag. 40. *b.* 106. *b.* 109. *b.* 110. 178. *b.* 190. 340. ἐκ τῷ λόγῳ τῷ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων pag. 12. ἐκ τῷ λόγῳ τοῦ πρὸς Ἀρειανὸς, καὶ εἰς ἑαυτόν. pag. 12. *b.* ἐκ τῷ μεγάλῳ ἀπολογητικοῦ. pag. 16. ἐκ τοῦ λόγῳ τοῦ εἰς τὰ γενέθλια. pag. 40. ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγῳ. pag. *ead.* *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρῳ λόγῳ

12 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

γν. ibid. ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τῆς λέξεως τῆς προτρεπτικῆς εἰς τὸ βάπτισμα. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν τῶν ῥη' επισκόπων παρυσίαν. pag. 107. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου γεννήσεως τῆς ἡοῦ καὶ Θεοῦ. pag. 108. περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 121. 122. 123. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον πρώτου λόγου. pag. 127. b. 128.

Gregorius Nyssenus pag. 105. b. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. pag. 40. b. 246. ἐκ τοῦ λόγου τῆς πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας. pag. 129. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιρρητικοῦ λόγου. pag. ead. b. 130. 131. 179. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ θεότητος ἡοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. p. 341. b.

Πίστις ἀποκαλυφθεῖσα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θαυματουργῷ, ὡς ἐκ διδαχῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τῆς ἁγίας ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. pag. 28. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίστεως, ῥήσεις περὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων. pag. 178. b.

Ignatius S. Apostolus, Episcopus Antiochenus pag. 188. b.

Ioannes Chrysostomus pag. 343. ἐκ τῆς βίβλου τῆς περὶ ἀκαταλήπτου. p. 16. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀκῆκιον ἐπιστολῆς. p. 179. ἐκ τῆς ξε' ὁμιλίας τῶν ἐρμηνειῶν τῆς κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. p. 204. ἐκ τῆς ζ' ὁμιλίας τῆς πρὸς Εὐφροσύνης ἐπιστολῆς. pag. 233. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου καὶ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν ὁμιλίας. ib. & p. 340. b.

ἐκ

ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ περὶ ἱερωσύνης . p. 330.
b. ἐκ τῆς κατὰ Ἰουδαίων βίβλου . pag. 331. ἐκ
 τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἐρμηνείας . *ibid.* ἐκ
 τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς . pag.
 331. *b.* 340. *b.* εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν . pag.
 331. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὰ φῶτα . *ibid.* ἐκ τῆς κς'
 ὁμιλίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον .
 pag. 344.

Ioannes Damascenus pag. 106. 107. *b.*
 109. *b.* 112. 146. *b.* 147. *b.* 173. *b.* 174. *b.*
 175. 186. *b.* 201. *b.* 202. 334. 339. *b.* ἐκ
 τοῦ περὶ πατρὸς & υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος δια-
 κεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία . pag. 13.
 τοῦ αὐτοῦ ἐκ διαφόρων πατέρων . pag. *ead.* *b.*
 περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος . pag. 19. *b.* περὶ τῆς
 συλλήψεως τοῦ Χριστοῦ . pag. 34. *b.* περὶ τοῦ
 τρόπου τῆς ἀντιδόσεως . pag. 42. ὅτι πᾶσα ἡ
 θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτοῦ ὑποστάσεων ἡνώ-
 δη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει , καὶ ἡ μέρος μέρει . pag.
ead. *b.* περὶ τῆς ἐν εἵδει καὶ ἀτόμῳ θεωρημένης
 ὑποστάσεως καὶ διαφορᾷ ἐνώσεως καὶ σαρκώσεως . p.
 43. περὶ φυσικῶν καὶ ἀδιαβλήτων παθῶν . pag.
ead. *b.* περὶ τοῦ τρισαγίου . pag. 189. περὶ τῆς
 θεανδρικῆς ἐνεργείας . pag. 202. *b.* πρὸς τοὺς
 λέγοντας , εἰ δύο φύσεων καὶ ἐνεργειῶν ὁ ἄνθρω-
 πος , ἀνάγκη ἐπὶ Χριστοῦ τρεῖς φύσεις λέγειν , καὶ
 τοσαύτας ἐνεργείας . pag. 235. ἐκ τοῦ περὶ τῶν
 ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ κυρίου μυστηρίων κεφαλαίου
 πς' . pag. 330. *b.* πρὸς τοὺς λέγοντας , ἡ ὑπό-
 στασις τοῦ Χριστοῦ κτιστὴ , ἢ ἄκτιστος , κεφάλ. ςκζ' .
 pag.

14 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

pag. 342. περὶ τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων, κε-
φάλ. ργ'. *ibid.*

Ἰωάννης Γεροσολύμων ἐπιστολὴ εἰς τῶν ὑπ' αὐ-
τὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπό-
λεως, ἐπικυροῦσα τὰ κατὰ Σεβήρη πραχθέντα.
pag. 167. *b.*

Isidorus Pelusiota ἐκ τῆς πρὸς Θεωνᾶν ἐπι-
στολῆς. pag. 236.

Iulius Romae. pag. 188. *b.*

Iustinianus Imperator ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν
ἀγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματι-
κῆς ἐπιστολῆς. pag. 208. διατάξεις κατὰ Ἀνθί-
μου, Σεβήρη, Πέτρου, καὶ Ζωόρα. pag. 166. ἐκ
τοῦ ἰδίου, ὃ μέμνηται καὶ Ἀγάθων ὁ ἀγιώτα-
τος πάπας Ρώμης ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ σαλεύσῃ
ἐπιστολῇ πρὸς τῆς αἰοδίμους βασιλεῖς Ἡράκλειον
καὶ Τιβέριον, τῇ καὶ κειμένη ἐν τοῖς πρακτικοῖς
τῆς ἑκτῆς συνόδου. pag. 236.

Iustinus philosophus & martyr ἐκ τοῦ πε-
ρὶ πίστεως λόγου. pag. 178. *b.*

Leo papa ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης σή-
λης ὀρθοδοξίας. pag. 341. *b.* ἐκ τῆς δευτέρας
ἐπιστολῆς πρὸς Λέοντα βασιλέα, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ
Τῷ ὑπερενδοξοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ υἱῷ αὐτοῦ
Λέων ἐπίσκοπος. pag. 342.

Τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ Βουλγαρίας τοῦ πρώ-
τως προβλή παρὰ τοῦ μακαρίτου βα-
σιλέως κυρίου Βασιλείου ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀζύμων
ἐπιστολῆς αὐτοῦ. pag. 330. *b.*

Εἰς τῶν κεφαλαίων Λεοντίου τῶν κατὰ Σεβήρη.
pag. 180. 181. Γράμ-

Γράμμα τοῦ βασιλέως κυρίῳ Μαυρίῳ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας. pag. 216. *b.*

Maximus pag. 168. 169. 170. 194. 196. *b.* 197. 199. 331. *b.* περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. περὶ Θεοῦ κοινῶς. pag. 16. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγου. pag. 41. *b.* ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔτε διαιρεῖ, ἔτε διαιρεῖται. pag. 168. *b.* ὅτι ἔχ, ὡς ἔλεγεν ὁ Πύρρος, νεύματι τοῦ ἐνωθέντος λόγου ἡ σὰρξ ἐκινεῖτο. pag. 199 *b.* ἐκ τῆς πρὸς Πύρρον διαλέξεως. pag. ead. & 200. & 205. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Νικάνδρον ἐπιστολῆς. pag. 201. πρὸς τὰς λέγοντας, ὅτι μίαν Χριστοῦ χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ' ἐπικράτειαν. *ibid.* πρὸς τὰς λέγοντας, ὅτι ὡς περ ὀργάνου, εἰ τοῦ κινουμένου μία ἐνέργεια, ἔτω καὶ θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος μία ἐνέργεια. *ibid.* πρὸς τὰς λέγοντας μίαν σύνθετον ἐπὶ Χριστοῦ ἐνέργειαν. p. ead. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολιγάριον τὸν αἵρετικὸν ἀντιρρητικοῦ λόγου. p. 204. *b.*

Meliton Sardenfis pag. 188. *b.*

Nicephorus Patriarcha CPolitanus. *Vide infra in voce Photius.*

Nicolaus Methonensis Episcopus. p. 307. ἐκ τοῦ κατὰ Λατίνων ὑπὲρ τοῦ πνεύματος λόγου. pag. 262. κεφαλαιώδεις ἐλεγχοὶ τοῦ παρὰ Λατίνοισι καινοφανοῦς δόγματος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρ' αὐτοῦ ἐκ τῶν διὰ πλά-

16 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

της ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων . p. 296. b.

Photius Patriarcha CPolitanus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ πνεύματος ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς , ἐν ᾗ αἰτίζεται τὴς Λατίνης , ὡς ἐκ τοῦ ἰσοῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι λέγοντας . pag. 288. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος μυσταγωγίας . pag. 332. ἐκ τοῦ λόγου , ὅ ἡ ἀρχὴ , Πῶς ἡελήτης τῷ πατρὶ ὁ θάνατος λέγοιτ' ἂν εἶναι τοῦ Χριστοῦ , κ. λ. pag. 334. χρήσεις κατὰ εἰκονομάχων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Νικηφόρου καὶ Φωτίου τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως , καὶ Θεοδώρου τοῦ Στεδίτου . pag. 210.

Πρόκλητος χρήσεις . pag. 235. b.

Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ἐκ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς . p. 206. b. 343. b.

Συλλογισμὸς τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου κυρίου Στεφάνου . pag. 333. b.

Ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ἀναγινωσκόμενου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ . pag. 334.

Ἐκ θεσεως Σωτηρίχου τοῦ παντεύγενεσάτου παρισῶσα , ὅπως ἐφρόνει περὶ τοῦ δόγματος , ὅ φησι , σὺ εἶ ὁ προσφέρων , καὶ προσφερόμενος . p. 327. b. Τὸ ἐπὶ τῷ ἀναφυέντι δόγματι κατὰ τοῦ παντεύγενεσάτου Σωτηρίχου γεγονὸς σημεῖωμα . pag. 334. b.

Theodoretus ἐκ τοῦ καὶ κεφαλαίου τῶν εἰς τὰ ἀπόρρητα τῆς Εὐδόου ἐρμηνειῶν , ὅ ἡ ἀρχὴ , Διατί φεύγουσιν ἐπιτελέσαι προσέταξε τοῦ πάσχα τὴν ἑορτήν . pag. 330. b.

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ πνεύματος λόγου .

λόγου τοῦ κυροῦ Θεοδώρου Σμυρναίου .
pag. 293. *b*.

Theodorus Studita. *Vide supra in voce*
Photius.

Theophylactus Archiepiscopus Bulgariae
ἐκ τῶν περὶ τῷ πνεύματος. pag. 275. ἐκ τῆς
τῷ τετραευαγγέλιῳ ἐρμηνείας. pag. 332. *b*. εἰς
τὸ ῥητὸν τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς τῷ με-
γάλῳ Παύλῳ τὸ φάσκον, ἃ δι' αὐτῷ ἀποκατα-
λάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν. pag. 333.

Ex Synodis adferuntur, prima Generalis
pag. 178. *b*. Synodus IV. Chalcedonenfis
pag. 152. *b*. & Synodus sexta pag. 193.

III. In ultima tandem pagina Iambici qui-
dam versus leguntur, quibus instar tituli
haec praecedunt: Τῷ Θεσσαλονικῷ Μεσοποτα-
μίτῃ τινὸς διελθόντος τὴν βίβλον ἐξ ἐτοίμου σι-
χηρὸν προσφώνημα ὡς ἐν εἵδει ἐπιγράμματος . .
. ¹ τῷ φιλοπονήσαντος τὴν συνθήκην
τῆς βίβλου προκειμένης, διπλὴν πραγματείαν,
τὴν τε προταχθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, καὶ
τὴν πρὸς τὸ τέλος

*Thesalonici Mesopotamitae cuiusdam in li-
brum, quem legerat, extemporanea ex iam-
bis acclamatio instar epigrammatis
in qua studuit huiusce libri compositionem,
duplicemque translationis scopum exprimere,
videlicet praepositam historiam Ecclesiasticam,*

B

& quae

(1) Vbi puncta illa interposita vides, ibi verba tineis corrosa
sunt ac mutilata.

quae in fine

Iambici vero versus ita habent:

Εὐαγγελικὸς ἄλλος οἰκοδεσπότης
Θησαυροφυλάκιον ἡνοίχῃ σόμα·
Ἐξάγεται δὲ ἡ παλαιὰ καὶ νέα,
Ἀρχαῖκα δόγματα καὶ καινοὶ λόγοι,
Ἡ βιβλιακὴ σύνθετος διαρτία
Ἀνθρωπικὸν σύγκριμα μικτὸν δεικνύει.
Ψυχὴ δοκεῖ καὶ σῶμα, γνῶσις καὶ φήσις,
Καὶ ἔρως πρὸς ὕψος, ἀνδρὲς δὲ γῆ καὶ ἄνω,
Κόσμος μίμημα θέλτος ἢ προκειμένη,
Τὰ θεῖα πρῶτον, ὕστερον τὰ πρακτέα.
Καὶ μετρικὸν μὲν γράμμα τὴν Ἰλιάδα
Σμαραγδογλυφῆς ἐνθαλαμεύει θίβῃ·
Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς εὐψυχίας,
Βασιλικῆς γνώρισμα φιλοδωρίας,
Ἀνακτορικῆς δείγμα λαμπρῆς καρδίας,
Χλωρὰ λίσθος, βλάστημα λειμῶνος λόγῳ,
Σαφὲς διόπτρα τῆς πρὸς Ὀμήρου πόθου.
Τῇ δὲ τις καλύπτρα ταύτης πυκνίδος,
Τὰς καρδιακὰς πτύχας ἐξανοικτέον,
Καὶ τὴν μεταξὺ χώραν ὑφαπλωτέον.
Κλίνην Σολομώντειον εὐτυχισάτω,
Τοιῦτος οἶκος ἄξιός τε ταύτης τόπος.
Ζωῆς ἔμαθον βιβλὸν. ἀλλ' ἰδὲ βλέπω,
Τὰ ζωτικὰ ῥήματα γράμματα φέρει,
Καὶ θνητὰ μικτὰ τοῖς ἀθανάτοις λόγοις,
Προφητικῆς πλήρωμα θεσπιωδίας,
Τῆς ἐπτάδος μέρισμα καὶ τῆς οὐκτάδος,
Εἰ μή τις ἄλλην ἄλλος ἐπτάδα λέγει

Τῇ

Τὴν ἐπτάκαυλον συνοδικὴν λυχνίαν,
 Ἡ' τις ἀνῆψεν ὧδε σωτικὸν σέλας.
Evangelicus alter paterfamilias
Os adaperuit thesaurum continens;
Proferuntur autem nova & vetera,
Antiqua dogmata, & nova oracula.
Haec libri bene digesta compositio
Humanam repraesentat mixtam fabricam.
Anima videtur & corpus, cognitio, & cor-
ruptio,
Ac si caelum sursum, terra vero deorsum,
Vera mundi imago est praesens libellus,
In quo divina primum, & deinde humana.
Ac metricum quidem illud opus Iliados
Recubuit in arcula smaragdina:
Quod Alexandri ostendit animi praestantiam,
Et regiae fuit munificentiae indicium,
Regalis & vere splendoris cordis testimonium,
Vivens lapis, germen prati, ut est sermo,
Lucida dioptra in Homerum adfectus. (bri;
Sed quaedam abscondita materies est huius li-
Cordisque sunt evolvendae paginae,
Totusque medius explicandus locus.
Bene ei lectus Salomonis convenit:
Haec eius digna domus, hic dignus locus.
Vitae librum perlegi, & ecce video.
Vitae verba continent litterae,
Licet mortalia, mixta dictis immortalibus,
Propbeticae implemētum vaticinationis,
Septenarii divisionem, & octenarii,

20 RECENSIO COD. XXIV. PLVT. IX.

Nisi quis alius alium malit septenarium dicere,

*Septemplicem illam synodicam lampadem,
Quae super nos accendit ita salutare lumen.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIII. in cuius ultima pagina, Codicis integumento affixa, ab eadem, ut videtur manu notatum legitur: βιβλίον τῆ παπᾶ κυρίου Μάρκου τῆ πνευματικῆς. Constat foliis scriptis 385.

ΚΟΣΜΑ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ.

COSMAE MONACHI AEGY-
PTII TOPOGRAPHIA CHRI-
STIANA.

N prima Codicis pagina pictura occurrit, lupum exhibens tribus canibus dilaniatum, tum Davidem oves pascentem, epigraphae adiectae: Ο' Δαβὶδ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τῷ πατρὶ αὐτοῦ. In eiusdem vero paginae posteriori parte exhibetur depicta Crux, eique Apostolorum Principes adstantes, Petrus, ac Paulus, ille dextram partem, hic sinistram occupans. Petri haec epigraphae: Ε'γνωμεν καὶ ἐπὶ σὺ, ἄνθρωπε τῷ Θεῷ, κεκαθήκοναι ἄνωγεν γλῶσσαν πυρὸς λαλοῦσαν τὰ μεγαλεῖα τῷ Θεοῦ. Pauli vero haec alia: Ἀ'ρκετον τῷ . . . εἶναι ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Ita enim tum picturae, tum verba evanida sunt, ut vix ista potuerimus ex nonnullis litterarum vestigiis eruere, quaeque ideo in editione Montfauconii fuerant omissa. In supremo vero margine haec leguntur: Οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους . . . αὐτῆς. In infima tandem parte crucis subscriptum est: Θεοῦ δῶρον ὁ μέγας Πατρί-

κίος. Praeedit pag. 2. Inscriptio Operis, ita: Αὕτη ἡ βίβλος Χριστιανικὴ τοπογραφία, περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, παρ' ἡμῶν ὠνομασμένη. *Hic liber a nobis nuncupatur Topographia Christiana, totum mundum complectens.* Tum invocatio SS. Trinitatis, cuius initium: Εἰς ὄνοματι τοῦ πατρὸς, κ. λ. Finis: εὐλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Inde pag. ead. β. Πρόλογος α'. *Prologus primus.* Inc. Πρῶτον μὲν πάντων. Def. ἐν κυρίῳ. Pag. 4. Πρόλογος β'. *Prologus II.* cui argumentum praeit: Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, ἀποδείξει ἔχουσα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, περὶ ἧς ἀμφισβητεῖν Χριστιανὸς ὁ δέον. *Topographia Christiana universi Mundi, quae probatur demonstrationibus petitis ex divina scriptura, de qua Christianos dubitare non licet.* Inc. Πάλαι μὲν ἔκνου. Def. τὴν παραγραφὴν. In hoc secundo Prologo quaedam folia male sunt inserta, octo nimirum inter p. 4. & 13. quae ad secundum librum pertinent, & inter pag. 29. & 30. reponenda sunt: alia septem inter pag. 12. & 20. quae ad librum primum spectant, & inter pag. 23. & 24. sunt collocanda, ut suis locis rubro caractere adnotavit Holstenius.

I. pag. 20. β. Κοσμᾶ μοναχοῦ Λόγος α' πρὸς τὰς χριστιανίζειν μὲν ἐθέλοντας, κατὰ τὰς ἔξωθεν δὲ σφαιροειδῆ τὸν οὐρανὸν νομίζοντας καὶ δοξάζοντας. *Cosmae Monachi Lib. I. contra eos, qui*

*qui quum Christiani esse velint, secundum
exteros sphaericum esse caelum putant &
opinantur. Inc. Ο'σοι πόθω τῆς ἀληθοῦς γνώ-
σεως. Finis ob malam Codicis compactu-
ram sumendus est a pag. 18. b. in verbis:*
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνημένους.

II. pag. 24. Ἰ'ποθέσεις Χριστιανικαὶ περὶ σχη-
μάτων καὶ τοποθεσίας παντὸς τοῦ κόσμου, ἐκ τῆς
θείας γραφῆς τὰς ἀποδείξεις ἔχουσαι. Λόγος β'.
*Hypotheses Christianae de figura & situ to-
tius mundi, quae ex divina Scriptura com-
probantur. Sermo II. Inc. Ο'σιν μὲν ἀναβολὴν
ἐποιησάμεν περὶ τὴν τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου.
Def. ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος, εἰς τὰς
αἰῶνας, ἀμήν.*

III. pag. 59. b. Λόγος γ'. Ο'τι βεβαία ἐστὶ
καὶ ἀξιόπιστος ἡ θεία γραφή, καὶ σύμφωνος αὐτῇ
ἑαυτῇ, καὶ καθ' ἑαυτὴν διηγεμένη, παλαιὰ τε καὶ
καινὴ διαθήκη, σημαίνουσα καὶ τὸ χρήσιμον τῶν
σχημάτων τοῦ παντὸς κόσμου. *Liber III. Quod
divina Scriptura firma & fide digna sit, at-
que ipsa, nempe vetus & novum testamentum
una concordet, dum figurarum totius mundi
utilitatem indicat. Inc. Πρῶτον οἱ ἄνθρωποι.
Def. βουλήσει τοῦ κρείττονος, & συνεργείᾳ τοῦ
πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, μεθ' ἧς τῷ πα-
τρὶ δόξα. κ. λ.*

IV. pag. 90. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος, καὶ
διαγραφὴ τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν
θείαν γραφὴν, καὶ τῆς σφαίρας ἀνατροπὴ. Λόγος
δ'.

δ'. *Brevis recapitulatio, & descriptio figurarum mundi, secundum divinam Scripturam, & sphaerae confutatio.* Inc. Γέγραπται ἐν ἀρχῇ Def. βυλήσει τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Θεῷ.

V. pag. 99. Λόγος ε' ἐν ᾧ ἐστὶ τῆς σκηνῆς ἡ διαγραφὴ, καὶ τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων ἡ συμφωνία. *Liber V. in quo Tabernaculi descriptio continetur, & Prophetarum, Apostolorumque concordia comprobatur.* Inc. Περὶ δὲ τῆς σκηνῆς. Def. εὐχαῖς καὶ δεήσεσιν ὑμετέrais, εὐσπλαγχνία δὲ & φιλανθρωπία & χάριτι τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστῷ, μετ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Inde rubris adnotatum est litteris: Χριστιανῷ Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου. *Christiani Christiana Topographia, totum mundum complectens.*

VI. pag. 186. Λόγος ς' συνημμένος περὶ μεγέθους ἡλίου. *Liber VI. superadditus de magnitudine solis.* Inc. Τινὲς μετὰ τὸ πέρας εἰληφέναι τὴν εἰβλον. Def. τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον ἀποσρεφόμενοι.

VII. p. 197. Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν. Λόγος ζ'. *De caelorum duratione. Liber VII.* Inc. Τὸν περὶ οὐρανῷ λόγον. Def. ἡμῖν δὲ Χριστιανὰ τὰ τέλη καὶ εὐαρεσὰ ἐνώπιόν σου χάρισαι, εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

VIII. p. 229. Εἰς τὴν ᾠδὴν Εὐζεκίου, καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμόν τοῦ ἡλίου. *In Canticum Ezechiae, & in retrogressionem solis (Lib. VIII.)* Inc. Εὖ εἰδὼς, ὦ φίλε Πέτρε. Def. ἔρρωθε Χριστιανοὶ ἐν κυρίῳ.

IX.

IX. p. 240. b. Λόγος θ'. περὶ δρόμῳ ἄστρον .
Liber IX. de astrorum cursu. Inc. Ο' κύκλος
τῶν δεκαδύο μηνῶν . Def. ὁ ἔχων οἰκτιρμὴς καὶ μέ-
γα ἔλεος , ἀμήν .

X. pag. 247. Λόγος ι'. Χρήσεις πατέρων .
Liber X. Loca Patrum. Inc. Τινὲς τῶν φιλο-
νεικεῖν εἰσθότων . Def. πολυώνυμος χορός .

XI. pag. 267. Καταγραφὴ περὶ ζώων Ἰν-
δικῶν , καὶ περὶ δένδρων Ἰνδικῶν , καὶ περὶ τῆς Τα-
προβάνης νήσου . *Indicorum animalium & ar-
borum descriptio , & de insula Taprobana*
(Lib. XI.) Inc. Τῆτο τὸ ζῶον καλεῖται Ρ'ινό-
κερος . Def. ἡ πραγματεία δηλοῖ .

XII. p. 274. Λόγος ιβ'. Ἐστὶ ἕτερος λόγος
σημαίνων , ὅτι πολλοὶ τῶν ἑξωθεν ἀρχαίων συγ-
γραφέων μαρτυροῦσι τῇ ἀρχαιότητι τῶν θείων
γραφῶν τῶν διὰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν εἰ-
ρημένων , ὅτι ὕστερον πάντων οἱ Ἕλληνες φαί-
νονται μεμαθηκότες γράμματα , καὶ περὶ τῶν θεί-
ων γραφῶν ἐρριζωμένην ἔχοντες τὴν ἀπιστίαν . *Li-
ber XII. Alius item liber , declarans multos
exteriorum veterum scriptorum , divinarum
scripturarum per Moysen & Prophetas edita-
rum antiquitatem testificari : itemque Graecos
omnium postremos litteras edidicisse videri ,
altiusque defixam circa divinas scripturas in-
credulitatem retinere*. Inc. Ἐν τοῖς Χαλδαί-
κοις γράμμασι . Def. δεικνύναι σπεύδοντες διὰ
τέτων πάντων καὶ reliqua desiderantur .
Quibus absolutis duo versiculi ab antiqua
ma-

manu subiiciebantur, qui penitus abradi sunt.

Cosmae, qui Indicopleustes ab Indica navigatione dicitur¹, Topographia Christiana a Petro Lambecio Biblioth. Caesar. Lib. III. Cod. IX. p. 21. memoratur, diciturque a pag. 28. ad pag. 34. extendi, quo palam fit non totum opus, sed laciniam solummodo in Caesariano Codice exstare. In Vaticana vero Bibliotheca elegantissimus eiusdem Codex membr. habetur, unciali charactere, IX. circiter Seculi, cum figuris ex vetustiori exemplari, & fortassis ex autographo depictis; sed deest ibi XII. Liber. Cosmas enim editam ab se Topographiam Christianam secundis curis aliam in formam plerisque in locis deduxit, multis partibus auxit, & quum, obstrepentibus naviterque pugnantibus adversae sententiae viris, obiecta refellere opus esset, libros addidit novos²,

un-

(1) Cosmas Aegyptius Alexandrinus, primo mercator, qui negotiationis & quaestus causa Aethiopiam, Indiam, Orientalesque alias regiones peragraverat; deinde monachus, vir litteris sub Iustiniano Imp. adprime eruditus, plura, quae in hoc opere variis in locis commemorat, elucubratus est: scilicet Cosmographiam, ubi universa terra latius descripta erat; Astronomicas tabulas, quas ad Homologum diaconum misit, ubi astrorum motum, pro systematis sui ratione, delineabat; Commentarium denique in Cantica Canticorum: quae quidem omnia vetustate oblitterata & deleta fuerunt.

(2) Magnus Fabricius Biblioth. Graec. Lib. III. Cap. 24. T. II. pag. 609. argumentum operis adfert, quod breviter persequitur Photius Cod. XXXVI. ex quo patet nullum in Codice, quo utebatur Photius auctoris nomen esse adscriptum, unde Fabricius

unde accidit, ut ea, quae a primo manarunt autographo exemplaria, longe breviora sint aliis, quae post sartum & tectum opus exscripta sunt. Postremi generis est hic Laurentianus celeberrimus Codex X. Seculi, membranaceus, ad cuius fidem editionem suam adornavit Clarissimus Bernardus Montfauconius in Collectione Nova Patrum Tom. II. Hic enim totos duodecim Cosmae libros complectitur, amisso tantum postremi libri folio ultimo. Huius scriptoris meminere Io. Iacobus Frisius in Biblioth. Vniversali, ubi Cosmas, *Indicopleusus* dicitur; & Possevinus, a quo *Indicoplensis* pari lapsu vocatur. Verum illi unam tantum in Psalterium praefationem, quae in
qui-

bricius dubitat, an revera Cosmas Indopleustes, proprium eius esset nomen. Nam ut Indopleustes quidem dictus est a suscepta in loca longe dissita navigatione, ita Cosmas appellatus videtur, quod τὸ κόσμος Topographiam scripsisset. Similiter Abbas Ioannes Sinaïta, dictus est Climacus, quod librum, cui titulus κλίμαξ composuit. Cosmam nescio an nostrum Lib. I. Αἰγυπτιακῶν laudant scholia Graeca in Apollonium IV. v. 262. Topographiae quidem auctor in Aegypto diu versatus est, atque Alexandriae scripsit, ut testatur Lib. II. edit. Montfauc. p. 114. VI. p. 264. Mercaturam exercuisse se prodit Lib. II. p. 132. III. p. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio Libri: Κοσμά Αἰγυπτίᾳ μοναχῷ χριστιανικῇ τοπογραφία. Opificium exercuisse monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. praeter ea, quae collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomassinus de Disciplina Eccles. &c. Sed commercii rationes, & itinerum frequentia cum monachi instituto minus congruere videntur. Quare negotiationibus quum valedixisset, forte Monachi vitam est amplexus.

quibusdam Mss. praemittitur, se vidisse testantur; quaeque ex hoc opere excerpta fuit, ut a laudato Montfauconio notatum est. Longe maiorem Cosmae notitiam attulit Emericus Bigotius, qui peragratis Italiae partibus, ex hoc Codice quaedam excerptit; videlicet Inscriptionem Ptolemaei Evergetis, & alia nonnulla ad res Aethiopicas & Indicas pertinentia. Sed ut evenire solet iis, qui in transcurso excerpta parant, eiusdem argumenti multa, & quidem praeclara omisit Bigotius. Quare iis, aliisque de causis laudatus Montfauconius amicorum hortatui cessit, ac quum Florentiae degeret, adiutore Antonio Mar. Salvini, viro in Graecis litteris praestantissimo, totum opus exscripsit¹, tabulasque nonnullas, quibus bene multis totus exornatur Codex delineandas curavit. Maxime vero dolendum est, eas omisisse, elegantissimas & ab antiquitatis studiosis maximi faciendas, quae occurrunt in p. 103. a. 103. b. 104. 113. a. 113. b. 116. 118. b. 131. 132. b. 134. b. 135. b. 137. 146. 149. b. 170. a. 170. b. 171. b. 229.

Dog

(1) Patet hoc ex ipsius Montfauconii Epistolis ad eundem Salvinium datis Anno MDCC. editisque Tom. II pag. 194. seqq. Symbolar. Litter. Cl. Gorii. Ex Epist. vero V. pag. 200. eruitur, curam depingendarum tabularum, quae deletae paene erant in Vaticano Codice demandasse Cl. Anselmo Mar. Bandurio, a quo tamen nonnullae inscriptiones difficiles captu, ut observavimus, fuerunt praetermissae. Cuius rei exemplo sunt, quae leguntur in prima pagina.

Dogmata vero, pro quibus acerrime Cosmas propugnat haec sunt; caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud fornicis instar terrae incumbere, hanc longius extensam esse, quam latius, & extrema caeli, ultimis terrae iungi: astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneseos & Exodi, cum primis insistit enarrationi, & contemplationi Tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae, & Angelos non in caelo versari, sed tantum infra firmamentum, & nobiscum degere contendit: Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum, & firmamentum; idque solum esse regnum caelorum. Adfert & alia absona.

Insignia tamen antiquitatis monumenta studiosis offert, dum nobis Inscriptionem Ptolemaei III. Regis Aegypti, cognomine Evergetis, in extremis Aethiopiae, qua Aegyptum respicit, partibus exscriptam a se, litteris consignavit; quam egregie, uti solet, illustrat Montfauconius in Praefatione ad Topograph. Christ. Cap. III. Item de Nili scaturigine primus scriptorum Cosmas ipsis in locis peregrinatus, conspicue, & uti se res habet verba fecit; cuius originem

nem investigare ita arduum antiquis visum est, ut in proverbium cederet, *Nili caput quaerere*. Et ad nostram paene aetatem res in incerto mansit, donec Iesuitae, peragrat-
tis Evangelii causa Aethiopiae partibus, & situs, & nomina locorum, ubi Nili fontes exstarent, aperuerunt. In regione igitur Agau, ut Cosmas multis retro seculis nar-
raverat, & ipsi Iesuitae retulerunt, Nili caput habetur. Ea autem regio in regno Goiami Habissinorum ditionis sita est.

De India pariter agit Cosmas plerisque in locis, atque Sinam, unde sericum ad-
vehebatur, in extrema Orientis ora ad Orientalem Oceanum sitam esse. Statum quo-
que Christianorum ibi describit, adfirmat-
que omnes, quotquot in Perside, India, & Arabia Felici Christiani degebant, Archie-
piscopo Persidis subditos esse, a quo item ordinabantur earum regionum Episcopi. In
Perside vero praedicationem Evangelii a
Thaddaeo Apostolo factam memorat. Huic
Archiepiscopo sedes erat Babylone ¹, &
ipsius Cosmae aevo, Anno circiter DXXX.
quidam Thomas Edeffenus eius amicus, &
Patritii senis discipulus ad Archiepisco-
pales totius Persidis thronos evectus est.

Di-

(1) Babylon haec, longe diversa est a veteri illa Babylone, ad Euphratem posita, quae a multis iam seculis solo aequata, fuerat: eadem vero, atque Seleucia ad Tigrim sita, & caput Regni Persarum, quam Arabes *Madayeno Cosra*, urbem Cosroës vocant.

Dirutis deinde in Saracenorum inruptione Cosroës urbibus, Patriarcha, sive Catholicus Seleucienſis in urbem Mausel haud procul a veteri Ninive structam receptum habuit. Archiepiſcopus Perſidis, in Callianam, quam hodiernum Calecutum eſſe arbitramur, Episcopum ab ſe ordinatum mittere conſueverat. In Male emporio, aderat Chriſtianorum Eccleſia; pariterque in Sielediva inſula alia ipſorum Eccleſia, cum Presbytero & Diacono in Perſide ordinatis, ac reliquo Eccleſiaſtico miniſterio. Item apud Baſtros, Hunnos, reliquos Indos, Perſarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Perſidis regione Eccleſiae erant plurimae, Episcopos, Chriſtianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi, Heſychaſtae. Ut etiam in inſula, quae Dioſcoridis vocabatur, nunc Zocotora vitiatum nomine, in mari Indico ſita, cuius incolae, ait Coſmas, a Ptolemaeis eo miſſi coloni, Graece loquebantur, clerici erant ex Perſide eodem miſſi, atque Eccleſia Chriſtianorum, qui ibidem magno numero verſabantur.

Veterum Scriptorum loca ſubinde adfert Coſmas; in his Ephori Ariſtoteli aequalis, qui XXX. historiae libros conſcripſerat. Ex quarto autem historiae libro excerptum refert, ubi videas, quae fuerit antiquorum opinio de ſitu orbis, deque nationibus extremae terrae incolentibus.

Ait

Ait insuper Romanorum numismata & monetas ubique locorum ad commercium usurpari. Notat hieroglyphica Aegyptiaca, non litteras, sed rerum symbola esse: quae quidem, ut puto, verior est opinio. Nam, ut in obeliscis, qui adhuc Romae supersunt, deprehendas, hieroglyphicae illae litterae, quae magno numero in quadrum digestae videntur, eadem prorsus, cum quadam concinnitate, & elegantia inferius repetuntur bis, ter, quaterve: quod nequaquam praestitisset, si quis sermonem vel narrationem quamdam una serie instituisset.

Litterarum usum, a legislatore Moyse, qui in monte Sina, a Deo litteris fuerat institutus, primum in orbem inductum esse, post multos alios [non tamen recte] arbitratur Cosmas. Ex aliorum fide ait, apud Persas ad suum usque tempus celebritatem Mithrae, sive Solis, quotannis peragi in memoriam signi sub Ezechia rege editi, quum in extremis agens, impetratae valetudinis indicium accepit, Solis videlicet retrogressionem.

Mira vero sunt, quae narrat Cosmas de LXX. Interpretum historia, de loco transitus Israëuitarum per mare Rubrum, de vestimentis Hebraeorum in deserto, de Paradiso terrestri, de Epist. ad Hebraeos, Num animae circumscriptae sint, de die Natali

li Domini ¹, de ritu Baptismi ², de Orat. pro Defunctis ³, de Epistolis Catholicis ⁴. Epistolas Festales Athanasii, quarum fragmenta aliquot supersunt, magno olim numero fuisse planum est, quando ex XLV. excerpta quaedam Cosmas adfert. In vita vero S. Athanasii, a Coptis Arabice adornata, cuius versionem Latinam in nupera Athanasii editione adtulit Montfauconius, ad XLVIII. numerantur.

Epistolae autem Festales, a quibusdam Paschales item dicebantur, quia in diebus maxime Paschalibus populo recitabantur. Nec modo illas, quae in ipsis Paschatis so-

T. III.

C

lemni-

(1) Veteres Aegyptii, & Orientales, ut concurs universorum sententia est, pari ritu Epiphaniae, Natalisque Domini festum VI. Ianuarii celebrabant: ac versus IV. Seculi medium inuenta iisdem in regionibus consuetudo fuit, ut xxv. Decembris Natalem diem agerent, unde Athanasius ad xxv. Dec. ortum Christi consignat Com. in Matth. p. 26. Collect. Nov. Patr. edit. Montf. T. II. Verum priscam illam consuetudinem ad aetatem usque suam in Ecclesia Hierosolymit. obtinuisse testis est Cosmas, aliis ritum posterius inductum servantibus. Priscum vero Aegyptiorum ritum, vel ignoravit Cosmas, vel consulto tacuit.

(2) Quisquis baptizabatur, referente Cosma, de S. Trinitate deque resurrectione carnis, confessionem edebat, qui mos perantiquus erat, ac etiam S. Athanasii aevo vulgo receptus.

(3) In sacra liturgia sacerdotes non pro vivis modo, sed etiam pro defunctis precabantur hoc pacto: *Animae huius, Domine, requiem concede: resuscitans quoque carnem eius, qua die decrevisti secundum veras tuas promissiones.* Idque, ut ex Cosmae serie deprehenditur, pro defunctis quibusdam nominatim recensitis, quorum cognati munera sacerdoti offerebant.

(4) Epistolas Catholicas iam inde a priscis temporibus inter dubias ab Ecclesia reponi perperam tradit Cosmas, cuius sententiam Montfauc. refellit in Praefat. ad Topogr. Christ. Cap. V.

lemnitatibus, sed etiam eas, quae per Quadragesimam legebantur, dum Christiani populi ieiuniis, vigiliis, aliisque bonis operibus, sese ad S. Pascha rite celebrandum componerent, Paschaliū, sive Festaliū nomine insignitas reperiās. Sic Epistola Festalis Athanasii, quae apud Cosmam XXVIII. notatur, in die Palmarum imminente paschali solemnitate dicta deprehenditur. Ex undecim autem Athanasii Epistolis Festalibus fragmenta excerpfit Cosmas, nimirum ex secunda, V. VI. XXII. XXIV. XXVIII. XXIX. XL. XLII. XLIII. XLV.

Post illa Athanasii excerpta, Gregorii etiam Nazianzeni pauca adferuntur. Deinde excerpta ex Epistolis Festalibus Theophili Alexandrini, Severiani Episcopi Gabalorum ex Homiliis in Hexaëmeron, quae in editione Saviliana Chrysostomi nomine circumferuntur, Epiphani, Ioannis Chrysostomi, Philonis Carpathii ex Commentariis in Cantica; eiusdem ex Commentariis in Hexaëmeron, quod opus interiit: Theodosii Alexandrini, qui tempore Cosmae Episcopatum tenuit, tum eius successoris Timothei iunioris, qui, ut ex fragmentis liquet, elegantia & dicendi copia pollebat. Et haec de praestantissimo Codice dicta sint; ac si quis de Cosmae contento ibi opere plura scire cupiat, adeat eruditissimam
Mont-

Montfauconii Praefationem, ex qua delibavimus ea, quae huc ulque retulimus. Indicem vero plenissimum Scriptorum, & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum adfert Cl. Fabricius B. G. Tom. II. p. 613.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis, Montfauconio iudice Sec. X. Constat foliis scriptis 279.

36 NICEPH. CALLISTI XANTHOR.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑ-
ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΛ-
ΛΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΕΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ
ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΜΥΡΟΦΟΡΟΝ
ΜΑΡΙΑΝ ΤΗΝ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΝ.

SAPIENTISSIMI ET ELOQV EN-
TISSIMI DOMINI NICEPHO-
RI CALLISTI XANTHORV LI
SERMO IN SANCTAM ET
APOSTOLIS AEQVALEM
VNGVENTIFERAM MARIAM
MAGDALENAM.

Exordium,
in quo tri-
plex huius
encomiasti-
ci sermonis
habendi ra-
tio adduci-
tur.

Ἰὺπερ ἄλλοτε καὶ λόγῳ τὸ προσήκον
πράξει συμβέβηκε, τοῦτ' αὐτὸ καὶ
νῦν δοκῶ μοι πράξειν ἐκ προφανοῦς,
ἐαυτὸν καθεῖναι τοῖς τῆς μακαρίας
Μαγδαληνῆς ἀγῶσιν ἐγκαθ'ορμησάντι,
καὶ ταύτην προθεῖναι τῆς νῦν ὑποθέσεως ἀφορμὴν,
σπευδῆς ἔργον προσησαμένῳ· ἢ δὴ τῷ μὲν ὑπὲρ
λόγον ἐνυποσάτω λόγῳ ἐκ ἀσυντελῆς ὅσα καὶ
ἐς μαθητείαν ἐτέλεσε, λόγοις δὲ ζῶσι τοῖς τοῦ
κηρύγματος ὃ μικρὰν τότε αὐτῆς μέρος εἰσήνεγκε
δύναμιν. Ἡμῖν δὲ πανταχόθεν σκοπεμένοις ἀναγ-
καῖος ἔσται οἰκεῖος ὁ περὶ ταύτης λόγος εἶναι δοκεῖ·
ὃ γὰρ ὢν ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἀπάντων διατεθείη, ἢ
λόγοις ὡς ἐνὸν τὰ ταύτης διεξιῦσι, καὶ παρατι-
θεῖσιν ἀκοαῖς φιλολόγων διήγημα· ἢ γὰρ ἰσχυρ-
ξε

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 37

Ξε λόγῳ μυηθῆναι κὶ μυῆσαι τὰ ἐπεράνια, σπε-
 ϑῇ τε πᾶσα τὸν τῆς πίσεως λόγον διαδῆναι τοῖς
 πέρασιν, πάντως ἂν αὕτη λόγοις ὡς εἰκὸς τιμω-
 μένῃ, ὧς ἡδυνθείη τῷ πνεύματι, κὶ χάριν ἔμεν-
 ῃν ὃ μικρὰν τοῖς γε τῷ περὶ ταύτης λόγῳ θαρ-
 σήσασιν οἷδ' ὅτι παρέξειεν· ὅτῳ γὰρ ἂν ἕκαστος
 ἔργῳ ἔτι τῷ ζῆν περιῶν, ἑαυτὸν ἐπιδιδόη καὶ
 ἡδοίτο, τότε δὴ καὶ τῶν ἐνθενδε μεταχωρήσας,
 εἴ τινα τῶν ἀπάντων ὁρῶτο τιμώμενος, γάννη-
 ται ἐπὶ μᾶλλον, κὶ ἀνεκλαλήτῳ χαίρει χαρᾷ.
 Διὰ τοι ταῦτα προσῆκον κὶ αἰκεῖον τῇ τοῦ λό-
 γου μαθητρίᾳ τὸ ἐκ λόγων ἐγκώμιον· ὃ μὲν· ἀλ-
 λὰ κὶ κατ' ἕτερόν γε τρόπον ἀναγκαῖος ἡμῖν ὁ
 περὶ ταύτης λόγος ἐστίν· ἀνδρὶ γὰρ ἐξέτι νέου
 λόγου ἀσκήσαντι, κὶ τέτοις ὡς μάλιστα συντρα-
 φέντι, δευτέρᾳ τε τέτων τιθεμένῳ τὰ πάντα,
 κὶ χρεῶν γε ὃν Θεῷ ἀνατιθέναι τῶν λόγων τὰς
 ἀπαρχὰς, τί ποτ' ἂν μᾶλλον ἐκείνῳ γε ἡδίων
 εἴη, ἢ λόγος ὁ περὶ λόγου, κὶ ἡ περὶ τῶν λόγων
 πίσεως διαδραμόντων τὴν οἰκυμένην διήγησις;
 Καὶ τρίτον ἀλογίῳ, μᾶλλον δὲ ἀχαρίῳ ἀν-
 δρῶν ἔγωγε κρίνω, προγόνοις μὲν τοῖς ἐξ αἵμα-
 τος χάριν ἐκτίνειν ἐθέλειν ὅση πέρ ἐστι δυναμέ-
 νοις, τοῖς δὲ τῷ κρείττονος ἡμῖν ἀρχηγοῖς κὶ αἰ-
 τίοις τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν μὴδ' ὁπωσοῦν
 προθυμεῖσθαι τὰ εἰκότα χαρίζεσθαι. Οὐκ ἄδη-
 λον δὲ πάντως, ὡς ἀρχηγὸς καὶ αὕτη τῶν ἀνα-
 γεννωμένων τῷ πνεύματι ἡ μακαρία Μαγδαλη-
 νὴ ἀναμφιβόλως λελόγισαι. Εἰ γὰρ τὰ τῶν παί-
 δων τῷ πατρὶ λογίζεσθαι τῶν ἐννομωτάτων

36 NICEPH. CALLISTI XANTHOR.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑ-
ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΛ-
ΛΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΕΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ
ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΜΥΡΟΦΟΡΟΝ
ΜΑΡΙΑΝ ΤΗΝ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΝ.

SAPIENTISSIMI ET ELOQV EN-
TISSIMI DOMINI NICEPHO-
RI CALLISTI XANTHORV LI
SERMO IN SANCTAM ET
APOSTOLIS AEQVALEM
VNGVENTIFERAM MARIAM
MAGDALENAM.

Exordium,
in quo tri-
plex huius
encomiasti-
ci sermonis
habendi ra-
tio adduci-
tur.

Ἰν περ ἄλλοτε καὶ λόγῳ τὸ προσήκου
πράξαι συμβέβηκε, τοῦτ' αὐτὸ καὶ
νῦν δοκῶ μοι πράξειν ἐκ προφανοῦς,
ἐαυτὸν καθεῖναι τοῖς τῆς μακαρίας
Μαγδαληνῆς ἀγῶσιν ἐγκαθ' ὁμοῦσαντι,
καὶ ταύτην προθεῖναι τῆς νῦν ὑπαθέσεως ἀφορμὴν,
σπουδῆς ἔργον προσησαμένῳ· ἥ δὲ τῷ μὲν ὑπὲρ
λόγον ἐνυποσάτῳ λόγῳ ἐκ ἀσυντελῆς ὄσα καὶ
ἐς μαθητείαν ἐτέλεσε, λόγοις δὲ ζῶσι τοῖς τοῦ
κηρύγματος καὶ μικρὰν τότε αὐτῆς μέρος εἰσήνεγκε
δύναμιν. Ἡμῖν δὲ πανταχόθεν σκοπεμένοις ἀναγ-
καῖος ἔσται οἰκεῖος ὁ περὶ ταύτης λόγος εἶναι δοκεῖ·
καὶ γὰρ ἂν ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἀπάντων διατεθείη, ἢ
λόγοις ὡς ἐνὸν τὰ ταύτης διεξιῶσι, καὶ παρατι-
θεῖσιν ἀκοαῖς φιλολόγων διήγημα· ἢ γὰρ ἐπὶ ἡ-
ξε

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 37

ξε λόγῳ μυηθῆναι καὶ μυῆσαι τὰ ἐπεράνια, σπε-
 δη τε πᾶσα τὸν τῆς πίστεως λόγον διαδῆναι τοῖς
 πέρασιν, πάντως ἂν αὕτη λόγοις ὡς εἰκὸς τιμω-
 μένη. Ἐν ἡδυνθείῃ τῷ πνεύματι, καὶ χάριν ἔμεν-
 ῃ ὃ μικρὰν τοῖς γε τῷ περὶ ταύτης λόγῳ θαρ-
 σήσασιν οἶδ' ὅτι παρέξειεν· ὅτῳ γὰρ ἂν ἕκαστος
 ἔργῳ ἔτι τῷ ζῆν περιῶν, ἑαυτὸν ἐπιδιδοίη καὶ
 ἡδοίτο, τότε δὴ καὶ τῶν ἐνθένδε μεταχωρήσας,
 εἴ τινα τῶν ἀπάντων ὁρῶτο τιμώμενος, γάννη-
 ται ἐπὶ μᾶλλον, καὶ ἀνεκλαλήτῳ χαίρει χαρᾷ.
 Διὰ τοι ταῦτα προσῆκον καὶ οἰκεῖον τῇ τοῦ λό-
 γου μαθητρίᾳ τὸ ἐκ λόγων ἐγκώμιον· ὃ μὴν· ἀλ-
 λά καὶ κατ' ἕτερόν γε τρόπον ἀναγκαῖος ἡμῖν ὁ
 περὶ ταύτης λόγος ἐστίν· ἀνδρὶ γὰρ ἐξέτι νέου
 λόγου ἀσκήσαντι, καὶ τέτοις ὡς μάλιστα συντρα-
 φέντι, δευτέρᾳ τε τέτων τιθεμένῳ τὰ πάντα,
 καὶ χρεῶν γε ὃν Θεῷ ἀνατιθέναι τῶν λόγων τὰς
 ἀπαρχάς, τί ποτ' ἂν μᾶλλον ἐκείνῳ γε ἡδίων
 εἴη, ἢ λόγος ὁ περὶ λόγου, καὶ ἡ περὶ τῶν λόγων
 πίστεως διαδραμόντων τὴν οἰκυμένην διήγησις;
 Καὶ τρίτον ἀλογίῳ, μᾶλλον δὲ ἀχαρίῳ ἀν-
 θρῶν ἔγωγε κρίνω, προγόνοισι μὲν τοῖς ἐξ αἵμα-
 τος χάριν ἐκτίνειν ἐθέλειν ὅση πέρ ἐστι δυναμέ-
 νοις, τοῖς δὲ τῷ κρείττονος ἡμῖν ἀρχηγοῖς καὶ αἰ-
 τίοις τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν μηδ' ὀπωσοῦν
 προθυμεῖσθαι τὰ εἰκότα χαρίζεσθαι. Οὐκ ἄδη-
 λον δὲ πάντως, ὡς ἀρχηγὸς καὶ αὕτη τῶν ἀνα-
 γεννωμένων τῷ πνεύματι ἡ μακαρία Μαγδαλη-
 νὴ ἀναμφιβόλως λελόγισαι. Εἰ γὰρ τὰ τῶν παί-
 δων τῷ πατρὶ λογίζεσθαι τῶν ἐννομωτάτων

τε καὶ δικαιοτάτων, καθὼς ἄρα δῆτα καὶ ἔστι καὶ λέγεται, πάντως καὶ τὰ τῶν μαθητῶν τῷ διδασκάλῳ δοίη τις ἄν· διδάσκαλον δ' ἄλλον τῶν ἀποστόλων μετὰ γε Χριστὸν εἴ τις ἕτερον τιθέναι ἐθέλοι τοῦ λόγου τὴν μακαρίαν ὑπεξελών, ἐς χριστιανὸς δοκῶν τελεῖν τε καὶ ὀνομάζεσθαι, οὐκ ἔγωγε οἶμαι ἐκ τοῦ ῥάψα τοῦτον εὑρεῖν, ὥς τε καὶ τὰ τῶν ἀποστόλων ἐν γε τῷ παρόντι ταύτης λογίζεσθαι, ὅ μοι ἅπο τρόπου εἰρήσεται, καὶ τῷ λόγῳ τὴν πίσιν ἐξ αὐτῶν δῆτα προσηκόντως παρὰσχοιμεν. Εἰ γὰρ χρή τῷ θεσπεσίῳ πείθεσθαι

Ad Cor. XV. Παύλῳ τοῖς ἐν Κορίνθῳ γράφοντι „ εἰ δὲ νεκροὶ ἔκ ἐγείρονται, ὅδε Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς ἔκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίσις ἡμῶν. „ Ταύτη δ' ὑπῆρξε πρώτη ἀναστάντα κατιδεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῖς ἀποστόλοις εὐαγγελίσασθαι, καὶ λῆρος τὰ ταύτης ὥφθησαν ῥήματα· ταύτη δοτέον πάντως καὶ τὰ τῶν ἀποστόλων, εἴπερ τῷ πρώτῳ εὐρόντι τὰ τῆς εὐρέσεως παρὰ τοῖς εὐφρονοῦσι λελόγισαι. Τὸ δ' ἐντεῦθεν τῷ λόγῳ ἀναβλέσθαι τὰ τοῦ ἀγῶνος ἄμεινον συμβαίνει εἶναι, ἥκις αὖ λογιζομένῳ δέον ἀπαρασκέυον ἢ μέγα πέλαγος διαπλεῖν, ἐλαχίσῳ τε ἀκατίῳ μέγα κύμα διαπερᾶν, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν, βραχεῖ τε καὶ φαυλοτάτῳ λόγῳ τὰ τῆς μακαρίας ταύτης διεξιέναι μεγαληργήματα, ἑτέροις δὲ τοῦ ἔργου τοῦδε, καὶ τῆς ἐντεῦθεν φιλοτιμίας παραχωρῆσαι, οἷς δυνάμεις τε λόγων ἀρκοῦσα τυγχάνει ἔσα, καὶ δυνατὰ ἐσιν ἐκείνοις τοσοῦτον ἀγῶνα διαχειρίσασθαι. Πλὴν ἄλλ' ἐπεὶ περ ἀναδύνα

ἔκ

Ad Cor. XV.
16.

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 39

ἔκ ἑνι, ἔθ' ἀποφυγεῖν τὸ ἐγχείρημα, ὥτωςί
 πως κατατολήσαντι· πῶς γὰρ ἂν ὁ καὶ τῷ μώ-
 μῳ καθ' ἡμῶν αὐτῶν νεανιεύεσθαι δοίημεν, εὐαγ-
 γελικῶς ὥτως ἐπ' ἀρότρῳ χεῖρα βαλοῦσι, καὶ
 πρὸς τὸναντίον μεταχωρήσασιν; ἔργῳ χεῖρα ἐπι-
 βαλόντι συνοίσει μᾶλλον καὶ εἰς τέλος ἀφίχθαι, ἢ
 ἀτελεῖς καταλιπόντι ὀπίσω ἵεναι. Πότε δ' ἂν καὶ
 λόγῳ, καὶ λόγοις εὐλόγως τὰ προσήκοντα ἀφο-
 σιωσώμεθα, ἢ τοῖς ἑμοῖς δὴ πατράσι τέτοις τὸ
 θεόν ἀποχαρισαίμεθα, διέλκυσί τε καθεκάσῃν
 ἡμᾶς, ὡς εἶπειν, καὶ σπαράττωσι, καὶ ἔκ ἀνήσειν
 διίσχυριζομένοις τὰ μάλιστα, ἕως ἂν τοῖς τῆς μα-
 καρίας λόγοις ἑμαυτὸν ἐπιδοίην; Εἴπερ τοίνυν
 ταῦθ' ἔλω, φέρε δὴ τὴν τῆς ταύτης βοήθειαν ἐπικα-
 λεσάμενοι, τοῦ ἐγχειρήματος ἐφαψώμεθα, πάν-
 τα φόβον καὶ δειλίαν ἀποσεισάμενοι. Εἴη δ' ἂν
 τῷ λόγῳ κρηπίς, ὅπως τε καὶ ὅθεν, καὶ τίνα ἔσχε
 τοῦ γένους ἀρχὴν· εἴτ' ἐφεξῆς προσθεῖναι, πῶς
 τε Χριστῷ προσέλθοι, καὶ πῶς αὐτῇ γένοιτο τῷ
 εὐαγγελίῳ καὶ τὸν ταύτης φθόγγον συνεξακέεσθαι.

Sermonis
 divisio.

Πατρίδα μὲν ἂν καὶ γένος τῆς μακαρίας τῆςδε
 τόγε νῦν ἔχον διεξιέναι παντάπασιν ἀκαιρόν τε
 ἡγοῦμαι, καὶ σκοποῦ τοῦ προκειμένου ἐκτός. δῆ-
 λον γὰρ ὅτι τοῖς κατὰ Θεὸν ζήσασι πατρίς μὲν
 ἡ ἀνώλεθρος καὶ μακαρία ἐκείνη διαγωγὴ, ὁ πα-
 ράδεισος· πρόγονοι δὲ πατριάρχαι καὶ προφῆται·
 φίλοι δὲ ἀπόστολοι, καὶ ἡ τῶν δικαίων ὁμήγυρις,
 καὶ τὰλλα ὅσα τῇ ἁνῷ Ἱερουσαλὴμ σεμνὰ τε καὶ
 τίμια. Ἡ γ' ἐξὸν ἐκ τέτων σεμνύνεσθαι, πε-
 ριττὸν οἶμαι πάντως καὶ ἐκτόπως τῷ καιρῷ μὴ

Quae sit iu-
 florum pa-
 tria.

προσῆκον, καὶ ἐκ τῶν μικρῶν τύτων, ἃ κακείνη
ὥς ἔδεν ὄντα τοῖς βυλομένοις κατέλειψε, προσε-
ρανίζειν τὸν ἔπαινον. ἀνθρώπῳ γὰρ δεινῶς ἐξε-
χομένῳ τῆς ὕλης, καὶ πρὸς τὴν ἐκ ταύτης εὐδαι-
μονίαν ἐσχολακότητι ἐξέσαι τὰ τοιαῦτα διερευνᾶ-
σθαι· εἰ πατρὶς αὐτῷ ἐστὶ βοσκημάτων εὐφορία
τὰς ἄλλας ὑπερνικῶσα, εἰ θέσεως εὖ ἔχουσα, καὶ
τειχῶν καὶ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ἔκ ἀμοιρεῖ, εἰ
γειτονοῦσα θαλάσῃ, τὰ παρ' ἄλλοις ἐξιδιοῦται
σεμνὰ, ἢ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἢ μετέ-
χει κακῶν, μικρὸν αὐτῆς ὑποσελλομένη, καὶ τοῦ
σύνεγγυς εἶναι ἀναχωροῦσα. Ἡ δ' ἐπαῖρξεν ἀντὶ
πάντων τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐδαιμονίας γενέ-
σθαι, καὶ πάντων ἀμελῆσαι, Χριστὸν κερδᾶναι,
πατρίδα τε τὴν ἔνω κτήσασθαι Ἰερουσαλὴμ, ἢ
τῆς γεώδους ταύτης ὕλης ὑπεραρθῆναι, καὶ μετὰ
Θεοῦ γενέσθαι, μᾶλλον δὲ συγκραθῆναι, παρ' ἔ-
δεν αὐτῇ τὰ κάτω, καὶ ὅσα μὴ ἐκ τῶν οἰκείων
φέρει τὸν ἔπαινον. Καίπερ εἰ βυλομένοις ἡμῖν
ἢ τὴν αὐτῆς πατρίδα εἰπεῖν ἐξῆν, παρ' ἔδεν
δοκῶ μοι τὰ τῶν ἄλλων ἐλέγξαι τερπνὰ, οἷς ὅτι
καὶ ὅσα ἂν εἴποι τις ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐξαί-
σια εἶναι καὶ τίμια, λόγῳ τε πολλοῦ ἀξιόμενα,
καὶ κρεῖττόν γε ἢ ἐκεῖναι αὐχοῦσα ἐν τέτρῳ τοῦ-
των πλεονεκτεῖ, ὅτι δὴ μὴ τὰ ταύτης σεμνὰ,
πολλὰ τε ὄντα, καὶ λόγου δεόμενα, ἐπίσης ἐκεί-
νας κτήσασθαι ἐξεγένετο. Ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ δο-
κεῖν ὑπερτιθέναι δόξωμέν τισι περικαλύπτειν τὸ
ὄνειδος, καὶ τοῦτο δὴ ποιεῖν, οἷς μὴ ἔχωμέν τι
τῶν εὐκταίων περὶ αὐτῆς διηγῆσασθαι, φέρε δει-
ξω.

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 41

ξωμεν ἐκ πρώτης, ὃ φασι, τῆς ἀφετηρίας, οἷας ὁρμᾶται πατρίδος, καὶ ὅτι ἔχ ἦσαν ἡ πατρὶς αὐτὴν, ἡ αὐτὴ τὴν πατρίδα ἐκόσμησε.

Πατρὶς τοίνυν τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ μαθητρίᾳ Mariae Ma-
gdaenae pa-
tria, genus,
& educatio.
τοῦ λόγου Μαγδαληνῇ, ἣν ὁ Θεὸς τῷ μεγάλῳ
πατριάρχῃ Ἀβραάμ καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ ἐπηγγεί-
λατο, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἡ κληροδοτηθεῖσα
τῷ Ἰσραὴλ, τὴν Αἴγυπτιαν διαφυγοῦσι πλημμέ-
λειαν. Καὶ παραχωρήσειν μοι δοκῶ τῇ ἱερᾷ γρα-
φῇ τὰ ταύτης ἐπαίρειν καλὰ, ὅση τε ἀρχαιό-
τητος ἔχεται, καὶ ἡ τὸ νέον ἐκ τῆς ὀνόματος πρὸς-
εσι· ποίοις γὰρ ἂν τις λόγοις χρησάμενος, τό-
γε περὶ αὐτῇ τῆς δόξης καὶ πρὸς βραχὺ πα-
ραστήσειεν; ἄμεινον ἔν σιγῇ χρησάμενον ἐπαινέ-
σαι, ἢ λέγειν ὁρμήσαντα μὴ δυνηθῆναι ἰσχυῖν,
καὶ γέλῳτα ὀφλῆσαι μάλιστα ἐ διατριβὴν· αὕτη
μὲν ἔν τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἡ πατρὶς.
Ἀλλ' ἔτι πατρίδος εὖ ἔχουσα, οὐκ ἔλαττον
ἔσχε τὰ τοῦ γένους εἰς περιφάνειαν· πατράσι καὶ
τὰ ἐχρήσατο, οὐχ οἷοι τῶν ἄλλων ἐνδεῖσθαι, καὶ
ἄλλοις τῶν τε τῆς πατρίδος πρωτείων, ἐ τῶν
ὅσα πλοῦτος αὐτοῖς ὑπεξίστασθαι· ἄνωθεν καὶ
γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σειρᾶς τὸ τῆς εὐγενείας κα-
λόν· τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ ἔτι οἱ ὁρμώμενοι,
εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. θύρα
τύτοις κατὰ τὸν Ἰὼβ παντὶ πενομένῳ ἀνέωκτο,
ἐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, καὶ πόρρω τού-
της ἐλαύνεσα· πόδες ἦσαν χωλῶν· ὅσα καὶ
ὀφθαλμοῖς ἐχρῶντο τύτοις, οἱ πεπηρωμένα τὰ
ὄμματα περιέφερον. Χηρεῖα δὲ τὰ μάλιστα βοη-
θῶν-

προσῆκον, καὶ ἐκ τῶν μικρῶν τύτων, ἃ κακείνη
ὥς ἔδεν ὄντα τοῖς βυλομένοις κατέλειψε, προσε-
ρανίζειν τὸν ἔπαινον. ἀνθρώπῳ γὰρ δεινῶς ἐξε-
χομένῳ τῆς ὕλης, καὶ πρὸς τὴν ἐκ ταύτης εὐδαι-
μονίαν ἐσχολακότι ἐξέσαι τὰ τοιαῦτα διερευνᾶ-
σθαι· εἰ πατρίς αὐτῷ ἐστὶ βοσκημάτων εὐφορίας
τὰς ἄλλας ὑπερνικῶσα, εἰ θέσεως εὖ ἔχουσα, καὶ
τειχῶν καὶ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ἔκ ἀμοιρεῖ, εἰ
γειτονοῦσα θαλάσῃ, τὰ παρ' ἄλλοις ἐξιδιοῦται
σεμνὰ, ἢ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἢ μετέ-
χει κακῶν, μικρὸν αὐτῆς ὑποσελλομένη, καὶ τοῦ
σύνεγγυς εἶναι ἀναχωροῦσα. Ἡ δ' ἐπαῖρξεν ἀντὶ
πάντων τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐδαιμονίας γενέ-
σθαι, καὶ πάντων ἀμελήσαι, Χριστὸν κερδᾶναι,
πατρίδα τε τὴν ἄνω κτήσασθαι Ἰερουσαλὴμ, ἢ
τῆς γεώδους ταύτης ὕλης ὑπεραρθῆναι, καὶ μετὰ
Θεοῦ γενέσθαι, μᾶλλον δὲ συγκραθῆναι, παρ' ἔ-
δεν αὐτῇ τὰ κάτω, καὶ ὅσα μὴ ἐκ τῶν οἰκείων
φέρει τὸν ἔπαινον. Καίπερ εἰ βουλομένοις ἡμῖν
ἢ τὴν αὐτῆς πατρίδα εἰπεῖν ἐξῆν, παρ' ἔδεν
δοκῶ μοι τὰ τῶν ἄλλων ἐλέγξαι τερπνὰ, οἷς ὅτι
καὶ ὅσα ἂν εἴποι τις ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐξαί-
σια εἶναι καὶ τίμια, λόγῳ τε πολλοῦ ἀξιόμενα,
καὶ κρεῖττόν γε ἢ ἐκεῖναι αὐχοῦσα ἐν τέτρῳ τού-
των πλεονεκτεῖ, ὅτι δὴ μὴ τὰ ταύτης σεμνὰ,
πολλὰ τε ὄντα, καὶ λόγου δεόμενα, ἐπίσης ἐκεί-
νας κτήσασθαι ἐξεγένετο. Ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ δο-
κεῖν ὑπερτιθέναι δόξωμέν τισι περικαλύπτειν τὸ
ὄνειδος, καὶ τοῦτο δὴ ποιεῖν, οἷς μὴ ἔχωμέν τι
τῶν εὐκταίων περὶ αὐτῆς διηγῆσασθαι, φέρε δει-
ξω.

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 41

ξωμεν ἐκ πρώτης, ὃ φασι, τῆς ἀφετηρίας, οἷας ὀρμᾶται πατρίδος, κὶ ὅτι ἔχ ἦσαν ἡ πατρὶς αὐτὴν, ἡ αὐτὴ τὴν πατρίδα ἐκόσμησε.

Πατρὶς τοίνυν τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ μαθητρίᾳ Mariae Ma-
τοῦ λόγου Μαγδαληνῇ, ἣν ὁ Θεὸς τῷ μεγάλῳ gdalenaē pa-
πατριάρχῃ Ἀβραάμ κὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ ἐπηγγεί- tria, genus,
λατο, ἡ γῇ τῆς ἐπαγγελίας ἡ κληροδοτηθεῖσα & educatio.
τῷ Ἰσραὴλ, τὴν Αἴγυπτιαν διαφυγοῦσι πλημμέ-
λειαν. Καὶ παραχωρήσειν μοι δοκῶ τῇ ἱεραῇ γρα-
φῇ τὰ ταύτης ἐπαίρειν καλὰ, ὅση τε ἀρχαιό-
τητος ἔχεται, κὶ ἡ τὸ νέον ἐκ τῆς ὀνόματος πρὸς-
εσι. ποίοις γὰρ ἂν τις λόγοις χρησάμενος, τό-
γε περὶ αὐτῇ τῆς δόξης καὶ πρὸς βραχὺ πα-
ραστήσειεν; ἄμεινον ἔν σιγῇ χρησάμενον ἐπαινέ-
σαι, ἢ λείπειν ὀρμήσαντα μὴ δυνηθῆναι ἰσχυῖσαι,
κὶ γέλῳτα ὀφλῆσαι μάλιστα ἐ διατριβὴν. αὕτη
μὲν ἔν τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἡ πατρὶς.
Ἀλλ' ἔγω πατρίδος εὖ ἔχουσα, οὐκ ἔλαττον
ἔσχε τὰ τοῦ γένους εἰς περιφάνειαν. πατράσι κὶ
τὰ ἐχρήσατο, οὐχ οἷοι τῶν ἄλλων ἐνδεῖσθαι, κὶ
ἄλλοις τῶν τε τῆς πατρίδος πρωτείων, ἐ τῶν
ὅσα πλοῦτος αὐτοῖς ὑπεξίσασθαι. ἄνωθεν καὶ
γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σειρᾶς τὸ τῆς εὐγενείας κα-
λόν. τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν κὶ ἔτοι ὀρμώμενοι,
εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. θύρα
τέτοις κατὰ τὸν Ἰὼβ παντὶ πενομένῳ ἀνέωκτο,
ἐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, κὶ πόρρω τού-
της ἐλαύνουσα. πόδες ἦσαν χωλῶν. ὅσα καὶ
ὀφθαλμοῖς ἐχρῶντο τέτοις, οἱ πεπηρωμένα τὰ
ὄμματα περιέφερον. χηρεῖα δὲ τὰ μάλιστα βοη-

θῆν-

θῦντες, ἐκ πολλῶ τὸν βίον ἀπολιπόντων πατέ-
 ρων, παῖδας ἐξοικιζόμενοι, τῆς ὀρφανίας περιήρην
 τὸ πλεῖστον, ἅτε μὴ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν ἐς
 πείραν τῇ ἐκείνων ἐπιμελείᾳ γινόμενοι. Τί ἔν;
 ἄρα μὴ τοῖς ἔξω καλῶς ἔχοντες, τοῖς ἔνδον ἐν
 ῥαψῶνῃ διέκειντο, τρυφαῖς αὐτοὶ καὶ ὅση βλακείᾳ
 σχολάζοντες; ἔμενου. ἀλλ' ἔργον ἦν αὐτοῖς
 ἀπαυσον, ἢ τῷ παιδαγωγῷ νόμῳ μελέτη· ἔτι καὶ
 γὰρ αὐτῷ, καὶ ἐπὶ ξυρῷ ἀκμῆς τὰ τῆς σκιάς
 ἐνευσήκει, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον δι' αἱμάτων, καὶ
 κνίσσης οἰκείωσις. Γεννῶσι τοίνυν τὴν μακαρίαν
 ταύτην Μαρίαν περὶ τὰ μέσα περὶ τῆς μοναρχίας
 τοῦ Καίσαρος Οὐκταβίου, ᾧ καὶ σεβαστὸς ἐπὶ κλησίς
 ἐστὶν ἕτερον ὄνομα. καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς εἰς φι-
 λοτιμίαν ἡγήμαι, ὅτι πατέρες τοιαύτης ἤκεσαν
 θυγατρός. εἴπερ γὰρ ἔδει τὴν τοιαύτην, καὶ τοσ-
 αῦτα δὴ τῷ βίῳ χαρισαμένην, ὥστερ νῦν καὶ λό-
 γον τυγχάνοντα, τῷ βίῳ δοθῆναι, ὥσπερ τι ἰδὼν
 πάλαι μέγιστον ἀγαθὸν, μὴ ἄλλοις αἰτίοις τοῖς
 εἰς φῶς προόδου πατράσι χρήσασθαι, ἢ δι' ὧν γέ-
 γονε, κακείνης μὴ ἄλλης, ἢ ταύτης πατέρας
 ὀφθῆναι. Εὔπει δ' ἀπέσχετο γάλακτος, καὶ πόρρω
 τιτθῶν ἦν, καὶ ἄρτι ποσὶν οἰκείοις ἐπιβαίνειν τῆς
 γῆς ἤρξατο, ἐκ ἐπ' ἄτρακτον ἐρείδειν πήχεις κα-
 τὰ τὸν Σολομῶντα μανθάνειν ἐκδίδοται, οὐδ'
 ἔρια νήθειν, ἢ τοῖς ἐκ σιρῶν νήμασιν ἐπικεῖσθαι,
 καὶ εἰς κάλλος ἐξυφαίνειν, καὶ καταποικίλλειν τῷ
 τὰ πάντα βιαζομένῳ χρυσῷ, ἀλλ' ἐς γραμμα-
 τισὺ φοιτᾶν ἐγκελεύεται. Εὔπει δὲ τὸ τῷ λόγῳ
 δαλὸς ἦν εἰς πῦρ, καὶ ἵππος, ὃ φασιν, εἰς πε-
 δῖον,

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 43

δίον, ὀλίγος ὁ μεταξύ χρόνος, καὶ ἀσκεῖται μὲν αὐτῇ, ὅσα τῷ θεόπτῃ γέγραπται Μωϋσεῖ, καὶ τῇ λοιπῇ σκιώδει γραφῇ, ὅσα τε προφῆται καὶ ψαλμοὶ διεξέρχονται· τοῖς μέντοι ψαλμοῖς καὶ προστετεθήκει τὰ μάλιστα, καὶ τέτοις νυκτὸς ἦν καὶ ἡμέρας ἐμμελετῶσα, καὶ τῶν προφητικῶν ἐκείνοις ἐγκειμένη διηνεκὲς, ὅσα περὶ Χριστοῦ, εἴτ' ἔν περὶ τοῦ ἡλειμμένου καὶ Μεσίου ἐμφανέστατα διαγγέλλουσιν.

Ἄρτι δὲ τῶν γονέων ταύτῃ διαμετρησαμένων Eius post
τὸ ζῆν, αὕτη καὶ παρέσης ἐξουσίας εἰς τὸ ῥαθυ- parentum o-
μεῖν, ἐκ ἔμεινεν ἐν ἀπαιδευσίᾳ· ὃ γὰρ πρὸς bitum, vir-
τρυφᾶς ἀπεῖδε, καὶ βλακείαις ἀνῆκε τὸ σῶμα, tutum exer-
καὶ τῇ λοιπῇ ῥαζώνῃ ἐκδεδιήτητο· καὶ ταῦτα παρ- citatio.
ηβῶσαν ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐπαγομένη, πλέτω τε
βριθομένη, καὶ ἄρτι παθῶν τῶν ἐκ φύσεως ἐπι-
βαίνουσα· ἀλλ' ἄσυχον ἔργον ταύτῃ νησεῖα καὶ
προσευχῇ, τῆξις σαρκὸς, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον νεῦ-
σις τε καὶ οἰκείωσις, νόμος μελέτη, γραφῶν ἀνά-
γνωσις, καὶ διὰ τοῦ τὰ ὄντα τοῖς χρήσεσιν ἀνιέ-
ναι, ὅλαις χερσὶ καὶ γνώμῃ, καὶ προθυμότερόν γε
ἢ ἐκείνοις λαμβάνειν ἐξῆν, τὸ μέλλον, ὡς ἐνὸν κα-
τακτᾶσθαι, καὶ τοῖς ἐςῶσι ταμιείοις διὰ τῶν,
οἷς ἐνδεῖν τὸν βίον συνέβαινε, τὰ τοῦ ῥέοντος
πλῆτε ψυχῆς γενναιότητι ἀποθησαυρίζειν. Ἀλλ'
οὐδὲ χερσὶν οἰκείαις ἀπηγόρευτο τῇ μακαρίᾳ,
μὴ καὶ διεφθορόσι καὶ διεφθαρμένοις ἀνθρώποις
τὰς σάρκας, τὰς πληγὰς ὕδατι ἀπονίζειν, καὶ
καταπλάσσειν ἀκεσώδυνους φαρμάκοις, καὶ παντὶ
δὴ τρόπῳ τῇ αὐτῶν βοηθεῖν ἀοθενείᾳ· ἦν γὰρ
αὐ-

αὐτῇ κὶ πρὸ τῆς χάριτος τὰ τῆς χάριτος σπῆ-
δαζόμενα. Ἀγνεία μέντοι βίη τοσαύτη ἐκέχρητο,
κὶ ἔτω διὰ σπουδῆς ἦν αὐτῇ τὸ τῆς παρθενίας
καλὸν, ὥς ἀποσχέσθαι μὲν ἑορτῶν, ἀπειπασθαι
δὲ πανηγύρεις, ἔ τοῦ θαμὰ παραβάλλειν προσ-
ήκυσι, κὶ ἀνδράσιν αὐτοῖς ἐς ὄψιν τὸ παράπαν
ἀνομίλητα εἶναι· τῶν ἀλόπων κὶ γὰρ ἔκρινε, παρ-
θενεύειν ἐλομένη, κὶ τῆς κατὰ τὴν πράξιν ἀφῆς
ἀφεςῶσα διὰ τῶν αἰσθήσεων, οἷόν τισιν ἀσωμά-
τοις ἀφαῖς, τῇ ποῦμεν δρᾶττεσθαι πόρρωθεν,
ἔ ὁ δρᾶν αἰσχροὺν διὰ σώματος, τῇτο ταῖς δια-
νοίαις ἔ τῇ τῇ νῦ ἐμπαθεῖ συναφεία ἐργάζε-
σθαι, ταῖς τε τῶν ὁμμάτων ἐπιβουλαῖς περιπτύσ-
σεσθαι, δι' ὧν ἀπεμάξατο τύπων· ὁ πολλῷ δέω-
σι περὶ αὐτῶν εἰδέναι, αἱ νῦν ἀσκεῖν παρθενίαν
προείλοντο. Διάτοι ταῦτα κὶ γέλωτος ἀμετρίαν
συνέσελλε, κὶ παρρησίας ἀφηρεῖτο τὸ πλεῖστον, κὶ
ἡσυχία ἐντροφῶσα συνῆν αἰετῶ Θεῷ, νοῦς κα-
θαρότητι συγγινομένη, ἔ τῇ συνεχεῖ τῶν γρα-
φῶν ἀναγνώσει, κὶ τοῖς ἄλλοις, κὶ πρόγε πάντων
τῇ κὶ μέχρως αὐτῆς παροράσεως παρθενίας κὶ κα-
θαρότητι.

A septem
daemoniis
obsidetur.
Οὕτω δὲ τῆς μακαρίας βίεσσι, κὶ βίον ἐνθεόν
τε κὶ ὑψηλὸν ἐπιδεικνυμένης, ἔκ ἦν ἡρεμεῖν τὸν
τῇ φθόνου πατέρα· ἀλλ' ἀρχέκακος ὢν, κὶ αἰετῶ
τοῖς καλοῖς ἐφεδρεύων, καὶ τηρῶν πτέρναν ἐπὶ
ὄλῳ, ἡ φησιν ἡ γραφὴ, ἐπιτίθεται καὶ ταύτῃ
μετὰ σφοδρῶν τῶν πνευμάτων, καὶ ἐλεπόλεσιν
ὄλαις τὸν οἶκον τῆς ἀγνείας τοιχομαχεῖ, κὶ λη-
στρικάτῃ ἐφόδοις εἰς τὸ μφανεὶ τὸν πύργον κατα-
σεῖει

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 45

σεῖει τῆς παρθενίας· κὶ διὰ τούτων ὡς ἀπὸ τινος
ἀκροπόλεως περιγενόμενος, ἀπάσης κατατρέχει
τῆς πόλεως, ταύτην τε πορψήσας, κὶ ὅλην ἐαυ-
τῷ ποιησάμενος, ἀφαιρεῖται μὲν αὐτῆς εἴ τι
θεῖον κὶ ὑψηλόν· λεηλατεῖ δ' ἡβηδὸν, ὅσον πε-
ριὴν αὐτῇ τῆς ἀρετῆς γενναῖον, ἀσκήσει τε καὶ
τριβῇ μακρᾷ χρόνῳ κτηθὲν, κὶ γυμνὴν τὴν πρὶν
κομῶσαν πολλοῖς προτερήμασιν ἐργασάμενος ἔξει-
σιν, ἐπτα δαιμονίοις τὴν αὐτῆς φυλακὴν ἄπασαν
ἀναθέμενος, τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος, οἶμαι, ἥ
κὶ πῶρρωθεν προκατασκευαζομένη τῶν μεγάλων
πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις. δεινὸν γὰρ εἶναι κὶ
σχέτλιον ὃ τῆς κακίας εὐρετὴς ὥπελάμβανεν,
προπατόρων μὲν περιγενόμενον, ἀδελφοκτόνον δὲ
Καὶν ἀποφθάναντα, γένος δὲ ἅπαν ἀνθρώπων
κατακλυσμῷ παραδεδωκότα, Σολόμοις πῦρ ὑτί-
σαντα, εἰδωλολατρίᾳ δὲ ἅ τοῖς λοιποῖς πάθεσι
τὸ ἐξῆς τῶν ἀνθρώπων γένος κατασρεψάμενον,
μίας γυναικὸς ἡττων ὀφθῆναι. Εἰ δὲ δεῖ κὶ μυ-
στικωτέροις πείθεσθαι λόγοις ἐξ ἀρχαίων κὶ ἐκ
ἡμᾶς ἡκούσι περὶ τῆς εἰς τὴν μακαρίαν τῶν ἐπτα
δαιμονίων ἐπιδρομῆς, ὅτι περ φόβος ὥπεισῆκε τὸν
Σατανᾶν, ἀφ' ἧπερ ἀκούσειε τῷ προφῆτῃ εἰπόν-
τος, Ἰδὲ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται· κὶ διὰ π/αιας VII.
τοῦτο ἐπεισπίπτει κὶ ταύτῃ, κὶ τὴν παρθενίαν 14.
ἀποσυλᾷ, δεδιώς μὴ πως δι' αὐτῆς τὸ τῆς οἰκο-
νομίας πραχθεῖν μυστήριον· καθὰ δὲ κὶ πρὸ ταύ-
της ὁ μάταιος ᾤετο διὰ τῆς μνησείας τῷ Ἰωσήφ,
τὴν ὁμώνυμον ταύτῃ κὶ μακαρίαν ὄντως παρθένον
κὶ ἄφθορον εἶσω τῶν ἀρκύων ποιήσασθαι. Ἀλλ' εἰς
μά-

μάτην σοι τὰ ἔνεδρα, πονηρέ. Οὐ γάρ τοι τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ τῷ πατρὶ συναΐδιος, ὁ ἀναρχός τε καὶ ἀπερίληπτος, καὶ σε σοφὸν ὄντα τῷ κακουργεῖν δράσεται σε τῆς πανουργίας. σπλάγχνοις γὰρ οἰκείοις παθὼν τὸ ἑαυτοῦ πλάσμα ἐς τοσοῦτον εἶναί σοι λελυμασμένον μὴ ἀνασχόμενος, εὐδοκοῦντος μὲν τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς, συνεργῶντος δὲ τοῦ συμφυῆς καὶ ὁμοτίμου αὐτῷ Πνεύματος, λαθὼν σε τὸν τοῦ σκότους ἄρχοντα, τὸν ἀπάτη ἡμᾶς δελεάσαντα, ἀμεταβάτως μὴ ἐκσᾶς ἔην, ἡρέμα κάτεισι κλίνας τοὺς ὕρανους, καὶ μήτρας τῆς ἀγνῆς καὶ ἀμιάντου παρθένης κατασκηνοῖ.

Ad Chri-
stum dedu-
citur obse-
ra.

Γεννᾶται τοίνυν καὶ τί μοι λέγειν καιρὸς, ὅσα περὶ τὴν γέννησιν ἔδραμον, ἵνα σὺ τὴν σκηνὴν διαλύσῃ, τὴν Βηθλεὲμ, τὴν Φάτιν, τὰ σπέρματα, τὰ πρὸ τοῦ βαπτίσματος, τὰ μετὰ τὸ βάπτισμα, τὰλλα, δι' ὧν τὸ τῆς ἐμῆς σωτηρίας κατεργάσθῃ μυστήριον; ἀλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον, καὶ καθ' εἰρμὸν βαίνειν παρασκευασέον. Τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ τὰς κατὰ γῆν ποιημένῳ διατριβάς, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς λόγοις ἀρρήτοις οἰκονομῶντι, καὶ κατὰ καιρὸν πάντα πράττοντι, ὅτε παραδεικνύειν τὰ τῆς θεότητος διὰ τῶν ὑπὲρ φύσιν σημείων δεῖν ἔγνωσο, τότε δὴ τότε καὶ ἡ θαυμασία αὕτη Μαγδαληνὴ, ἐπὶ δαιμονίοις, ὡς εἴρηται, ἐχομένη, ἐς τε ὅψιν αὐτῷ ἔρχεται, λόγων τε θείων ἐν μεθέξει γίνεται, καὶ τῷ πάθῳ παραυτίκ' ἀπαλλάττεται. Ἦκον αὐτῆς τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐπιδημ-
σά-

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 47

σάτης, τοῦ σωτῆρος δ' ἐν τοῖς τῆς Συρίας μέρε-
σιν εἰσβαλόντος μετὰ τῶν μαθητῶν, διαγγελ-
λόντων πᾶσι τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον. με-
τὰ γὰρ τὸ διασπεῖραι τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη
Τύρου καὶ Σιδῶνος, καὶ τὴν Φιλίππου Καισάρειαν
διελθεῖν, καὶ τῆς λίμνης πέραν γενέσθαι Γενη-
σαρέτ· ὅτ' ἐπῆλθεν αὐτῷ ἐξ ἑπτὰ ἄρτων τετρα-
κισχιλίας ἐκθρέψαι, ὥς φησι τὸ ἱερὸν εὐαγγέ-
λιον, μετὰ τὸ φάναι· οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄν-
δρες τετρακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων,
καὶ ἀπολύσας, φησὶ, τὰς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλαῶ· ὅπερ
ἕτερος εἰς τὰ μέρη λέγει Δαλμανυθά· ὃ δὲ τῇ
Εἰλήνων διαλέκτῳ μεγαλυσμός ἐρμηνεύεται. Πολ-
λῶν τοίνυν θαυμάτων ἐπιρρόοντων, „ προσῆλθον *Matth. XV.*
γάρ, φησιν, αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ^{30.}
ἑαυτῶν χωλὰς, τυφλὰς, κυλῶν, καὶ ἐφεράπευσεν
αὐτὰς „ κατήκροι τῶν θαυμάτων καὶ οἱ τῷ γέ-
νει ταύτης προσήκοντες γίνονται· ἄγασσι τοίνυν
παρ' αὐτὸν αὐτὴν ἔνθεν καθεῖθεν περιτρεπομένην,
τὰς ὀδόντας τε πετριγῆαν, καὶ ἀφρὸν τοῦ σώμα-
τος παραπτύσσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλησίον τοῦ
Ἰησοῦ γένοιτο, ἰκέτευον, ἐλιπάρην, τὸν πρότερον
βίον ταύτης κατέλεγον, καὶ ἀπαλλάξαι τῇ πά-
θῃ ἐδέοντο, οἵ κτειρον δέσποτα, λέγοντες, γύ-
ναιον ἀνδρὸς μὲν ἔρημον, ὀρφανὴν δὲ ὃ ζῶσαν ἐκ
πολλοῦ παῖδα, καὶ ἐς τὸ παντελὲς ἀπολέσθαι μι-
κρὰ δέουσιν, ἅτε δὴ τῶν πραττομένων ἤκιστα
ἐπαισθανομένην.

Τί ἐν ὁ συμπαθὴς καὶ φιλάγαθος; καὶ θᾶττον ἢ
λό.

A daemo-
nibus libe-
ratur.

λόγος τῶν δαιμονίων ταύτην λυτρῆται, καὶ κείνης
 μὲν τοῖς ὅρεσιν ἐνδιαιτᾶσθαι δίδωσιν· αὐτὴ δ' ἐν
 τῷ καθησῶτι τῷ φρονήματος γεγονῶα, καὶ οἱ κα-
 λῶ γένοιτο διαγνῶσα, ὃ μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλ-
 λά πᾶσι χαίρειν εἰπῶσα, οἱ ποδῶν εἶχε κατ'
 ἰχνια βαίνειν, ἡγάπα τοῖς τοῦ διδασκάλου καὶ
 σωτῆρος ποσὶ, μικρὰ ἢ ὅθεν τῷ γένει, καὶ τῆς
 κάτω περιφορᾶς φροντίσασα. Ἐντεῦθεν ὁρῶσα
 χολῆς μὲν ὥσει ἔλαφον ἀλλομένης, τυφλῆς δὲ
 τὸν χρόνιον σκότον ἀποθεμένης, καὶ τῷ γλυκυτά-
 τῳ ἡδέως πῶς ἂν εἴποις ἡλίῳ παραδόξοις ὁμμα-
 σιν ἀτενίζοντας, λεγεῶνά τε πνευμάτων ἐπιτι-
 μώμενον, καὶ ὥσει καπνὸν ἐξαίφνης διαλυόμενον,
 ξηρᾶς χειρὸς τὰ δεσμὰ ἀνιέμενα, καὶ ὡς ἰσὺν ἀ-
 ράχνης διαλυόμενα, συνῆγεν ἐκ τέτων, καὶ τῶν
 γραφῶν, αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσ-
 ραὴλ προσδοκώμενον· ὡς γὰρ συνέσεως ἀντιποιοῦ-
 μένη καλῶς διεγίνωσκεν, ὡς ἐπῆλθε μὲν καὶ ἄλ-
 λοις τὰ ἴσα ἐργάσασθαι, πλὴν ὃ μετ' αὐθεν-
 τίας τοσαύτης καὶ περιστάς δυνάμεως, ἀλλὰ δου-
 λικῶς ἐκείνοι καὶ μετ' εὐχῆς τὰ πάντα διέπραττον·
 τῷ δὲ τὸ, σοὶ λέγω, καὶ τὸ, θέλω, καθαρίσθητι,
 κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν προβαλλόμενα, καὶ θαύ-
 τον ἢ λόγος εἰς ἔργα προβαίνοντα μείζονά τε
 ἐδείκνυ, καὶ ὃ τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἐξουσίας καὶ κυ-
 ριότητος. νῦν μὲν γὰρ πεζεύει κατὰ θαλάσσης
 εὐσταλῶς καὶ κέφως καὶ ἄβροχος, ἐπιτιμᾷ πνεύμα-
 σι περιστάς δυνάμεως, ἀνιστᾷ νεκροὺς, τὸν θάνατον
 ὡς ὕπνον ἀποθεμένης, καὶ τὰλλα ὅσα θείκῃ δυνα-
 τείᾳ προσῆκε κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν ἐργάζεται.

Οὐ.

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 49

Οὕτως ἦν ἐκ τέτων χειραγωγηθεῖσα, καὶ αὐ- Ex miris
 τὸν εἶναι τὸν τοῦ Θεοῦ ὡς ἀληθῶς ἐπιγινῶσα, οὐ quae facie-
 μεθίει τοῦτον, ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῦ δια- bat Iesus,
 κονῶσα παρὴν, ὁμιλιῶν, διδασκαλίας ἀκροωμένη, verum esse
 ἐπιτιμωμένη, χαίρουσα, σελλομένη, θᾶττον ἢ λό- Dei filium
 γος τὸ ἔργον ἀνύουσα. ὥστε ὅθεν καὶ γνῶριμον agnoscit,
 ἑαυτὴν τῇ τῷ Χριστοῦ μητρὶ καθίστα, καὶ τοῖς αὐ- ipsumque
 τῇ κατὰ γένος προσήκεισι, καὶ ἐς Φιλίαν συνδεῖ- sequitur.
 ται τὰ μάλιστα. Ἐκ αὐτοῖς δὲ μόνοις, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς ἐπομένοις Χριστῶ, καὶ οἷς παραβάλλειν ὡς
 σύνηθες εἶθις, τῇ τε οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου Σί-
 μωνος, καὶ ἡ τὸν Λάζαρον ἔσχευ οἰκῆτορα· εἰκὸς
 δὲ καὶ τέτων ἐ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ ἐς Φιλίαν
 χρῆσθαι, ἀγαπωμένοις Χριστῶ, ὡς φησιν ὁ Θεσπέ-
 σιος Ἰωάννης, „ Ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρ- Ioan. XI. 5.
 θαν καὶ τὴν Μαρίαν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν
 Λάζαρον, „ ὧν δὴ τῇ τε κώμῃ καὶ τῷ οἴκῳ ἐπε-
 χωρίαζε, ἐ τοῖς αὐτῶν εἰσωκίετο, ἅτε δὴ μὴ
 οἰκίαν, μηδὲ πῦ κατασκηνώσαι ἔχων, τῶν ἀλωπέ-
 κων φωλεὰς ἐχόντων, ἐ τῶν πετεινῶν τοῦ ἡρανεῖ
 κατασκηνώσεις. Καὶ τῷτο ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλ-
 λων τεκμηριώσασθαι ἔξεσι, ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο
 μάλιστα γίνεται γνῶριμον, „ εἰσελθόντι γάρ, φη- Lucas X. 38.
 σι, τῷ Ἰησοῦ εἰς κώμην τινὰ (τὴν Βηθανίαν δὲ
 οἰητέον αὐτὴν, αὕτη γὰρ Λαζάρου καὶ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἡ πατρὶς) γυνὴ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέ-
 ξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ ἡ δὲ ἦν ἀδελ-
 φὴ καλυμένη Μαρίας, καὶ τὰ ἐξῆς, „ Μετὰ γὰρ τὰ
 φάναι τὸν Χριστὸν, „ Μαρίας δὲ τὴν ἀγαθὴν με- Ibid. 42.
 ρίδα ἐξελέξατο, ἡ τις ἔκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐ-

T. III.

D

τῆς,

- XI. 27. τῆς, ἐπάγει „ ἐπάρασα δέ τις γυνὴ Φωνὴν ἐκ
 τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
 ρύσασά σε, καὶ μασοὶ, οὓς ἐθήλασας. „ Ταύτην
 δ' ἀναμφιβόλως βίβλοι ἡμῖν ἱεραὶ τὴν μακαρίαν
 εἶναι Μαγδαληνὴν ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐκείθεν εὐδη-
 λον γίνεσθαι. Τοῦ γὰρ Θαυμασίῳ Λυκά τὰ κα-
 τὰ τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν διεξελεῖντος, εἶτα
 καὶ τὰ περὶ τῆς ἐπάρσεως τῆς Φωνῆς τῆς γυναικός,
 μετέπειτα δὲ καὶ περὶ τοῦ τοῦ κωφὸν δαιμόνιον
 ἔχοντος διαγγέλλοντος, τῶν τε Φαρισαίων ἐν
 Βεελζεβὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια διαβαλλόντων
 Χριστὸν, αὐτὸς τὴν αὐτῶν ἀνατρέπων δόξαν, Φη-
 σὶ 17. σὶ „ πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα
 ἐρημωθήσεται „ καὶ μετὰ ταῦτα „ εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
 Ibid. 19. Βεελζεβὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
 τίνι ἐκβάλλουσιν; „ Ἐ μετ' ὀλίγα „ ὅταν τὸ ἀκά-
 Ibid. 24. θαρτον πνεῦμα ἐξέλθοι, διέρχεται δι' ἀνδρῶν
 τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει·
 ἰσσοσρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον· Ἐ ἐλ-
 θὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε
 πορεύεται καὶ λαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πο-
 νηρότερα αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν κατοικεῖ, καὶ γίνεται
 τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χείρονα τῶν πρώτων „
 Ibid. 27. Ε'πάγει μὲν τοι τῷ συνεχεῖ τοῦ λόγου „ ἐγένε-
 το δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις
 γυνὴ Φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία
 ἡ κοιλία ἡ βαρύσασά σε, καὶ μασοὶ, οὓς ἐθήλα-
 σας „ ὡς συνάγεσθαι μὴ ἄλλην, ἢ τὴν Μαγδα-
 ληνὴν εἶναι ταύτην, ἀκέσασαν περὶ τῶν ἑπτὰ
 δαιμονίων, καὶ εἰς μνητὴν ἐλθοῦσαν τοῦ πάθους,
 ὧν

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 51

ὡν αὐτὴν ἀπήλλαξε Χριστὸς ἐν Μαγδάλοις γενόμενος , ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον .

Εἴπερ δὲ ἔδει καὶ τὸ διὰ σαυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τελευτῆσαι μυσῆριον , ἔδει δ' ἕκ ἄλλως , ἢ διὰ τοῦ κατὰ τὸν Λάζαρον θαύματος . ἐντεῦθεν γὰρ ὑπῆρξε καὶ τῷ ἅδῃ γινῶναι , ὅσον ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν εἰς ὕδεν ὠφελήσεσσαν , καὶ τῷ τῶν Εἰβραίων λαῷ εἰς φθόνον διανασηῆναι , καὶ τὰ πάντος ἐπέκεινα λόγου ἐργάσασθαι . παρὴν καὶ ἡ θαυμασία Μαγδαληνὴ , τὸ μὲν ἐπομένη Χριστῷ , τὸ δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς Λαζάρῳ ὅσα γε νόμος εἰς παραμυθίαν διατελέσασα . Ὡς δὲ ἔστι τὸ , ποῦ τεδείκατε αὐτὸν , ἡκηκόει , ἔως ἐπισάντα τῇ τῷ φίλῳ σορῷ δακρύοντα εἶδε , καὶ διαῖραι τὸν λίθον κελεύοντα , ἐξεπλήττετο , καὶ τί ἂν αὐτῷ βελομένῳ εἴη τὸ ποιητέον μαθεῖν ἐβόλετο . ὡς δὲ καὶ τὸ , Λάζαρε δεῦρα ἔξω , διάτορον ἠνωτίσατο , καὶ τὸν τεταρταῖον θάλλον ἢ λόγος ὡς ὑπνον τὸν θάνατον ἀποτιναξάμενον , ἴσα ἔστι ἀνδριάντι τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος , ἀφῶνος εἰσῆκει ἐφ' ἱκανῶς . μόλις δ' εἰς ἑαυτὴν ἐλθῶσα , καὶ καθ' ἑαυτὴν συμβάλλασα τὸ πραχθὲν , τὰ τῷ Θεοῦ μεγαλεῖα καθὰ καὶ πρῶτα διετέλει θαυμάζουσα .

Qui Magdalenae sensus , dum Lazarum a mortuis excitatum vidit .

Ἀμέλει καὶ τῷ φθόνῳ ἐντεῦθεν ἕκ ἡν ἀνεκτά . ἄλλ' εἰς μετάρσιον ἐξαφθῆις , Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖαι εἰς ταῦτόν ἄγει , καὶ συνέδριον καθίζει κατὰ Χριστοῦ , καὶ τὸ τοῦ θανάτου συμβέλιον ῥάπτεται . ἔπειτα τῷ συνεδρίῳ τέτω , τῇ καθεστῆκε τῶν λοιμῶν εἶπεν ἂν προσφόρως ὁ θεῖος Δαβὶδ , καὶ μαθητὴς τῷ καλῷ διδασκάλῳ τέτω μα-

Ac deinde omnium . quae in Dominica passionem contigerunt , inspectrix esse voluit .

θητευθεὶς, Φιλαργυρία δ' ἐκ προαιρέσεως συνῶν
τὰ πολλὰ, καὶ ἀργυρίᾳ τὰ πάντα προέμενος· ὃ
τοσούτον ὄνασθαι τῆς τῆ διδασκάλου μαθητείας
ἐμέλησεν, ὅσῳ καὶ τριάκοντα τῦτον ἀργυρίων πι-
πράσκει ὁ τοσούτων ἀληθῶς ἄξιος. Ἐντεῦθεν
νύξ, καὶ λαμπάδες ἀπτόμεναι, τὰ ῥήματα ἐν χερ-
σὶ, γυμνόμενά τε ξίφη καὶ μάχαιραι, καὶ ὁ μυστα-
ρὸς μαθητῆς Φιλίας προσχήματι τὸν καλὸν δι-
δάσκαλον παραδίδωσιν· εἶχε μὲν ἔτι ταῦτα· ὅ
ἡ τοῦ ἀρχιερέως αὐλὴ τὴν μέγαν εἶχεν ἀρχιερέα
δέσμιον. Πόσον δ' ἄρ' εἰκάζεις τὴν μακαρίαν ταύ-
την τῷ τότε παθεῖν, ἐπομένην, παρεπομένην,
πλαττομένην τὴν μὴ εἰδῆν, ἐν χρῷ θυρῶν γι-
γομένην, τὰς εἰσόδους, τὰς ἐξόδους κατανοῶσαν,
ἐσώμασί τε τοῖς ἀπάντων προσέχουσαν, τίνες μὲν
οἱ τῇ κατ' αὐτὴ ἀποφάσει συνευδοκῶντες, τίσι
δὲ μέμψεως τὸ πρᾶγμα ἐκρίνετο, καὶ ὅσα ἂν μά-
θοι, τῇ μητρὶ διαγγέλλουσαν, ἔχῃ ἥττον ἢ ἐκεί-
νη τὰ σπλάγχνα σπαρασσομένην, τὴν ψυχὴν τε
μετέωρον ἔχουσαν, τὰ τοῦ πράγματος ὅποι ποτ'
ἂν λήξειαν, ἐφιεμένην μαθεῖν; ναὶ μὴν καὶ κεῖνο
συνορᾶν ἔξεσι, τίς ἦν ἐκείνη τὰ καὶ λόγῳ μόνῳ
δυσχερῇ ἐπ' αὐτὸν πραττόμενα καθορῶσα, τὰς
ψευδεῖς μαρτυρίας, τὰς ἐμπαιγνύς, τὰς μάστι-
γας, τὴν φραγγέλωσιν, τὴν ἄτιμον ἐκείνην ἐν
ὑβρεὶ περιαγωγὴν, τὰ ῥαπίσματα, τὰ κολα-
φίσματα, τὴν τῆς ψευδὸς πορφύρας ἀναβολὴν,
τὴν τῆ ἀκανθίνου σεφάνου περίδεσιν, τὰλλα ὅσα
κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν τῆς σῆς, ἀνεξίκακε Λόγε,
μακροθυμίας τοῖς μαιφύνοις πράττειν ἐξῆν. Ἐπεὶ
δὲ

δὲ ὅσα περ ἦν τοῖς ἀγνώμοσι διαπραξαμένοις,
εἶτα καὶ ἐς τὸν τῷ Κρανίῳ τόπον τὸ τελευταῖον
κατέλαβον, δεινὸν πνέοντες, Φονῶδες τε καὶ ἄγριον
βλέποντες, καὶ ὁ σαυρὸς ἤδη ἦρτο μετέωρος, αὐ-
τος δὲ τοῖς ἡλοῖς ἐμπεταρμένος ὑψοῦτο, ὥσανεὶ
σηλιτεύων τὸν ὄφιν, καὶ πᾶσι καταφανὲς γινόμε-
νος θέαμα, τότε δὴ ταύτην εἰκὸς ἀψαμένην ἀδεί-
ας, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ μαθητῆ αὐτῷ προσ-
ιέναι, ὅπως ἔχοντι κατὰ σχῆμα, καὶ ποδῶν
ἄψασθαι τῶν ἀχράντων ἐκείνων, σόματί τε κα-
ταφιλεῖν τὰς πληγὰς, καὶ τοῖς αἵμασι μιγνύειν
τὰ δάκρυα, καὶ τοῖς δάκρυσι τοιαῦτα προσιγέναι
τὰ ῥήματα· Τί τῷτο, δέσποτα Ἐ Θεέ; τί σου
τὸ τῆς εὐσπλαγχνίας ἄπειρον πέλαγος; τέτοις
ἀμείβουσί σε τῆς εὐεργεσίας οἱ πολλῶν καλῶν
ἀπολαύσαντες; χιτῶνα ὕβρεως περιβάλλουσιν, ὅς Pulcher trās
καταβολὴν ἀφθαρσίας ἐνέδυσας, Ἐ ὡς αἰτὸς διείδῃ antithesis.
τὰς πτέρυγας, ἐπὶ τῶν μεταφρένων τύτῃς ἀνέ-
λαβες; σεφάνῃς σοι περιτιθέουσιν ὕβρεως, ὅς αὐ-
τὸς δόξη καὶ τιμῇ ἐσεφάνωσας; ῥάπισμα κατεδέ-
ξω, ὅς αὐτὸς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀπήλλαξας δε-
λειῶν; καλάμῳ σε τὴν ἀκήρατον παίῃσι κεφα-
λὴν, οἷς ῥάβδῳ πληγεῖσα δίδεατο θάλασσα; χο-
λὴν σὺν ὄξει διψῶντί σοι κεραννύουσιν, ὅς ἐν ἐρή-
μῳ μάννα ἐπώμβρισας, Ἐ ἐκ πέτρης πληγῇ ῥά-
βδῳ κρηνηδὸν ἐξέβλυσας νάματα; πόνης σοι τοῦτο
ἐκ τῶν ἡλῶν προσάγουσιν, ὅς ἀπόνως τὴν ἔρημον
διελθεῖν παρεσκεύασας; ἀλλὰ φθέγγξαι τι καὶ ἡμῖν
ὅπως ἀθλίως παρισταμέναις· ῥήμασιν ἐξεδίοις τὴν
μητέρα παρισταμένην ἀνάψυξον· μέγα λόγος ἐξό-

διος ἐς τὸ μεταλαῦτα μητρί. Καὶ ταῦτα παῖδός ἐνός τοιόττε διὰ μνήμης ἀγόμενος· τίνι παρατίθης αὐτὴν ἀπιών· καὶ γὰρ καὶ ἀνωδύνως σε ἔτεκεν, ἀλλὰ ῥομφαία τὴν ψυχὴν ἔτῳ ἔχοντα νῦν ὁρῶσα τιτρώσκεται. εἶπε ῥῆμα τῷ μαθητῇ, καὶ τῇ μητρὶ ἐσόμενον παραμύθιον.

Eorum , Οὕτως ἔν ἐχέσας περιπαθῶς θεασάμενος, εἰ-
quae Chri- κὸς ἦν ἐκεῖνο φάναι, ὃ ἔ τὴν μητέρα προμηθείας
sti obitum ἡξίωσε, καὶ τῷ μαθητῇ τιμῆς ἀπάσης αἷτιον γέ-
consequuta γονε „ τὸ γύναι, ἴδε ὁ ὕός σε, ἴδε ἡ μήτηρ σε „
sunt enarra- Παρεῖναι μὲν τοι ταύτην, ὡς εἴρηται, καὶ τοιαῦτα
tio . διεξιέναι, καὶ αὐτὸς ὁ φιλέμενος μαθητῆς, ἀπόχρη

Ioan. XIX. 27. δὲ φάναι καὶ ἀδελφός, παριστᾷ λέγων „ εἰσῆκει-

Ibid. 25. σαν δὲ παρὰ τῷ σαυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἦτε μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τῆ
Κλωπᾶ, ἔ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. „ Εἴπε δὲ
διὰ τὴν παρασκευὴν, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγ-

Ibid. 31. γέλιον „ ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦ σαυροῦ μένη τὰ σώ-
ματα, ἐρωτῶσι τὸν Πιλάτον οἱ ἀνομοῦντες ὄντως
διακενῆς, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ
ἄρῃωσιν· ἦλθον, φησὶν, οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ
μὲν πρώτου κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τοῦ
ἄλλου τοῦ συσαυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, ἔ
κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἰς τῶν στρατιω-
τῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐνυξε, καὶ εὐθὺς
ἐξῆλθεν αἷμα ἔ ὕδωρ. „ Τί χρὴ νομίζειν τὴν
διάπυρον τότε ταύτην παθεῖν; μικρῷ ἂν καὶ τὸν
στρατιώτην διέσπασεν, εἰ μὴ κατὰ γυναῖκα συσελ-
λομένη ἀνεδύετο, καὶ τὰ γυναικῶν φρονεῖν ἡναγ-
κά-

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 55

κάζετο· καὶ ἄνδρεϊον ἔχουσα φρόνημα, ἔπεχε, λέγει, τὴν χεῖρα, τολμηρὲ στρατιῶτα, μή σοι ῥομφαία ἐπέλθοι θεήλατος. Πῶς ἦν εἰκὸς ἐνορῶσαν ταῦτα δριμύττεσθαι τὴν ψυχὴν; ῥομφαία γὰρ τὰς καρδίας ἐτέτρωντο, ἐκείνη τὴν πλευρὰν δι-
 ρυσσομένην. Πῶς δὲ καὶ τεθνηκότα εἶδον, πῶς οὐ πρότερον αὐταὶ τὴν ψυχὴν ἀπεβάλλοντο, πῶς ἔ-
 διέρρηξαν τὰ ἱμάτια, πέτρας ῥηγνυμένας ὀρῶσαι, ἥλιον σκότον ἰσοδουόμενον, σελήνην ἀμαυρωμένην, ὥσπερ αἰσθανομένην τῷ κτίσαντος πάσχοντος; ἀλλ' ἔδὲ τῷ ναῷ ἦν κατὰ χώραν μένειν· καὶ ἔ-
 τος γὰρ ὥσανει τὸ παράνομον εὐλαβέμενος, τὸν τε νομοδότην γνῶς ἐπὶ ξύλον ἡωρημένον γυμνόν, θυμοῦ δικαίου πλησθεὶς, τὸ καταπέτασμα διαρ-
 ῥήγνυσιν, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοπρότερον τὸ χιτῶ-
 νιον. ἀλλὰ περὶ τούτων τὸ ἱερὸν διεξιέτω μοι εὐαγγέλιον.

Τούτων γε μὴν ἔτω παρὰ δόξαν γεγενημέ-
 νων, ἡ Μαγδαληνὴ οὐκέτι μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλ' ὅλη τῆς ταφῆς γεγονυῖα τῷ ἐξ Ἀ'ρι-
 μαθείας πρόσκεισιν Ἰωσήφ· τούτου γὰρ ἦδει καὶ
 μνήματος εὐπορέντα καινοῦ, οὐδενὸς ἔπω πρότε-
 ρον σῶμα δεξάμενον· ὁ δὲ χώρος ἔνθα ἔκειτο εὐ-
 πρεπὲς λίαν, καὶ αἶρος ἐν καλῷ κείμενος, καὶ εἰς
 ὥραν κήπευ διακεκοσμημένος. τούτῳ δὲ προσιοῦσα,
 καὶ οἷα ἐκείνη ἔτι αὐτὸν ἀρρενώσασα διανίστησι,
 διωρυγὰς τε καὶ καταδύσεις πρότερον ἀνιχνεύοντα,
 ἀποδειλιάσαι παρασκευάζει τὸν κίνδυνον· „τολ-
 μήσας γάρ, φησιν, εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ
 ῥητήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς τὸ

Mariae
 Magdalenae
 circa sepul-
 turam Do-
 mini solli-
 citudo.

θείον ἰσορεύτω μοι εὐαγγέλιον. Ὡς δὲ καὶ τοῦ
 τσαυροῦ τὸ θεῖον ἐκεῖνο σῶμα κατάγειν ἔμελλον
 Γωσήφ καὶ Νικόδημος, ἔδει δὲ καὶ τὰ ἱκανὰ πρὸς
 τὴν τῶν ἡλῶν ἑκσπασιν ἐκείσε παρῆναι, λαβίδα
 καὶ σφύραν, καὶ ὅσα τοῖς περὶ αὐτὰ ἐπιτήδεια,
 αὕτη τὴν ψυχὴν μετέωρος ἔσα, ὡσανεὶ δειλαινο-
 μένη, μή τι ἐ συντριβείῃ τῶν δεσποτικῶν ὀσέ-
 ων, τῷ Νικοδήμῳ προσέχειν ἀκριβῶς παρηγγύα,
 τὰς ἡλῶς τε κατεφίλει, καὶ τὰ λακίσματα προσε-
 τίθει τοῖς ὄμμασι, ποδῶν τε ἐκείνων ἤπτετο τῶν
 ὄντως ὠραίων, καὶ εἰρήνην ἅπασιν εὐαγγελισαμέ-
 νων, καὶ χειρῶν, ὧν ἔργον κόσμος ἅπας, ἐ πρὸ
 πάντων πλάσμα κυρίως ὁ ἄνθρωπος, περιεχεῖτό
 τε ὅλῳ τῷ σώματι, καὶ προσεφύετο τοῖς ποσί·
 τῷ προσώπῳ γε μὴν καὶ πόρρῳ ἀπεῖχεν ἄψασθαι,
 τοῦτο μὲν εὐλαβημένη, τὸ δὲ καὶ τῇ μητρὶ πα-
 ραχωρῆσα, ἐχέσῃ ἐκ τῷ τόκῳ τὸ δίκαιον· ἐξῆρ-
 χε γόων, λυσαμένη τὰς τρίχας, καὶ τὰς παρειὰς
 τοῖς ὄνυξι καταξαίνουσα, ἐκ μέρους δὲ καὶ τὴν μη-
 τέρα ἀνακτωμένη, ἐπέχευσα χεῖρας, καθόλου τοῦ
 προσώπου ὀρμώσας, τὴν κεφαλὴν τε παρεγκλίνου-
 σαν, τῇ ἀνυποίςῃ λύπῃ καταβαρυνομένην ἀνέχε-
 σα, ἐ λόγοις ἡπίοις τὸ πλεῖστον ἀφαιροῦσα τῆς
 λύπης· ἀλλὰ τῷ φόβῳ τῶν διωκτῶν οὐκ ἦν αὐ-
 ταῖς ὡς βελομέναις ἐξῆν, τοῖς ἐξοδίοις καὶ ἐπιτα-
 φίοις χρήτασθαι μέλεσιν. ἀμέλει καὶ τῇ μητρὶ,
 τέτων ἐκ εἰπῆσα καιρὸς, Γωσήφ ἐ Νικοδήμῳ
 ἐνεκελεύετο, οἱ τάχως εἶχον ἐνειλῆσαι σινδόνι τὸ
 σῶμα, θεοπρεπῶς τε σμυρνίσαι, ἐ ὡς θησαυρόν
 τινὰ τῷ τάφῳ ἐναποθέσθαι, τὴν τε σινδόνα καὶ
 τὴν

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 57

τὴν σμύρναν τῷ Γωσήφ ἐγχειρίσασα, σοί, φησι, τοῦ λοιποῦ μελήσει, ὅπως τῷτον ἐνειλήσαιο, καὶ τῇ ταφῇ παραδῶς, ἢ τ' ἄλλα δὴ ὅσα περὶ τὸν τάφον ἀμφεπονεῖτο· τὰ δεύτερα μετὰ τὴν μητέρα κατὰ τε λύπην καὶ τὴν λοιπὴν διακειμένη σπευδὴν. Ἐπεὶ δὲ καὶ νεκροπρεπῶς ἀνακέκλιτο, κατὰ νῶτε τε ἔκειτο, καὶ ἤδη πρὸς τὴν ταφὴν ἐκφορεῖσθαι ἔμελλε, τίς ἂν ἱκανῶς διηγῆσαιτο, ὅπόσον τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ τὸ πένθος, καὶ τὸ τῆς λύπης δεινόν; καὶ κρεῖττον ἔγωγε οἶμαι σιγῇ αὐτὸ παρισῆναι, ἢ διηγείσθαι ἐθέλειν· πῦ γὰρ ἂν καὶ λόγος τοσούτῳ πένθει ἐξισωθῇ; Εἶχε μὲν ἔγωγε ταῦτα, καὶ ὁ πᾶσι τὸ ζῆν ἐμπνέων, τῷ ζωφύρῳ ἐναποτίθεται μνήματι.

Ὅ γε μὴν τῶν ὅλων Θεὸς τὸ τῆς οἰκονομίας ἔργον πεπληρωκὼς, τῇ ἐβδόμῃ τῷ τάφῳ κατέπαυσε, καὶ ἦν σαββατίζων ὄντως τὴν τελείαν τῶν ἔργων κατάπαυσιν. Αἰτ' ἐνταῦθα τῆς μακαρίας ταύτης γυναικὸς τὸ κατεσπευδασμένον καὶ φιλόστοργον ὅρα μοι. Τῶν γὰρ φίλων καὶ πλησίου ἀπάντων, ὡς τῷ προφήτῃ δοκεῖ; τῶν μὲν φόβῳ μακρόθεν ἱσταμένων, τῶν δὲ καὶ φυγῇ χρησαμένων, τῶν δὲ καὶ σάντων ἐξεναντίας, αὕτη πάντα φόβον, καὶ τᾶλλα παρ' ἐδὲν θεμένη, ἀνδρισαμένη τε καὶ τὸ φρόνημα ἀρρένώσασα, καὶ ὅς ἂν οὐδὲ πλῆθος ἔδρασαν, αὕτη μόνη κατατολμᾷ· ἢ δοκῶ μοι παραχωρήσειν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισαῖς τὰ ταύτης ὡς οἶόν τε διεξελεῖν. Πόσον δ' εἰκάξεις ἐκ τέτων αὐτῇ τὸ ἐγκώμιον; ὃ γὰρ ἅπαρ εἰπόντες τὰ περὶ αὐτῆς ἀπηλλάγησαν, ἐδ' ὁ μὲν,

Eius iterati
ad sepul-
crum ad-
ventus, de
visiones,

μέν, ὁ δ' ὅ· ἀλλ' ἐκ τεσσάρων οἱ τέσσαρες αὐτῆς ἐμνημόνευσαν· ἐν γὰρ τοῖς ἀναγκαιότατοις ξυναρμμένῃ ἀναγκαίως καὶ μνημονεῦσαι ταύτης ἐπῆλθεν αὐτοῖς. τετράκις καὶ γὰρ εὑρίται παρὰ τὸν τάφον ἐλθῆσα, ἡ θείων ἐμφορηθεῖσα ὀπτασιῶν· τὸ μὲν πρῶτον, μόνῃ· δεύτερον δὲ, μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας, ἣν Μάρκος τε καὶ Ματθαῖος Ἰωσὴ τε καὶ Ἰακώβη καλεῖσι μητέρα· ἡ τρίτον, συνάμα Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὥς Φησιν Ἰωάννης· τέταρτον, ἅμα Σαλώμῃ καὶ τῇ ἑτέρᾳ Μαρίᾳ, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὥς Φησι Μάρκος. ἡ δὲ προσεκτέον ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτῆς. Μετὰ τὸ ἐνταφιασθῆναι τὸ σῶμα σὺν τῇ ἄλλῃ Μαρίᾳ, ἡ Φησιν ὁ θεῖος Ματθαῖος, οὐκ ἀφίσταται τῷ τάφῳ, ἀλλ' ἀπεναντίας καθήμεναι ἐθεώρην, Φησὶ, πῶ τίθεται· εἶτα εἶκός ἦν οἴκαδε ἀναχωρῆσαι, τὸ μὲν διὰ τὸ σάββατον, τὸ δὲ διὰ τὸν τῶν θεοκτόνων φόβον.

Ὅψε δὲ σαββάτων, οἶονεὶ περὶ ἀλεκτρυόνων ὥδας (βλέπε γὰρ αὐτὸν ἑαυτὸν σαφηνίζοντα) τῇ ἐπιφωσκέσῃ εἰς μίαν σαββάτων, οἶονεὶ τὴν πρώτην τῆς ἐβδομάδος, ἣτις ἐστὶν ἡ κυριακὴ, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον· ἡ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις Μάρκῳ τε καὶ Λουκᾷ, Ἰακώβῃ μήτηρ καὶ Ἰωσὴ ἐπιγέγραπται, ἣτις ἀναμφιβόλως ἡ Θεοτόκος εἶναι νομίζεται. „ἡ ἰδέ, Φησι, σεισμὸς μέγας ἐγένετο· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτῷ, καὶ ὅσα ἐξῆς. „Ἰδὲ μία τῆς

Matth.

XXVIII. 2.

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM, 59

τῆς Μαγδαληνῆς ἄφιξις ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Οὐδὲν
 δὲ προϊέσαις, ἀπήντησεν αὐτὰς ὁ Χριστὸς λέγων,
 Χαίρετε· ἔδει γὰρ τὸ πρῶτον ἀκῦσαν φύλον, ἐν
 λύπαις τέξῃ τέκνα, αὐτὸ τοῦτο πρῶτον καὶ τὴν
 χαρὰν ἐνωτίσασθαι. αἱ δὲ τῷ πόθῳ τολμῶσί τι
 καὶ παραβολώτερον, καὶ προσέρχονται, καὶ ποδῶν
 ἄπτονται. καὶ προσκυνῶσι· καὶ ὅς μὴ φοβεῖσθαι λέ-
 γει, ἀλλὰ τοῖς ἀποστόλοις ἀπελθῆσας δεῖναι τὰ
 τῆς ἀναστάσεως εὐαγγέλια, χαρᾶς ἄγγελον ἀν-
 δράσι γυναῖκα γενέσθαι βυλόμενος, τὴν λύπης
 τῷ Ἀδὰμ γενομένην διάκονον. αἱ δὲ τοῖς ἀπο-
 στόλοις τὰ εὐαγγέλια διαγγέλλουσι. „ Καὶ πρῶ-
 τός, Φησιν, ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔτι σκοτίας ἔσης, Luc. XXIV.
 ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει ¹²
 κείμενα τὰ ὀθόνια μόνα, καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυ-
 τὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. „ Ὡς δὲ τὸν Πέτρον
 θερμότατον ὄντα θεάσοιτο ἡ Μαγδαληνὴ μηδὲν
 περιεργασάμενον, ἐν ἀμηχάνῳ τὰ τῆς θέας ἐτί-
 θει, καὶ φαντασίαν εἶναι τὸ δραθὲν ἐνόμιζεν.
 ὑποσρέψασα ἐν πάλιν ἀπῆει ἀκριβῶς τὰ δρα-
 θέντα πισώσασθαι, καὶ περὶ ὄρθρον, ἄρτι διαγε-
 λώσης ἡμέρας, ἔρχεται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἤδη δεύ-
 τερον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τῆς μνη-
 μείου, καθ' ἑαυτὴν τε συμβαλῆσα, ὅτι παρὰ τῶν
 μαθητῶν καὶ αὐτῆς ἀπιστηθήσεται. „ τρέχει, Φη- Ioan. XX. 2.
 σὶ, καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν
 ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. „ ἔτοι γὰρ
 ἦσαν τῶν μαθητῶν οἱ διαπυρῶτατοι, ὁ μὲν, ὡς
 σφόδρα φιλῶν, ὁ δ' ὡς φιλούμενος. Καὶ βλέπε μοι
 τῆς μακαρίας γυναικὸς τὴν ἐπίνοιαν· ἵνα μὴ αὐ-
 θίς

θις διαπιστηθῇ, ὃ λέγει, ἀνέστη, ὃκ οἶδα γὰρ, εἴτ' ἀληθές, εἴτε ἔ μὴ, τῷτο μόνον οἶδα, ὅτι ἐν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα οὐκ ἔστι. λέγει τοίνυν,

Ibid. ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τῆ μνημείου, καὶ ὃκ οἶδα πῶ ἔθηκαν αὐτόν. „ διανίστησιν αὐτίκα τὰς μαθη-

Ibid. 6. τας, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεῦνης τὴν ἐκ-
 βασιν. „ Εἰσάγεται Πέτρος εἰς τὸ μνημεῖον· εἴ-
 τα ἔ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος ἀρτίως
 εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρῶσι τὰ ὀθόνια κείμενα,
 καὶ τὸ σενδάριον ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τύπον, καὶ
 εἰδόν, φησι, ἔ ἐπίστευσαν, ὃχ ὅτι ἀνέστη. ἀλλ'
 ὅτι ἦρθη. Οὐδέπω γάρ, φησιν ὁ Ἰωάννης,
 ἤδειςαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν
 ἀναστῆναι· ἀπῆλθον ἔν πάλιν πρὸς ἑαυτὸς οἱ μα-
 ρηταί. „

Ἀμέλει καὶ τὴν θαυμασίαν ταύτην γυναῖκα εἰς
 ἐνδοιασμὸν ἐμβάλλουσι, φαντασίαν οἰηθῆναι τὸ
 πρᾶγμα. καὶ ἦν εἰκὸς ἔ ταύτην ἀνθρώπινόν τι πα-
 ρεῖν, καὶ διαπιστεῖν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα τῆς φήμης
 ταχεῖ τῷ πτερῷ χρησαμένης, ὅτι νυκτὸς οἱ μα-
 ρηταὶ αὐτῇ ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτόν. ἀλλ' οὕ-
 τως ἀμφιβόλως ἔχουσα, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τοῦ
 μνημείου, ἀλλὰ καὶ τῶν μαθητῶν ἐκποδῶν γενο-
 μένων, Μαρία, φησιν, εἰσῆκει κλαίονσα ἔξω, τὸ
 μὲν ὡς τῆς ἐλπίδος διαπεσῶσα, τὸ δ' ὅτι καὶ μὴ
 εἰδέναι ἔχουσα, εἴτ' ἐκλάπη, ὡς λόγος, εἴτ' ἦρ-
 θη· καὶ κλαίονσα παρακύπτει πάλιν εἰς τὸ μνη-
Ibid. 12. μεῖον ἔτι διαπιστῶσα „ καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
 ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ,
 καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τῇ

SERMOIN S. MAR. MAGDALENAM. 61

Ἰησοῦ· καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαί-
 εις; τίνα ζητεῖς; „ ὥσανει ἐπιτιμῶντων εἰς τὰ
 ῥήματα· μετὰ γὰρ ἰοσαύτην θέαν, γύναι, τί κλαί-
 εις; ἔτι ἀνάνδρως διακεῖσαι, καὶ ἔδεν μέγα ἐννοῇ-
 σαι δύνῃ; τίνα ζητεῖς; ὃν εἶδες; ἔ τῶν ποδῶν
 ἤψω; ὃς καὶ Φωνῆς σοι μετέδωκε; τῆτον ζητεῖς; ἡ
 δὲ λέγει „ ἦραν τὸν κύριόν μου ἐκ τοῦ μνημείου, *Ibid.* 13.
 καὶ ἐκ οἶδα πῶς ἔθηκεν αὐτόν. „ Εἶτα ἐν τῷ τῆς
 ἀγγέλου ἀναστῆναι σπευδῇ, ἵσως τῷ σωτῆρος ἐκεῖ-
 σε παραγενομένη, σραφεῖσα ἐκείνη θεωρεῖ τὸν
 Ἰησοῦν ἐσῶτα, καὶ ἐκ ἡδονῆς ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ, τὸ
 μὲν, ὅτι ἐν ἀφθάρτῳ ἦν σῶματι μετὰ τὴν ἀνά-
 στασιν, καὶ ἐπὶ παντάπασιν ὁρατὸς, εἰ μὴ οἷς καὶ ὅτε
 βεβέλοιο, τὸ δ' ὅτι καὶ τῇ τῶν δακρύων ἀχλύϊ
 μὴ δυναμένη καθαρῶς καθορᾶν, ἢ ἵσως καὶ τοῦ
 Χριστοῦ τῆτο οἰκονομήσαντος. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
 σοῦς „ γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, *Ibid.* 15.
 Φησὶ, δοκοῦσα, ὅτι ὁ κηρυχὸς ἐστὶ, λέγει αὐτῇ,
 κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι, καὶ γὰρ
 αὐτὸν ἄρῳ „ ὥσανει, εἰ συνῆρας καὶ σὺ τοῖς ἐπά-
 ρασιν, εἰπέ μοι, καὶ γὰρ αὐτὸν ἄρῳ. Ὡς γυναι-
 κεία φίλτρα, ὡς διαπύρεα πόθεν· ὅντως ἔδεν τῆς
 ἀληθοῦς ἀγάπης μακαριώτερον· πόθεν δ' ἐπῆλθε
 καὶ κηρυχὸν αὐτὸν οἰηθῆναι; ἡ δὲ ἄλλον, ὅτι ἐν τῷ
 κήπῳ τὸ μνῆμα· τάχα δὲ οὐκ ἔξω λόγου τὸν
 ἀληθῆ καὶ πρῶτον τοῦ παραδείσου γεωργὸν οὕτως
 ὑπολαβεῖν. Ἀλλὰ τῆς Μαρίας ἔτω περὶ τὴν
 ἔρευναν ἐπτοημένης τοῦ σώματος, ἐνθεν τε καὶ κεῖ-
 θεν ἀνατρεχέσης, ὁ διῖκνέμενος λόγος ἄχρι καὶ
 αὐτῶν σαρκῶν καὶ μυελῶν οὕτω βασανισμένην,
 φω-

Φωνὴ μιᾷ τὸ βλέμμα ταύτης ὁξύνει πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν, καὶ ὀνομασί ταύτην καλεῖ, Μαρία· ἡ δὲ τῆς γλυκειᾶς καὶ συνήθους αἰσθημένη Φωνῆς, θᾶττον ἢ λόγος ἐπιστραφεῖσα, Ρᾶββενί, φησιν, ὃ λέγεται, διδάσκαλε· καὶ αὐτῆς τῶν ὡραίων αὐτῆ ἐφάψασθαι ἐζήτει ποδῶν.

Ἐπεὶ γὰρ δι' ὄψεως ἔακοῆς αὐτὸν ἔγνω, καὶ δι' ἀφῆς ἀκριβώσασθαι ἤθελε, ἔορμῆς εἰς τοῦτ' ἔχουσα, τῆτο γὰρ τῷ εὐαγγελιστῇ σεσιώπηται, ἀκύνει, μή μὲ ἄπτε· πῶς γὰρ ἂν τῆτο εἶπεν, εἰ μὴ κινυμένην πρὸς τῆτο ἑώρα; μή μὲ ἄπτε· ἐπεὶ γὰρ μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας ἤψω μὲ, καὶ τηλικαύτης ἀξιοθεῖσα τῆς δωρεᾶς, ἔδεν μέγα διανοήθης περὶ ἐμῆ, ἀλλ' ἔτι ἀτελέστερον διέκεισο, καὶ ἐν τῷ τάφῳ ἐζήτεις ὡς ἄνθρωπον, τὸν μετὰ πατρός συγκαθήμενον, πόρρω σῆθι· μή μὲ ἄπτε· κατὰ γὰρ τὴν σὴν δόξαν ἔπω πρὸς τὸν πατέρα μὲ ἀναβέβηκα. Ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ φρόνημα αὐτῆς ἀνυψοῖ, μὴ ἄνθρωπον ὡς τὰ πρῶτα τοῦτον λογίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ Θεόν· διατῆτο γὰρ καὶ τὸ ἀναβέβηκα εἶπεν, οἶονεὶ πρὸς τὸν ὕραν, ἐνθα

Ibid. 17. καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ διαφερόντως οἰκεῖ.,, πορεύε δὲ πρὸς τὰς ἀδελφάς μὲ, καὶ εἶπε αὐτοῖς ὅσα δὴ ἔμεμάθηνκας.,, Ἐρχεται ἤδη τὸ τρίτον ἡ Μαρία, καὶ ἔ λέγει ὡς πρότερον, ὅτι ἀνέστη, ἡ τόγε μὴν δεύτερον, ὅτι ἦραν τὸν κύριον ἐκ τῆ μνημεῖα.,,

Ibid. 18. ἀλλ' ἔρχεται, φησι, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, ἔ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.,, Ἐχεις ἤδη καὶ τρίτην κάθοδον αὐτῆς ἐπὶ τὸ μνημεῖον, πρῶτ' σκατίας

ἔτι

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 63

ἔτι ἔσης. Τὴν δὲ τετάρτην ὁ Θαυμάσιος ἰσορεῖτω
μοι Μάρκος, διαγενομένη, φησὶ, τοῦ σαββά- Marc. XVI.
του Μαρίας ἢ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρίας Ἰακώ- 1.
βου, καὶ Σαλώμῃ, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλ-
θοῦσαι ἀλείψωσι τὸν Ἰησοῦν, ἀνατείλαντος τοῦ
ἡλίου, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, τίς ἀποκυλίσει
ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τῆς μνημεῖας, καὶ ὅσα
ἐξῆς. „

Ἀλλ' ἐνταῦθα διαπορεῖν ἐστί μοι, πῶς ἡ Μαγ-
δαληνὴ τρίτον ἤδη πισωθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν
τάφον χωρεῖ, καὶ τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν, λέγει,
τὸν λίθον σὺν ταῖς λοιπαῖς; ἢ δῆλον, ἔχ' ὥς α-
πισθεῖσα παραγίνεται, ἀλλ' ὥς μᾶλλον κακείναις
ὁδηγὸς ἐσομένη, καὶ τὰ γενόμενα διηγησομένη, καὶ
ὥς θάρσος λαβῆσα ἐκ τῆς ἀφίξεως· εἰκὸς δὲ μη-
δὲ ταύτην φάναι τὸ, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν
λίθον, ἀλλὰ Σαλώμην ἔπω τῷ τάφῳ παραγε-
νομένην, ἀκοῇ δὲ μόνον ἐνηχηθεῖσαν λίθον ἐπιτεθῆ-
ναι πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς μνημεῖας· ὥς γὰρ ἰσορεῖ
Μάρκος, „ ἀναστὰς πρῶτ', πρῶτῃ ἐφάνη Μαρίας τῇ
Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια Marc. XVI.
„ καὶ ὥς Μιχαῖος, τὸν τε σεισμὸν καὶ τὸν λίθον 9.
ἀποκυλισθέντα πρῶτῃ τῇ μνημεῖᾳ ἐθεάσατο, ὃ Matth
ἄγγελον τέτρω ὑπερκαθήμενον· καὶ ὥς ὁ Ἰωάννης XXVIII. 2.
„ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, λέγει, Μαρία ἢ Μαγ- Ioann. XX.
δαληνὴ ἔρχεται πρῶτ' σκοτίας ἔτι ἔσης εἰς τὸ 1.
μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ
μνημεῖας. „ Εἰ μὴ τὴν Σαλώμην ταῦτα φάναι
δοίημεν, εἰς βυθὸν ἐναντιώσεως ἂν περιζαίημεν·
ἔπερ ἐκ εὐλογον.

Ἰδὲ

64 NICERH. CALLISTI ΧΑΝΤΗΟΡ.

- Prima Resurrectio-**
nem Domi-
ni Aposto-
lis annun-
tiavit. Ἰδῆσαι τοιγαρὺν τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον τῷ μνήματος· ἦν γὰρ καὶ μέγας σφόδρα, ἔνδον τε τῷ τάφῳ γενόμεναι· μεγάλα γὰρ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τὰ μνήματα, ἔχοντες εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι ἐν ἀπόρῳ ἔσαι, ὁρῶσιν ἄνδρας ἐπισκάντας αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἁσραπτύσαις, καὶ ἐμβριθῶς ἀκέσασαι, Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσαυρωμένον; ἠγέρθη, ἔκ ἔσιν ὧδε, ὑποσρέψασαί, φησιν, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκά, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ἡ συμμιγὲς δ' ἔσαι πλήθος διεβλήθησαν· ἐφάνησαν γάρ, φησιν, ὥσει λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἕτεροι δὲ φασὶ τότε τὸν Πέτρον ἠρέμα πως διαδορυβηθέντα, μόνον ἀναστῆναι, καὶ πρὸς τὸ μνημεῖον δραμεῖν. ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ἐξεληθῆσαι διὰ ταχέος αἱ περὶ Ἰωάνναν καὶ Σαλώμην Μαρίαί, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημεῖου, καὶ ἕθεν ἕθεν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ. Ἄλλ' ἔγωγε μὲν ἡ Μαγδαληνὴ πρώτη τὴν ἀνάστασιν κατιδῶσα, πρώτη καὶ τοῖς ἀποστόλοις εὐαγγελίζεται, καὶ τῇ Εὐᾷ βοηθεῖ τὰ προσήκοντα, χαρὰν τῷ κόσμῳ μηνύσασα. Καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτῇ τὰ παρὰ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων σεμνολογήματα.
- Adscensioni interfuit.** Τίνα τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὁ σωτὴρ τοῖς φίλοις μαθηταῖς διαφόρως ὁπτάνεται, καὶ τὴν ἐπέλευσιν ὑποσχνεῖται τῷ πνεύματος· ἡ δὲ θαυμαστὴ γυναικῶν τῇ τῷ λόγῳ συνεῖναι μητρὶ διαφερόντως ἠγάπα. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας ἤδη πεπλήρωτο, καὶ ὁ καιρὸς ἐνέστη, καθ' ὃν ἔδει πάλιν τὸν αἰεὶ ἀδιασάτως τῷ πατρὶ συμβόντα, ἐπὶ

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 65

ἐπὶ τὸν πατρῶον αὐτῆς θρόνον ἐγκαθιδρυνθῆναι ,
ἵνα μὴ διὰ λύπης τῇ μητρὶ καὶ τοῖς μαθηταῖς τὸ
πραχθὲν γένηται , ἐξάγει μὲν αὐτὰς ἐπὶ τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν , καὶ ἀγγέλλας αὐτοῖς ἐφισαΐ , τὴν εἰς
οὐρανὸς ἄνοδον ἰσοδείξοντας . εἰκὸς δὲ δῆπερ , καὶ
ταύτην ἐκεῖσε παρεῖναι , ἀδιασπάρως ἐχομένην
τῆς τῷ λόγῳ μητρὸς , ἄλλως τε καὶ τῶν καλ-
λίστων ὁδοῶς ἀπολιμπάνεσθαι θέλυσαν .

Τομετατέτο το ὑπερῶον εἶχεν αὐτὰς σὺν τοῖς Spiritus San-
ἀποστόλοις διατριβέσας . Εὐχὴ δὲ ἦν τὸ ἔργον cti chari-
αὐταῖς , ἡ διατριβή . καὶ μάρτυς ὁ θεὸς Λουκᾶς , smata acce-
μετὰ τῶν ἀποστολικῶν ἀπαρίθμησιν ὀνομάτων , pit .
ἱσορῶν ἐν ταῖς Πράξεσι , , καὶ ἔτοι πάντες ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν προσκαρτερῦντες τῇ προσευχῇ καὶ τῇ Act. I. 14.
δεήσει , σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ τοῦ
Ἰησοῦ , καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ . , Γυναῖκα
δ' ἄλλην τῆς εὐαγγελιστῆς ἀναγράφειν ταύτης
ἄνευ , ἔγω λόγῳ ἔχουσθαι οἶμαι . Καὶ ταῦτα ἐν
τοῖς τοιούτοις . Μετὰ γὰρ τὸ πάθος , ἔνθα μνείαν
γυναικῶν τέτοις ποιήσασθαι ἐξεγένετο , ταύτην
ὡς ἐπίσημον ὀνομαστὶ καλῶσι , τὰς ἄλλας πλὴν
ὀλέγων , τῷ γυναικῶν ὀνόματι συσκιάζοντες . καὶ
τῷ λόγῳ τὸ μαρτύριον δίδωσι Ματθαῖος ὁ ἱε-
ρὸς , , ἦσαν , λέγων , καὶ γυναῖκες ἐκεῖ πολλαὶ Matth.
ἀπὸ μακρόθεν θεωρεῖσαι , αἵ τινες ἠκολούθησαν XXVII. 55.
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας , διακονῆσαι αὐτῷ . ἐν αἷς ἦν
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ , καὶ ὅσα ἐξῆς . , Τὸ δ' αὐ-
τὸ καὶ ὁ Μάρκος , , ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μα- Marc. XV.
κρόθεν θεωρεῖσαι , ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαλη- 40.
νὴ . , Ἐχέτε , εἰ βύλει , καὶ τὴν Λουκᾶν ἡμῖν

Ε

γυναι-

Luc. XXIII. συναιρόμενον „ κατακολυβήσασαι δὲ καὶ γυναῖ-
 55. κες, αἵ τινες ἦσαν συνεληλυθῆαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς
 Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνήμα ὡς ἐτέθη· ὑπο-
 στρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ ἐξῆς, ἡ
 Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Σαλώμη. „
 Οὐ μικρὰ δὲ συνερεῖται καὶ ὁ τῆς βροντῆς ὤς,
 μόνης αὐτῇ μνημονεύσας μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς
 Ioan. XIX. ἄλλης Μαρίας „ εἰσηκείσαν δὲ παρὰ τῷ σαρφῶ
 25. τῷ Ἰησοῦ, λέγων, ἢ τε μήτηρ αὐτῇ, καὶ ἡ ἀδελ-
 φὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τῇ Κλωπᾷ, καὶ
 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ „ ὥς τ' ἔμοιγε οὐκ ἄπο
 τρόπου εἰρήσεται, καὶ ταύτην ἐν τῷ ὑπερώῳ σὺν
 τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀποστόλοις, τῆς τοῦ παρακλήτου
 τεύξασθαι δωρεᾶς, καὶ μὴ πυρίνη γλώσση, ἀλλὰ
 τοῖς γε χαρίσμασι.

Eius itine- Τοαποτοῦδε ὁ ἐν τῇ Σιών οἶκος εἶχεν αὐ-
 ra, ac prae- τὴν συνάμα τῇ ἀπειράνδρῳ παρθένῳ, ἐν τοῖς
 dicatio. ἰδίῳις τῇ ἡγαπημένῃ καὶ μαθητῇ, ὡς τὸ θεηγόρον
 διέξεισιν εὐαγγέλιον. Ἐπεὶ δὲ καὶ κλήρω τὴν οἰ-
 κημένην ἐμερίσαντο οἱ ἀπόστολοι, ὃ ἄλλος ἀλλα-
 χόθι ἐπέμποντο, καὶ τῇ ὑφ' ἡλίου ἢ τῇ τῆς
 πίστεως δόγμα διήγγελλτο, αὕτη κατὰ τῶν μισαι-
 φόνων δεινὸν πνέουσα, ζήλῃ τε ἔμπλεως γεγονῆα,
 μικρὸν τῇ παρθένῳ συνοικηρήσασα, καὶ ἐπὶ βραχὺ
 αὐτῇ διατρίψασα ἔξεισιν, αὐτῇ μόνη καὶ τῷ ἐπι-
 σηθῆναι συνταξαμένη, ἕς τε Ρώμην ἀφίκεσθαι δια-
 νοεῖται, δίκας παρὰ Καίσαρος ληφομένη τῆς τῇ
 διδασκάλῃ φεῦ τῶν ἀγνωμόνων διαχειρίσεως.
 Ἀμέλει τοι καὶ πρὸς ὁδῷ μῆκος τοσούτον κατα-
 τολμᾷ, μὴ τὰ γυναικῶν, ὡς τῇ διαπύρῃ ζήλῃ ὃ
 τῆς

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 67

τῆς ἐνστάσεως, ὑπολογισαμένη, μὴ πῆραν, μὴ βα-
λάντιον, μὴ δ' ἄλλό τι μεθ' ἑαυτῆς φέρουσα,
ἀλλ' ἀποστολικὸν ἐπαινημένη βίον, ὁδὸν εἶχετο.
οὐκ ἄδηλον δὲ πάντως, ὥς κ' τὰ τῆς διδασκαλίας
αὐτῇ ἔκ ἡμέλειτο, ἀλλὰ τῷτο πρὸ πάντων ἐτί-
θει, τὰ μὲν λέγουσα, τὰ δὲ πράττουσα, κ' τὴν
πίσιν διδῶσα τῷ λόγῳ, ὅτι τε αὐτῇ τὰ μυση-
ριώδη πρώτη θεάσασθαι ἐξεγένετο, κ' ὅτι τοῖς
ἄλλοις ἀρχηγὸς αὕτη τοῦ τοιούτου κηρύγματος.
Καὶ τίς ἂν εἰπεῖν ἔχοι, πόσα τε αὐτῇ τὰ καθ'
ὁδὸν συμβεβήκει δεινὰ; πόσον δὲ πλῆθος τῇ τοῦ
εὐαγγελίου σαγήνῃ ζωγρεῖ; ἴσασι ταῦτα ὅσοι
βίβλοισι Ἰταλῶν ἐμφιλοχωρεῖσι· ἐν οἷς κ' μεγάληα
τὰ Γέρα παρὰ Θεοῦ τῇ μακαρίᾳ κ' ἐς δεῦρο δια-
τετήρηται. Εὔπει δὲ κ' ἐς ὄψιν ἦκε Τιβερίῳ τῷ
Καίσαρι, κ' τὰ κατὰ γνώμην αὐτῇ καλῶς διε-
πέπρακτο, κ' ὥς ἔκ ἂν τις ᾤηθῃ κάλλιον ἐς ἅπαν
διήνυσται· ἃ τε παθεῖν ἔδει τὴν τολμητίαν πε-
πόνθασιν, Ἀνναν λέγω, κ' Καϊάφαν, κ' Πιλά-
τον Πόντιον, ὡς ἰσορρόπων ἐσὶν ἀκρίβειαν ἀνδρῶν
περὶ πολλὰ ποιημένων ἀλήθειαν, ἐσύτερον τοῖς
ἐκεῖσε πιστοῖς ἔχουσιν τῆς πίστεως ἀκριβῶς ἐγ-
γυήσασα, τὴν Ῥώμην λιπεῖσα ἔξεισι, διελθοῦσα
δὲ τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, κ' τὰ περίξ αὐτῶν Γα-
λιῶν, εἴτα οἷς ἐκ γῆς ὁ Νεῖλος ὑετίζων σαχυ-
φορεῖ ἐπιστᾶσα, Φοινίκην τε κ' Συρίαν, ἔτι δὲ κ'
Παμφυλίαν εἴσω ποιησαμένη, καὶ πᾶσι τὸν τῆς
πίστεως λόγον ἐνσπεύρασα, διὰ πολλὰ τῷ μέσου
εἰς Παλαιστίνην αὐτῆς ἐπάνεισι, κ' σὺν τῇ παρθέ-
νῳ κ' θεοτόκῳ χρόνον ἐπὶ βραχὺν διατρίψασα,

ἐς τὴν Ἀσίαν ἔρχεται, ἐκεῖσε κὶ γὰρ ἠκηκδει τὸν παρθένον κὶ ἐπισήφιον μαθητὴν διατρίβειν, κλήρον λαχόντα τὸ εὐαγγέλιον, ἐξαίσιόν τινα φόρτον τέτῳ μετακομίζουσα, λίθον τὸν ἐρυθρὸν, ἐν ᾧ λόγος τὸν ζωοδότην Χριστὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς θείας ξύλης κατάβασιν ἀνακληθῆναι νεκροπρεπῶς, ἃ εἰληθῆναι σινδόνι πρὸς Ἰωσήφ τῷ εὐσχήμονος, ᾧ κὶ παράδοξόν ἐστι θεωρεῖν· ἐντετηκότα κὶ γὰρ εἰσέτι πάντα περὶ δίκην θρόμβων φαίνονται τὰ τῆς Θεομήτορος δάκρυα, ἐπιπιπτύσης δὲ μυρομένης τὸν παῖδα, ἃ κὶ πρὸς τὸ Φαῖδον τὴν χροῖαν τῆς λίθου μετάγουσιν· ὃς ἐσύσερον λίθος εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἐκεῖθεν διαβιβάζεται, εὐσεβῶν βασιλέων ἱποσχόντων τέτῳ τῆς ὤμου.

Eius obitus
ac sepul-
ta.

Ἰκανῶς ἔν ἐκείνῳ συνδιαγαγῶσα, πολλοῖς δὲ κὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν ὁδηγὸς γενομένη, καλῶς τε κὶ ὡς ἐχρῆν τὴν πίσιν τηρήσασα, ἃ τὸν δρόμον τελέσασα, ἃ πολλὴν τὴν περὶ αὐτῆς δόξαν ταῖς ἀπάντων ἐναποθεμένη ψυχαῖς, ἐπ' ὀλίγον νόσῳ κατεργασθεῖσα, πρὸς τὴν ἀγῆρω ἃ μακαρίαν ζωὴν μετατίθεται, τὴν μὲν ψυχὴν εἰς χεῖρας παραθεμένη Θεῷ, τῷ ἐπιστηθίῳ δὲ τὸ κὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις αἰδέσιμον καταλείψασα σκῆνος, μεθ' ἧς τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ διακαεῖς ἀγωνας κὶ περιμανεῖς ἐξήνυσεν ἔρωτας· ὃ καὶ τῆς ἀξίας ὁσίας τυχὸν σεμνῶς τε κὶ ὡς ἐχρῆν τὸ τοιῦτον παρὰ τῷ μακαρίῳ παρθένῳ κὶ Θεολόγῳ περισταλὲν, ἐν τινι τῶν ἀποκρύφων σπηλαίων τῆς τῶν Ἐφεσίων ἄγχις πόλεως, ὡς πολύτιμος θησαυρὸς κατορύττεται, τὸ τῶν ἐπερανίων θαλάμων ὡς ἁληθῶς ἄξιον.

Γυ-

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM. 69

Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν τῷ σοφῷ Σολομῶντι εὐ-
 ρεῖν ὡς ἦκιστα ῥάδιον· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐν πείρᾳ
 γενέσθαι ἔ πολλῷ τινος ἐδεήθημεν. ἀνδρῶν γὰρ
 ἔργα ταύτην ἀπασῶν διαπραξαμένην μόνην εὐ-
 ρίσκομεν, καὶ τοσούτον, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τῶν
 ἄλλαν ἀνδρικῶν καὶ διηγωνισμένων τῷ πνεύματι.
 Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ταύτας παραβαλόντες, ὅσαι δια-
 φερόντως πρῶταί τι γενναῖον ἰσόρηνται, δείξω-
 μεν ὅσον ταύτῃ ἐν ἀνδρείᾳ τὸ περιόν, καὶ τῇ λοι-
 πῇ ἀρρενότητι. Εἰ μὲν ἔν φορτικὸς ἔμελλον δό-
 ξαι τῇ Εὐχῇ παρὰβάλλων αὐτήν, ἐνὴν λέγειν,
 ὅπως ἴε παρέβη, καὶ τὴν ἐντολὴν οὐκ ἐφύλαξε· τὴν-
 αὐτίον μὲν ἔν καὶ τὸν ἄνδρα παρήγαγε τῇ δο-
 λερᾷ πεισθεῖσα τῷ ὅφει συμβυλῇ, καὶ τὰλλα
 ὅσα δὴ τῆς πρώτης ἐξήρτηνται παραβάσεως. αἰ-
 δοῖ δὲ τῆς προμήτορος τόγε νῦν διαγράφομαι.
 ἐνὶ δ' ἔν μόνῳ ταύτῃ τὸ πρωτεῖον δεῖς ἀρκεσθῆ-
 σομαι. ἐκείνη μὲν γὰρ περὶ τὸ δειλινὸν ἐν τῷ
 παραδείσῳ περιπατῶντα γυνῆσα Θεὸν ἀπεκρύβη,
 αἰσχυνομένη τὸ ἄσεμνον· ἡ δὲ ἐν τῷ κήπῳ πε-
 ρὶ δείλην ἐώραν, καὶ ὡς κηπωρὸν ἐπηρώτα, καὶ τῶν
 ὥραιων αὐτῇ ποδῶν ἤπτετο, καὶ φωνῆς αἰσθημένη
 μᾶλλον προσέτρεχεν. ἐὼ γὰρ λέγειν, εἰ καὶ παρὰ-
 δοξον, ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἐκείνης ἀνεπληρώθη
 ὑστέρημα τὸ, χαίρειε, ἀκυσάσης, τοῦ τῆς λύπης ὡς
 ἂν τις εἴποι ἀντίθετον. Σάρραν καὶ Ρ'εβέκαν με-
 γάλας τὸ συνοικῆσαι πατριάρχαις ποιεῖ. τῇ δὲ
 πόσον τὸ ὑπερφέρον αὐτῷ γ' ἐκείνῳ, πρὸς ὃν
 ἐκείνοις ἡ πίσις, συνδιατρίψαι, καὶ μέχρι τέλους
 ἐς μαθητείαν ἐγκαρτερῆσαι; Λαμπρὰ μὲν ἔν καὶ ἡ

Eam inter,
 & clariores
 veteris Te-
 stamenti
 mulieres e-
 legans com-
 paratio.

τῇ Μωσέως ἀδελφῇ Μαρίας, μετὰ τὴν τῆς Ἐρυθρᾶς διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουομένη τὸ τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμνῶσα μετὰ τῶν νεανίδων, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀργάνων ἐπικροτῶσα Φωνάς. ἀλλὰ μὴν καὶ αὕτη πολλῶν λαμπροτέρα τῷ μέσῳ, ὅτι γε καὶ τὰ τυπόμενα ἐκείνη πραγματικῶς ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπάνου δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρα ποιεῖ τὸ σεμνὸν ἢ τῇ Ἰεθαίων ἔθνους ἀρχῇ, καὶ ἡ κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατηγήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τῇ Χριστῷ πληρώματος ἀφηγήσασθαι, καὶ τῶν ἀοράτων περιγενέσθαι κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἀννα ζήλω τῆς ἀτελῆς ἐν τέκνοις, ἐπτα τεκεῖν ἀναγέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον διαπύρῳ ζήλῳ καὶ ἔρωτι, ὃ μόνον τῶν ἐπτα πνευμάτων ἀπήλλακται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἡσαΐα τέτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε καὶ ᾠδίνησε, καὶ τῇ νοητῇ γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ παραδοξότατον, καὶ ἑαυτὴν Θεῷ καθεύρωσεν. Ἐμίμησατο καὶ αὕτη πολλῶν τῷ μέσῳ τὴν τῇ Νότῃ βασίλισσαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθοῦς καὶ πρώτης σοφίας τῷ εἰρηνικῷ καὶ πράῳ Σολομῶντι Χριστῷ προσέρχεται, ἐκ τὴν ἐν ἐκείνῳ αὐξηθεῖσαν, μᾶλλον δὲ φυσικῶς ἔσαν σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύμασεν. Ἐπαινεῖ Σαραφθίας καὶ Συμανίτιδος τὴν τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τῇ ἐλαίᾳ ἐκ ἐλαττονόμενον; ἐπαίνει καὶ κείνης τὴν ἱππερικὴν ἐν βίῳ

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 71

βίῳ ζῶν , κ' τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν
 ἁγίων ἁγίῳ , τὸν φυσίζων ὕπνον ἐπινώπτοντι ,
 τὰ μέχρι & νῦν πανταχῶ τῇ φήμῃ χεόμενά τε
 κ' ρεύσονται . Γαῖλ κ' Γ'υδὴθ τὸν ζῆλον ὑπερηκόν-
 τισεν · ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρα τὸν πάσαλον
 διελαῖ τῷ τραχήλῳ · Γ'υδὴθ δὲ τὸν Ἀ'σύριον Ο'λο-
 φέρνῃν ἀφαιρεῖται τῆς κεφαλῆς . τῇ δὲ ὁ Πι-
 λάτος μόνος , κ' Καϊάφας , κ' Ἀ'ννας ἠττήθησαν
 κατὰ Χριστὸν μελετήσαντες , κ' διὰ Καίσαρος φόνε
 γεγόνασι παρανάλωμα , ἀλλὰ κ' οἱ συμπράττειν
 τέτοις δεῖν νενομίκασι , τὸς Γραμματεῖς κ' Φα-
 ρισαίους οἶδ' ὅτι πάντες ἀκύνετε . Καὶ τί δεῖ ἴας
 ἐξῆς καταλέγειν , Σωσάνναν , Ε'οθῆρ , Σολομῶ-
 νην ; πάσας γὰρ ἄρδην ὑπερηκόντισε σωφροσύνη ,
 προσασία τῷ ἔθνε , κ' τῇ ὑπὲρ Χριστὸν κ' διὰ
 Χριστὸν καρτερίᾳ . ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν
 ἀπάσας , ὅσαι τε μαρτυρίᾳ σεφάνῳ κατεκοσμή-
 θησαν , & αἷς ὁ ἀσκητικὸς βίος διείργασαι , αὐ-
 τῷ τῷ ὀφθῆναι , κατιδεῖν , & διακονῆσαι Χριστὸν
 τὸν ἀληθῆ νυμφίον τέτων & ἐραστήν . ἔτι δὲ συν-
 τομώτερον εἰπεῖν ἔχω · ὁ γὰρ ἐν ἅπασιν ἁγίοις
 ἀπόστολοι , τῷτο Μαγδαληνῇ γυναιξὶν εὐαρέσως
 πολιτευσαμέναις Θεῷ · ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη ,
 τὰς δ' ὑπερῆρε , πάσαις δὲ βίᾳ ὥφθη παρά-
 δειγμα .

Ἀ'λλ' ἔτω μὲν ἰσαγγέλως βιώσασα , κ' αὐτοῖς
 ἁγγέλοις φανεῖσα αἰδέσιμος , τῶν τῇδε μεθίστα-
 ται , κ' τῷ σπηλαίῳ , ἧπέρ μοι εἴρηται , κρύπτε-
 ται . Χίλιοσ' δ' ἐξ ἐκείνων σχεδὸν παραρρύντος
 ἐνιαυτοῦ , Λέων ὁ ἐν βασιλεῦσιν αἰοίδιμος , ὃ πα-

Eius reli-
 quarum
 Constanti-
 nopolim
 translatio, &
 in templo S.
 Lazari de-
 positio.

τῷ Μωσέως ἀδελφῇ Μαριάμ, μετὰ τὴν τῆς Ἐρ-
 θρας διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουομένη τὸ
 τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμνῶσα μετὰ τῶν νεανίδων,
 καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀργάνων ἐπικροτῶσα Φωνάς. ἄλ-
 λά μὴν καὶ αὕτη πολλῷ λαμπροτέρα τῷ μέσῳ,
 ὅτι γε καὶ τὰ τυπόμενα ἐκείνη πραγματικῶς
 ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπά-
 νη δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ
 παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρα
 ποιεῖ τὸ σεμνὸν ἢ τῷ Ἰσρααλίων ἔθνει ἀρχή, καὶ ἡ
 κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατη-
 γήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τῷ Χρισ-
 τῷ πληρώματος ἀφηγήσασθαι, καὶ τῶν ἀορά-
 των περιγενέσθαι κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἀννα
 ζήλω τῆς ἀτελεῖς ἐν τέκνοις, ἐπτα τεκεῖν ἀνα-
 γέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον
 διαπύρῳ ζήλῳ καὶ ἔρωτι, ὃ μόνον τῶν ἐπτα πνευ-
 μάτων ἀπήλλακται, ἀλλὰ καὶ Ἰὰ παρὰ Ἰῷ Ἡσαΐα
 τέτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε
 καὶ ᾠδίνησε, καὶ τῇ νοητῇ γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ
 παραδοξότατον, καὶ ἑαυτὴν Θεῷ καθιέρωσεν. Ἐμι-
 μήσατο καὶ αὕτη πολλῷ τῷ μέσῳ τὴν τῷ Νότῃ
 βασίλισσαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθῆς καὶ πρῶ-
 τῆς σοφίας τῷ εἰρηνικῷ καὶ πράῳ Σολομῶντι Χρι-
 στῷ προσέρχεται, ἧ τὴν ἐν ἐκείνῳ αὐξηθεῖσαν,
 μᾶλλον δὲ φυσικῶς ἔσαν σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύ-
 μασεν. Ἐπαινεῖς Σαραφθίας καὶ Σεμανίτιδος τὴν
 τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον
 τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τῷ ἐλαίῳ ἐκ ἐλατ-
 τουμένου; ἐπαίνει καὶ ἐκείνης τὴν ὑπηρετικὴν ἐν
 βίῳ

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 71

βίῳ ζῶν , κ' τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν
 ἁγίων ἁγίῳ , τὸν φυσίζων ὕπνον ἐκινῶντες ,
 τὰ μέχρι ἔ νῦν πανταχῶ τῇ φήμῃ χεόμενά τε
 κ' ρεύσονται . Γὰρ κ' Γ'δὴ τὸν ζῆλον ἐπερηκόν-
 τισεν . ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρα τὸν πάσχαλον
 διελαῖ τῷ τραχήλῳ . Γ'δὴ δὲ τὸν Ἀσύριον Ὀλο-
 φέρην ἀφαιρεῖται τῆς κεφαλῆς . τῇ δὲ ὁ Πι-
 λάτος μόνος , κ' Καϊάφας , κ' Ἀννας ἠττήθησαν
 κατὰ Χριστὸν μελετήσαντες , κ' διὰ Καίσαρος φόνε
 γεγόνασιν παρναλῶμα , ἀλλὰ κ' οἱ συμπράττειν
 τέτοις δεῖν νενομίνας , τὰς Γραμματεῖς κ' Φα-
 ρισαίους οἶδ' ὅτι πάντες ἀκέετε . Καὶ τί δεῖ Ἰᾶς
 ἐξῆς καταλέγειν , Σωσάνναν , Εὐδοίαν , Σολομῶ-
 νην ; πάσας γὰρ ἄρδην ἐπερηκόντισε σωφροσύνη ,
 προσασίᾳ τῷ ἔθνε , κ' τῇ ὑπὲρ Χριστὸν κ' διὰ
 Χριστὸν καρτερίᾳ . ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν
 ἀπάσας , ὅσαι τε μαρτυρίᾳ σεφάνῳ κατεκοσμή-
 θησαν , ἔ αἷς ὁ ἀσκητικὸς βίος διεύργασαι , αὐ-
 τῷ τῷ ὀφθῆναι , κατιδεῖν , ἔ διακονῆσαι Χριστὸν
 τὸν ἀληθῆ νυμφίον τέτων ἔ ἐρασίην . ἔτι δὲ συν-
 τομώτερον εἰπεῖν ἔχω . ὁ γὰρ ἐν ἅπασιν ἁγίοις
 ἀπόστολοι , τῷτο Μαγδαληνῇ γυναίξιν εὐαρέσως
 πολιτευσάμεναις Θεῷ . ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη ,
 τὰς δ' ὑπερῆρε , πάσαις δὲ βίᾳ ὥφθη παρά-
 δειγμα .

Α'λλ' ἔτω μὲν ἰσαγγέλως βιώσασα , κ' αὐτοῖς
 ἁγγέλοις φανεῖσα αἰδέσιμος , τῶν τῇδε μεθίστα-
 ται , κ' τῷ σπηλαίῳ , ἡπὲρ μοι εἴρηται , κρύπτε-
 ται . Χίλιοις δ' ἐξ ἐκείνων σχεδὸν παραρρύντος
 ἐνιαυτοῦ , Λέων ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος , ὃ πα-

Eius reli-
 quiarum
 Constanti-
 nopolim
 translatio, &
 in templo S.
 Lazari de-
 positio.

τῆρ μὲν ὁ ἐκ Μακεδόνων Βασίλειος, Σοφὸς δὲ οἱ αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον, ἐμφανεία θεία τῆς μακαρίας (ὕπαρ ἐκ ὄναρ) τοῦ ταύτης ἱμῖον λείψανον ἐκεῖθεν μετακομίσάμενος, καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀ'λεξάνδρῳ τοῖς ὤμοις μετέωρον θέμενος, ἐν τῷ κατὰ τὴν Βύζαντος ἀνεγερθέντι παρ' αὐτῷ νεῷ τοῦ ἑτρημέρῳ καὶ φίλῳ Χριστῷ Λαζάρῳ ἐς ἀρισερὰ εἰσιόντι, ἔνθα τὰ ἁρρήτα τελεῖν ἔθος, σεμνῶς καὶ εὐλαβῶς κατατίθῃσιν, ἀργύρῳ πᾶσαν τὴν θήκην διαλαβών. Ἀλλὰ πῶς ἂν τοσούτον ἔργον παραδραμὼν ἐκ ἂν τὰ μέγιστα ζημιούν δόξω; ὁ γάρ τοι νεῶς ἔτος ἐς τοσούτον κάλλους ἐξείργασαι, ὥς τε καὶ ἀμήχανον ἔμοι γε τὸ ἐσάπαν μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν ἐν καλῷ τάξιν διαλαβεῖν, καὶ σπουδῆς ἔργον ἐ τῆς τυχεύσης ἐμοὶ, ἐν κεφαλαίῳ δὲ φάναι· τοιούτον τὸ τέμενος τῷ Χριστῷ φίλῳ ὁ σοφώτατος βασιλεὺς ἐδομήσατο, ὁποῖον εὐπρεπεία μὲν ἐξαίσιον εἶναι, μεγέθει δὲ ἐ πολλῶν δεύτερον, ἀνεγεῖραι δὲ βασιλεὺς Λέοντι πρέπον, ἀνακεῖσθαι δὲ Χριστῷ φίλῳ ἄξιον· οὐ καὶ τὸν νεκρὸν Κυπρόθεν διακομίσας, ἐς δεξιὰ τὸν ναὸν εἰσιόντι φιλοτίμως κατέθετο· ἔς ἐς ἀρισερὰ κατὰ τῆς τῆς ἱερᾶ ἐμπροσθίου τοίχης, ἥπέρ μοι εἴρηται, καὶ τὴν μακαρίαν Μαγδαληνὴν ἐναπέθετο. Καὶ νῦν εἰσιν ἔτοι, Φύλακες μὲν τῆς πόλεως ἄγρυπνοι, σωτῆρες δὲ καὶ χορηγοὶ χαρισμάτων παντοίων, τοῖς αὐτοῖς προσιῦσιν ἐν πόθῳ, καὶ πρὸς Θεὸν μεσῖται ἀνυσικώτατοι, εἰ γε μαθητῆ καὶ φίλῳ μὴδὲν οἰκειότερον.

Ταῦ-

SERMO IN S. MAR. MAGDALENAM . 73

Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν , ὧ σεμνή τῷ λόγῳ μα- Epilogus :
 θήτρια · αὕτη τῶν ἐμῶν λόγων ἡ ἀπαρχὴ καὶ χά-
 ρις , ἥ τις ἔ μόνη ἔμοιγε ὡς ἀληθῶς εὐλογός σοι
 ἀφοσίῳ· Ἰθὺτό σοι τῶν ἐμῶν λόγων σκιαγραφία
 τις καὶ προμνήσειμα , καὶ Ἰῆς ὑπὲρ λόγου σῆς καρτερίας
 ἐλάχιστον δώρημα , μᾶλλον δὲ χρέος τοῖς λόγῳ γευ-
 σαμένοις ὡς μάλιχα ἀπαραίτητον · εἰ δὲ τολμηρὸν
 ἐμοὶ ἰὸ ἐγχείρημα , διπλὴν δεκάδα Ἰῶν χρόνων ἔτι
 ἀνύοντι , καὶ ἐς τοσούτον ἔργον τὴν σὴν εὐφημίαν Ἰῶ
 περὶ σὲ πόθῳ κατατολμήσαντι , ὡς καὶ τῆς ἐνέσης
 ἀγροικίας ἐπιλαγέοθαι , καὶ μὴ κατ' ἀξίαν τῶν σῶν
 καὶ λόγων καὶ πόνων προβέβληται τὸ ἐγκώμιον ·
 ἀλλὰ συγνοίης τῆς τόλμης , καὶ τὸ κατὰ δύναμιν
 δέχοιο , ἐπεὶ καὶ τῷ σῷ διδασκάλῳ τῷτο σπεδα-
 ζόμενον ἔγνωμεν , Φίλον καὶ οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὸ
 κατὰ δύναμιν · καὶ μοι τὸν λόγον ἐν ταῖς πρὸς
 τὸν Θεὸν καὶ λόγον σαῖς ἱκετείαις εὐμαρῆθείης καὶ
 ὑψηλότερον . τότε γὰρ ἴσως καὶ μικρόν τι τῆς σῆς
 ἀξίας εἰπεῖν ἐξισχύσασιν , καὶ ἔκ ἐς τοσούτον ,
 ὅσον νῦν ἐνδεεῖς ὀρώμεθα , ὑπερήσομεν · ἐν αὐτῷ
 τῷ ἀληθινῷ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν , ᾧ πρέ-
 πει δόξα , κράτος , τιμὴ καὶ προσκύνησις , μεγαλο-
 σύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια , σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτῷ
 πατρὶ , καὶ τῷ παναγίῳ ἔ ἀγαθῷ ἔ ζωοποιῷ αὐ-
 τοῦ πνεύματι , νῦν , καὶ ἀεὶ , καὶ εἰς τὰς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων , ἀμήν .

ΤΟΥ

ΤΟΤ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ
ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΝ-
ΕΙΣΑΚΤΩΝ.

SANCTI PATRIS NOSTRI BA-
SILII MAGNI SERMO DE
SYNISACTIS.

Ῥξώμεθα κὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς ἱῶν
ἀγίων Χριστῷ δέλων εὐχαῖς δι' ἀγίῳ
πνεύματος ὑπὸ τοῦ μονογενῆς τοῦ
Θεοῦ υἱοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἐνδυναμέμενοι ῥήματα εὐσεβείας καὶ
σωφροσύνης. Ἀποφθεγξώμεθα λόγους χάριτος
καὶ ἀληθείας ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐνδυναμέμενοι
χάριτος. ἀνοίξαντες τὸ στόμα ἐν Χριστῷ προ-
νομίσωμεν θησαυρόν τινα μικρὸν ἐναποκείμενον
τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μικρὸν μὲν τῇ αἰσθητῇ
ὑποσάσει, μέγαν δὲ τῇ νοητῇ φύσει· καὶ
προβάλωμεν χρυσίον καθαρὸν σατῆρα, κὶ καθαρί-
σαντες τῆτον, ὥσπερ ἐν χωνευτηρίῳ, τῷ εἰλι-
κρινεῖ φρονήματι, τηλαυγέστατον πᾶσιν ὑμῖν
ἐπιδείξωμεν. πρόθυμος γὰρ ὁ νοῦς, κὶ τὸ πνεῦ-
μα πρόθυμον, ἀσθενὲς δὲ ἡ σὰρξ. ἤθελον γὰρ
εἶναι δυνατόν ὑπὲρ τῶν ὑπερτάτων ἀκρωτηρίων
ἐπισιάντα σαλπίζειν με ὥσπερ διὰ τοῦ στόματος,
ὡς βροντῆς δίκην κατὰ πάσης ἐξαποσεῖλαι τῆς
οἰ-

Matth.
XXVI. 41.

SERMO DE SYNISACTIS. 75

οἰκυμένης τὰ τῆς σωφροσύνης ῥήματα, ὅπως εἰς μαρτυρίαν ἔσονται πᾶσι τοῖς παραφθείρουσι τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα· ἄνθρωπος γάρ εἰμι ὀλιγόβιος καὶ εὐτελής μὲν τὴν ἡλικίαν, μικρὸς δὲ τὴν φωνὴν, καὶ ἄλλως δὲ ταπεινὸς τὴν ψυχὴν, πολλὰς ἀμαρτίαις ἐμπεφυρμένος. Ἀλλὰ καὶ βροντῆς δίκην εἰς ὕψος ἐπάρω τὴν φωνὴν, καὶ βοήσω μέγαλα, ἵνα ἀκουσθήσομαι. Χριστὸς γάρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱός, ὁ πῆξας τὰς οὐρανὸς ὥσεί καμάραν, καὶ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὁ σερεώσας τὴν θάλασσαν, ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ Γέενναν, καὶ φόβον, καὶ τρόμον αἰώνιων κριτηρίων ἐτοιμάσας τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ἔτος δι' εὐαγγελίων βοῶν καὶ παραγγέλλων παρακέσεται. ἀπόστολοι δ' αὖ πάλιν ἅγιοι, τέλειοι τοῦ Χριστοῦ μαθηταί, καὶ υἱοὶ βροντῆς ὀνομασθέντες, δι' ἐπιστολῶν γράφοντες καὶ παρακαλῶντες καταφρονεῦνται· ἀλλ' ἔτε προφῆται ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, ἔτε νόμος, ἔτε ἄνθρωποι νουθετοῦντες ἐντρέπυσσι· καὶ τίς ἄλλος δυνήσεται ἄρα τὸ τηλικῶτον ἀπηνὲς διορθώσασθαι καὶ ἀνήμερον πρᾶγμα; ὅτε λοιπὸν τραῦμα κατὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκυμένης, καὶ μοι δοκεῖ πολλὰς λόγους καυτήρων δίκην προσάπτειν τῷ πάθει. ἐπικέχυται γάρ τὸ νόσημα, καὶ κεκράτηκε πλείσων, ἵνα μὴ πάντων λέγω, καὶ ὥσπερ ἀχλὺς σκοτεινοτάτη ἐπέσχε τῶν πολλῶν τὸ βλεπτικὸν τῆς διανοίας. Ἐγὼ δὲ ἐρῶ μετὰ παρρησίας, λαμπάδα εὐσεβείας διὰ σώματος ῥήμασιν ἁγίοις ἐξάπτων, ὁ σεμνὰ τρόπων ἀρετῆς παραδείγματα διηγούμενος, μὴ ἄνθρω-

Θρωπον εὐλαβόμενος, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα ζῶντας καὶ νεκροὺς, ὃς ὁ βεβλόμενος κοινωνὸς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ κακῷ δικτύῳ σαγηνευθέντων, ὅπως δίκην ἡλίου ὁ λόγος τὰς ἀκτῖνας ἐκπετάσας διαλύσῃ τὸ ζοφῶδες τῆς διανοίας τῶν εἰσακκόντων ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ τὸ πάθος παύσῃ ταῖς αὐτοῦ μαρμαρυγαῖς.

I. ad Tim.
VI. 10.

Ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ Φιλαργυρία, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἀληθῶς ρίζα πολλοὺς κλάδους πονηρίας ἐκφέρειν, δι' ἣν τὰ πάντα ἐν τῷ πονηρῷ βίῳ ἐπιτελεῖται. Ρίζα δὲ πάντων τῶν κακῶν ἡ Φιλογυνία, καὶ ἡγεμὼν τῆς ἀπωλείας, ἡ τῶν ἀγαπητρίδων λέγω δὴ μανία, ρίζα ἀπώλειαν βλαστάνουσα, ὃς ἐξανθῆσα μανίαν. Ἰουδαϊκὴ γὰρ τυγχάνει ἐκ Σοδόμων μετενεχθεῖσα, καθότι ὑπελόν τινα καὶ πεποιημένην τῆς ἔξωθεν ἐπιπλάσσει ἀγάπης τὴν φαντασίαν κέκτηται. Καί μοι λαβὼν κόμιζε λοιπὸν εἰς μέσον τὸ τῆς ἀπο-

I. ad Cor.
IX. 5.

στόλου λόγιον ἐκεῖνο τὸ Φάσκον, μὴ ἔκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ Κηφᾶς; ὧς ἐπερείδονται οἱ τῷ τῆς ταλαιπωρίας πάθει δεδωλωμένοι, τὸ καλῶς πρὸς ὠφέλειαν γραφὴν, τῇ ἑαυτῶν ματαιοφρονίᾳ πρὸς ἀπώλειαν ψυχῶν ἐκλαμβάνοντες. καὶ ἐξετάσωμεν παράλληλα τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς νῦν πισεύουσι τὰ πραττόμενα. Τίς ἦν ὁ γράφων πρῶτον μάθωμεν, καὶ εἰ δι' ἐπιστολῆς ὁ μακάριος ἀπόστολος ἐπέτρεψε, ὃς ἔχι μᾶλλον ἐκώλυεν αὐτὸς, ἑαυτὸν τύπον παρεχόμενος πᾶσιν ἡμῖν οἷδα-

οἶδαμεν γὰρ αὐτὸν μετὰ ἀνδρῶν εὐλαβεσάτων
πάντα τὸν χρόνον ἀνασραφέντα, καὶ ἔχι μετὰ
γυναικῶν ἀπρεπεσάτων διάγοντα. Οὔτε καὶ αἰ-
δοῦνται τῷτο λέγοντες. Αἰσχύνην καταχεῖσθω-
σαν οἱ ἑαυτὸς Πέτρῳ τῷ πρωτοσάτῃ τῶν ἀποστό-
λων, καὶ κλειδύχῳ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν
συγκρίνοντες, καὶ φάσκοντες, εἰ ἐκεῖνος εἶχεν
ἀγαπητὴν, καὶ ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου ἴχνεσιν ἐπακο-
λυθῶμεν. καὶ τάχα καλῶς ἔχεις. ἔγειρόν μοι γυν-
ὼς αὐτὸς τὴν Ταβιθάν ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς πίσεως Act. IX. 40.
τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἵνα πι-
σεύσω σοι, ὅτι καὶ σὺ πνευματοφόρος εἶ, ἐκπεπλη-
σμένος θείας δυνάμεως. ἐξέλασόν μοι τὰς δαίμο-
νας, ὅς ἐκεῖνος ἐξήλασε, τὰς νόσους, καὶ τὰς ἐτέ-
ρας ἔργασαι θεραπείας, ὅσας ἐπετέλεσεν ἐκεῖνος
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐγὼ
γὰρ τᾶλλα. ὅταν μοι δείξης, τότε σοι πιστεύσω,
ὅτι καὶ πυροῦσαι πρὸς τὸ θηρίον. ἢ καὶ ἀκύνεις τί Matth. V.
λέγει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι ὁ ἐμβλέ- 28.
ψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν
αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ; ἢ μῦθος σοι καταφαί-
νεται τὰ τοῦ εὐαγγελίου ῥήματα; ὁρᾷς, ὅπως καὶ
μόνον τὸ πράττειν ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν χα-
ρακτῆρα τῆς ὁψέως ὁρᾷν ἀπέτρεψεν, εἰδὼς ὅτι
σκάνδαλον τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸ ἐνεδρον; ἀλ-
λὰ σοὶ τῷ πάσχοντι παίγνιον καταφαίνεται τὸ
πρᾶγμα. ἐπῆρωςας γὰρ σε τὸ Φρόνημα τῇ ἀναι-
σχυντίᾳ, προσωπείῃ δίκην τῷ προσώπῳ σε ἐμ-
περιθόμενος. ἀγνοεῖς γὰρ ἡλίκῳ ναυαγίῳ περιπέ-
πτωκας. Ἐπαγγέλωμεν ἐπὶ τὰς τῶν ἁγίων προ-
φητῶν

Φητῶν χαρακτηῖρας, ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς ἐν ὅρεσι καὶ σπηλαίοις διέτριβον, ὃ μόνον τῷ ὄρῳ γυναῖκα ἀπαλλαττόμενοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῷ ἐνθυμεῖσθαι. ἢ καὶ τὐτό σοι πάντως λῆρος καταφανήσεται; βλέπω γάρ σε καὶ ἀντιθέσεις πολλῶν λόγων κενῶν σαῦτον παραμυθέμενον. Μνήσθητι τῆς ἐκ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς, καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς ἰῶν Σοδομιτῶν καταστροφῆς, ὅτι διὰ γυναῖκα πάντα τὰ κακὰ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους γίνεται, τῆς τῷ Σαμψῶν τοῦ δικαίου προδοσίας, καὶ τῆς τοῦ Ἰωσήφ ἐκείνης τοῦ ἐναρέτου ἐπιβουλῆς. Μνημόνευσον τῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων ἀπωλείας. εἰ δὲ ταῦτά σε ὃ πείθει, Σολομὼν ὁ σοφός σε πεισάτω ὧδέ πη λέγων, οἶνος ἔστι γυνὴ ἀποσῆσθαι καρδίας σοφῶν. σοφῶν, εἶπεν, ἵνα μὴ καὶ τέτρω παρενθῇς τι, καὶ εὐτελῶς φρονήσης περὶ τοῦ ῥήτοῦ. ὁ γὰρ οἶνος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσδύνων, καὶ κάρωσιν μέθης ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος, ὥσπερ ποταμὸς πλημμυρῶν, ὅλον τὸ φρόνημα τῷ ἑαυτοῦ ροιζήματι παρασύρει, καὶ εἰς μανίαν ἄγει τὸν ἄνθρωπον. τὰ αὐτὰ καὶ ἡ γυνὴ τῷ οἴνῳ διαπράττεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ δὴ καὶ ὁ Παροιμιαστής παρεπλησίασε τὸν οἶνον τῇ γυναικί, καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται διαφόροις κακοῖς καὶ θηρίοις ἰοβόλοις παρεπλησίασαν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, τὸ ἀπόλλον τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά σε πείθει. παίγνιον γὰρ ὥς ἔοικε πάντα σοι καταφαίνεται. ἔβυσσας

SERMO DE SYNISACTIS. 79

σας γὰρ ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς τὰ ὠτά σου
 μὴ εἰσακέων τῶν θείων γραφῶν. καὶ λοιπὸν
 δὲ καὶ αὐτὸς εἰς θηριώδη τρόπον μετήλλαξας
 σε τὴν φύσιν, τῇ τῆ θηρίᾳ συνοικίᾳ ὁμότρο-
 πος αὐτῇ γενόμενος, ἥς τὰ μὲν ῥήματα εὐ-
 λαλα, καὶ ἡ φωνὴ ἡδεῖα, ἡ δὲ ψυχὴ ἀγρία,
 καὶ τὸ φρόνημα δρακόντων, καὶ ἡ προαίρεσις
 ἐρπητικῶν, καὶ τὸ βλέμμα πυρίπνου, καὶ τὸ
 φίλημα ἰοβόλου· καὶ ἄγων αὐτῇ, ὅπως τῇ τῶν
 λόγων κολακείᾳ, ἐκ τῇ τῆς προσόψεως ἀπά-
 τη, καὶ τῇ τοῦ φιλήματος προσβολῇ ἐκπτώσῃ τὸ
 θηρίον τὸν ἰὸν εἰς τὸν τοῦ ἀγλίου λάρυγγα.
 παρασύρει γοῦν λοιπὸν τὴν διάνοιαν, καὶ κα-
 ροῖ τὸ φρόνημα, καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἀκρω-
 τηριάζει, καὶ ἐξίσησι τὸν νοῦν· καὶ ὥσπερ τὰ
 φάρμακα τὰ διδόμενα πρὸς ἀναίρεσιν τοῖς ἀν-
 θρώποις, σκοτοῖ τὴν σύνεσιν, καὶ ὅλον τὸν
 ἄνθρωπον εἰς ἀναισθησίαν παρασύρει τῇ τοῦ
 δηλητηρίου ἀποτομίᾳ, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ
 γυνὴ διὰ τοῦ φιλήματος καταβλάπτει τὸν
 λογικὸν ἄνθρωπον ἀλόγῳ ὁρμῇ ἰσπαχθέντα, καὶ τὸ
 διὰ πολλῶν χορδῶν καὶ ἀρετῶν συγκείμενον κι-
 νητικὸν ὄργανον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ θεοειδὲς
 τῆς ψυχῆς, δι' ἐνὸς δολεροῦ ῥήματος, ἢ χειλέων
 συρίσματος, ἢ ὀφθαλμῶν νεύματος, ὥσπερ τι
 ἀψυχὸν ὄργανον ὥδε καὶ κεῖσε ὅπου βάζεται πε-
 ριφέρει, ἐκ ὥσπερ θάλασσα κυμαίνουσα, ὅλον τὸ
 σῶμα ταῖς αὐτῆς ὁρμαῖς παρασύρει. Καὶ ἔστιν
 ἰδεῖν λοιπὸν τὸν ἀγλίον, τὸν ἐλεεινόν, τὸν
 παντὸς οἴκτου ἄξιον, τὸν συνετὸν ἐν φρονήσει,
 τὸν

τὸν εἰς ἄκρον γραμματικῆς ἐπισήμης ἔμπειρον, καὶ σοφιστικῆς τεχνίτην διδασκαλίᾳ, τὸν ἱατρικῆς μετέχοντα ἐπισήμης, τὸν παντοίων ἔμπειρον γραμμάτων, ἢ καὶ τῶν θείων λόγων ἀναγνώσει ἑαυτὸν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὸν μονήρῃ βίον πολλάκις ἐπανελόμενον, ὃ ἐκκλησίας προὔχοντα, ὥσπερ τι ζῶν εὐτελὲς σχοινίῳ δεδεμένον, καὶ ὧδε κἀκεῖ ῥιπιζόμενον· ἔδῃσε γὰρ διὰ τῆς ἐπιπλάσσε ἀγάπης, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τάληθές λέγειν, τῆς αἰσχυρᾶς· καὶ γίνεται λοιπὸν ἐπιταφίου θρήνου ὁ ταιούτος ἄξιος, καὶ ζῶν κλαιόμενος, ὃ ἀποθανὼν πενθέμενος· καὶ γὰρ ζῶν ἀπέθανεν, ὥσπερ ἐν ταφῇ τῷ ἰδίῳ σώματι κατοικῶν· καὶ ἀποθανὼν, δις σῶς ἀπέθανε, κρίσει γεέννης πυρὸς αἰωνίου κολαζόμενος.

Τί νῦν λέγεις, ὦ τῶν ἀθλίων ἀθλιώτερε, ὦ τῆς κακίας γεῖτον; πῦρ σε τὰ σεμνὰ βαδίσματα; ποῦ σου εἰς ἄκρον παιδεία; ποῦ δὲ ὁ τῆς σοφίας κάματος; ποῦ σου τὸ σεμνὸν τῶν τρόπων; ποῦ τὸ εὐτακτον; ποῦ αἱ πλειστάκις ἐπιτελεοθεῖσαι ὑπὸ σοῦ χαμευνίαι τῆς φιλοσοφίας χάριν; ποῦ ἡ σύνεσις; ποῦ τὸ φιλόφρον; πῦρ τὸ φιλόχριστόν σε; ἀλλὰ τέτων μακρὰν ἐγένετο κακῶς θηρίῳ συνοικήσας, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας τάρταρον ἐνεργήσας. Τίς γὰρ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸ τῆς παρανομίας ἐργασήριον εἰσιέναι; τίς δέ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸν αὐτῆς κόλπον, ὥσπερ εἰς βυθὸν ἀγριαινύσης θαλάσσης εἰσδύναι; μὴ γὰρ ἐκ
ἡσθα

SERMO DE SYNISACTIS. 81

ἦσθα αὐτεξέσιος; αὐτοκατάκριτον σαυτὸν πε-
 πρίηκας· ἐπειδὴ ἐκ ἡβελήτης πρὸ τῆς τῆ πά-
 ρος ἀκμῆς ἀπολύσαι ἀπὸ σὲ τὸ ἀργαλέον,
 πάντως που ἠύλαβήτης μὴ σου τὰ μυθήρια
 θριαμβεύσῃ ἐκβληθεῖσα. Τί δὲ αὐτῇ καὶ
 ἀντιτίθου μυθήρια τὰ ἐν σοὶ καλῶς ἀποκείμε-
 να; μὴ γὰρ σενοχωρίαν παρεῖχέ σοι ἐν θη-
 σαυροῖς σοφίας σου φυλαττόμενα; Εἶτα τὸν
 μὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ σκανδα-
 λίζομενον παρακελεύεται ὁ σωτὴρ καὶ κύριος *Ματθ. 18*
 ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, 29.
 αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ ἐκκόπτειν τὸ σκανδαλίζον μέ-
 λος. σὺ δὲ ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον πρᾶγμα, τὸ
 μὴ μόνον σκανδαλίζον, ἀλλὰ καὶ θανατοῦν τὴν
 ψυχὴν ἐκ ἐκβάλλεις ἀπὸ σὲ· ἀγαπητὴ γὰρ
 ἦτω διὰ Χριστὸν ἕως τοῦ χαίρειν· ἐὰν δὲ βλά-
 πτη ψυχὴν, μηδὲ τὸ χαίρειν αὐτῇ· μόνον
 ἐπισκέψασθαι ἀσθενῆντα, καὶ μὴ τὸν ὑγιαί-
 νοντα σκανδαλίσαι, ἢ ἐν καιρῷ θλίψεως, διωγ-
 μοῦ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐπειδὴ πάντες εἰς ἐσμεν *Ad Gal.*
 ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ νῦν ἐκ ἐσμεν. διατί; ἐπει- *III. 28,*
 δὴ ἡμεῖς ἐβλόμεθα προτιμήσαντες τὴν μισ-
 ἀδελφίαν τῆς φιλαδελφίας. Μὴ σκανδαλίζετε
 τὸν κόσμον οἱ τὰς συνεισάκτους ἔχοντες· μὴ
 γὰρ γῆμαί σε ἡ γραφὴ ἐκ ἐπέτρεψε; γε-
 γόνατε ὡς Ἰουδαίοις, καὶ Ἑλλήσι, καὶ τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ τοῦ Θεοῦ πρόσκομμα. ἢ ἀντιτίπτειν
 ταῖς ἀγίαις γραφαῖς ἐπιχειρεῖτε, καὶ παραζη-
 λᾶτε τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτῷ ἔσε-
 ῖ; ἐμβλέψατε εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀσθενείαν, αἰσχύν-
 η-

T. III.

F

ση-

ζητε τὸ ἑαυτῶν πάθος, θεραπεύσατε ἑαυτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτω, πρὶν ἢ ἐξάπινα ὡς ἀτραπὴ ἀθρόα ἥξει ἢ αὐτοῦ παρησία, πρὶν ἢ πυρφόρος, πρὶν σκότος τὸ ἐξώτερον, πρὶν συντέλεια καὶ σκώληξ ἀκοίμητος. Τρέμοντες λέγομεν, μετὰ φόβου ἀκούετε, μὴδ' ἐν γελοίῳ καταφανήτω τὸ πρᾶγμα· υἱοὶ Θεῦ, σείραϊς ταρτάρου παραδίδονται διὰ γυναῖκα.

Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, ὅτι συνοικῶν ταύτῃ οὐ βλάπτομαι. εἰ δὲ δράκων συνοικῶν τῇ ἀσπίδι οὐ βλάπτεται, πάντως καὶ σὺ οὐ βλαβήσῃ· ὁ γὰρ δράκων τῇ δρακαίνῃ συγγινόμενος, θάνατον λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς συμβιώσεως, τοιαύτης φύσεως τυγχάνοντος τοῦ θήλεος θηρίου. Ὅρα γοῦν, μήποτε ὁμοίον ἐστὶ καὶ τὸ τῆς γυναικὸς πρᾶγμα. παραθώμεθα δὲ ἀποδείξεις ἐλέγχοντες τὰς λογικὰς ἀνθρώπου, εἰ τὸ πῦρ τὴν καλάμην οὐκ ἀνάπτει, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄρρην λίθον εἰ σπείσεις τῇ θηλείᾳ, πυρκαϊὰ γίνεται. Ἀλλ' ἐπειδὴ λέγετε καὶ γυναῖκα σωφρονεῖν δύνασθαι, τὐτο σαφῶς ἐπίσταμαι. καὶ ἀνὴρ μένων κατ' ἑαυτὸν εὐσχημονεῖν δύναται. τὐτο ἀκριβῶς ἐπίσταμαι. Ἀνὴρ δὲ μετὰ γυναικὸς, κακόν· καὶ γυνὴ μετὰ ἀνδρὸς, δεινότερον κακόν. ἂν πάλιν γυνὴ τῶν ἰδίων ἀποσᾶσα συγγενῶν, ξένῳ ἀνδρὶ συνοικεῖν ἐπιχειρῇ τῆς ἐπιπλάσσει ἀγάπης ἕνεκεν, τοῦτο μίξις λοιπὸν συζυγίας ἀθεμίτου πυρκαϊᾶν ἐργαζομένης· τῷ χρόνῳ γὰρ ἀναθερμαινόμενοι τῇ ὁμοσκήνῳ συμβιώσει, ἀνάπτει τὴν ὕλην, καὶ ἐμ-

SERMO DE SYNISACTIS. 83

ἐμπυρίζουσι τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ τὰ ἑαυτῶν
σώματα καίουσιν εἰς γέενναν καὶ αἰωνίαν κό-
λασιν.

Λέγε μοι, ὦ πολυμήχανον θηρίον, ἡ τὸ
τοῦ προβάτου ἔνδυμα ἔχουσα, καὶ τὸ τῆς ἀσπί-
δος φρόνημα ἠνσερνισμένη, τί περιχρίεις, τί
ὑποχρίεις σεαυτήν; τί χρώμασιν ἀλλοτρίοις ἀψύ-
χοις προσλαμβάνεις μορφήν εἰδωλικήν; τί βα-
σανίζεις σὺ τὰς τρίχας; τί προσθετὲς πλοκά-
μους ἐκ κορύβαντας ἐπὶ κεφαλὰς ἀλλοτρίων προσ-
θεμάτων ἐκ νεκρῶν ἐκ ἀλόγων ζώων ἀνιστὰς διὰ
τῆς κεφαλῆς ἐκ ὕψους, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀλ-
λοτρίων ἱματίων ποικιλίας ἐξαπατῶσα καὶ ἐκ-
μαλάρουσα καὶ ἐλλαβορίζουσα τὰς ψυχὰς τῶν
ἀνθρώπων; ἡ γὰρ ἄπιστος γυνὴ πολυτρόπους
ἀψύχους ὕλας συνάγουσα, καὶ χρωμάτων ποικι-
λίας διὰ παντοδαπῶν χρωμάτων ἐκ ἀσβόλης
καὶ ἀσβέστη καὶ βοτανῶν, ἃ τῷ ἰδίῳ σώματι
ἐξωθέν ἐστι, προσκολλήσασα, πολύμορφον ὥσπερ
τι θηρίον, ἑαυτὴν ἀπειργάσατο. ἡ δὲ πιστὴ
γυνὴ, τέτων ὀφείλει ξένη τυγχάνειν, καὶ μά-
λιστα ἡ ἐπαγγελλομένη εἶναι Χριστιανή. ἡ κα-
ταγινώσκει τοῦ Θεοῦ, ὦ γύναι, ὅτι τοιαύ-
την σε ἐπλάσεν; ἄφες ὥς ἐπλάσθης εἶναι,
μηδὲν ἑαυτῇ δι' εὐμηχανίας προσθήῃς. μὴ γὰρ
ἐμπειροτέρα εἶ τῷ δημιουργήσαντός σε. τίνας
δὲ καὶ ἀρέσαι βυλομένη ταῦτα ποιεῖς; τῷ ἄν-
δρί; οὐκ ἔχεις ἄνδρα, ὥς γε ἔφης, ὦ παρ-
θένη· εἰ δὲ καὶ ἔχεις, οἶδέ σε τὴν πολυμή-
χανον σύνθεσιν. τί δελεάσμασι πολυτρόποις

ὀργανώσασα τὸ σῶμα, θηρεύεις τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀπώλειαν; καὶ πῶς τὸν Χριστὸν ἐπικαλεῖσθαι τολμᾷς, ἢ ἐκκλησίας οὐδὲν πατεῖν, ξοάνων μορφὰς ἀψύχων ἐν ὅλῳ τῷ σώματι διὰ χρυσοῦ τῆ ἀπολλυμένης φέρεσθαι, μάλλον δὲ πομπευομένη ὑπ' αὐτῶν, καὶ πολλὴν συστροφὴν ἀκολάσων ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἐκθεσμον θεῶν ἐφελκομένη;

Ἀλλὰ τίνι ταῦτα λαλῶμεν; λογικῷ ζῳῇ ἐρπησικῶν δρακόντων προαίρεσιν ἔχοντι. οὔτε σεαὶ γραφαὶ πείθουσιν, ὅτε ἡ γέεννα φοβεῖ, ὅτε ἡ τῶν ἀνθρώπων νοσησεία κατανύσσει; καὶ τὴν ἑαυτῆς φύσιν αἰδέσθῃτι, μετάβαλέ σε τὴν ὄψιν, μὴ ἀπεργάζεσθαι ταύτην εἰδωλικὸν χαρακτῆρα, μὴ μίμεσθαι τὴν ἐταιρικὴν καὶ μοιχιαίαν αἰσχύνην ὑπερχομένης. ἐκεῖναι γὰρ τῆς ἀνομίας θυγατέρες τυγχάνουσιν, ἔθος τοιοῦτον πράττειν ἔχουσι. σοὶ δὲ τίς τοιαύτην ἐνετείλατο τὴν παραγγελίαν; ἄρα ποῖαι γραφαὶ προφητικαὶ, ἢ ποῖα εὐαγγέλια, ποῖαι δὲ ἀποστολικάι παραγγελίαι; ἐγὼ οἶδα, ὅτι αἱ θεῖαι γραφαὶ, καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐχέσας τῆτο πράττειν ἀπείργουσι τοῦ μηκέτι ἐπιτελεῖν τὰς εἰδωλομόρφους ἐξομοιώσεις. εἴρηται μετὰ παρρησίας, ἀλλ' ἔθεν κατ' ἀξίαν τῶν πραττομένων.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις, σκληρὸς ὁ λόγος ἔτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκέειν; καὶ τὸ ὑποκριτικὸν καὶ ἀπεχθέσατον γένος τοῦτο εἴρηκέ ποτε πρὸς τὸν Σωτῆρα. ἀλλ' ἴδε ἅπαντες, τίνα αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν. ἔτως ὧς ἐταῦθα ὁ βελό-
με-

SERMO DE SYNISACTIS. 85

μενος κατανυσέσθω. λόγοι γὰρ σοφῶν, ὡς Eccles. XII, τὰ βέκεντρα, καὶ ὡς ἤλοι πεπυρωμένοι, φησὶν II. ἡ γραφή. νομίζω ἀξιόπιστα ταῦτα τυγχάνειν, εἰ καὶ μέτρια τῷ λόγῳ πρὸς τὴν τῶν τὰς συνεισάκτες ἐχόντων μανίαν. ἀνακοπτέτω τοίνυν ὁ λόγος τὸν χρεμετισμὸν χαλίνου δίκην, καὶ εἰς τάξιν ἀγέτω τὴν ἄλογον ὁρμὴν τοῦ γυναικείου ρεύματος παρασυρομένων. φόβος πρόκειται καὶ τρόμος, καὶ τὸ πῦρ ἀπηχεῖ. μηδεὶς καταφρονεῖτω· καὶ γὰρ τις θηριώδης τυγχάνη, ὑπὸ πυρὸς δαμασθήσεται· καὶ γὰρ τις δρακοντώδης τὴν προαίρεσιν, τάρταρος ἡτοίμασαι· καὶ Σοδομιτικὴν καρδίαν περιφέρῃ, πῦρ ἀπ' οὐρανῷ βρέχει· ὅλοι γὰρ οἱ ἕρανοί, πυρὶ τεθησαυρισμένοι. μηδεὶς τῆς τοῦ λέγοντος φωνῆς παρακνέτω, ἀλλὰ τῆς τῶν λόγων δυνάμειως σκοπεῖτω τὸ φοβερόν, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχέτω, ὡς ἀνέλεος ἡ κρίσις τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεον.

Λοιπὸν δέ μοι καιρὸς καὶ πρὸς ὑμᾶς μέτρια εἰπεῖν, ὧ ἄνθρωποι, οἱ τῶν ἀδελφῶν ἐχθροί, καὶ τῶν γυναικῶν φίλοι, οἱ εἰς τὴν τῶν γυναικῶν θολερὰν φιλίαν ζέοντες, καὶ εἰς τὴν καθαρὰν τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην ψυχρότατοι. Ἀλλ' ἐρεῖς, ὅτι διὰ Χριστὸν αὐτὸ πράττεις, προνοόμενος τῷ ἀσθενεῖ σκεύες. ναὶ οἶδα. Διατί τοίνυν καὶ τῷ ἀδελφῷ σε τῷ διὰ Χριστὸν πενομένῳ τὸ αὐτὸ οὐ ποιεῖς, ἀλλὰ τὸς ἀδελφὸς, ὡς ἐπιβέβας ὄρας, τὰς δὲ ἐπιβέβας, ὡς ἀδελφός; Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, πῶς δύναμαι τὸν ἀδελ-

φὸν μετ' ἑμαυτοῦ προσλαβέσθαι ; ἐκείνη με
 ἔθαλπεν · ἐκείνη με ἐκολάκευεν · ἐκείνη μοι
 ἱμάτια ποικίλα κατεσκεύαζε, θρυπτὰ καὶ σρε-
 πτῆς καὶ νεήλατα ἐποίει · ἐκείνης ἡ φωνὴ ἠδεῖα,
 καὶ τὸ βλέμμα τρυφερὸν. Οὐκ οἶδας τί φρονεῖς.
 ταῦτα ἐνθ' ἑσθιαζόντων τὰ ῥήματα · ἐκείνης τὰ
 γλυκερὰ ῥήματα, ὑψέρον πικρότερα χολῆς εὐ-
 ρεθήσεταιί σοι · ἐκείνης τὸ τρυφερὸν βλέμμα εἰς
 τартάρου σε κλεῖθρα κατὰγει · ἡ δὲ τῷ ἀδελ-
 φῷ ἀγάπη βασιλείαν ἑρανῶν σοι προξενεῖ. Τί
 τὴν τῆς ἀσπιδοχελώνης ὑπελον ἀγάπην προ-
 τιμᾶς τῆς τῷ ἀδελφῷ γνησίας ἀγάπης ; τί τὸ
 ἀπόλλων διώκεις, τὸ σῶζον ἀποθήμενος ; Εἰ
 γὰρ ἄνδρες Νινευῖται οἱ ἐπὶ τῷ τοῦ προφήτου
 κηρύγματι πιεσέσαντες, ἀναστάντες ἐν τῇ κρί-
 σει κατακρινῶσι τοὺς παρακέσαντας τῶν τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥημάτων, πάντως
 που καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοί, οἱ τὴν φιλο-
 σοφίαν ἀσκήσαντες, καὶ τὴν μισογυνίαν ἐλόμε-
 νοι, κατακρινῶσι τὴν ἐν τῇ ἀληθινῇ σοφίᾳ ὄν-
 τας, καὶ συμπεπλεγμένους γυναικαρίοις ἀσώτοις · ὅτι
 ἐκεῖνοι διὰ γραμματικὴν ἐμπειρίαν καὶ ῥητορι-
 κὴν δεινότητα, ἥτις μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν,
 ἐγκράτειαν ἥσκησαν, καίπερ εἰδώλοισι ἀψύχοις
 λατρεύοντες · ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ τῆς μανίας σα-
 δίῳ τρέχοντες, καταφρονῶσι τῷ πράγματι,
 μηδὲ τὸ σύνολον εἰς γυναῖκα ἐμβλέποντες, τῷ
 φθαρτῷ βραβεῖν χάριν · ὑμεῖς δὲ τὰ μυθήρια
 τῶν ἑσθρανίων πραγμάτων ἐπιγνόντες, καὶ τὰ
 τῷ μέλλοντος αἰῶνος φοβερὰ κριτήρια προακρί-
 ναν-

SERMO DE SYNISACTIS. 87

πάντες, τὴν σωφροσύνην ὑκ ἐτηρήσατε, οὐδὲ τὴν ἐγκράτειαν ἐφυλάξατε, ματαίῳ λογισμῷ ὑπαχθέντες τῇ τῶν ὁμασκήνων ἐταιρείᾳ.

Καὶ πῶς τις ἐξ ὑμῶν δυνήσεται ἐκκλησίας προνοήσασθαι, καὶ τὸν περὶ κατηχήσεως λόγον ἐν ἐκκλησίᾳ λαλῆσαι, αὐτὸς μὴ προκαθάρισας τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν; πρὸς ὃν ἂν τις εὐλόγως εἴποι, ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, ἥ τότε δυνήσῃ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Πῶς δὲ καὶ περὶ σωφροσύνης τολμήσεις λαλῆσαι, αὐτὸς γυναικομανίᾳ δεδωλωμένος; ἢ πῶς τὰ περὶ δικαιοσύνης διδάξαι, αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀδικίας κρατούμενος; Θεραπευέτω τοίνυν πρῶτον τὸ ἑαυτοῦ τραῦμα ὁ τοιοῦτος, καὶ τότε δυνήσεται τὸν τοῦ ἀδελφοῦ μώλωπα ἰάσασθαι, λόγοις θείοις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐπιρρώσας. τὸ γὰρ τῆς ψυχῆς τραῦμα τοῖς ἁγίοις λόγοις παραμυθέμενον κεφίζεται. παρακάλει τοίνυν πάντας τὰς ἀνθρώπους, τὰς μὲν πυρεμένους, εἰ βέλοιντο, γαμεῖν ἐν Χριστῷ, γινώσκοντας μέντοι, ὡς μία ἐν ἐπλάσθῃ, πρῶτος δὲ Λάμεχος ἐκ τοῦ Κάιν, ἔλαβεν ἑαυτῷ δύο γυναῖκας· τὸ δὲ ἑαυτῷ λαβεῖν ἐστὶ τὸ μὴ κατὰ θέλημα Θεοῦ· ἢ γὰρ πολυγαμία, γάμος μὲν ἔχει τὸ ὄνομα, ἐστὶ δὲ φιλευπρόσωπος πορνεία· τὰς δὲ ἐγκρατευομένας, ἱελείως ἐν Χριστῷ ἀσκεῖν, ἥ μὴ τῷ μὲν ὀνόματι φιλοσοφεῖν, τὸ δὲ ἔργον ἐπικεκαλυμμένως πράττειν. Μηδὲ πάλιν τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμοῖς προσέχετε, ὅτι

Lucas VII
42

ἔχ' ὁρᾶσθε, τοίχων ὑμᾶς πανταχόθεν περικλείοντων, ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀπειλὴν φοβήθητε, ὅτι πάντα γυμνὰ, καὶ τετραχηλισμένα ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσι, τὰ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πραττόμενα.

Καὶ μοι θαυμάσαι λίαν ἔπεισιν ἐκπληττομένῳ τὴν ἀναισθησίαν τῶν μυωπαζόντων, πῶς αἱ θήλαιαι ἐκυσία γνώμῃ ἑαυτὰς εἰς δουλείαν ἐκδεδώκασιν, τιμῆς ὑπὸ τοῦ τετιμηκότος ἀγορασθεῖσαι. πολλάκις γάρ τις κόρη τοῖς ἰδίοις γονεῦσι μὴ ἐξυπηρετησαμένη, καὶ ἀμοιβὰς δικαίων πόνων μὴ ἀποδεδωκυῖα τοῖς ἑαυτῆς γεννήτορσιν, αὕτη σπευδαία εἰς τὸν ἀγαπητὸν εὐρέθη, καὶ πάντα τρόπον ἀγωνίζεται αὐτῷ ἀρέσσαι, καὶ ἔχι Θεῷ εὐσεβῶς δουλεύσαι, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ταλαιπωρῆσα, καὶ σολὰς ἐξάλασσεσα αὐτῷ καὶ κατασκευάζεσα· καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματά ἐσιν, ἃ ἔκ ἀγνοῦμεν, ἀλλὰ νῦν λέγειν ἔβηλόμεθα· ἔ γάρ θέμις τὰ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν εἰς μέσον ἄγειν, ἃ καὶ τῷ λέγειν αἰσχρὰ τυγχάνει. ὁ δὲ λοιπὸν, ὥσπερ τις ἰχθὺς ἀμφιβλήτρῳ κακῷ περιβληθεὶς, διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῆς θανατηφόρου ἐπιηρεσίας τῆς κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν γινομένης, καὶ ἔ κατὰ θεοσέβειαν δεδέλωται τῷ γυναίῳ, μεθύων τὸ φρόνημα, καὶ κραδαινόμενος ὅλως ἐκλύεται ὑπὸ τῶν γυναικίων ῥημάτων, καὶ ἔτε προσευχῆς καιρὸν λοιπὸν ἐπιγινώσκει, οὔτε ἂν κύψῃ τοῦ προσεύξασθαι, οἶδε τί ποιεῖ· ἐνοπτριζόμενος χαρακτῆρα ἐταιρικῆς διαθήσεως, τὰ ὅμοια δὲ καὶ τὸ γύναιον συμπάσχει τῷ πάσχον-

σχοντι, κὲ γραφῆς ἀναγινωσκομένης ἀβλεπτῶσι
τὴν διάνοιαν, ἔν ἐκκλησίᾳ προσομιλιῶν λα-
λουμένων, οὐκ οἶδασι τί ἀκέεσι, τῷ ἀλλήλων
αἰσχυρῷ πάθει δεδωλωμένοι, οὕτως τοῦ ἐρωτι-
κοῦ κὲ μανιώδους πάθους τὴν ψυχὴν πηροῦντος,
ὥς εἰ δυνατόν, κὲ τῶν ἰδίων ὀνομάτων ἐπι-
λανθάνεσθαι. τοσῦτον ἡ γυνὴ συνοικῆσα τῷ
ἀνδρὶ ἐκτρέπει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. τοσῦ-
τον ὁ ἀνὴρ γυναικὶ συσκηνῶν πρὸς μανίαν ἐπι-
θυμίας ἄγει τὴν γυναῖκα. τοσῦτον ἰσχύει γυ-
νὴ ἀνδρὶ συνοικῆσα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης
λήθην ἐμποιῆσαι. Ἐξελάσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ γεέν-
νης κὲ πυρὸς αἰώνιου. τί ζῶντες ἑαυτοὺς εἰς ἄδην
κὲ φοβερόν τάρταρον κατορύσσετε; οἱ τὰς συν-
εισάκτους ἔχοντες, κὲ αὐταῖς συνοικῶντες, ἀπο-
μάθετε τὸ κακὸν μάθημα, τὸ τῆς ἀπωλείας
πρόξενον, κὲ τὸ τῆς σωτηρίας προδοτικόν. μι-
μησώμεθα τὰς ἀποστόλους, μιμησώμεθα τὰς προ-
φήτας, ἔν κατ' ἴχνος αὐτῶν βαίνωμεν, κὲ μὴ
ἡμᾶς ἀπατάτω τὸ τῆς γυναικὸς δέλεαρ. μὴδὲ
πάλιν γυναῖκα ἡμεῖς αὐτοὶ δελεάζωμεν διὰ τῆς
κενοδοξίας, καὶ ἐθελοταπεινοφροσύνης, ἀλλὰ
πάντα κατὰ ἀληθινὴν κὲ βεβαίαν ταπεινοφρο-
σύνην σωφρόνως ὑφ' ἡμῶν πραττέσθω ἐν Χρι-
στῷ, ἵνα δυνηθῶμεν ῥυσθῆναι ἐκ τοῦ ἐνεσῶτος
καιροῦ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς
ἡμῶν ἔν κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐ-
τοῦ υἱοῦ, δι' οὗ κὲ μεθ' ἑ δόξα, κράτος, τι-
μὴ τῷ ἀοράτῳ πατρὶ σὺν ἀγίῳ καὶ παρακλή-
τῳ πνεύματι, νῦν ἔν εἰς τὰς σύμπαντας αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

SACRORVM BIBLIORVM VETVS
IN CAPITA DIVISIO

Ex Codice I. Plut. V. Biblioth. Laurent.

ΓΕΝΕΣΙΣ . *Genesis* . Huius Capita
sunt . Περὶ τοῦ ὄφους . Περὶ τῆς ἀ-
δελφοκτονίας . Εἴη Ἀδὰμ . Περὶ τῆς
κιβωτῆς . Περὶ τῆς πυργοποιίας . Γ΄ .
Χρηματισμὸς Ἀβραάμ . Περὶ τοῦ πολέ-
μου τῶν ἑπτὰ βασιλέων . Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ
Λώτ . Περὶ Μελχισεδέκ . Δ΄ . Χρηματισμὸς Ἀ-
βραάμ . Διαθήκη πρὸς Ἀβραάμ . Τὰ κατὰ τὴν
Σάρραν , καὶ τὴν Ἀγάρ . Τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
λεχθέντα τοῦ Ἀγάρ . Διαθήκη πρὸς Ἀβραάμ πε-
ρὶ περιτομῆς καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος . Εἴη παγγελία
Ἰσαάκ . Περὶ τοῦ Ἰσμαήλ . Περὶ τῶν περιτμηθέν-
των ὑπὸ Ἀβραάμ . Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γε-
νομένης ἐν τῇ ὄρῳ τῇ Μαμβρῇ πρὸς Ἀβραάμ ,
καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ . Περὶ τῆς κατα-
στροφῆς Σοδόμων . Περὶ τῆς ξενοδοχίας τοῦ Λώτ .
Περὶ τοῦ ἐμπυρισμοῦ Σοδόμων . Περὶ τῶν θυγα-
τέρων τοῦ Λώτ . Εἴη Μωαβῖται καὶ Ἀμμωνῖ-
ται . Περὶ τῆς Σάρρας καὶ τοῦ Ἀβιμέλεχ βασιλέως
Γεράρων . Ὅτι προφήτης ὁ Ἀβραάμ . Περὶ τῆς
ἐκβολῆς Ἀγάρ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἰσμαήλ .
Ὅτι τὸν Ἀβραάμ ἐπείραζεν ὁ Θεὸς περὶ Ἰσαάκ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ . Εἴη τῆς Σάρρας εἴς . (sic) Εἴη
τοῦ Ἀβραάμ ῥοή . Περὶ τῆς κλίμακος . Περὶ τοῦ
Ἰωσήφ . Εἴη Ἰακώβ ,

ΕΞΟ-

ΕΞΟΔΟΣ . Exodus . In Exodo hi sunt tituli .
 Ιι . Περὶ τῆς βάτου . Οἶνομα Θεοῦ . Περὶ τῆς
 ῥάβδου . Περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ζητήσαντος ἀπο-
 κτεῖναι Μωϋσῆν ἐν τῇ ὁδῷ . Α΄ . Περὶ τῆς ῥάβδου
 τῆς μεταβληθείσης εἰς δράκοντα . Β΄ . Τὸ ὕδωρ
 εἰς αἶμα , πρώτη δὲ πληγὴ . Γ΄ . Περὶ τῶν βα-
 τράχων . Δ΄ . Περὶ τῶν σκιφῶν . Ε΄ . Περὶ τῆς
 κυνομάας . ς΄ . Περὶ θνήσεως κτηνῶν . Ζ΄ . Περὶ
 τῆς αἰθάλης . Η΄ . Περὶ τῆς χαλάζης . Θ΄ . Περὶ
 τῆς ἀκρίδος . Ι΄ . Περὶ τοῦ ψηλαφητοῦ σκότους .
 ΙΑ΄ . Περὶ τελευτῆς τῶν πρωτοτόκων . Περὶ τοῦ Πά-
 σχα . Εἴτη παροικίας ἡν Ἰσραὴλ υἱ΄ . Περὶ
 τοῦ ποντισμοῦ Φαραώ . Περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας ,
 καὶ τοῦ μάν . Περὶ Αἰμαλήκ . Περὶ Ἰοθὼρ . Περὶ
 τῆς διατάξεως τῆς σκηνῆς , ἧς ἐπηξεν Μωϋσῆς .
 Περὶ τοῦ λογεῖς . Περὶ τοῦ μύρου . Περὶ τῆς
 μοσχοποιίας . Περὶ τῶν πλακῶν . Περὶ τῶν πλα-
 κῶν τῶν δευτέρων . Περὶ τοῦ καλύμματος . Περὶ
 Βεσελεήλ .

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ . Leviticus . Tituli sunt . Περὶ
 τοῦ ἁλατος . Οἰοκάρπωσις . Περὶ Ναδὰβ καὶ
 Αἰβιούδ . Περὶ νόμου κτηνῶν καθαρῶν καὶ ἀκαθάρ-
 των . Περὶ λέπρας . Περὶ γονορροῦς .

ΑΡΙΘΜΟΙ . Numeri . Tituli hi sunt . Αἱρε-
 θμὸς τῶν Λευιτῶν . Αἱρεθμὸς τῶν πρωτοτόκων τῶν
 ἀρσενικῶν . Περὶ ζηλοτυπίας . Νόμος εὐξαμένων .
 Περὶ τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῆς σκηνῆς . Αἱ φαγνισμὸς
 τῶν Λευιτῶν . Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν ἡν
 Ἰσραὴλ . Περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῶν κρεῶν . Περὶ
 τῆς ὀρτυγομήτρας . Περὶ Μαρίας καὶ Αἰρῶν γογ-
 γυ-

γυζόντων κατὰ Μωϋσῆ . Οἱ Αὐσῆς ἤκουεν πρῶην
 Ἰησοῦς ὁ Ναυή . Περὶ τοῦ εὐρεθέντος συλλέγον-
 τος ξύλα . Περὶ τῶν κρασπέδων . Περὶ Δαθάν κὶ
 Αἰθιρῶν . Περὶ ἀπτομένων νεκροῦ . Τελευτὴ Μα-
 ριάμ . Περὶ τῆς πέτρας . Τελευτὴ Αἰρῶν . Περὶ
 τοῦ χαλκοῦ ὄφews . Αἶσμα Ἰσραήλ . Περὶ τῆς μάν-
 τews Βαλαάμ . Περὶ τῆς ὄνυ τῆς λαλησάσης . Πε-
 ρὶ τῆς ζήλου Φινεές . Παράταξις Ἰσραήλ πρὸς Μα-
 διὰμ καὶ ἐκλογή . Περὶ τῆς Αἰρῶν τελευτῆς ἐν
 μιᾷ τοῦ Αὐγέστου .

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ εἶ . *Deuteronomium V.*
 Capita in marginibus haec habet : Τὰ θεμι-
 τὰ κτήνη . Τὰ ἀθέμιτα . Περὶ ἰχθύων . Περὶ πε-
 τεινῶν . Διὰ τί ἔζυμα ὦριται . Εὐλογία . Κατά-
 ρα . Ωὶδὴ β' Μωϋσέως . Εὐλογία Μωϋσέως . Εἰς
 Μωϋσέως ρ' κὶ κ' .

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΥΗ . *Iesus Nave .* Vbi haec
 sunt Capita . Περὶ Ραὰβ τῆς πόρνης . Περὶ τῆς
 διαβάσεως τῆς κιβωτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνη ποταμῷ .
 Περὶ τῶν πετρίνων μαχαιρῶν . Περὶ τοῦ ὀφθέν-
 τος τῷ Ἰησοῦ ἐν Ἰεριχὼ ἀρχαγγέλου . Περὶ τῶν
 τειχῶν Ἰεριχὼ , κὶ περὶ Ραὰβ τῆς πόρνης . Περὶ
 τῆς νοσφισμῆς Αἰχάρ . Περὶ τῆς Γαί . Περὶ τῆς παν-
 ουργίας τῶν Γαβαωνιτῶν . Περὶ τῶν πέντε βα-
 σιλέων τῶν Ἰεβεσαίων . Οὔτε ἔση ὁ ἥλιος κὶ ἡ
 σελήνη ἐπὶ Ἰησῆ . Περὶ Γαβὶν . Οὔτι τὸν Βα-
 λαάμ ἀπέκτεινεν Ἰσραήλ . Περὶ τοῦ βωμοῦ , οὗ
 ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Γὰδ , ἔοι υἱοὶ Ραββὶν .

ΚΡΙΤΑΙ . *Indices .* Haec adscribuntur Ca-
 pita & Argumenta . Περὶ τοῦ Κλαυθμῶνος .
 Πε-

VETVS IN CAPITA DIVISIO. 93

Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Χουσαρσαθών . Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Αἰγλώμ . Περὶ Α'ώδ . Περὶ Δεββώρας . Περὶ τοῦ πασάλη , ἐν ᾧ πεφόνευται Σισάρα . Ωἶδὴ εὐχαριστήριος Δεββώρας καὶ Βαράκ . Περὶ Μαδιάμ . Περὶ Γεδεών . Περὶ τοῦ πόκερ Γεδεών . Ο'τι καὶ Ἰεροβάαλ ἤκουσεν ὁ Γεδεών . Ο'ραμα . Λύσις . Περὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανά . Τελευτὴ Γεδεών . Περὶ Α'βιμέλεχ . Παραβολή . Ο'πως πεφόνευκε γυνὴ κόμματι μύλη τὸν Α'βιμέλεχ . Περὶ Θωλά . Περὶ Γαίρ . Περὶ Γεφτάς . Περὶ Ε'σεβών . Περὶ Ε'δώμ . Περὶ Λαβδών . Περὶ Μανωέ . Περὶ Σαμφών . Περὶ τοῦ λέοντος . Περὶ τῶν ἀλωπέκων , ἐν αἷς ἐνέπρησε τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων Σαμφών . Περὶ τῆς σιαγόνος , ἐν ἣ ἐπάταξεν α' ἄνδρας . Τελευτὴ Σαμφών . Περὶ Σεμέγαρ . Περὶ Μιχά .

ΡΟΥΘ . *Ruth* . *Heic nulla adnotantur Capita .*

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α' . *Regnorum I. Capita sunt .*
 Προσευχὴ Α'ννης . Ωἶδὴ Α'ννης . Περὶ τῶν υἱῶν Η'λί . Περὶ τῆς νουθεσίας Η'λί . Περὶ τῆς γενομένης πρὸς Σαμουὴλ φωνῆς . Περὶ τῆς κιβωτοῦ , καὶ τοῦ θανάτου τῶν β' υἱῶν Η'λί . Περὶ τοῦ τέλους Η'λί . Περὶ τῆς ἥττης τῶν ἀλλοφύλων . Περὶ τῶν υἱῶν Σαμουὴλ . Περὶ τοῦ Ἰσραὴλ αἰτέντων βασιλέα . Περὶ ᾧ διεμαρτύρατο Σαμουὴλ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ βασιλέα . Περὶ Σαῦλ α' βασιλέως Ἰσραὴλ . Περὶ τῆς ἀρᾶς , ἧς ἠράσατο Σαῦλ τῷ λαῷ . Ο'τε παρετάξατο Σαῦλ πρὸς Α'μαλήκ . Περὶ Δαβὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί . Περὶ
 Γο-

Γολιάθ τοῦ ἄλλοφύλου . Περὶ Νάβαλ . Περὶ Αἰγυπταίας . Περὶ Σαῦλ καὶ τῆς ἐγγαστριμύθου . Περὶ τῶν Αἰμαληκιδῶν . Περὶ Σαῦλ ὁ τοῦ ὄρους Γελβουέ .

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'. *Regnorum II. Capita haec sunt.* Θρῆνος Δαβίδ ἐπὶ Σαῦλ καὶ Ἰωνάθαν . Τὰ περὶ Ἰωάβ καὶ Αἰβεννήρ . Θρῆνος Δαβίδ ἐπὶ Αἰβεννήρ . Περὶ τῶν ἀποκτεινάντων Ἰεβοσθὲ ἐπὶ κλίνης αὐτοῦ . Περὶ τῆς κιβωτὸς κυρίου , καὶ περὶ Οὔζαθ . Περὶ Μελχόλ . Περὶ τοῦ ῥήματος κυρίου τοῦ πρὸς Ναθάν . Προσευχὴ Δαβίδ . Περὶ Αἰδραζάρ . Περὶ Μεμφιβοσθέ . Περὶ Αἰνῶν . Τὰ περὶ Βηρσαβεὲ καὶ Οὐρίαν . Περὶ Ναθάν ἐλέγχοντος τὸν Δαβίδ , καὶ περὶ τῆς τῷ Θεῷ ἀπειλῆς παραβολή . Τὰ περὶ Αἰμῶν καὶ Θάμαρ . Τὰ περὶ Αἰβεσαλώμ , καὶ Αἰμῶν . Τὰ περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Θεκώϊτιδος . Περὶ τοῦ κάλλους Αἰβεσαλώμ . Περὶ τῆς μερίδος , ἧς ἐνέπρησεν Αἰβεσαλώμ . Περὶ Δαβίδ ἀποδιδράσκοντος ἀπὸ προσώπου Αἰβεσαλώμ . Περὶ Σεμεί . Αἰρά . Περὶ τῶν βουλῶν Αἰχιτόφελ τῷ Αἰβεσαλώμ . Συμβουλία Χουσί . Τέλος τοῦ Αἰχιτόφελ . Περὶ τῷ πολέμῳ Αἰβεσαλώμ , καὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ , καὶ περὶ τῆς σήλης αὐτοῦ ἧς ἔζησεν . Θρῆνος Δαβίδ . Περὶ Σεμεί τὸ δεύτερον . Περὶ Μεμφιβοσθέ . Περὶ τῶν ἑπτὰ παλλακῶν . Περὶ Αἰμεοσαί . Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς σοφῆς , καὶ περὶ Σαβεέ . Περὶ τοῦ λιμοῦ . Περὶ τοῦ αἰτήματος τῶν Γαβαωνιτῶν . Περὶ Ἰεσβί . Ωίδῃ τοῦ Δαβίδ . Τέλος τῆς ᾠδῆς . Περὶ τῆς τοῦ ὕδατος τῷ Δαβίδ ἐπιθυμίας . Περὶ τῆς ἀνδρείας Βα-
να-

ναία. Περὶ τῆς ἀριθμήσεως τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ
Γέδα. Ἰσραὴλ ω'. Γούδα φ'. Περὶ ὧν εἶπεν
Γὰδ τῷ Δαβίδ. Ἀπόκρισις Δαβίδ. Περὶ τοῦ θανάτου
τῶν ο'. Περὶ Ἱερουσαλήμ. Περὶ τῆς θυσιαστηρίου,
οὗ ᾠκοδόμησε Δαβίδ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΡΙΤΗ. *Regnorum III. Capita*, seu tituli ii sunt: Περὶ Αἰδωνίου. Συμβουλία
Ναθάν τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ Σολομῶντος δ' βασι-
λέως Ἰσραὴλ. Ἐντολὴ Δαβίδ τῷ Σολομῶντι. Περὶ
τοῦ τέλους Δαβίδ. Ἐν τῇ βασιλείᾳ Δα-
βίδ. Περὶ τοῦ αἰτήματος, οὗ ᾤκησεν Αἰδω-
νίας τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ τοῦ θανάτου Αἰδω-
νίου, καὶ περὶ Αβιάθαρ, καὶ περὶ τῆς φυγῆς
Γωάβ, καὶ περὶ τοῦ θανάτου αὐτῆς. Περὶ τῆς οἰ-
κοδομῆς τῆς οἴκου, ἧς ᾠκοδόμησε κυρίῳ Σολομών.
Περὶ Σεμεί. Περὶ τῆς βασιλίσσης Σαβά. Περὶ
τῆς παρανομίας Σολομών. Περὶ Αἰχὰ τῇ Ση-
λωνίτου. Ἐν τῇ βασιλείᾳ Σολομών. Περὶ Ρο-
βοάμ, ε' βασιλέως Ἰσραὴλ. Περὶ τῆς βασιλείας
Ἱεροβοάμ δέυτε Σολομών, ς' βασιλέως Ἰσραὴλ.
Περὶ τῆς χρυσῆς θαλάμων. Τὰ περὶ τῶν β'
προφητῶν. Περὶ τῆς παιδὸς Ἱεροβοάμ. Ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ Ἱεροβοάμ. Περὶ Σαβακίμ. Περὶ τῆς βα-
σιλείας Αἰσά. Περὶ Ναβὰτ ἡ' βασιλέως Ἰσραὴλ.
Περὶ Βασα, θ' βασιλέως Ἰσραὴλ. Περὶ Η'λὰ, ι'
βασιλέως Ἰσραὴλ. Περὶ Ζαμβρί, ια' βασιλέως
Ἰσραὴλ. Περὶ Αἰχὰβ, ιβ' βασιλέως Ἰσραὴλ.
Περὶ Ηλίου τοῦ προφήτου. Περὶ τῆς χήρας. Περὶ
τῆς υἱῆς τῆς χήρας. Περὶ τῶν προφητῶν τῆς αἰ-
σχύνης. Περὶ Ἰεζάβελ. Περὶ Ελίσαιέ. Περὶ
Να-

Ναβεθαὶ καὶ Α'χαάβ. Τὰ περὶ τοῦ υἱοῦ Α'δερ καὶ τοῦ Α'χαάβ. Περὶ τῶν σιδηρῶν κεράτων. Περὶ τοῦ τέλους Α'χαάβ. Ἰωράμ, ιγ' βασιλεὺς Ἰσραήλ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'. *Regnorum IV. Capita haec habet.* Περὶ Ἰωράμ ιδ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἀναλήψεως Ἡλίου. Περὶ τῶν ἀλμυρῶν ὑδάτων. Περὶ τῆς γυναικὸς, καὶ περὶ τῆς εὐλογίας τῶν σκευῶν τοῦ ἐλαίου. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σεμανίτιδος. Περὶ τῆς τολύπης, καὶ περὶ τῶν προφητῶν. Περὶ τῶν ἄρτων καὶ τῶν παλαθῶν. Περὶ Νεεμὰν τοῦ Σύρου. Τὰ περὶ Γιεζί. Περὶ τοῦ σιδηρίου. Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ βασιλέως Συρίας, καὶ περὶ τῆς ἀορασίας. Περὶ τῆς λιμῆ Σαμαρείας, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν τῶν τὰ ἴδια νήπια βεβρωκυῶν, καὶ περὶ τῶν τεσσάρων λεπρῶν. Περὶ τοῦ συμπατηθέντος καὶ ἀποθανόντος. Περὶ τῶν ἐπτὰ ἐτῶν τοῦ λιμοῦ, καὶ περὶ τῆς Σουμανίτιδος. Περὶ τοῦ υἱοῦ Α'δερ. Περὶ Ἰωράμ. Περὶ τῆς βασιλείας Ἰηοῦ, ιε' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ τέλους Ἰεζάβελ. Περὶ τῆς σφαγῆς τῶν ο' υἱῶν Α'χαάβ. Περὶ τῆς σφαγῆς πάντων τῶν θεραπόντων τοῦ Βάαλ. Περὶ Ἰωάς. Περὶ Ἰωάχαζ, ις' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἰωάς β'. ιζ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ε'λίσαιε καὶ Ἰωάς. Σημεῖον περὶ τοῦ τέλους Ε'λίσαιε. Περὶ Ἰεροβοάμ υἱοῦ Ἰωάς, ιη' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Α'ζαρίου υἱοῦ Ἰεροβοάμ, ιθ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Σελλοῦμ, κ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Μαναήμ, κα' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Φακεσίου, κβ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Φακεε, κγ' βα-

βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἰωαζάμ. Περὶ Ἀ΄χαζ.
Περὶ Ὡσηέ, καὶ βασιλέως Ἰσραήλ. Α΄. αἰχμα-
λωσία. Περὶ τῶν λεόντων. Ποιηταὶ πόλεων.
Περὶ Ε΄ζεκίᾳ, ὅτι ἕως Ε΄ζεκίᾳ ὑπάρχει ὁ χαλ-
κοῦς ὄφης. Περὶ Σεנναχηρίμ. Περὶ τῆς μαλα-
κίας Ε΄ζεκίου βασιλέως Ἰούδα. Περὶ τῶν ἀποστα-
λέντων παρὰ Μαρωδάχ πρὸς Ε΄ζεκίαν. Περὶ
Μανασσῆ. Περὶ Ἀμώς. Περὶ Ἰωσίᾳ. Περὶ τοῦ
βιβλίου τοῦ νόμου, οὗ εὑρε Χελκίας ἐν οἴκῳ
κυρίου. Περὶ Ἰωάχαζ. Περὶ Ε΄λιακίμ τοῦ καὶ
Ἰωακίμ. Περὶ Ναβυχοδονόσορ. Περὶ Ἰωακίμ καὶ
Ε΄λιακίμ. Β΄. αἰχμαλωσία. Περὶ Σεδεκίᾳ υἱοῦ
Ἰωακίμ. Γ΄. αἰχμαλωσία. Περὶ Ναβυζαρδάν.
Δ΄. αἰχμαλωσία.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α΄. *Paralipomenon I.*
In eo haec leguntur. Βασιλεῖς. Ἡγεμόνες.
Σαούλ. Περὶ Σολομών.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Β΄. *Paralipomenon*
II. Haec habet nomina: Α΄μασίας. Ο΄ζίας.
Α΄χαζ. Ε΄ζεκίας. Μανασσῆς. Ἀμώς. Ἰωσίας.
Ἰωάχαζ. Ε΄λιακίμ. Γεχονίας. Σεδεκίας.

ΕΣΔΡΑ Α. *Esdrae I.* Capita, seu tituli
marginales hi sunt. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰωσίου.
Περὶ Ἀ΄χαζ. Περὶ Σεδεκίᾳ. Περὶ τοῦ προσάγ-
ματος Κύρου. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σκευῶν
τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Περὶ τῶν καταγρα-
φάντων Ἰουδαίων. Περὶ Δαρείου, καὶ περὶ τῶν
γ΄ νεανίσκων τῶν τὰ προβλήματα γραψάν-
των. Περὶ τοῦ αἰτήματος Ζοροβάβελ, καὶ ὅπως
ἔγραψε Δαρεῖος τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἱερου-

σαλήμ τοῖς Ἰουδαίοις . Περὶ τῶν ἀναβάντων
 ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας . Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς,
 ἧς ἔγραψε Δαρείω, καὶ ἀπέστειλεν . Σισίννης κ.
 τ. λ. Ὅτι ἕξ καὶ δέκατος ἀπὸ Ἀαρὼν ὁ
 Ἐσδρας . Liber hic numerationem habet ρθ'.
 ut puto σίχων, quibus constat, nimirum
Versuum CIX.

ΕΣΔΡΑ Β'. *Esdrae II.* Hic nulla habet
 Capitum argumenta marginalia, quemad-
 modum neque qui sequitur Maccabaeorum
 Liber I. initio mutilus; versuum tamen nu-
 merationem, ut superior, exhibet, qui
 sunt πα'. nempe *L XXXI.* Interim notan-
 dum, praedictos Titulos, sive rerum, quae
 in textu exponuntur, Argumenta, in mar-
 gine Codicis esse descripta caractere ve-
 re quadrato, & unciali, quorum pleraque,
 ea nimirum quae in exteriori margine le-
 guntur, deorsum versus Sinico more sunt
 exarata.

ΠΕΡΙ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑ-
ΔΕΙΣΟΥ ΠΟΤΑΜΩΝ.

DE QVATVOR PARADISI
FLVMINIBVS.

Ex Cod. X. Plut. IV. Biblioth. Laurent.

Ἰςρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισὼν
παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ, καὶ τοῦ
Παραδείσου ἐξίῳν, ὥσπερ καὶ οἱ λοι-
ποὶ Τίγρις, Εὐφράτης, καὶ Γηὼν, καὶ
ὑποδύς τὰς μυχὰς τῆς γῆς, καὶ εἰς
δύσιν ἀπερχόμενος, ἐκδίδοι τοῦ Ἀπεννίνου
ὄρους τοῦ διήκοντος ἀπὸ τῆς Σικελικῆς θα-
λάσσης ἕως τῶν Γερμανῶν τῶν πρὸς τῷ Βορρείῳ
ὠκεανῷ. καὶ κεῖθεν σύρεται πρὸς ἀνατολὴν, καὶ
χέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον διὰ ἐσφομάτων.
Οὗτος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὀνομάζεται Γάλλης. ἀλ-
λάσκει δὲ τὸ ὄνομα ἐν τῇ δύσει, Ἰςρος προσα-
γορευθεὶς, καὶ ὑπὸ Θρακῶν Δανέβιος πάλιν κα-
λέμενος. Καὶ ὁτοῦ μὲν μέγιστός ἐστι ποταμῶν,
ἀλλὰ καθ' αὐτὸν μὲν ἦττων τοῦ Νείλου, ὑποδε-
χόμενος δὲ τὰς εἰσρέοντας ἐν αὐτῷ, καὶ τῷ Νείλῳ
μείζων γίνεται. ἐξ' ἧν ποταμοὶ εἰσβάλλουσιν ἐν
αὐτῷ. εἰσὶ δὲ ὅτι· ἐκ μὲν Σκυθίας ἐ. Παρά-
τας, ὁ καὶ Πυρετός, Τιάραντος, Ἀραρος, Νάπα-
ρις, Ὀρδησός. ἐκ δὲ Ἀγαθύρων Μάρις. . .

G 2

τρεις,

[1] Mutilata est Codicis pagina.

τρεῖς, Ἀτλας, Αὔρας, Τίμισις. ἐκ δὲ τῶν
 Θρακῶν τῶν Κρωβύζων τρεῖς, Ἀταξ, Νόης, καὶ
 Ἀρτάνης. ἐκ δὲ Παιόνων καὶ ὄρου Ροδόπης Κίος
 ποταμὸς μέσος σχίζονται τὸν Αἴμον. ἐκ δὲ Γα-
 λυριῶν ὁρῶν τὸν πρὸς Βορρᾶν ἄνεμον βάλλων εἰς
 τὸ Τριβαλλικὸν πεδίον, Ἀγγρος ἐκχέων εἰς τὸν
 Βρόγγον, ὃ δὲ Βρόγγος εἰς τὸν Ἰῆρον. ἐκ δὲ
 τῆς χώρας τῶν Ομβρικῶν Κάλπις καὶ Ἀλπις. εἰς-
 βάλλουσι δὲ καὶ ἕτεροι εἰς αὐτὸν, ἐξ ὧν γίνεται
 πάντων ποταμῶν μέγιστος. ἴσος δὲ ρεῖ αὐτὸς ἑαυ-
 τῷ ἐν θέρει καὶ χειμῶνι, ὅτι ὀλίγον βρέχεται
 αὕτη ἡ γῆ· νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται. ἐν θέ-
 ρει δὲ ἢ ἐν τῷ χειμῶνι πεσῶσα χιὼν πολλὴ τη-
 κομένη πάντοθεν, εἰσβάλλει τῷ Ἰῆρι. ὅσον δὲ
 ὕδωρ ὃ ἥλιος ἐφέλκεται ἐν τῷ θέρει, ἢ ἐν τῷ
 χειμῶνι, τοσούτον τὰ συμμιγόμενα τῷ Ἰῆρι
 πολλαπλάσιά ἐστι τῷ θέρει, ἢ τοῦ χειμῶνος·
 ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα, ἀντιστήκωσις γίνεται, ὥς
 αἰεὶ ἴσον αὐτὸν εἶναι ἑαυτῷ. Οὗτος ὁ Ἰῆρος τὴν
 ἰδίαν προσηγορίαν φυλάσσει ἕως Σιρμίου τῆς πάλ-
 λαι Ρωμαίων ἐδαίμονος πόλεως, ἔσχατον δὲ ὑπὸ
 γηπέδων οἰκωμένης, ἀποβάλλει μέντοι παρὰ
 τοῖς ἐπιχωρίοις τὸ ἔμπροσθεν ὄνομα, Δανέβιος
 μετακληθεῖς. οὕτω δὲ αὐτὸν οἱ Θράκες ἐκάλε-
 σαν, διότι εἰς τὰ πρὸς Ἀρκτον ἐθρασκίαν ὄρη
 συννεφὴς ὃ ἀὴρ ὧν ἐκ τῆς ὑποκειμένης τῶν ἀγρῶν
 ἀμετρίας, αἷτιος αὐτοῖς συνεχῆς ἐπομβρίας νο-
 μίζεται. Δανέβιον δὲ τὸν νεφελόφον ἐκεῖνοι κα-
 λῶσι πατρίως. ἐντεῦθεν μεταβέβληκεν ὁ Ἰῆρος
 τὴν ἑαυτοῦ ὀνομασίαν, Δανέβιος μετακληθεῖς.

Οὐ-

Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ὁ Γ'σρος ἐξορμώμενος τῷ Παραδείσῳ, καὶ παρὰ τῇ γραφῇ λεγόμενος Φισῶν, ἐκ τοῦ τῆς δύσεως ὄρους, λέγω δὴ τῷ Α'πεννίνου φαίνεται ἀνακρύων. καὶ γὰρ καὶ ὁ Νεῖλος ὁ λεγόμενος Γηῶν ἐκ τῷ αὐτοῦ Παραδείσῳ προῖων, μίαν μὲν πηγὴν ἔχει εἰς Λιβύην, ἑτέρας δὲ δύο εἰς τὴν ἄνω Αἰθιοπίαν κατὰ Νότον, ὧν μισγομένων πλημμυρεῖ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, καὶ ποτίζει τὴν Αἴγυπτον Αὐγέσου μηνός. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς δοκεῖ ἀπορίας πολλὰς τίκτειν, πῶς ἐν καιρῷ αὐχμώδει πλημμυρεῖ, ἡνίκα λιψυδρία ὑπάρχει τῷ παντί. τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσκησιν ὑδεμίαν τίκτει ἀμφιβολίαν. ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροτελεσταῖς τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐρευνῶσι τὰ κρύφια Α'σάσπης ὀνομάζεται, ὃ ἐρμηνεύεται κατ' Αἰγυπτίους ἐκ σκότης ὕδωρ, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἀναδόσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δοξάζοντες εἰς μυρίας ἐκπίπτοντες ἀπορίας, μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι. Καὶ μέντοι καὶ περὶ Τίγριδος καὶ Εὐφράτης τὸ αὐτὸ δοξάζεται. ἐκ τῷ Παραδείσῳ γὰρ ἐκότεροι τὴν γένεσιν ἔχοντες, ὑποδύντες τὴν γῆν ἀναφαίνονται κατὰ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ ὁ μὲν Εὐφράτης δὴλὴν ἔχει τὴν ἀνάλυσιν κατιῶν δὲ ἐκ τῶν Βορείων μερῶν πρὸς τὰ Νότια πλησιάζων τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἔλη ἐμποιεῖ καὶ καλαμώδη τέλματα, καὶ περὶ αὐτὰ μὲν εἰλέμενος, ἀδήλως ἀφανίζεται. ὁ μὲντοι τις ἀπὸ τινος λίμνης λεγομένης Θωνίτιδος ἀδήλως ἐξίων, καὶ αὐτὸς οἴχεται πρὸς τὰ Νότια μέρη, καὶ διακόπτων τὸν Ταῦρον

τὸ ὄρος περὶ Μασαβάτας ἐνῆται τῷ Εὐφράτῃ, καὶ διασχίζων τὴν Βαβυλῶνα, καὶ κατιῶν πλησίον Τερηδόνος εἰσβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. πρὸ δὲ τῆς ἐνωθῆναι τῷ Εὐφράτῃ, ἀμφοτέρω ἀλλήλων διηρημένοι ῥέοντες ποιῶσι τὴν λεγομένην Μεσοποταμίαν ἔχουσιν πλάτος ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι Τίγριδος μίλια οὐκ ἑξάδια δ' κατὰ τὴν ἀναμέτρησιν Ἐρατοσθένους τῆς πολυμαθῆς. Εἴπει δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Γ' ἔργου ποιησάμενοι ὠλισθήσαμεν καὶ περὶ τοῦ Νείλου εἰπεῖν, οὐκ ἄκαιρον ἡγούμεθα καὶ ἑτέρε μνησθῆναι κεφαλαίου καταλλήλου ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τῆς ἐκροίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς ἀνόδου τοῦ Νείλου ἀνεώγνυσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μεγάλα τῶν δημοσίων λουτῶν, καὶ διότι ἡ ἀνάχυσις αὐτοῦ γίνεται ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, τῆς κρουνοῦς τῶν ὑδάτων λεοντοειδεῖς ἐποίουν· ὅθεν ἐξ ἐκείνου ἐπεκράτησε, καὶ τῶν ὑποληνίων τῆς κρηνῆς λεοντοπροσώπως κατασκευάζουσι, ὅτι ἡ τῆς οἴνου ἀπόρροια μιμεῖται τὴν τοῦ Νείλου χύσιν, ὅτι ἐν τῇ τρύγῃ ὁ ἥλιος τὴν πάροδον αὐτοῦ ἐν τῷ Λέοντι ποιεῖται κατὰ τῆς εὐκράτους τόπης.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

PARADISVS.

Scilicet .

Varia SS. PP. Opera Ethica , & Ascetica .

I. p. 1.

Currunt primo sententiae Cod. III.
quaedam morales , qui- Plut. X.
bus titulus praecedit : Biblioth.
Laurent.

Οἰακισικὴ ψυχῶν ὑποτύπω-
σις . Gubernatoria anima-
rum hypotyposis . Sunt autem numero LX.
quarum prima est : Εὐτμητος ἡμῶν ἡ ζωὴ ,
ἐντεταμένη τῶν ἀρετῶν ἡ ἀκρόρεια , εὐόλισθος ἡ
φύσις , καὶ ἡ ἐπὶ κρίσις δυσδιάγνωσις . Ultima :
Δύσφρωνος σάλπιγξ πνεύματος πόρθησις .

II. pag. 3. b. Sequuntur praecepta item
moralia brevia C. appposito titulo Βιβλίον γ' .
Liber III. Primum est : Εὔπιβελὴ τὸν κατὰ
λόγον ἀγῶνα φεύξασα ἔδωκε πίσωσιν . τέτυκε δὲ
χωρὶς παλιννοσέει φοβερώτατον . Vltimum , quod
longiusculum est , definit : ἵν' εὐμενῶς ἐπίδοις
συγγνωμόνων τὰ σφάλματα .

III pag. 8. b. Πρακτικῆς πολιτείας ἀκροθι-
γεῖς ἐποφῆται , σωματοπεποιημένοι θεωρητικῶς εἰς
παραδείσιον . Practicae vitae summaria praee-
pta . speculative in hortulum , veluti in unum
corpus collecta . Inc. Τὸ τῷ παραδείσιου ὄνο-

G 4

μα ,

μα, ἦτοι λειμῶνος, μεταφορικῶς ἐνηνεγμένον. Def. ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου τῷ ποιήσαντος τὸν ἔρανόν κὶ τὴν γῆν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Opus anonymi, in quo similitudine ducta a viridario, variisque eius partibus, atque arboribus, quibus consitum est, varia ad recte vitam traducendam praecepta traduntur, virtutumque exercitia proponuntur: variis autem Latinis interlinearibus vocum explicationibus adpersum est. In fine versiculus hic legitur:

Ἰδὼν τὸ τέρμα τῷ Θεῷ δόξαν φέρω.

Finem videns Deo gloriam reddo.

IV. p. 34. Ἀρχὴ τῶν διηγήσεων τῷ λειμωναρτίῳ ἐν ἁγίοις πατρὶς ἡμῶν Ἰωάννῃ τῷ Εὐκράτῃ. Λειμῶν πνευματικὸς, ἡγουν προοίμιον. Εὐλόγησον δέσποτα. *Initium Enarrationum Viridarii S. P. N. Ioannis Eucrati. Pratum spirituale, vel Prooemium. Benedic Domine.* Prologus, cui nullus quidem titulus praefixus, sed est ad Sophronium Sophistam inscriptus, inc. Τῶν ἐαρινῶν λειμῶνων. Def. ἀρυσάμενος κατορθώματα. Dividitur haec Enarratio in Capita CCC. quorum primum inc. Ἦν τις γέρων οἰκῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐσοργίου, ὀνόματι Ἰωάννης. Ultimum def. λέγων, ἔκ ἔστι χρεία· κὶ μεγάλως ὠφεληθεὶς ἐδόξασα πατέρα, καὶ ἡδὺν, κὶ ἅγιον πνεῦμα, ᾧ πρέπει κράτος κὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τὰς αἰῶνας, κ. λ. Hoc Opus, auctore Ioanne Moscho, & interprete Ambro-

brofio Camaldulense ex Graeco Latine ver-
sum exhibet Heribertus Roslveidus S. I.
in sua *de Vita & Verbis seniorum* edit. An-
tuerp. A. MDCXV. Lib. X. a p. 856. ad 928.
in Capita tantum CCXIX. divisum, quod
parvi refert. Codex enim nonnulla Capi-
ta, quae sub uno tantum numero in editio-
ne comprehenduntur, in plura subdivisit.
Notandum praeterea est, rerum summam,
quae singulis Capitibus in edito praefigi-
tur, in Codice nullam haberi. G. & L.
editum est in Auctario Bibl. Patrum Du-
caeano Paris. MDCXXIV. Tom. II. pag. 1057.
& in Bibl. Patr. Paris. A. MDCXLIV. MDCLIV.
Tom. XIII. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib.
V. Cap. 32. Tom. IX. pag. 23.

V. pag. 138. Ε'κ τῆ λόγου τῆ εἰς τὴν ἀναί-
ρεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ρ'αῖθῃ ἐξήγη-
σις. *Ex Sermone habito in occisionem SS. PP.*
commorantium in Rhaitbu, Enarratio. Inc.
Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Ρ'αῖθῃ τῶν ἐκεῖσε ἀσκη-
τῶν. Def. μετὰ τῶν προκοιμηθέντων ἁγίων πα-
τέρων.

VI. pag. 141. Νέον παραδείσιον τῆ κυρῆ Δα-
νιήλ τῆ Σκητιώτῃ. *Novus Paradisus D. Da-*
nielis Scetiotae. Inc. Ἦν τις γέρων ἐν τῇ Σκή-
τει ὀνόματι Δανιήλ. Def. τὸν δίδοντα τοσαύτην
δόξαν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, νῦν κ' εἰς τὰς ἀτε-
λευτήτας αἰῶνας. Habes & in Coislin. Bi-
blioth. Cod. ccxxxii. Catalog. pag. 295.

VII.

VII. pag. 142. *b.* Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ .
De Abbate Daniele. Inc. Ο' αὐτὸς ἀββᾶς Δα-
 νιὴλ παιδιόθεν ἀπετάξατο εἰς Σκήτιν . Def.
 ὑπὲρ δὲ τῶν πάντων δόξαν ἀναπέμφωμεν
 Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν .

VIII. pag. 144. Περὶ τῷ μακαρίῳ Εὐλογίου
 τοῦ Λατόμου . *De beato Eulogio Latomo*. Inc.
 Γέγονε κατὰ τὴν Θηβαΐδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ
 πρεσβύτερος τῆς Σκήτεως . Def. εὐχαίς τῆς δε-
 σποίνης ἡμῶν ἱεῖς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθέ-
 νος Μαρίας , ἔ πάντων τῶν ἁγίων .

IX. pag. 149. Τῷ αὐτῷ ἀββᾶ Δανιὴλ περὶ
 τῆς Πατρικίας τῆς μετασχηματισθείσης εἰς εὐνῆ-
 χον . *Eiusdem Abbatis Danielis de Patricia
 transfigurata in eunuchum*. Inc. Εὐνῆχος τις
 ἔμενεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτέραν τῆς Σκήτεως .
 Def. ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ . ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα , κ. λ.

X. pag. 151. Ἐπτὰ κεφάλαια , ἃ ἀπέσειλεν
 ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾶ ποιμένι . καὶ ὁ φυ-
 λάττων αὐτὰ ρύεται ἀπὸ πάσης κολάσεως , καὶ
 ἀναπαύεται ὅτε ἂν κάθῃται , εἴτε ἐν ἐρήμῳ , εἴ-
 τε ἐν μέσῳ ἀδελφῶν . *Septem Capita , quae
 misit Abbas Moyses Abbati Praefidi ; qui
 haec servat , liberatur ab omni punitione , et
 quiescit in eo loco in quo stat , sive in ere-
 mo , sive in medio fratrum* . Inc. Ο'φείλει ὁ
 μοναχὸς ἀποθανεῖν ἀπὸ τῷ πλησίον αὐτοῦ . Def.
 καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων ἡ ἀνάπαυσις . ἥς ἀξιωθεῖ-
 μεν χάριτι , κ. λ.

XI.

XI. pag. 152. Τὸ αὐτὸ περὶ ἀρετῶν κεφάλαια ια'. *Eiusdem de virtutibus Capita XI.* Primum inc. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ διώκει πᾶσαν ἀκηδίαν. Ultimum def. καὶ τὸ ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.

XII. pag. 153. Τὸ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ. *Abbatis Zosimi.* Inc. Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν ἔτω. πρῶτον ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ σώματι. Def. καὶ σὺν αὐτοῖς κληρονομήσαι τὴν τῶν ὕψων βασιλείαν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. In fine litteris quadratis subscriptum: Τέλος τῆς δέλτε τῶν ἀοιδίμων πατέρων. *Finis libri celebrium Patrum.*

XIII. pag. 171. Sequitur Florilegium praeceptorum moralium, & spiritualium, in tres veluti sectiones divisum. Primae hi duo praecurrunt versiculi:

Πηγὴν νάεσαν ἡθικῶν δρόσον λόγων

Εἴνταῦθ' ἐφεύροις, εἰ μετέλθῃς γνησίως. (*re*

Fontem manantem moralium Sermonum ro-

Heic invenies, si ingenue adceperis.

Inc. Ἐξέσι παντὶ Χριστιανῷ τῷ ὁρθῶς πιστεύοντι εἰς τὸν Θεόν. Def. καὶ τὰ ἐξῆς εἰς τοῦτο ἐνάγει τὸν προσευχόμενον. Secundae pag. 179. item duo iambi praecedunt, nimirum:

Φωτίζεται νῦν γνωσικὸς θεωρίας

Πρὸς ὕψος ἀρθεῖς, τοῖς δ' ἐπεντροφῶν λόγοις.

Illuminatur animus sapiens contemplatione

Ad alta elatus, his sermonibus fruens.

Inc. Ἀναγκαῖον εἶδέναι τὸν γνωσικόν, πότε δ
νῦν

νῦς. Def. ἐνθα πάντων εὐφραινομένων ἡ κατοικία
 ἐστίν. Tertia tandem p. 182. inscribitur: Περὶ
 πράξεως, καὶ θεωρίας πνευματικῆς. *De actione,*
et contemplatione spirituali. Inc. Ἀπαρχὰς
 ἁλωνος. Def. θεωρίαις ταῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.
 Haec Capita Moralia sunt S. Maximi, ut vi-
 dere est in eius Operum edit. Combefis.
 Tom. I. a pag. 640. ad pag. 671.

XIV. pag. 192. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀβ-
 βᾶ Κασσιανοῦ τῷ Ρωμαίῳ περὶ τῶν τῆς κακίας
 λογισμῶν. *S. P. N. Abbatis Cassiani Romani*
de oſſo malitiae cogitationibus. Inc. Πρῶην τῶν
 περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων. Def. δι-
 ὧν καὶ ἡ τελεία ἀγάπη κατορθῆται χάριτι Θεοῦ,
 ἀμὴν. G. & L. inter scripta Athanasio sup-
 posita edit. Montfaucon. T. II. p. 374.

XV. pag. 210. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λεόντιον
 περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκητὶν πατέρων. *Eiusdem*
ad Leontium (Collatio) de Patribus Scetiotis.
 Inc. Τὸ χρέος, ὅπερ ἐπηγγειλάμην τῷ μακα-
 ριωτάτῳ πάπᾳ Κάσσοι. Def. ταῦτα, ἃ ὁ κύριος
 δίδωσιν ἀναγγελέμεν ὑμῖν.

XVI. pag. 234. b. Συνεισφορὰ τῷ Ἀββᾶ Σε-
 ρήνῳ περὶ τῆς παναρέτου. *Collatio Abbatis Se-*
reni de invisibilibus huius mundi potestatibus.
 Inc. Πληρωθῶν τῶν ἡμερῶν τῆς τεσσαρακοστῆς
 ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ τῆς συνάξεως. Def. κατατρυ-
 φῆσαι τοῦ ἁγίου γέροντος τῆς διδασκαλίας· τῷ
 δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ.

XVII. pag. 244. Τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῳ ἐπι-
 σκό-

σκόπε τῷ Καρπαθίου πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας
προτρέψαντας μοναχὺς παρακλητικὰ κεφάλαια
ἐκατόν. *Beati Ioannis Episcopi Carpathii ad
Monachos Indiae, qui hoc ab eo flagitauerant,
consolatoria Capita centum.* Praecedit prooe-
mium, cuius initium: Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦ-
σιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντές τινες τῶν προσ-
αιτύντων. Finis: καὶ τὴν τῶν εὐχῶν δωρεὰν παρ'
ὑμῶν ἀντιλάβοιμι. Primum Caput inc. Ὅσῳ
διηνεκὴς ὁ τῶν ὅλων βασιλεύς. Vltimum def.
χορηγήσει ὑμῖν παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Habentur &
in Coislin. Biblioth. Cod. CCLX. Catalog.
pag. 305. Vid. Fabr. B. G. T. IX. p. 446.

XVIII. p. 268. Τῷ αὐτοῦ κεφάλαια πρα-
κτικὰ ριζ'. *Eiusdem Capita practica CXVII.*
Primum Caput est: Καλὰ ἐξ ἀγαθῶ τὰ πάν-
τα γεγόνاسι, καὶ ἕκ ἐς πονηρὸν ἐν τοῖς ἕσιν,
ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ κατ' ἐστίαν ἀγαθῶ οἷόν τε γε-
νέσθαι τι πονηρὸν. Vltimum, quod tamen
est CXVI. sequens est: Χριστιανισμὸς ἐς δόγ-
μα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐκ θεοποιῶν συγκεί-
μενον ἐντολῶν, αἵ τὸν κατορθοῦντα κατ' εἰκόνα
καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ. Pars horum
Capitum, nempe a XLI. ad CXVI. exstat
etiam in Cod. XV. Plut. VII. p. 8. hu-
ius Bibliothecae, sed quum ibi initio, & in-
scriptione destituta essent, auctorem innue-
re minime potuimus.

XIX. pag. 282. b. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡ-
μῶν

μῶν Νείλῳ παραίνεσις πρὸς μοναχός. *S. P. N. Nili admonitio ad Monachos*. Inc. Ἀκράσιαν βρωμάτων. Def. συνεσθίειν καλόν. Exstat inter *Opuscula Nili* edit. Rom. typis Barberinis A. MDCLXXIII. cum vers. & notis Ios. Mar. Suaresii pag. 553. Aliud exemplar habemus in hac Bibl. Cod. XVIII. Plut. IX. p. 67. b.

XX. pag. 284. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὀκλῶ λογισμῶν. *Eiusdem de octo cogitationibus, seu de octo vitiis capitalibus*. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Def. ἐμφαιδρύνεται ταπείνωσις ἀνδρός. In dicta edit. p. 456. & in dicto Cod. pag. 47. b.

XXI. pag. 293. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Χαράκλητον πρεσβύτερον αὐστηρῶς & ἀποτόμως ἐπεξερχόμενον τοῖς πταίεσι, καὶ φάσκοντα, μὴ ἀρκεῖν τὴν διὰ τῶν λόγων ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν. *Eiusdem ad Characteretum presbyterum austere & crudeliter invehentem in peccantes, & dicentem non sufficere verbalem confessionem ad poenitentiam*. Inc. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θείαν ἡγνοηκέναι γραφὴν. Def. καὶ μετὰ πλείους ταπεινώσεως ἐξαγορευόντων σοι.

XXII. pag. 296. Τῷ ἀββᾷ Ἀμμονᾷ κεφάλαια ὠφέλιμα ιθ'. *Abbatis Ammonae Capita utilia XIX*. Primum inc. Τήρει σεαυτὸν ἀκριβῶς, ἀγαπητέ. Vltimum def. ἵνα ἔτως εὖρῃς ἔλεος παρὰ κυρίου τῷ Θεῷ σου, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine legitur: Ζωαρχικὴ τριάς βοήθει μοι τῷ παρὰ πάντας ἀνθρώπους σοι τῷ μόνῳ Θεῷ ἁμαρτήσαντι.

Mul-

Multa ex iis, quae in hoc egregio Volumine continentur, inedita esse arbitramur, iis exceptis, in quibus aliquid a nobis adnotatum est. Notum exploratumque est plura eiusmodi olim exstitisse Volumina, quae iam sub μοναχικῶν, iam sub γερωντικῶν titulo memorantur, saepius descripta, & frequentibus monasteriorum usibus trita, in quibus ad mensam illa legi, & ἀναγνώσεις ἐκ τῆ πατερικῆ usurpari consueverunt, ut ex Typico Sabae cap. 8. notum, & observavit praestantissimus Cangius. Multa horum periisse accidit, non modo hominum incuria, sed etiam iniuria, ut de Constantino Copronymo narrant Theophanes, & Cedrenus, omnes eiusmodi libros flammis ab ipso fuisse datos, fortasse quod nonnulla etiam in ipsum, & factionem eius iactata Patrum dicta continerent. Vid. Fabric. Bibl. Graec. T. IX. pag. 26.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. diligenter accurateque conscriptus, optimeque servatus, cuius Opera pleraque in Graecam crucem desinunt. Constat foliis 301.

IN LAVDEM THEODORETI

CARMEN IAMBICVM

Ex Cod. III. Plut. XI. Biblioth. Laurent.

ΕΝισορήσας τὲς σοφὲς διδασκάλας
 Καὶ τὸν Θεοδώριτον αὐτοῖς συγγράφω,
 Ὡς ἄνδρα γεῖτον, ὡς διδάσκαλον μέγαν,
 Ὡς ἀκράδαντον ὀρθοδοξίας σῶλον.
 Ἄν δ' ἐκλονήσῃ μικρὸν ἐκ τινος τύχης,
 Ἄνθρωπος ἦν. ἄνθρωπε, μὴ κατακρίνης.
 Οὐ γὰρ τοσούτον δυσεβὴς ἦν ὁ κλόνος,
 Ὅσον μετεῖχε τῆς ἐριστικῆς βίας.
 Τί γάρ; Κύριλλον πανταχοῦ νικᾶν ἔδει,
 Καὶ δογματισὴν ὄντα καὶ λογογράφον.
 Ὅμως δὲ τέτῳ ἐδιώρθηται πάλιν.
 Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων
 Βλέπων τὸν ἄνδρα μηδαμῶς λελειμμένον,
 Ἐνταῦθα τέτοις εἰκότως συνεγγράφω.

Recensens sapientes magistros

*Etiam Theodoretum illis adnumero,
 Ut sanctum virum, ut magnum magistrum,
 Ut firmam orthodoxae fidei columnam.
 Ac si forte, ut turbis quateretur, conti-*
git,

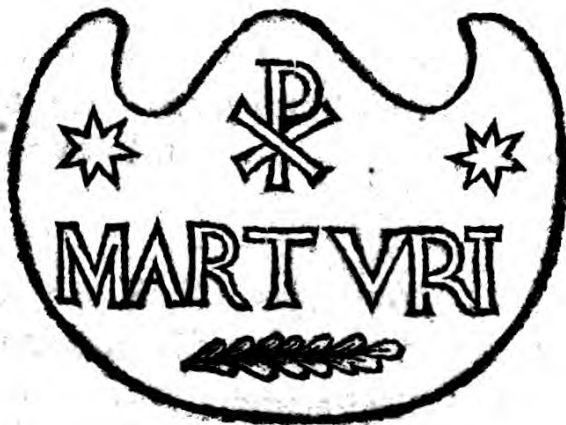
*Homo erat; homo, ne condemnes.
 Nec enim erant illae turbae tam impiae,
 Quae tanta inerat vis contentionis.*

Quid

*Quid ni ? Cyrillum oportuit omnino vincere ,
Qui talis fuit dogmatistes , & scriptor gra-
vis .*

*Sed & in huius rectam rediit sententiam .
Quum autem in aliis omnibus a maximis
Pastoribus*

*Videam hunc virum nullibi alienum ,
Hinc recte ipsis illum adnumero .*

CATENA SANCTORVM PATRV
IN XII. PROPHETAS MINORES,
ET IV. MAIORES.

*Ex antiquissimo Codice IV. Plut. XI. Biblioth.
Laurent.*

Præcedit Τοῦ μακαρίου Θεοδορίου
ἐπισκόπου Κύρου εἰς ἰβ' προφήτας
ὑπόμνημα. *Beati Theodoretī Epi-
scopi Cyri in XII. Prophetas Com-
mentarius*. Inc. Οἱ δυοκαίδεκα
προφῆται. Def. προφῆσαι συναγαγόντες μίαν
ἀνέφνηαν βίβλον. Est tantum pars longioris
Prologi, in qua Theodoretus de tempore
agit, quo quisque ex his XII. Prophetis pro-
phetiam docuit: incidit autem in eius Ope-
rum edit. Paris. A. MDCXLI. T. II. p. 701.
Sequuntur Hypotheses XII. in totidem
Prophetas minores, ex Theodoreto de-
sumptæ, ab iisque, quæ loc. cit. singulis
præcedunt prophetarum libris, in hoc tan-
tum diversæ, quod in fine singularum Co-
dex quaedam pauca subiungit, nominis pro-
phetae interpretationem, genus, tribum,
obitumque continentia, quæ in edit. de-
siderantur. Pro omnibus speciminis loco
sint, quæ hypothesim in Prophetam Amos
claudunt, nimirum: Ἀ'μὼς ἐρμηνεύεται σερῶ-
σις, ἢ ἰσχύς. Ἀ'μὼς ἦν ἐκ Θεκυῆ, καὶ Ἀ'μασίας
συχνῶς

συχνῶς αὐτὸν τυμπανίσας, τέλος ἀνεῖλεν αὐτὸν
 ξίφει· ἔτι δὲ ἐμπνέοντος αὐτοῦ, πλήξας αὐτὸν
 ἐν ῥοπάλῳ κατὰ τῆς κροτάφης, ἃ ἔτι ἐμπνέοντος
 αὐτοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ μεθ' ἡμέ-
 ρας δύο ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Hypotheses
 Theodoretī in XII. Prophetas minores,
 excipiunt aliae aliorum SS. PP. in Prophe-
 tas maiores; tres quidem in Esaiam, qua-
 rum prima p. 10. est Basilii Magni, quae
 inc. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης,
 ἐν οἷς ἐπλέοναsen ἡ κακία, κ. λ. Secunda est
 Cyrilli, quae inc. Ἀσυμφανὴς μὲν αἰεὶ τῶν
 ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, μεμέσεται δὲ τῶν κε-
 κρυμμένων ἐννοιῶν, κ. λ. cui quidem Hypothe-
 si in Esaiam adiunctum quoque legitur eius-
 dem Prooemium in omnes Prophetas. Ter-
 tia Theodoretī, qualis est in cit. Tom.
 pag. 1. tribus item versibus longior in fine.
 Duae in Hieremiam; prima Io. Chrysostomi
 inc. Δεκτέον τίς ἡ προφητεία, καὶ πότε ἤρ-
 ξατο, καὶ πότε πέπαυται. Def. ἐὰν μὴ ἀποκα-
 λύψῃ τοῖς δόλοις αὐτοῦ τοῖς προφήταις. Alte-
 ra anepigraphi inc. Προφητεύει ἐν Ἱερουσαλὴμ
 ὁ Ἱερεμίας, ὃν ἄσημος ὦν τὸ γένος. Def. ἀγνω-
 μονήσας δὲ μετὰ ταῦτα παιδεύεται. Unica
 tandem Theodoretī in Ezechielem inc. Ὁ
 μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προ-
 φητείας ἐν τῷ ε' ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωα-
 κείμ, κ. λ. Def. ἃ τοῦ θεοῦ νεὼ τὴν οἰκοδο-
 μὴν, καὶ ἄλλα μυρία. Longior est in Tom.

cit. pag. 300. seqq. quum nostrae initium incidat ibid. pag. 302. v. 38. finis vero p. 305. v. 1. Sequitur nunc textus Prophetarum cum scholiis uberrimis marginalibus e SS. PP. ac praecipue ex Theodoro defumtis, ipsorum tamen suppressis nominibus. Librorum vero series sequens est.

I. p. 17. Ω'σθή. *Oseas*. Scholia marginalia inc. Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, κ. λ. Def. ἐλέγχων δίκην αὐτῶν τὴν συνείδησιν μασιζόντων. In hoc Propheta solius nomen Heliychii apparet paullo post initium.

II. p. 29. β. Α'μώς. *Amos*. Scholia inc. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ ὁρμώμενος, κ. λ. quae ex Theodoro excerpta sunt, loc. cit. pag. 766. Def. καὶ βελτίους γενόμενοι τῶν λυπηρῶν τὴν πείραν διαπεφύγασιν.

III. pag. 39. Μιχαίας. *Michaeas*. Scholiorum initium: Ἐτοιμάζεσθαι κελεύει πρὸς τὸ εὐήνιον, καὶ κατακλίναντας τὸ ἔς τῶν θείων συνιέναι λόγων τὴν δύναμιν. Def. ἐξαπέσειλε γάρ, φησιν ὁ Δαβὶδ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, καὶ ὥμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν.

IV. p. 46. β. Ἰωήλ. *Ioël*. Scholia inc. Προλέγει ὁ θεσπέσιος προφήτης, ὡς ἐκ λογισμῶν ἀνθρώπων εἰσὶν ὠδῖνες, κ. λ. Def. τὴν νοητὴν μάλλον καὶ ἐπεράνιον Ἰερουσαλήμ, ἐχὶ τὴν κάτω καὶ πεπορθημένην.

V. pag. 51. β. Α'βδιᾶ. *Abdias*. Scholia inc.

inc. Ο'λον ἡμῖν τὸν τῆς ἐαυτῆ ὁράσεως, ἦτουν προφητείας σκοπὸν, καὶ ὅποι βλέπει, διατρανοῖ. Def. ἀναβήσεσθαι φάσκει, καὶ ἐκδικήσῃ τὸ Η'σαῦ ὅρος, καὶ ὑφ' ἐαυτοῖς ποιήσῃν.

VI. pag. 53. Γ'ωνᾶς. *Ionas*. Scholia inc. Ἦν καὶ πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν φροντίδα, καὶ περὶ τοὺς ἐξ ἁμαθίας πλημμελῦντας ἐκέκτῃτο ὁ Θεός. Def. ἔθεν ἀπεικὸς καὶ τὸν τῶν ὅλων γενεσιουργὸν οἰκτιρμὸν ἀπονέμειν καὶ τέτοις, μηδεμίαν ὥπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ὀφείλασιν.

VII. pag. 56. β. Ναύμ. *Naum*. Scholia inc. Ο'ρίζεται πρῶτον τὸν τῆς προφητείας σκοπὸν, καὶ ὅποι βλέποι, διατρανοῖ. Def. ἀφανίσασα γὰρ τὴν πρώτην μετάνοιαν, ἔκτετι ἐστὶν ἀξιόπιστος ἐπὶ δευτέραν ἔρχεσθαι.

VIII. pag. 59. β. Α'βρακέμ. *Abbacuc*. Scholiorum initium: Λῆμμα. Οἱ μὲν τὴν τῆς ὁράσεως, ἦτοι προγνώσεως λῆψιν, οἱ δὲ τὴν τῆς διανοίας λῆψιν, καὶ τὴν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὴν θεῖαν μετάβασιν ἀποκάλυψιν, κ. λ. Finis: καὶ νίκην κατὰ τῶν ἐναντίων βραβεύσει δοξολογῶντι αὐτὸν, καὶ τὸν ἐπινίκιον ἄδοντι.

IX. pag. 63. β. Σοφονίας. *Sophonias*. Scholia inc. Μετὰ τὸν θεοφιλῆ Ε'ζεκίαν ὁ τούτου παῖς Μανασσῆς βασιλεύσας εἰς δυσέβειαν τὸν λαὸν ἐξέμηνεν, καὶ ὁ τέτα αὐθις Α'μὼς ὁμοίως. Def. καὶ τὸν ἡμέτερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν ὑρανῶν ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

X. pag. 67. *b.* Αἰγγαῖος. *Aggaeus*. Scholia inc. Πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας, ἐκ τῶν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ Ἰέδα βασιλέων ἐπέγραφον οἱ προφῆται τὰς χρόνας. Def. ἔτις ἐν σοὶ τετύπεται τὰ ἐμὰ ἐντάλματα, θαρρῆτε πάντως διὰ τούτων αὐτὸν παρεγγυῶν.

XI. pag. 70. Ζαχαρίας. *Zacharias*. Scholia inc. Εἴς ἐν μὲν ἔτει καὶ Αἰγγαῖος καὶ Ζαχαρίας τῆς προφητείας ἤρξαντο. Ita incipit Theodoretus loc. cit. pag. 884. Def. ἀλλὰ γνήσιος καὶ πιστός, τῶν ἀλλογενῶν, καὶ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριέμενος.

XII. pag. 85. *b.* Μαλαχίας. *Malachias*. Scholia inc. Δηλοῖ διὰ τῆς προγραφῆς, τίνος πρόσταγμα φέρων ἦκει, καὶ περὶ τίνος, οἶονεὶ λέγων· ληφθεῖσά μου ἡ διάνοια, κ. λ. Def. καὶ λαλήσει αὐτοῖς κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ, τὴν Χριστὸν παρουσίαν ἐκπαλαί προαναφώνων.

XIII. pag. 90. *b.* Ἠσαΐας. *Isaias*. Prologus inc. Τὸ πνεῦμα τῷ προφῆτῃ ἐδείκνυ ποτὲ μὲν σαφῶς τὰ δηλόμενα, ὥς μὴ δεῖσθαι τρόπων ἀλληγορίας ἐν τῇ τῶν φωνῶν ἐρμηνείᾳ. Def. ἀμπελὼν ἐγεννήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι, καὶ τὰ ἐξῆς. Scholia inc. Ὅρασιν δὲ οὐ κοινὴν λέγει, ἔδδὲ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὠποπίπτουσιν, ἀλλὰ προφητικὴν, κ. λ. Def. τὸν ἑαυτῶν σκώληκα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, εἰς Θεὸν ἐκκείσονται τῶν τῆς ἐν Θεοῦ μακαριότητος καταξιωθησομένων.

XIV. pag. 174. *b.* Ἰερεμίας. *Hieremias*. Scho-

Scholia inc. Τὸ μὲν ὄνομα Ἰερεμίας, ὡς κὶ ἡ βίβλος φησὶ, τὴν δὲ φυλὴν Λευΐτης, τὴν δὲ πατρίδα, Αἰθιοπίας. Def. καὶ τὸτο τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύσσει· κολάζων γὰρ ἐλεεῖ, κὶ παιδείαν ἐπάγων ψυχαγωγεῖ, κὶ τῷ δικαίῳ τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπίᾳ νικᾷ. Interpretes in hunc Prophetam adlati, sunt Apollinarius, Aquila, Basilus Caesareensis, Cyrillus, Didymus, Eusebius Caesareensis, Exanepigraphus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Septuaginta, Severus Antiochenus, Symmachus, Syrus (nempe Ephraem), Theodoretus, Victor presbyter, &c.

XV. pag. 264. *b.* Βαρέχ. *Baruch*. Primum Scholion est anepigraphi, cuius ista sunt: Ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἄλλων φυγάδων, ὡς ἐγνωμεν, ὁ Βαρέχ. Vltimum Theodoretī, cuius haec sunt extrema: ἐκείνους δὲ μανικωτέρους κὶ δυσεβεστέρους ἢ νίκη πεποίηκεν. Interpretes accedunt Athanasius, Cyrillus, Olympiodorus, & Severus, praeter multa anepigraphi: omnium autem saepissime Olympiodorus, & Theodoretus.

XVI. pag. 272. *b.* Θρήνοι Ἰερεμίου. *Threni Hieremiae*. Scholia inc. Ὁ Ἰερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, κὶ ὄντος ἐν Βαβυλῶνι θρηνεῖ τὴν πόλιν, & τὴν χώραν. Def. καὶ τὴν παράδοξον γενομένην αὐτοῖς σωτηρίαν. Interpre-

tum nomina sunt, Olympiodorus, Origenes, Theodoretus, & Victor; omnium saepissime citatur Origenes.

XVII. pag. 281. *β* Επιστολή Γερεμίου. *Epistola Hieremiae*. Scholia, & quidem valde rara, inc. Πνεύματι πληροφορηθεὶς ὁ προφήτης, ὡς μέλλουσιν αἰχμαλώτοι γίνεσθαι κελεύεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Def. μετὰ τῶν εὐλογημένων, καὶ ἡ τῶν καταρωμένων τὴν δεξιὰν λήψεται εἰσιν. Praeter Olympiodorum nemo alius apparet.

XVIII. pag. 287. Γεζεκιήλ. *Ezechiel*. Praecedunt Σχόλια εἰς τὴν τῷ Γεζεκιήλ ὄρασιν, *Scholia in Ezechielis visionem*, Apollinaris, Cyrilli, Origenis, Polychronii, Theodoretī, & anepigraphi: tum alia duo Origenis, & Apollinaris in illa verba: εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, καὶ τὰ ἑξῆς. Scholiorum vero in prima sacri textus verba, initium fit ab Origene, cuius ista sunt: Ὁ Γεζεκιήλ τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τῷ Χριστῷ. ἃ γὰρ ἐν τοῖς τῆς προφητείας προοιμίοις ἐγένετο, ταῦτα καὶ περὶ Χριστοῦ γέγραπται, κ. λ. Ultimum est Hesychii, quod ita habet: τῆς γὰρ νοητῆς Γερουσαλὴμ κύριον ὄνομα ὁ Χριστός, ὃς τις αὐτὴν ὡς Θεὸς συνεσήσατο, πολίτης δὲ αὐτῆς ὡς σὰρξ, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθείς. Praeter istos accedunt interpretationes Apollinaris, Basilii Caesareensis, Cyrilli, Polychronii, Severi Antiocheni, Theodoretī, & alio-

& aliorum fortasse, quorum nomina a scriptore praetermissa sunt.

XIX. pag. 391. *b.* Δανιήλ. *Daniel*. Primum scholium Hippolyti in verba, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν, κ. λ. inc. Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὦν τῷ Γ' ἔδα, κ. λ. Ultimum anepigraphi in verba, Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀ' συάγης προσετέθη πρὸς τὰς πατέρας αὐτοῦ, κ. λ. (a quibus duodecimae visionis initium fit in Codice) des. σύσιτος δέ, φησιν, ἦν τοῦ βασιλέως κ' σύνοικος, κ' πάντων αὐτῷ τῶν συνήθων προτεταγμένος ὁ μακάριος Δανιήλ. Praeter Hippolytum, cuius expositio adfertur a Cl. Fabricio inter eius Fragmenta, Operum Hippolyt. Tom. I. p. 273. leguntur etiam in margine descripti, Ammonius, Eudoxius, Io. Chrysostomus, Polychronius, Theodoretus, &c.

XX. pag. 438. Adiecta sunt nonnulla anonymi scholia in quaedam Prophetarum Ezechielis, & Danielis loca, quorum primum est in ea verba: Ε'γεννήθη γάρ, φησιν, ἄνωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, κ. λ. quod inc. Τοιοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος, κ. λ. Ultimum vero quo pertineat, propter extremae paginae deletos omnino characteres expiscari minime licuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. insignis, in cuius pagina 15. *b.* haec notula recentiori manu legitur exa-

122 CATENA SANCTORVM PATRV

rata: Ε'τιμήθη ἡ παρῶσα βίβλος Φλωρίνα λ'. ἐν
 δὲ τῷ καλῷ καιρῷ Φλωρίνα μέ'. ὡς πάνυ εὖσα
 δυσεύρετος ἐν τῷ κόσμῳ. *Aestimatus est hic
 liber florinis XXX. feliciore autem tempore
 florinis XLV. utpote perquam difficilis inven-
 tu in mundo. Videtur autem apposita post
 captam a Bulgaris Constantinopolim. Con-
 stat foliis scriptis 443.*

QVAE-

QVAEDAM EXCERPTA

*Ex insigni Codice IX. Plut. XI. Vitas Sancto-
rum, & varia Io. Chrysostomi Opera
continente.*

I. p. 1.

Ost varias SS. Vitas,
nempe Hilarionis, Eu-
thymii, Sabae, Ioannis
Silentarii, & Epipha-
nii, & quidem editas,
occurrit pag. 80 *b.* tam-

quam ad Epiphaniū vitam pertinens, Επιστολή Πολυβίου ἐπισκόπου πόλεως Ρινοκουράων πρὸς Σαβίνον ἐπίσκοπον πόλεως Κωνσταντίας. *Epistola Polybii Episcopi Civitatis Rhinocururwn ad Sabinum Episcopum urbis Constantiae.* Post inscriptionem, Κυρίῳ Θεοτιμῆτῳ, κ. λ. inc. Οἱ μάγοι τῆς χάριτος. Def. ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ὅσιε πάτερ. G. & L. habes inter Opera Epiph. edit. Petaviana Tom. II. p. 379. Hanc sequitur Επιστολή Σαβίνου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου πρὸς Πολύβιον ἐπίσκοπον πόλεως Ρινοκουρούων. *Epistola Sabini Episcopi Constantiae Civitatis Cypri ad Polybium Episcopum Civitatis Rhinocururwn.* Inc. Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ κὶ τῇ ὑμετέρᾳ προθυμίᾳ. Def. ὑπερέχθε μοι τὰ πάντα Θεοφιλέστατε. Latine tantum ibid. p. 380.

II. pag. 81. *b.* Μηνὶ Νοεμβρίῳ ιε'. Τιμο-
θεῖς

θίς ἀρχιεπισκόπος Ἀλεξανδρείας περὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου. *Menſe Novembri, die XI. Timothei Archiep. Alexandriae de miraculis S. martyris Menae Aegyptii. Inc.* Εὔγενετο μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῷ ἀσεβεσάτῃ ἔθροισεν Διοκλητιανῷ βασιλέως. *Def.* καὶ διηγέμενοι πᾶσιν τὰς θαυματουργίας τῷ ἁγίῳ ἔπαινον μάρτυρος Μηνᾶ, χάριτι, κ. λ. *Latine apud Surium x. Novembris. Miraculorum Capita sunt XIII. Primum non habet titulum. II. Περὶ Εὐτροπίης τῆς πλεσίης καὶ τῶν δίσκων. III. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς καλεμένης Σοφίας. IV. Περὶ τῆς Εἰβραίας τῆς πραγματευτῆς. V. Περὶ τοῦ κυλλοῦ καὶ τῆς βωβῆς. VI. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σαμαρείτιδος. VII. Περὶ τῶν τριῶν ἀδελφῶν. VIII. Περὶ τῆς πλεσίης, ἔθροισεν τῆς χήρας. IX. Περὶ τῆς καμήλης. X. Περὶ τοῦ πλεσίης Εἰληνός. XI. Περὶ τοῦ ταξαμένου τὰ ξύλα. XII. Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. XIII. Περὶ τοῦ κλέψαντος τὴν χοίρειν.*

III. p. 89. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ἡ. Παντολέοντος διακόνος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις τῶν παμμεγίστων θαυμάτων τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων. Menſe Novembri, die VIII. Pantaleonis diaconi magnae Ecclesiae narratio maximorum miraculorum SS. Archangelorum. Inc. Μεγάλαι καὶ πολλαί. *Def.* καὶ βασιλέα τῆς δόξης Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. *In fine uncialibus litteris scriptum legitur: ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΠΑΡΑΣΧΟΤ ΤΟΙΣ*
ΗΣΑ-

ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. CHRISTE GRATIAM
PRAEBE ESAIAE LABORIBVS . Ex
quo huius antiquissimi Codicis scriptor qui
fuerit , eruitur . Interim notandus Fabricii
error , qui B. G. Tom. X. p. 422. Pantaleonem hunc magnae Ecclesiae CPolitanae
Diaconum , & Chariophylacem , & quidem
huius ipsius de miraculis S. Michaëlis Orationis auctorem , Dominicanae Familiae nomen dedisse A. MCCII. testatur , fallique ait Margarinum de la Bigne , & Iacobum Coccium , quorum alter ad VIII. alter ad IX. Seculum Pantaleonem reiciunt . Nostri Codicis auctoritas , ineunte Seculo XI. conscripti , istorum sententiam confirmat ; quemadmodum etiam ex alio Codice Plut. IV. eiusdem ferme vetustatis ulterius probatur .

IV. p. 103. b. Μηνὶ Ἰουλίῳ κ'. Πράξεις Ἡλίου τοῦ Θεσβίτου, καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαιέ.
Menſe Iulio, die XX. Acta Eliae Thesbitae , & discipuli eius Elifaei . Inc. Καὶ εἶπεν Ἡλίου ὁ Θεσβίτης ὁ προφήτης, ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλααθ πρὸς Ἀχαάβ. Def. καὶ Ἐλισσαιέ ἀπέθανε, καὶ θάπτουσιν αὐτόν. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ.
Inter ea , quae a Fabric. Tom. IX. p. 74. adferuntur Sermonum in Eliam prophetam initia , hoc non apparet .

V. pag. 129. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ τοῦ Σύρου λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας . S.

P. N.

P. N. Isaaci ascetae & anachoretae Syri Sermo de renunciatione & monastica disciplina. Inc. Η ψυχὴ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσα ἐν τῷ Θεῷ καὶ μόνῳ τὴν ἀνάπαυσιν κέκτηται. Προκατάλαβε. Des. καὶ καταλαβόντος ἐκεῖνο τὸ πρόσαγμα, διὸ ἐπέδθησεν ὁ Χριστὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Laudatur hic Isaacus Syrus a Gregorio Magno Lib. III. Dialogor. Cap. xiv. ubi ait, eum de Syriae partibus ad Spoletanam urbem venisse, & ad extrema paene Gothorum tempora ibi versatum esse, hoc est ad medium usque Seculum VI. Hebed Iesu in Catalogo librorum Chaldaeorum pag. 29. *Isaac Ninivita septem composuit tomos de regimine spiritus, de divinis mysteriis, de iudiciis & politia*. In Codice Graeco Caesareo occurrunt eiusdem Sermones ascetici LXXXVII. ex quibus, ut animadvertit Lambecius, Sermones priores LIII. sunt qui velut unus liber de contemptu mundi Latine sub Isaaci Antiocheni presbyteri nomine in Bibliothecis Patrum utcumque leguntur. Primi Sermonis titulus & initium simillimum est nostro, quod supra recitavimus. Consule Fabric. B. G. Tom. X. pag. 171.

VI. pag. 136. b. Ἰγνατίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀλφάβητον παραινετικόν. *Ignatii Diaconi CPolitani alphabetum admonitorium, sive admonitiones ordine alphabetico dispositae, ac versibus iambicis expressae*. Eae vero sunt:

Α' κε-

Α'κυσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας,
 Βλέψον πρὸς αὐτὴν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἄλλό τι.
 Γράψον δὲ ταύτην εἰς πλάτος τῆς καρδίας.
 Δὸς πάντα, καὶ Φρόνησιν ἐκπριῶ μόνην.
 Ε'ωλα πάντα τῆς Φρονήσεως ἄτερ.
 Ζήλῃ σοφῶν μάλιστ' αὐτὸν σοφὸν βίον.
 Η' γλῶσσα καιρῷ μηδὲν ἐκφέροι δίχα.
 Θήρευε τὰ κράτιστ' αὐτῶν νοημάτων.
 Ι'χνη δ' ἔρεισον πρὸς πύλας τῶν ἐνθάδε.
 Καλῶς βιάδιζε, καὶ κακὸν πᾶν ἐκτρέπε.
 Λόγῳ τρόπῳ κόσμησον, ἢ λόγῳ τρόπῳ.
 Μὴ τῶν ρεόντων, τῶν μενόντων δ' ἀντέχε.
 Νόμων Θεῷ πατρός τε μὴ λήθην λάβοις.
 Ξένος προσῆλθε, Χριστὸν αὐτὸν ἐννέει.
 Ο'λον σεαυτὸν τοῖς μαθήμασι δίδε.
 Πρῶτος, ταπεινὸς τοῖς διδασκάλοις ἔσω.
 Ρ'άθυμον ἔργον μηδὲ προσβλέψαι θέλοις.
 Σαυτῷ δ' ἀδελφὸς τὴν ὁμήλικας λέγε.
 Τῶν συσχολασῶν τὰς συνουσίας φίλει.
 Τ'πὲρ δὲ ταῦτα καὶ πρὸ πάντων καὶ μόνον
 Φοβῷ τὸ θεῖον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
 Χριστὸν δὲ τοῖς σοῖς ἔνδον ἐν σέρνοις φέρων
 Ψυχὴν κράτυνε πρὸς πόνης μαθημάτων,
 Ὡς ἂν δι' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας.

De his apud Fabricium Bibl. Graec. Tom.
 I. pag. 398. & Tom. V. pag. 45. ubi de
 huiusce Ignatii operibus agit, ne verbum
 quidem,

VII. p. 137. Εἰς ιβ' τῷ Δεκεμβρίῳ μηνός.
 Βίος καὶ πολιτεία τῷ ἁγίῳ καὶ θαυματουργῷ ἐπι-
 σκό-

σκόπε Σπυρίδωνος πόλεως Τριμιθύντος ἐπαρχίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Die XII. mensis Decembris. Vita & conversatio S. & miraculorum opificis Spyridionis, Episcopi civitatis Trimituntis provinciae insulae Cypri.* Inc. Τὸν εἶον τοῦ τρισμάκαρος καὶ αἰοδίμου πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. Def. παρ' αὐτῷ αἰτούμενον τὰ χαρίσματα, χάριτι, κ. λ. Diverſa ab iis, quarum initia adfert Fabric. Tom. IX. p. 143.

VIII. pag. 147. Μηνὶ Γ'αννουαρίῳ 12'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Α'ββᾶ Θεοδοσίου τοῦ ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμου τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν, συγγραφεῖς ὑπὸ Θεοδώρου τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπου Πετρῶν γεναμένῳ αὐτοῦ μαθητοῦ. *Mense Ianuario, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Abbatis Theodosii Archimandritae totius eremi prope sanctam Christi Dei nostri Civitatem, conscripta a Theodoro SS. Episcopo Petrarum, qui fuit eius discipulus.* Inc. Ἡ τρισυπόστατος & ἀδιαίρετος μία ὁσία. Def. εἰς τὰς κατὰ Θεὸν εἰσάγων & ἐξάγων νομὰς, σὺν Χριστῷ, κ. λ. Memoratur a Fabric. l. c. pag. 148. Fragmenta adfert Allatius in Dissert. de Missa Praefanctif. in calce Libri de Occident. & Orient. Ecclesiae perpet. Consens. edit. Colon. Agripp. MDCXLVIII. pag. 1569. In hac Vita inseritur pag. 155. Ε'κ τῆς ἐπισολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον γραφείσης παρὰ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ, καὶ λοιπῶν τῆς

τῆς ἐρήμου ὑγυμένων. *Ex epistola ad Imp. Anastasium scripta a Theodosio Archimandrita & reliquis eremi Abbatibus*, Excerptum, cuius initium: Πῶς οὖν μετὰ πεντακόσια καίπερ ἑτέρῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας ἔτει. Finis: εἰς καύχημα τῆς Θεοφιλῆς ὑμῶν βασιλείας. Et pag. 156. Εἰς ἐπιστολὴν ἀντιγραφειῖσα παρὰ Ἀναστασίου βασιλέως τῷ μακαρίῳ ἀββᾷ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. *Epistola rescripta ab Anastasio Imp. beato Abbati Theodosio Archimandritae*. Inc. Εἴγραφεν ἡ σὴ Θεοφιλία. Def. οἱ παρ' ὑμῶν ἀποσταλέντες εὐλαβεῖς μοναχοί.

IX. pag. 162. Μηνὶ Γ' ἀνναρίῳ εἰς τὴν ια'. Κυρίλλῳ μοναχοῦ περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις ἀββᾷ Θεοδοσίου. *Mense Ianuario, die XI. Cyrilli monachi de S. Abbate Theodosio*. Inc. Θεοδόσιος ὁ ἀξιωμακάριος καὶ οὐρανοπολίτης. Def. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Σωφρονίᾳ παρρησία. Memoratur a Fabricio loc. mox cit. & ab Allatio de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 9. & 54. Aliam ex Metaphraste Latine dedit Bollandus in Actis SS. ad dictam diem, cuius initium: *Inter tempora ver quidem est iucundissimum*.

X. pag. ead. Εἰς τοῦ βίῳ τοῦ ἁγίου Παχυμίου. *Ex vita S. Pachomii Paralipomena*. Inc. Αὐτάρκως μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἁγίου. Def. ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀμήν. In Actis SS. Tom. III. Maii Latine p. 334. Graece in Append. dicti Tomi p. 814. In nostro
T. III. I vero

vero Codice tituli, seu argumenta Capitum sunt adnotata, numero XVIII. quorum primum est: Περὶ τῆς ἁγίας Θεοδώρου, II. Περὶ Σιλβανῆς, III. Περὶ τοῦ ἀνευ ψαλμῶν ταφέντος ἀδελφοῦ, IV. caret titulo, V. Περὶ τοῦ θέλοντος μαρτυρῆσαι ἀδελφοῦ, VI. item titulum non habet, VII. Περὶ τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς, VIII. Περὶ τῶν δαιμόνων τῶν λεγόντων, ἴδε ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, IX. Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως, X. Περὶ τῶν ἐκατὸν νομισμάτων τοῦ σίτῃ, XI. Περὶ τῆς νυκτερινῆς φαντασίας, XII. Περὶ τοῦ Ρώμαίᾳ, XIII. Περὶ τῆς συκῆς, XIV. Περὶ τοῦ εὐκτηρίᾳ, XV. Περὶ τῶν τὰ τρίχινά φορούντων αἰρετικῶν, XVI. Περὶ τοῦ δείξαντος τὰ ψιαθία, ἃ ἐποίησεν, XVII. Περὶ τοῦ κελεφοῦ. XVIII. κατὰ εἰδωλολατρίας.

XI p. 263. b. Post varia S. Io. Chrysostomi Opera sequitur: Εἰς τὴν ἱστορικὴν λόγον τῶν περὶ τῆς Χρυσόστομου ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ρώμης λεχθέντος. Οἱ ἐπίσκοποι. *Ex historico Sermone de Chrysostomo ab Episcopo quodam habito cum Theodoro Diacono Romano. Episcopus. Inc.* Θαυμάζω σε, ἄνδρῶν τιμιώτατε, τῆτο πολλοσὸν τὴν ὠφέλειαν ὁμολογῶντος. Def. τρία εἰσὶν, μῆκος λόγου, ἀσάφεια λέξεων, καὶ νοημάτων βάθος. Excerptum fortasse est ex Dialogo Palladii de vita S. Io. Chrysostomi, de quo verba fecimus in Catalogo Graecorum Patrum pag. 411.

XII. pag. 264. Διαδόχῃ ἐπισκόπῃ Φωκίδος

δος τῆς Η' πείρας¹, κεφάλαια γνωστικά ἰ'. *Diadochi Episcopi Phocidis Epiri Capita gnostica, sive definitiones* X Prima est: Πρῶτος ὅρος τῆς πίστεως, ἔννοια περὶ Θεοῦ ἀπαθῆς. Ultima: Δέκατος ὅρος τῆς τελείας ἀλλοιώσεως, ἐν τρυφῇ Θεῷ χαρὰν ἡγεῖσθαι τὸ συγνὸν τῷ θανάτῳ.

XIII pag. ead. *Ecloga sententiarum e SS PP. Basilio, Cyrillo, Gregorio Nazianzeno, Io. Chrysostomo, Iohanno, Maximo, Nilo*, cum quaedam ex libris de Theologia, quae Ecloga inscribitur. Inc. Ε'χρῆν ἔν τῃς θέλοντας συνδιαταῖσθαι τῷ πλήθει τῶν ἀρετῶν Δεῖ κ' σώματος δίχα σοί, Θεέ, προσομιλεῖτω, τῷ πατρὶ, κ. λ.

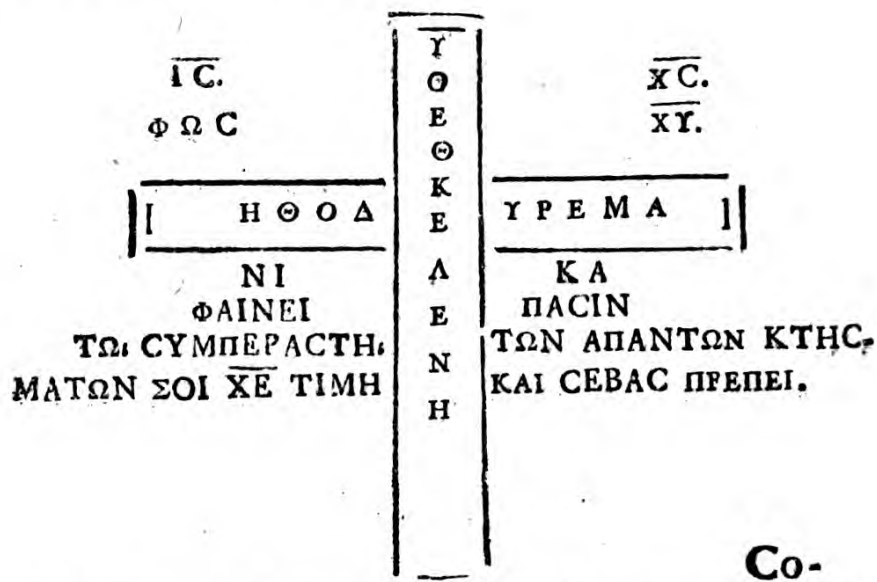
XIV. Redeunt alii S. Ioannis Chrysostomi sermones, quibus subiicitur p. 282. haec scriptoris nota, uncialibus litteris exarata: Τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Χρυσόστομου Μαργαρίται βιβλίον τῇ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι διὰ χειρὸς ἐγράφη Ληκᾶ ἀμαρτωλῷ μοναχοῦ, κατ' ἐπιτροπὴν Ἰσιδώρου ὑπηπόλεως καὶ κηρυγμένου μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀπείρου

I 2

τῷ

(1) Diadochus Photices in veteri Epiro, seu Illyrico Episcopus, ad A. ccccl. vel cccclx. refertur ab Oudino de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1262. Scripsit Capita C. de perfectione spirituali, quae Latine passim impressa sunt ex interpretatione Franc. Turriani S. I. Graece vero tantum cum duabus Centuriis sententiarum spiritualium S. Nili collatis cum tribus Mss. exemplaribus & scholiis adpositis, Florentiae prodierunt apud Bartholom. Sermartellium A. MDLXXVIII. 8. Habentur eiusmodi S. Diadochi Capita in Bibliotheca Vindob. saepius, de quibus agit Lambec. Lib. IV. pag. 151. Decem autem supra memoratae definitiones praemittuntur in Codice Vindob. toti operi de perfectione spirituali, quod tamen in hoc Codice desideratur.

τῷ ,ςφκθ' ἔτει τοῦ κόσμου, ἰνδ. δ'.
 (f. legendum Σεπτεμβρίου μηνὸς ιβ'. ἡμέρᾳ
 ε'.) Ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῶν εὐχῶν τῶν συνε-
 τῶς τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐντυγχανόντων σῶσιν
 τὴν αὐτῶν ψυχὴν. θόξα τῷ κυρίῳ πάντοτε,
 ἀμήν. Μνήσθητι κύριε τοῦ ἐν πολλῷ πόθῳ γρά-
 ψαντος, ἀμήν. *Liber Chrysostomi, cui titulus
 Margaritae, Domini Iesu Christi gratia, scri-
 ptus est manu Lucae peccatoris monachi, iussu
 Isidori sacerdotis & Praefecti monasterii S.
 Io. Apeiri, anno mundi 6529. (Christi MXXI.)
 Indict. IV. mensis Septembris die XII. fer. V.
 Deus autem precibus eorum, qui scienter le-
 ctiones has recitaverint, salvam faciat ani-
 mam ipsorum. Gloria Domino semper, Amen.
 Memento, Domine, eius qui magno desiderio
 haec scripsit. Occurrit deinde Crux calamo
 delineata in hunc ferme modum²:*

(1) Epigraphē sequens est: Ἰησοῦς Χριστός, Φῶς Χρῆς. Verba autem in cruce inclusa ita legenda: Ἐδόθη εὐγεῖα Εὐλὴν ἐκ Θεῶ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. ineuntis, initio & fine mutilus, cui pluribus in locis margines rescissi; initiales Sermonum litterae calamo depictae sunt, exhibentque varia Christianorum symbola; in p. vero 198 *b* legitur notula, mendosissime scripta, quam nos ita restituimus: Τὸ τῆτο βιβλίον λεγόμενον μαργαρίται, ἡγόρα δ' ἀδελφὸς Ἀμβρόσιος ἐκ τῆς πόλεως Ρηγίε τῆς Καλαβρίας διὰ τὰρίνα ιγ'. τῶν χρόνων, ποῦ ἦλθεν ὁ κυρὸς ἡμῶν πᾶπας Οὐρβανὸς ε'. εἰς τὴν Μεσίνην ἐν μηνὶ Αὐγέστῳ εἰς τὴν ἡ'. ἰνδ. ζ'. τοῦ ἔτους, ςωμγ'. *Hunc librum, qui dicitur Margaritae, emit Fr. Ambrosius ex urbe Rhegii Calabriae tarinis XIII. horum temporum, cum D. N. Papa Urbanus VI. venit Messanam mense Augusto, die VIII. Indiæ. VII. anno 6893. (Christi mcccclxxxv.)* Constat foliis 312.

C O M M E N T A R I V S

*Veterum Patrum in XIV. Divi Gregorii
Nazianzeni Orationes, collectore Basilio
Minimo, seu iuniore Caesareensi.*

I. p. 1.

Raecedit Commentariis Epistola nuncupatoria ipsius Basilii Minimi ad Constantinum Porphyrogenitum, quam utpote auctoris, cuius nulla in lucem adhuc prolata sunt opera speciminis loco integram heic damus. Ea autem sequens est : Βασίλειος ἐλάχιστος ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότῃ Κωνσταντίνῳ · ἔχει δὲ καὶ Γεωργίου τὸ βιβλίον ἐρμηνείαν τοῦ Μωκηνῆ¹, καὶ ἄλλων ·
τὰ

(1) Ita legimus potius, quam Μαρκήσιον, quemadmodum videtur legisse Montfaucon, qui B. bl. Biblioth. Tom. I. p. 252. D. ita Codicem hunc describit : *Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christi amicum D. Constantinum cum Georgii Marcesii, & aliorum expositione in S. Gregorii Nazianzeni orationes in Natalem Domini, in funere S. Basilii Magni, in sancta Lumina, finis adest, &c.* Marcesius enim non modo inter Gregorii Nazianzeni ἐρμηνευτάς nullus apparet, sed ne scriptoribus quidem Graecis uspiam accensetur a Fabricio. Γεωργίῳ utique Μωκίῳ, sive Μωκηνῆ scholia in eiusdem S. Patris Homiliam in Pascha memorantur in B. bl. Cousin. pag. 296. Cod. ccxxxvi. similes Commentarios continente. Errori vero ansam dedit, opinor, qui primae paginae characteres aëvo prorsus evanidos, novo atramento exprimere, veterum vestigiis insistens conatus est : quum enim in voce μωκηνῆ littera ν fortasse prorsus esset de'eta. novus scriptor σ substituit ; unde factum est, ut μαρκησιῶ legeretur, non μωκηνῆ, quemadmodum etiam compendiarie illa nota litterae μ superscripta, accipienda est.

τὰ δὲ προοίμια τοῦ πρωτοθρόνου . *Basiliius Minimus Caesareae Cappadociae ad Christi amantem Dominum Constantinum . Continet autem liber interpretationem quoque Georgii Mocenii, & aliorum . Haec autem sunt prooemia primae sedis (nempe Basilii)*.

Εἶν ταῖς μεγίσταις καὶ δημοτελέσι τῶν πανηγύρεων , μέγιστε αὐτοκράτωρ , ὃ μόνον οἱ ἐν τέλει ἔβαρεῖ πλάτῳ καὶ δόξῃ ἐξωγκωμένοι ἔς ὑπερφέροντες , ἀλλ' ἢ δὴ καὶ οἱ ἐν αὐταρκειᾷ ζῆν ἡρημένοι , καὶ μετρίαν ἤδη ἔχοντες τὴν ὑπαρξιν , κατὰ δύναμιν ὑμᾶς καταγεραίρειν ἐπείγονται· ἀλλ' οἱ μὲν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ , καὶ μαργάροις , ἢ λίθοις διαυγέσιν , ἢ τισι σκεύεσι πολυτελέσιν , ἢ καὶ πέπλοις πολυανθέσιν ἀφοσιῶνται τὸ φιλότιμον ἐπιδεικνύμενοι· οἱ δὲ τινες ἄλλοις καὶ ἄλλοις , ὡς ἂν ἔχωσι προθυμίας , ἢ εὐνοίας , γνώμης ὅτι μάλιστα καὶ εὐσοχεῖν ἱέμενοι σύμπαντες τῷ δεξομένῳ , καὶ τὸ φίλτρον οἶον , ἔσῃ μάλιστα προσφερομένῳ ἡσθεῖν πραγματευσάμενοι . Πολλῶν ἔν ὡς εἰκὸς συντελούντων , καὶ ποικίλῃν ὑμῖν καὶ πολυειδῆ τὴν εἰσφορὰν ἐμποιούντων , ἔσῃ μάλιστα κατὰ τήνδε τὴν τῶν Χριστοῦ γενεθλίων πανήγυριν , καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νικητήριον εὐχαριστίαν , ἐδόκει μὴ μόνους ἡμᾶς ἀτελεῖς ἔτῳ καθῆσθαι , ἢ κενὴν ἄλλως ἀνύειν , ἔσῃ μόχθον ἀνήνυτον τῇδε καὶ τῇδε , κατὰ τὴν τῷ κυνὸς ἑκείνου παραπληξίαν ἐπιμοχθῆντος , καταμωκωμένῳ δῆθεν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ,

I 4

ναίων ,

(1) In margine hanc notulam recentior manus apposuit : Κυνός φησιν , ὃ κυνικοῦ φιλοσόφου , τοῦ Διογένης τυχόν , ἢ ἑτέρου .

ναίων, ἀλλ' ἢ χερσὶν αὐταῖς ὕδωρ εὐγνωμόνως
 ἄρύειν, καὶ πᾶν ὃ τι γε τῶν δυνατῶν ἡμῖν καὶ τι-
 μίων ἀγαθῶ σοι βασιλεῖ καὶ τιμίῳ προσκομίζειν.
 Τέτων δὲ ἐκ ἄλλο τι τῷ φιλολόγῳ, ἀλλ' ἢ λό-
 γος ἐδόκει· ἐδόκει δὲ ἔκαστ' αὐτόν πως εἶναι
 τοιοῦτος, οἷος βασιλικὴν εὐδιαθεῖναι, καὶ σοφὴν
 εὐφραῖναι διάνοιαν. ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀγλευκὴς τις ἔ-
 ἀκαλλῆς ἐστὶ, καὶ ὡς εἰπεῖν λόγῳ, ἀνεπαφρόδιτος·
 πλὴν ἀλλ' ἡμῖν τῶν πάνυ καὶ ἕτος ἐστὶ τιμίων, ὅτι
 δὴ καὶ πίσθηκος καὶ αἰθίοψ μέγιστον τίθεται ἐκάτε-
 ρος, καὶ οἶσται κάλλιστον τῶν οἰκείων ὠδίνων τὴν
 ἀμορφίαν. Εἰ δὲ καὶ σοι τῷ παντί μω κριθεῖη
 τοιοῦτο, οὐ κατ' ἄλλο τι, ἀλλ' ἢ κατ' αὐτὸ δῆ-
 λον τὸ τῆς ὑποθέσεως ἡδίων ὀφθήσεται, καὶ χα-
 ρίεις. τί γάρ σοι τῶν ἀπάντων ἐρασμιώτερον, ἢ
 τί γε τιμαλφέστερον ἄλλο, ἢ Γρηγόριον, καὶ τὰ
 τοῦ Γρηγορίου ἐνοπτρίζεσθαι τε, ἔκκεντρίζεσθαι;
 τίνος ἡδίων λόγος, ἢ νοῦν ἀνιχνεύειν, ἢ τοῦ Γρη-
 γορίου νῦν τέτα; ἔτω γὰρ καλεῖν αὐτόν ἐστιν οἰ-
 κειότερον· τίνος ἄβυσσον σοφίας, τίνος ὕψος θεο-
 λογίας, ἢ φράσεως ἅμα κάλλος, καὶ μέγεθος, ἢ
 ὅσα παντοίας ἐστὶ τέχνης, καὶ θεωρίας, καὶ χάρι-
 τος; Τῶν ἔν πανσόφων ἴετα λόγων, εἰ καὶ τολμη-
 ρόν, ὅμως ἔδοξε καὶ τὰ πατράσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ
 διασάφησιν ῥητῶν τινῶν ἐσπευσμένον, ἐπιτομώ-
 τερόν πως καὶ σαφέστερον κατὰ τὸ ἐνὸν διαθέσθαι,
 πρὸς δὲ τίνα ἔκ ἡμῖν προτεθεῖσθαι εἰς ἐξάτλωσιν
 νοημάτων, καὶ τῆς ἐν βάθει διανοίας ἐνάργειαν,
 καὶ πολλοῖς ὅσοις χωρίοις ὑπεροραθεῖσι
 μὲν ὡς ἐπιδήλοισι ἴσως ἐκείνοις, θεωμένοις δὲ τι-
 νος

νος, ἢ κατ' ἔννοιαν ἐρμηνείας, ἢ κατὰ σύμφρα-
 σιν, ἢ σύνταξιν ἀκολουθίας, ἢ κατὰ θεωρίαν ἐπι-
 στασίας, ἢ κατὰ τινας τεχνικὰς ἐφόδους περιόδων
 τε καὶ σχημάτων, & ἰδεῶν ποικίλων ἐπισημασίας.
 Τύτοις ἔν ὁ πόνος ἡμῖν ἔστος ἐπεσπυδάσγη.
 προσδέτι & σιγμῶν τινων ἀρμοττεύσας ἐπιδείκνυ-
 σι θέσεις, καὶ τόπους προσήκοντας τῶν ἐκάσταις,
 ἔκ ἀπὸ τινος ἡμενοῦν ἀλογίστη ἐμπειρίας, ὁποῖα
 τῶν μικρὰ βλέπόντων θέλξει μόνον ὑπάρχειν
 τὴν αἴσθησιν, ἐν οἷς πεμποῦν ἐσιν ἀλωμένους
 ἐνίης τὰς αὐτὰς που περιόδους, τὰ αὐτὰ συνδε-
 τικὰ τῶν μερῶν τῷ λόγῳ μόρια, ἄλλοτε ἄλλως
 ἐξαγγελλόντων, καὶ τὴν ὑπόκρισιν διαφθειρόντων,
 καὶ τὸ ἦθος ἅπαν λυμαινομένων, καὶ οἷον ψυχρὰ τι-
 να περὶ των, τὰ ἀνειμένα ἐσιν
 ὅτε ἐντεινόντων, & διαλυόντων ἔμπαλιν τὰ τε-
 ταγμένα· ἀλλὰ τέχνης θρασυμοῖς ἐπιβεβλημένας,
 καὶ περιόδων εἰρμῶ, καὶ τάξει τῶν συνδεόντων μο-
 ρίων περιεσιγμένας. Τοιοῦτόν τι τὸ ἡμέτερον,
 γαληνότερον, δῶρον· τοιοῦτό σοι τῷ φιλολόγῳ
 τὸ προσφερόμενον· τύτοις σε δεξιόμεθα παντὸς
 ἐπαίνου καὶ παιάνων κρείττοσιν ἐπινικίων, τοῖς
 ἡμῖν προευπορηθεῖσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνωθεν
 χάριτος χορηγηθείσης, ὑμῖν δὲ προσενεχθεῖσι &
 προσδεχθεῖσιν οὐκ ἀήδως οἶμαι, ὅπως ἐσιν εἰ-
 κάσαι τὸ εὐγενὲς καὶ φιλεπίσημον τῆς ἡμετέρας
 διανοίας. Ἐχει δὲ ὧδέ μοι τὰ τῆς ὑποθέσεως.
 Epistolam sequitur ipse Commentarius ine-
 ditus Basilii minimi, Georgii Μωκηννοῦ, Ma-
 ximi, Theophili, Apollinaris, & Anonymi;
 hofce

hosce enim interpretes partim ex adlatae Epistolae titulo, partim ex contractis in margine nominibus, deprehendimus. Prima igitur Oratio Gregorii Nazianzeni est pag. 2. Εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν. *In Christi-Natiuitatem*. Hypothesis Basilii Minimi inc. Ὁ λόγος ὁ κατὰ ἀποτάδην καὶ διεξοδικὸς, σώματι ζώου ἔαικεν, ἀναλογοῦσαν ἔχων ψυχῇ μὲν τὴν ἐννοίαν, σώματι δὲ τὴν φράσιν. Def. ἄδειν καὶ δοξάζειν καὶ εὐφραίνεισθαι παρακελευομένη. *Commentarius Georgii Μωκηνοῦ inc.* Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μὲν φασὶ τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, τινὲς δὲ ἀπὸ καιροῦ, καὶ ἕτεροι ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος τοῦ ἐν αὐτῇ γεγονότος τῇ ἑορτῇ. Def. ὅτι τινὰ Θεὸν καὶ ἀρτίως μετὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ὄντες εὐχόμεθα πλέον καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλλάμπεσθαι, καὶ ὁρᾶν ὅσον εἰ δυνατόν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

II. p. 24. b. Εἰς τὸν ἐπιτάφιον τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ. *In Funebrem Orationem Basilii Magni*. Hypothesis Basilii inc. Ζητεῖται ἐν πρώτοις, διατί οὐχὶ ἐγκώμιον, ἀλλ' ἐπιτάφιος ὁ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιγέγραπται λόγος, καὶ τί ἐπιτάφιος διενήνοχεν ἐγκωμία. Def. τῇ τε μακροκωλίᾳ, ὅπερ οἰκεῖόν φασὶ προοιμίον, καὶ τῷ διπλασιασμῷ τῶν τε κώλων καὶ τῶν ὀνομάτων. *Alia Hypothesis Georgii inc.* Μετὰ τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ὁ μέγας Γρηγόριος ἐν Ναζιανζῷ ἐν τῷ προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι τὸν ἡσύχιον ἀσπασάμενος βίον, ἐκεῖ καὶ τὸν

τὸν παρόντα λόγον συνέγραψε. Def. ὡς τῇ θείᾳ προνοίᾳ προώριστο πρὸ ἐμοῦ τελευτήσονται τὸν μέγαν Βασίλειον. *Commentarius Basilii inc.* Ἐμὲλλον ἄρα. Οἰμωνύμεν ταύτης ὑπαρχέσης τῆς φωνῆς διασελλομένης τῆς δι' ἐνὸς λ, ὅπερ μέλειν ἐπὶ τοῦ φροντίζειν τάττεσιν. *Definit in Commentario Georgii, cuius ista sunt:* τὸ γὰρ εὔρεθε ἐν ἡμῖν ἴσως ἐπαίνεσθαι ἄξιον, τῇ σμικρότητι αὐτ' ὑδεὶς τοῖς πολλοῖς λογισθήσεται.

III. pag. 61. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *In sancta Lumina. Commentarius Georgii inc.* Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐρὸς. Προοιμιακὰς ἐννοίας μετὰ παραδειγμάτων ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ ὁ Ἑρμογένης παραδὼς, ἀφορμὰς καὶ αἰτίας τοῖς τέττε ἐξηγηταῖς δέδωκε προσθεῖναι. *Definit Commentarius Basilii:* Τὸ ζωτικὸν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις δύναμις τὴν πνευματικὴν μεταδιδόντες ζωὴν, φησι, καὶ ὠφέλειαν, ὡς ἀσέρες τῷ φωτισμῷ ὑμῶν πᾶσι τοῖς ζωτικοῖς συντελῶντες.

IV. pag. 71. Εἰς τὸν προτρεπτικὸν τοῦ Θεολόγου. *In Adhortatorium Orationem Theologi (ad sanctum Baptisma).* *Commentarius Georgii inc.* Χθὲς τῇ λαμπρᾷ. Οἱ μετὰ χεῖρας οὕτως λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει ἐ τῇ διαβολῇ ἕτερος δοκεῖ πως εἶναι. Def. οἷά τινες ματαίαις θερμαινόμενοι ἐλπίσιν ἀπατάμεθα πολλάκις ἀγνεία τεθάρρηκότες, ἢ τινι ἑτέρᾳ τῶν σεμνοτέρων πολιτείᾳ, μυρίων ἀμαρτημάτων ὄντες ἀνάπλεοι. *Quae quidem verba ad quem pertineant, non satis constat, quum superioris paginae re-*

refecato margine , novoque suffecto , interpretis nomen in illo fortasse adnotatum exciderit .

V. pag. 87. Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν συμφοιτητὴν αὐτῷ γενόμενον καὶ ἐκδικον Ναζιανζοῦ . *In exaetorem Iulianum eius condiscipulum & vindicem Nazianzi* . Hypothesis prima , & quidem anonymi , ut & reliquae quae sequuntur , inc. Οἱ μετὰ χειρὸς λόγος τῷ συμβουλευτικῷ εἶδους ἐστίν . Secunda inc. Οἱ σκοπὸς τοῦ προκειμένου λόγου ἀπολογία ἐστὶ τῆς ἐαυτῷ σιωπῆς . Tertia inc. Οἱ παρὼν λόγος ἐπιγέγραπται εἰς τὰς λόγους , καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν , κ. λ. Commentarius , item nullo interpretis nomine ad marginem adiecto , inc. Τίς ἡ τυραννίς . Τυραννίδα λέγει , ὅτι σιωπᾶν ἐθέλων ἐπὶ τὸ λέγειν ἠγεύρετο· ἐξ ἀγάπης δὲ ἔφη , ὅτι οὐ μισθύντες αὐτὸν ἐτυράνουν οἱ βιαζόμενοι . Def. τῆς θεότητος δόξαν· μία γὰρ τῶν τριῶν ἡ δόξα , καὶ ἡ αὐτὴ , ὥσπερ καὶ ἡ οὐσία .

VI. pag. 101. Εἰς τὸν συντακτῆριον . *In Valdidictoriam* . Hypothesis inc. Ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν εἶδος ἀναγέται καὶ ἕτος ὁ λόγος . Def. τὸ δὲ προοίμιον ἐπιεικείας σὺν εἰρωνείᾳ πλεκόμενον . Alia hypothesis inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ , ἢ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει ὁ παρὼν λόγος συντακτῆριος κέκληται . Def. σχήματα δὲ βαρύτητος κεκραμένης εἰρωνείας . Commentarius inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα . Πῶς παρ' ὑμῖν τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχει , φησὶν . Δημοσθένες , πῶς ὑμῖν , φησιν , ἰσθὺς τῶν
Χρη-

χρησῶν τούτων ἔχει τὰ πράγματα, κ. λ. Def. Φυλάσσετε μοι τὴν παρακαταθήκην, τὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς πίστεως, τὴν νουθεσίαν τὴν περὶ τῆς θεοποιῆς ἀρετᾶς· φυλάσσοιτέ μοί, φησί, ταῦτα καθαρῶς, ὡς ἐλάβετε.

VII. pag. 131. b. Εἰς τὸ πάσχα, κ. εἰς τὴν βραδυτῆτα. *In Pascha, & in tarditate.* Hypothesis inc. Φαίνεται ἔτος ὁ λόγος πρὸ τῆς μεγάλης ἀπολογητικῆς εἰρημένος αὐτῷ. Def. τούτον δὲ κ. ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐξεφώνησε. Commentarius inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα, κ. λ. Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ σικτέον τὸ κόμμα, ἐλλειπὲς ὄν, ὡς εἰ κ. τέλειον ἦν, κ. λ. Def. ἐν οἷς κ. ἐν εἶναι πάντας ἐπεύχεται, κ. ποιμαινομένους, κ. ποιμνιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VIII. pag. 136. Λόγος β' εἰς τὸ πάσχα. *Oratio secunda in Pascha.* Commentarius inc. Τὸ τῆς λόγου προόμιον εἴληπται ἀπὸ τῆς προφητείας Ἀμβακὺμ, μετάρμοσθ' ἐν εἰς τὴν παρῆσαν ὑπόθεσιν. Τὸ δὲ πρὸς τὰς σκανδαλιζομένους ἦν κ. ἐνδυνάζοντας εἰς τὰς προνοίας τρόπους. Def. καὶ ταύτην παραβλάψαι δυνηθεῖσαν, διὰ τοῦ ἀπεμφαίνοντα καὶ ἄτιμον ἀποφθέγγεσθαι τῇ τυραννίδι πιεζομένην.

IX. pag. 162. Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια. *Oratio in Encaenia.* Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ιδέας καὶ ἔτος ὁ λόγος ἐςί· κέκρται δὲ πως τῷ συμβουλευτικῷ, παραίνεσιν ἔχων. Def. ὁ γνώρισμα τῷ τοιούτῳ εἶδει καθίσταται. Alia Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος τῆς πανηγυ-

ηγυρικῷ εἶδους ἐσί. Def. ὃ γνώρισμα τῷ τοιοῦ-
 τῳ εἶδει καθίσταται. *Tertia Hypothesis inc.*
 Τον παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει Νεζιανζῆ τοῦ
 ἁγίου μάρτυρος Μάμκντος ναῶ. Def. καὶ πλεόν
 τοῦ πανηγυρικῷ εἶδους ἔχει τὸ συμβαλευτικόν.
Commentarius Basilii inc. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι,
 κ. λ. Παλαιός, φησὶν, ἐστὶ νόμος τιμᾶσθαι τὰ
 ἐγκαίνια, ἥτοι τὸ κρατῆσαν ἔθος, νόμον οὕτω
 καλεῖ· ἐπεὶ περ καὶ βάρβαροι, ὅχ Εἰληνες μό-
 νον, κ. λ. Def. ἔ καὶ μετασχεῖν ἡμᾶς ἐπεύχε-
 ται ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καλῶν πρὸς τὸν ἐκεῖσε
 βίον ὑπαλλαγέοντας τὰς μετατεθέντας.

X. pag. 186. b. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *In Pentecosten. Hypothesis inc.* Ὁ λόγος πανη-
 γυρικὴν ὑποισχυεῖται τὴν ἰδεάν. Def. ἡ κατα-
 σκευὴ ἀπὸ τῆς αἰτίας. *Commentarius Basilii*
inc. Περὶ τῆς ἐορτῆς, κ. λ. Μὴ φοβηθῆς ἰὰ βρα-
 χέα, ὡς δὴ πως ἐξευτελιζομένης τῆς τηλικαύτης
 ἐορτῆς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἀξίας ὑπαρχέσης.
 Def. in anonymo: ἔνθα κὶ τὰς λόγους, ἔ ἰὰς τὰς
 αἰτίας μαθητόμεθ' καθαρώτερον κὶ σαφέστε-
 ρον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ κὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στῷ, τῇ ἀληθινῇ ἰῶν σωζομένων ἐορτῇ καὶ ἀγαλ-
 λιάσει, μεθ' ἧς ἡ δόξα.

XI. pag. 216. b. Τῷ λόγῳ τοῦ εἰς τὰς Μακ-
 καβαίους. *Orationis in Maccabaeos* (subintel-
 lige *Commentarius*). *Brevissima Hypothesis*
inc. Ὁ εἰς τὰς Μακκαβαίους λόγος ἔτος πρόδη-
 λον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, κ. λ.
Commentarius Basilii inc. Τί δαὶ οἱ Μακκα-
 βαῖτοι,

βαῖτοι, κ. λ. Ἡ πόρηταί τισι τῶν καθ' ἡμᾶς, τί δήποτε ἀπὸ τῆ, λί, ἤρξατο μορίῃ ἀσυνήθως ἔτως ὁ μέγας Γρηγόριος. Def. in anonymo: κὶ τῆτο ἀπὸ τῆ εὐαγγελίᾳ μετενήνεκται, δόξασόν σε πάτερ τὸν υἱόν, λέγοντος τῆ σωτῆρος, ἵνα καὶ ὁ υἱός σε δοξάσῃ με.

XII. pag. 224. b. Εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκων μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *In Cyprianum ex agro rediens postridie eius festi.* Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικοῦ, εἶπεν τῆ ἐπιδεικτικῇ ὡν εἶδες. Def. καὶ συντακτῆριοι, κὶ οἱ ἐπιτάφιοι. *Alia Hypothesis Basilii inc.* Ἡ μὲν ὑπόθεσις δῆλη· ἐγκώμιον γάρ ἐστιν. Def. κὶ ἀπολογεῖται. *Eiusdem Commentarius inc.* Μικροῦ Κυπριανός, κ. λ. Μικροῦ, φησι, διέφυγεν ὁ Κυπριανός, μὴ τῇ περὶ ἐκείνου διὰ τῆ λόγου μνήμῃ καὶ πανηγύρει ἀγιάσας κὶ ὠφελήσας ἡμᾶς. *Anonymi inc.* Εἰ ὑπερήμερος κὶ μετὰ μίαν ἐκδίδεται ὁ λόγος, ἐκπέφυγέ πως Κυπριανός, κὶ δόξει παρέλκειν τὸ μικρῷ, κ. λ. Def. κὶ ἐν ταῖς πληγαῖς διεκαρτέρην ἐπίδειξιν τοιαύτην, δῆθεν ἀνδρείας, κὶ τὰς δυσυχίας ταύτας ποιῶμενοι: quae cuius sint verba, ob recisum marginem, later.

XIII. p. 228. b. Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον. *Oratio in sanctum Athanasium.* Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τῆ πανηγυρικῇ εἶδες ἐστίν, ἰδικωτέρῳ δὲ τοῦ ἐγκωμιασικοῦ. Def. ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιασικῶν ἱστορίων ἐσι κατιδεῖν. *Alia Basilii Hypothesis inc.*

inc. Ο' εἰς τὸν μέγαν Α'θανάσιον λόγος πρόδη-
 λον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ιδέας ὑπάρχων, ἐγκωμίων
 ἐσιν. Def. ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεγίστων κ' πλεοναζόν-
 των τὰς ἐπιγραφὰς ποιητέον. Commentarius
 Georgii inc. Ε'ξ ἐγκωμίων τὸ προοίμιον εἴληπται
 τῷ πατρὶ, ιδέας δὲ σεμνότητος κ' σχήματος συλ-
 λογιστικῆς. Def. Commentarius Basilii: κ' τὸ
 μέγιστον ἀξίωσον εἶναι μετὰ σαυτοῦ, καὶ τῶν
 ὁμοίων σε ἀγίων ἐν τῇ τῶν ἀγίων λαμπρότητι.

XIV. pag. 256. Πρὸς τὸν πατέρα σιωπῶντα
 διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Ad patrem ta-*
centem ob plagam grandinis. Hypothesis inc.
 Ὡς ἠναγκασμένος ὑπὸ τῷ πατρὶ εἰς τὸν λόγον
 ἐλθὼν ταῦτα φθέγγεται. Def. ἀλλ' ἔδὲ τῆς
 συνήθους πάντῃ ἀπήλλακται θεολογίας. Com-
 mentarius inc. Τί λύετε, κ. λ. Τάξις ἐστὶν
 ἐπαινεμένη εἰκεῖν νέας τοῖς πρεσβύταις, κ' παί-
 δων προτιμᾶσθαι πατέρας κ' λέγοντάς τι, κ' δι-
 δάσκοντας. Definit in verbis: ἀλλ' ἔσι καθαιρό-
 μενος, ὡς τὸ μὲν Reliqua defunt, mu-
 tilato Codice.

Hi autem Graeci interpretes, quos me-
 moravimus, quibus alter etiam adiungendus,
 qui ob brevium nomen in margine Codi-
 cis haud legi potuit, eorum numerum au-
 gent, quos Io. Alb. Fabric. laudat B. G.
 Tom. VII. p. 538. & novae Theologi edi-
 tioni, si quis hanc capeſſat provinciam, in-
 fervire commode possent.

XV. pag. 257. Sequuntur Explicationes
 my-

mythicarum historiarum, quarum meminit Gregorius Nazianzenus in Orationibus in SS. Lumina, & in S. Basilium, sed initio, ac fine mutilae, & inverso paginarum ordine valde confusae: quod animadvertens lector Graecus Sec. XVI. haec in summo margine adscripsit: *Εὐταῦθα λείπει τετράδιον ἴσως, ἐν ᾧ ἐπληρῶντο οἱ λόγοι, καὶ ἤρχοντο αἱ ἱστορίαι, ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ, καὶ ἐν τῷ Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Hoc loci deest fortasse integer quaternio, in quo complebantur Orationes, & incipiebant Historiae, quas memorat (Nazianzenus) in Epitaphio (D. Basilii) & in Oratione, Πάλιν Ἰησοῦς (nempe SS. Luminum). Prima ergo Fabula mutila est. II. de Rhea & eius sacris. III. de Cerere & Proserpina. IV. de Baccho. V. de capite Iovis. VI. de Venere, eiusque turpibus mysteriis. VII. De Bacchi phallis. VIII. De taurorum masticatione, imperfecta: quae quidem pertinent ad Orationem in SS. Lumina. Sequuntur aliae ex Oratione funebri in S. Basilium; quarum defunct primae sex; septima initio mutila est de Abaride. VIII. de Pegaso. IX. de Alphaeo. X. de Salamandra. XI. de Lydio curru. XII. de Oreste & Pylade. XIII. de Molionidibus. XIV. de Labyrintho. XV. de Minoë & Rhadamantho. XVI. de Gadiris. XVII. de equo frena rumpente. XVIII. de satis natisque*

eodem die Gigantibus; & haec etiam mutila. Redeunt nunc aliae in SS. Lumina, nimirum XV. de Castalio fonte. XVI. de magorum prognostica haruspicina. XVII. de astrologia. XVIII. de Thraciis orgiis. XIX. de Mithrae suppliciis. XX. de Osiride. XXI. de Iside. XXII. de capro Mendefio. XXIII. de Apide, & haec etiam mutila; in qua desinit Codex. Omnium tamen fabularum, quarum tum in dictis Orationibus, tum in duabus adversus Iulianum Invektivis mentio fit, explicationes integrae habentur in Codice XII. Plut. VII. Vide etiam Codicem V. eiusdem Plutei Catalogi pag. 206. in notis, ubi de Nonni Collectione verba fecimus. Interim Langii error animadvertendus, qui in schedis suis Mss. Basilium hunc Minimum cum Basilio Magno confundit, auctoremque Orationum facit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. X. minutissimo ac breviato, nonnullis in locis vetustate etiam deleto caractere. Constat foliis 261.

ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΙΩΝΙΑ ΣΤΝΘΗΚΗ.

ARSENII VIOLARIA COMPOSITIO.

*Ex Codice XXVI. Plut. IV. Bibliothecae
Laurentianae.*

Continet hic Codex Arsenii Archiepiscopi Monembasiae 'Lexicon philologicum, seu alphabeticam Syllogem phrasium, sententiarum, praeceptorum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, ex Graecis Historicis, Oratoribus, Poëtis, & Philosophis, quorum mox catalogum dabimus, collectam, ac Leoni X. Pont. Max. dicatam, ut praecedens Epistola testatur, quam utpote satis multa continentem, quae tum hanc collectionem, tum Mediceae gentis, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis Pontificis laudes spectant, integram heic subiicimus.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ Λέοντι δεκάτῳ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Ῥωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄκρῳ ἀρχιερεῖ

K 2

A'p.

(1) Narratio de vita & obitu Arsenii huius Monembasiae Archiepiscopi exstat Bibl. Caesar. Vindobon. Catalog. Neffel. Tom. V. pag. 31. N. 12. Nos etiam nonnulla protulimus in recensione Cod. II. Plut. VI. Catalogi p. 85.

Α'ρσένιος ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος σὺν Θεῷ εὐτυχεῖν. *Sanctissimo ac beatissimo Domino nostro Domino Leoni X. sanctae Dei Romanae & Catholicae Ecclesiae summo Pontifici Arsenius Monembasiae Archiepisc. cum Deo felicitatem.*

Ὁ μὲν ἐμὸς πατήρ, παναγιώτατε καὶ μακαριώτατε δέσποτα, παλαί ποτε διαλρίβων ἐν Ρ'ώμῃ, Γάσπαρι τῷ αἰδεσίμῳ ἐπισκόπῳ τῷ Ο'σμῳ συναγωγὴν παροιμιῶν συνθεῖναι ὑπέσχετο. ἀρξάμενος δὲ τῶν παροιμιῶν, συνυπεμνήσθη καὶ γνωμῶν, ἀποφθεγμάτων τε καὶ ὑποθηκῶν ἀρχαιοτάτων καὶ σοφωτάτων ἀνδρῶν. ταῦτα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶν ἀδελφά. ὅθεν καὶ πρὶς τοῖς τῶν ἔνδον, καὶ πρὶς τοῖς ἔξωθεν ἐστὶν εὐρεῖν παροιμιασάς τε καὶ ὀλίγας καὶ γνώμας, καὶ ὑποθήκας, καὶ ἀποφθέγματα. Ταῖς μὲν ἐν παροιμίαις τέλος ἐπιθεῖς, ὧ καὶ ὑπεσχέθη ἐξέδοτο. τὰ λοιπὰ δὲ καταλιπὼν, ἐτέραις φροντίσιν ἀσχολήσας, καὶ νόσῳ ἀνηκέστῳ περιπεσὼν, συμπεφυρμένα καὶ ἄτακτα, καὶ ἴν' εἶπω κατ' Ἀναξαγόραν, πάνθ' ὁμῶς χρήματα, νῦν τινος δεόμενα ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγεῖν, τὸν βίον μετήλλαξεν· οἶόν τι ἐκ ἐρράμμενον, ἀλλ' ἐρράφον ὑπόδημα, ὡς ἄλλός τις ἰσθαῖος ἀρισαγόρ' ἀφείς ὑποδήσασθαι. Ἐγὼ δὲ ταῦτα διαδεξάμενος, καὶ τοῖς πατρικοῖς ἰδρῶσι συγκαταμίξας τὰς ἐμαυτοῦ, τέλος σὺν Θεῷ τῷ ἔργῳ ἐπέστηκα, ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγὼν, καὶ πρὸς τοῖς ἐκείνῃς πάμπολλα, ἔχοντι ὅτι τῶν ἔξω, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔσω σοφῶν ξυναγκωχῶς, καὶ ταῖς παροιμίαις ξυντεταχῶς. Ἄπερ εἴπερ τῶν ἐκείνῃς παρעυρημένων ἀρχαιότερα λέγοιμ' ἂν

ἂν εἶναι καὶ ὠραιότερα, θαρρῶν ἂν εἴποιμι τὰ λη-
 γές. Τούτου δέ μοι γέγονεν αἴτιος ὁ λογιώτατος
 ἀνὴρ Ἰωάννης ὁ Λάσκαρις ὁ τοῦ γένους τῶν Εἰ-
 λήνων ἐπισημότατος, ὃς ἤδη τὰς τῶν παλαιῶν
 ἐκείνων καὶ μακαρίων βίβλους ἀνδρῶν, ὧν ἔχ' ὅτι
 γε οἱ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλῶ ἡμῶν πρό-
 τεροι, εἰδ' ἴσως ἠδεσαν τὰ ὀνόματα, μὴ ὅτι γε
 τὰ συγγράμματα, τὰς μὲν ὅποι γῆς τῷ χρόνῳ
 κρυβείσας, τὰς δ' ἡμιβρώτους σιγῇ καὶ κόνισι γε-
 νομένας, πόνοις ἐκ ὀλίγοις τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ἀναλώ-
 μασιν ἐκ εὐκαταφρονήτοις τῇ γενναιοτάτῃ καὶ
 περιφανεστάτῃ πατρὸς τῆς ὑμετέρας παναγιότητος
 ἐν Φλωρεντίᾳ γε ἀνεσώσατο· ὅπως τὰς μὲν ἐκ-
 γράφων Πέτρῳ τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ γενναίῳ
 συγγόνῳ τῆς δεσποτείας σε (τὰς πλείους γὰρ
 ἐκείνων δι' ἐμοῦ ἀνεκαίνισε, τοῦ ἀοιδίμου τότε
 πατρὸς ὑμῶν πρὸ ὀλίγου ἐς χοροσασίας ἀγίων
 ἀποικοινομένης) τὰς δὲ μετιῶν κατὰ δύναμιν ἡμε-
 τέραν ἐραυρίζομένην καὶ ἀνελεγόμενην τὰ κάλλισα, ὡς
 αἱ μέλισσαι τῶν ἀνθέων τὰ εὐωδέστατά τε καὶ
 ὠραιότατα. εἴλκυσε γὰρ καὶ μὲν τότε ἐν Φλωρεν-
 τίᾳ διὰ τῇ σοφωτάτῃ Λασκάρει ὁ φιλέλλην
 ἐκεῖνος καὶ μεγάλωνος Λαυρέντιος, τὸ ἄκρον τῆς
 τῶν Φλωρεντίνων γενεσίας ἁωτόν τε καὶ κλέος.
 ὅπως καὶ τὴν σὴν ἔγνω παναγιότητα. πότε δὴ πό-
 τε τῆτ' ἦν; ὅτε καὶ θυμέλην, ὡς ἐν ἄλλαις Αἰθῆ-
 ναις, ἐν τῇ πολυτελεῖ σε οἰκίᾳ τῷ Ἀριστοφάνει
 Πλάτῳ παρεσκευάκει λαμπρῶς. Τὸ μὲν ἐν βι-
 βλίον, παναγιώτατε δέσποτα, πέρας ἤδη δεξά-
 μενον, πέμπεται σοι τῷ σοφωτάτῳ γε ἀρχιποί-

μενι, οἷόν τι δῶρον ἀμοιβαῖον τῆς τε εὐνοίας, ἣν ὁ μεγαλοπρεπέστατος Πέτρος καὶ γενναιότατός σοι ὁμαίμων, ἐν Φλωρεντία μοι ἐνεδείξατο, καὶ ἣν ἡ σὴ παναγιότης ἐκ πατέρων σώζει περὶ τὸν Εἴλληνα λόγον στυγῆν. Σὺ δ' αὐτὸς, παναγιώτατε κύριε, εὐμενῶς ὑποδέξαιο, καὶ χάριν ἀντιπαράσχοις, ἔχ' ὅπως ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ γένει τῷ ἡμετέρῳ. καὶ μοὶ μὲν γράμμασιν ἀποστολικῶς ἀντικαταπέμψαις τὴν εὐλογίαν σου, καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν καὶ σωματικῶς προσκυνῆσαι τὴν δεσποτείαν σου. προσεκύνησα γὰρ τότε πρῶτον ἀκέσας ἐπιβάντα σε τῆς ἀκρας ἀρχῆς, καὶ ἡσπασάμην τῆς ἀχράντης σου πόδας πνευματικῶς μετὰ πάντων Κρητῶν, οἱ καὶ συνήσθημέν σοι, ὧς συνηφράνθημεν ὁμοθυμαδὸν, πολλὰ καλὰ ἴε καὶ ἀγαθὰ λογισάμενοι τὸν Θεὸν διὰ τῆς παναγιότητός σου τὸ πολύπονον γένος Εἰλλήνων ποιήσῃν ἰδεῖν. Εἴχομεν δ' ἐξαρχὸν τῆς χορείας καὶ Θυμηδίας γε ταυτησὶ Ἰωάννην Λάκτον τὸν αἰδεσιμώτατον τῆς Κρήτης ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἰσότιμον Ἐνετοῖς εὐπατρίδην, τὸν ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν, τὸν καλὸν τὴν γνώμην, καὶ ἄριστον ἐν ταῖς πράξεσιν, ὃς ποῖον εἶδος ἀγαλλιάσεως τότε καὶ εὐφροσύνης ἐκ ἐνεδείξατο, ἔνδον καὶ ἔξω τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως. πυρσὺς μυρίας ἐν τοῖς κώδωνεῷσιν ἀνῆψε, κώδωνας ἤχεῖν τοῖς ἐπ' αὐτὸ τῆτο τεταγμένοις, ἐς ὀγδόην ἀδιαλείπτως προσέταξε, λιτανίας ποιεῖν ἐν ἡμέραις ὅλαις ὁκτῶ ἐκ ἐπαύσατο, Γραικῶν καὶ Λατίνων παντὸς τῆς κλήρης συνηθροισμένων ὁμῶς, ὧς τὸ θεῖον ἐκλιπαρῆντος, τὴν σὴν μακαριότητα καὶ ὑγιείας ἐπαπολαύειν σωμα-

τικῆς εἰς κυβέρνησιν τῷ Χρισωνύμῳ λαῷ. Ἀλλ' ἐμὲ
 μὲν ἐφοδιάσαιο, ὡς προέφην, τῇ εὐλογίᾳ σου.
 ἐκείνῳ δὲ γένοιτο, πανάρισε ἀρχιποίμην, ἀντι-
 λήπτωρ καὶ βόηθος, καὶ τὸ νῦν εἶναι τελέσαις αὐ-
 τῷ τὸ ποθέμενον. νῦν γὰρ ἐκ ἑσὶ τῷ μέλλειν
 καιρός. ἀνάστηθι, ἔξιθι, ἀνάλαβε κατὰ βαρβάρων
 ἀθέων τὸ σαυρικὸν τρόποιον. ἐκκάλεσον τὰς ἡγε-
 μόνας τῶν Εὐρωπαίων, ὅψε γὰρ κατὰ τῶν Τεύ-
 κρων στρατεύσασθαι, ὧν εἶγε καὶ δύο μόνον οἱ μέ-
 γιστοι συμφωνήσῃσι, καὶ τοῖς γενναιοτάτοις καὶ
 μεγαλοψύχοις Ἐνετοῖς συμμαχήσῃσι, πᾶσαν τὴν
 ἡγεμονίαν τῶν Τεύκρων καὶ δύναμιν κατασρέψουσιν,
 ἀπόδος τὸ πανταχῶ γῆς διεσπαρμένον Γένος ἡμῶν
 τῇ πατρίδι, τό ποτε μὲν ὑψηλότατον καὶ σοφώ-
 τατον, νῦν δ' ἐξυθνημένον καὶ ταπεινότατον. νό-
 μισον νῦν ἀκθεῖν τῶν Ἑλλήνων βοώντων, καὶ πρὸς
 ἐλευθερίαν ἐπεκκαλεμένων σε τὸν κράτιστον ἀρ-
 χιποίμενα. δεῖξον καὶ ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνας ἰταλί-
 ζοντας, καὶ ἐν Ἑλλάδι Ἰτάλους ἐλληνίζοντας, ἐκα-
 τέρας ἀρίστους ἐκατέραιν ταῖν γλώτταιν. οἷ σε καὶ
 ὑμνήσῃσι λόγοις, καὶ ἐπαινέσῃσι ἐγκωμίοις τὴν
 ἀληθῆ σε σοφίαν, τὴν ἀρίστην σε φρόνησιν, τὴν
 τ' ἀληθείας τιμὴν, τὸ ἰλαρὸν σε καὶ κόσμιον ἔ-
 φιλάνθρωπον, τὸ ἐλευθέριον τῆς ἕρανίης σου καὶ
 μεγαλόνε ψυχῆς, ἅλλὰ τε πολλά τε καὶ ἀγαθὰ,
 καὶ τοῖς χρήσῃσι τὴν ἐπάρκειαν. ὅ σοι μεγίστην
 δόξαν εἰς τὸσόμενον σώσει, καὶ ἀπαθανατίσει τὴν
 μνήμην, παῖδος δεχομένη παρὰ πατρός. Μετα-
 πέμψαις δὲ καὶ μὲ τὸν ἐλάχιστον τῆς Μονεμβασίας
 ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἀδίκως καὶ ἀκρίτως παρ' ἀν-
 δρός

δρὸς Κρητὸς, ἐν Ρώμῃ καὶ ταῦτα διάγοντος, ὅπου
δεῖ μάλιστα τὴν ἀληθεῖαν σώζεσθαι, ἀπογυμνω-
θέντα τῷ ἀξιώματος, ἵνα καὶ πρῶτον διάκονος ὢν
ὑπηρετήσας ἐν Φλωρεντίᾳ Πέτρῳ τῷ ἀοιδίμῳ
συγγόνῳ τῆς δεσποτείας σου, ὑπηρελήσω καὶ ἐν Ρώ-
μῃ ἀρχιεπίσκοπος, σὺ τῷ ἀρχιποίμενος τῇ θειο-
τάτῃ καὶ ἱερᾷ κεφαλῇ· ἡ βίον ἄλυτον τῇδε τὸ
θεῖον καὶ ἐπιμήκισον σὺν ὑγιείᾳ καὶ εὐεξίᾳ, καὶ κατὰ
μετὰ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐκείνων ὧς μακαρίων,
τὴν ἀγῆρω καὶ μακαρίαν δοίῃ ζωὴν.

Epistolam hanc alia quaedam excipiunt
prooemii loco ab eodem Arsenio Colle-
ctioni praemissa, in quibus variae Prover-
bii definitiones adferuntur, & quid inter
Proverbium, & Fabulam discriminis intersit
explicatur. Clauduntur haec omnia sequen-
tibus iambicis versiculis:

Ἰωνιᾶν κέκληκα τόνδε τὸν πόνον,
Ρώμης Λέον πρόεδρε πατριαρχῶν τε.
Σὺ δ' ἐν τρύγησον τῶν ἱῶν ὅσ' ἂν θέλῃς,
Κρίνον, κρίκον, νάρκισσον, θύψον, ἢ ῥόδον.
Violetum vocavi hoc opus,
Romae Leo Princeps, & Patriarcharum.
Tu vero decerpe inter flores, quos velis,
Lilium, crocum, narcissum, thysum, vel
rosam.

Pag. 4. sequitur Collectio ipsa, cui titu-
lus est: Ἀρσενίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Μονεμβασίας
Ἀποστολίδε ἀλφά Ἰωνιᾶς συνθήκης. *Arsenii Ar-
chiepiscopi Monembasiae Apostolidae (sc. Mi-
chaë-*

chaëlis Apostolii filii) *Violariae Compositionis initium*. Inc. Ἀβυδηνῶν ἐπιφόρημα. Ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν εἶωθε τάττεσθαι. ἕξος γὰρ ἦν τοῖς Ἀβυδηνοῖς μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὰς σπονδὰς προσάγειν τὴς παῖδας τῶν τιτῶν τοῖς εὐωχουμένοις, κ.λ. Desinit in historia Horionis, cuius finis est: Ζεὺς δὲ συμπαθήσας αὐτὸν κατησέρισε. διὰ τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλοντος ὁ Ὠρίων δύνει. ἡ ἱστορία παρὰ Εὐφορίωνι. Fabricius B. G. Tom. VIII. pag. 838. ait hanc syllogem Arsenii editam esse, ut putat Florentiae, sine temporis & loci nota in 8. Tom. vero X. pag. 223. editam adferit Romae; quod probabilius putamus. Hanc editionem a Fabricio memoratam habemus in Marucelliana Bibliotheca, a qua tamen diversus est noster Codex, quippe qui & Epistolam longiorem praefert, & multo uberioribus auctorum sententiis refertus est, & diverso ordine concinnatus; in illa enim apophthegmata iuxta litteras, a quibus nomina auctorum incipiunt, in hoc vero iuxta ordinem rerum, quibus de agitur, disposita leguntur. Interim nostro more auctorum nomina, quorum dictis, ac sententiis sylloge contexta est, alphabetico ordine digesta proferamus. li vero sunt.

Aelianus, Aeschines, Aeschylus, Aeolus, Aesopus, Agatho, Agesilaus, Agrippinus, Alcaeus, Alcman Lyricus, Alexander Aphrodisiensis, Alexis, Amasis Aegyptio-

ptiorum Rex, Amphis, Anacharsis, Anacreon, Anaxagoras, Anaxamaris, Anaxandrides, Anaxarchus, Anaximenes, Antagoras, Antigonus, Antimachus, Antipater, Antiphanes, Antiphon, Antisthenes, Apelles, Apollodorus, Apollonides, Apollonius, Apostolius, Aratus, Arcesilaus, Archelaus, Archilochus Pythagoreus, Archytas Tarentinus Pythagoreus, Arimnestus, Aristarchus, Aristides, Aristippus, Aristocles, Ariston, Aristonymus, Aristophanes, Aristophon, Aristoteles, Astydamas, Bacchylides, Bias, Bion, Brennus Rex, Brutus, Callicrates Pythagoreus, Callicratides, Callimachus, Callinus, Callisthenes, Carcinus *ῥυπιδὲς*, Carneades, Cato, Chaeremon, Chalcidamas, Chares, Charicleas, Charondas, Chilon, Choerilus, Choricus, Chrysippus, Claudius, Cleaenetus, Cleanthes, Clemens, Cleobulus, Cleostratus, Clinias, Clitarchus, Clitomachus, Comicus poeta, Cotys Rex, Crantor, Crates, Cratinus, Critias, Cypselus, Demades, Demetrius poeta, Demetrius Phalereus, Democrates, Democritus, Demonax, Demonicus, Demosthenes, Dicaeogenes, Diodorus Siculus, Diogenes Laërtius, Dion, Dionysius, Dionysius Tyrannus, Diotogenes Pythagoricus, Diphilus, Empedocles, Ephæstus, Epicharmus, Epicætetus, Epicurus, Epimenides, Eratosthenes,

nes, Evander, Euclides, Evenus, Eumenes Rex, Euphorion, Euphron Διδύμων, Eupolis, Euridamus, Euriphamus Pythagoreus, Euripides, Eusebius, Gaius ὑπὲρ Λακίλλης, Glycon, Gorgias, Heliodorus, Heniochus, Heraclitus, Hermaphroditus, Hermarchus, Hermes, Hermodotus, Herodes Sophista, Herodotus, Hesiodus, Hierax ἐκ τῆ περὶ δικαιοσύνης, Hierocles, Hieron, Hipparchus, Hippocrates, Hippodamus Pythagoreus, Hippodamus Tyrius, Hipponax, Hippothoon, Homerus, Hyperides, Hypsaeus, Iamblichus, Iosephus Flavius, Irene, Isaeus, Isidorus, Isocrates, Lacon, Leonides, Leucippus, Libanius, Linus, Lycon, Lycophron, Lycurgus, Lyfander, Lysias, Marcus, Melanippus, Meleager, Memnon, Menander, Menecrates, Menophilus Damascenus, Meton Physicus, Metopus, Metrodorus, Mimnermus, Moltys Rex, Moschion, Moschus, Musonius, Musonius Tyrius, Naucrates, Naumachius, Neophron, Nicocles, Nicolaus ἐκ τῶν ἐθνῶν συναγωγῆς, Nicomachus, Nicostratus, Obrimus, Oenopides, Olympiades, Orpheus, Paedaretus p. 209. b. Panyasis, Patrocles, Pausanias, Periander, Phalaris, Phanocles, Phavorinus, Pherecrates, Pherecydes, Philemon, Philes, Philetas, Philippides, Philippus, Philiscus, Philistion, Phi-

Philistus, Philon, Philonides, Philostratus
 Lemnius, Philoxenus, Phocion, Phocylides,
 Phrynichus *περὶ ἡσυχίας*, Pindarus, Piri-
 thous, Pisander, Pisonianus, Pittacus, Pla-
 to, Plutarchus, Polus, Polyaenus, Polyides,
 Pompeius Macer, Porphyrius, Posidippus,
 Procopius, Pythagoras Rhodius, Reginus
ἐκ τῶν περὶ Φιλίας, *Ῥωμαῖος* pag. 211. Rhomy-
 lus, Rufus, Sappho, Sarapis, Sciurus, Se-
 rinus, Sextus, Simonides, Simplicius, So-
 crates, Solon, Sopater, Sophocles, Sofia-
 des, Sosiphanes, Sostratus, Sotades, Sotion,
 Stesichorus, Tassimus *ἐκ τῶν Κυπρίων*, Teles,
 Thales, Theages, Theano, Themistius,
 Themistocles, Theobulus, Theocritus,
 Theodectes, Theodorus, Theognis, Theo-
 phanes, Theophrastus, Theron, Thucydi-
 des, Timocles, Tyrtaeus, Xenophanes,
 Xenophon, Zaleucus, Zeno.

Codex Graecus chartac. Ms. in fol. min.
 Sec. XVI. Constat foliis 225.

F I N I S.

